

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.मि. ३०८६।२०६७।०८।०३

निवेदक/बीमित

श्री गोपीचन्द्र गिरी

अनारमनी-३, विर्तामोड, झापा ।

बीमक/विपक्षी

श्री एनएलजी इन्स्योरेन्स कं.लि.

लाजिम्पाट, काठमाण्डौ ।

विषय :- मोटर बीमा (तेश्रोपक्ष) दावी मुक्तानी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- १) उपर्युक्त सम्बन्धमा “म गोपीचन्द्र गिरीले बैंक अफ एसिया नेपाल लि.विर्तामोड शाखाबाट कर्जा उपलब्ध गरी बा.७ च.४८१७ किया स्पेटेज गाडी खरिद गरेको र सो गाडीको बीमा एनएलजी इन्स्योरेन्स कं.लि.विराटनगरबाट गरेकोमा सो गाडीले मिति २०६७।०४।१२ मा मेरो ड्राइभरले गाडी घरबाट बाहिर निकाल्ने क्रममा मेरी नातिनी जानुका गिरीलाई ठक्कर दिई घाइते भएको र उपचारका लागि सिलिगुडी भारत लैंजादा बाटैमा मृत्यु भएकोले सो बापत तेश्रो पक्ष दावी अन्तरगतको रकम उपलब्ध गराउन दावी गरेकोमा एनएलजी इन्स्योरेन्स कं.लि.काठमाण्डौबाट तेश्रो पक्ष दायित्वमा नपर्ने भन्ने पत्र प्राप्त भएको हुँदा सोको प्रतिलिपी र बीमाको पोलिसी समेत यसैसाथ संलग्न राखी यो निवेदन पेश गरेको छु । यसर्थ उपरोक्त बापतको रकम निकासी गर्ने व्यवस्थाका लागि बीमा कम्पनीमा आदेश अनुसारको निर्देशन जारी गरी दिनु हुन अनुरोध गर्दछु भन्ने व्यहोराको मिति २०६७।०८।१३ को उजुरी निवेदन ।
- २) समितिको मिति २०६७।०९।०१ को पत्रबाट निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी बीमक एनएलजी इन्स्योरेन्स कं.लि.लाई उक्त दावी सम्बन्धमा के, कसो भए गरेको हो, सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र समितिमा पेश गर्न बीमा नियमावली २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम निर्देशन ।
- ३) बीमकको मिति २०६७।०९।०८ को पत्रबाट उपरोक्त सम्बन्धमा मिति २०६७।०४।१३ गते विहानको समयमा गाडी ग्यारेजबाट निकाल्ने क्रममा आफ्नै घर कम्पाउण्ड भित्र भेटी नातिनी १७ महिनाकी जानुका देवी गिरीलाई पछाडीबाट ठक्कर दिई घाइते बनाएको र तत्काल उपचारको लागि भारत सिलगुडी लगेर डा. लाई देखाउँदा मृत्यु घोषणा गरिदिएकोले मृतकको हकदारले पाउने तेश्रो पक्ष बीमा तथा क्रिया खर्च समेत

उपलब्ध गराई पाँऊ भनि मृतकको हजुरबुवा गोपीचन्द्र गिरीको मिति २०६७०४१७ को निवेदन यस कम्पनीको शाखा कार्यालय विराटनगरमा पेश हुन आएकोमा मृतक बीमितको एकाघरको नातिनी भएको हुदाँ उक्त दावी तेश्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत नपर्ने भएको हुँदा सो दावीको दायित्व यस कम्पनीले वहन गर्न नपर्ने भनि यस कम्पनीले बीमित लाई २०६७०६१०१ को पत्रवाट जानकारी गराएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौ । तत्पश्चात मिति २०६७०६१० को अर्को पत्रद्वारा श्री गोपीचन्द्र गिरीको घटना मिति २०६७०४१३ गते बा.उ.च. ४८१७ को गाडी मैले चलाएको नभइ जिल्ला भूपा अर्जुनधारा गा.वि.स.वडा नं.४ स्थायी घर भै हाल शनिश्चरे २ भूपा बस्नेत जीवन कार्कीले चलाएको अवस्थामा दुर्घटना भै जानुका देवी गिरीको मृत्यु भएको हुदाँ तेश्रो पक्ष बीमा बापतको रकम दिलाई पाँऊ भनि अर्को पत्र यस कम्पनीको विराटनगर शाखामा पेश हुन आएको व्यहोरा जानकारी गराउन चाहन्छौ । श्री गिरीको दोश्रो पत्रवाट निजको चालकले अगाडी ग्यारेजवाट निकाल्ने क्रममा घटना घटन गएको भन्ने बुझिन्छ । तसर्थ प्रचलित सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन र मोटर बीमादर सम्बन्धी निर्देशिका, २०६६ अनुसार सवारीधनीको आफ्नै एकाघरको नातिनीको दुर्घटना सार्वजनिक सडकमा नभै आफ्नै घर कम्पाउण्ड भित्र भएकोले र तेश्रो पक्ष भन्नाले बीमा गरिएको सवारी साधन संग सम्बन्धित बाहेक अन्य बाहिरी व्यक्ति हुनुपर्नेमा आफ्नै एकाघर नातिनीको मृत्यु भएकोले हाम्रो बीमालेखको दायित्व भित्र नपर्ने व्यहोरा अनुरोध गर्दछौ भन्ने जवाफ ।

४) पूनः समितिको मिति २०६७०९१२० को पत्रवाट बीमकलाई तहाँबाट जारी भएको बीमालेखको सक्कल प्रति (पोलिसी डकेट) घटनास्थल मुचुल्का प्रहरी प्रतिवेदन, शव परिक्षण प्रतिवेदन तथा बीमितको एकाघरको व्यक्तिको मृत्यु भएको अवस्थामा मोटर बीमा अन्तर्गत तेश्रो पक्ष दायित्व उत्पन्न नहुने कानूनी आधार तथा नजिर र उक्त दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने सम्बन्धमा अन्य कागजात विवरण भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र पेश गर्न बीमा ऐन, २०४९, को दफा १७(३) तथा बीमा नियमावली २०४९ को नियम ३३ (१ख) बमोजिम निर्देशन ।

५) बीमकको मिति २०६७०९१२६ को पत्रवाट प्रस्तुत बीमा दावी सम्बन्धमा प्रचलित सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन र मोटर बीमादर सम्बन्धी निर्देशिका, २०६६ अनुसार सवारीधनीको आफ्नै एकाघरको नातिनीको दुर्घटना सार्वजनिक सडकमा नभै आफ्नो घर कम्पाउण्ड भित्र भएकोले र तेश्रो पक्ष भन्नाले बीमा गरिएको सवारी साधनसंग सम्बन्धित बाहेक अन्य बाहिरी व्यक्ति हुनुपर्नेमा आफ्नै एकाघरको नातिनीको दुर्घटनाबाट मृत्यु भएकोले हाम्रो बीमालेखको दायित्व भित्र नपर्ने व्यहोरा अनुरोध गर्दै मिति २०६७०९१०८ मा त्यस समितिमा पत्र पेश गरेका थियौ । सोही व्यहोरा अनुसार प्रचलित सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन र मोटर बीमादर सम्बन्धी निर्देशिका, २०६६ नै उक्त विवादित दावी तेश्रो पक्ष दायित्व उत्पन्न नहुने कानूनी आधार भएको व्यहोरा पूनः अनुरोध गर्दछौ । त्यस समितिको माग बमोजिम निम्न लिखित कागजपत्र संलग्न गरी पेश गरेका छौ भन्ने जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न सम्पूर्ण कागजातहरूको अध्ययन गर्दा बैंक अफ एशिया, विर्तामोड मार्फत कर्जा लिई बा.७.च. ४८१७ नं. को क्रिया स्पोजेज गाडी खरिद गरी सो को बीमा एनएलजी इन्स्योरेन्स कं.लि. विराटनगरबाट गरेको र सो गाडी मिति २०६७।०४।१२ मा घरबाट बाहिर निकाल्ने क्रममा मेरी नातिनी जानुका गिरीलाई ठक्कर दिई घाइते बनाएको र उपचारका लागि सिलगुढी भारत तर्फ लैजाँदा-लैजाँदै बाटैमा मृत्यु भएकोले तेश्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत बीमकबाट पाँचलाख रुपैयाँ भुक्तानी पाउनु पर्ने बीमिततर्फको भनाई रहेको पाइन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा प्रचलित सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ मा तेश्रो पक्ष सहजकर्ताको परिभाषा नभएको, समितिबाट जारी मोटर बीमादर सम्बन्धी निर्देशिका, २०६६ मा तेश्रो पक्ष भन्नाले बीमा गरिएको सवारी साधनसंग सम्बन्धित बाहेक अन्य व्यक्ति सम्झनु पर्छ भन्ने व्यवस्था भएकोमा बीमित सवारी साधन सवारी धनीको आफ्नै घर कम्पाउण्ड भित्र दुर्घटना भई एकाघरकी नातिनीको मृत्यु भएकाले उक्त मृतक सवारीधनीको तेश्रो पक्ष नहुने हुँदा बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकतर्फको भनाई रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावी सम्बन्धी मुद्दामा बीमालेखको अवधि भित्र बीमित सवारी साधनले ठक्कर दिई एकाघरकी नातिनीको मृत्यु भएकोमा एकाघरको व्यक्तिको मृत्युबाट भएको क्षती सवारीधनीले भुक्तानी गर्नुपर्ने दायित्व अन्तर्गत पर्ने नपर्ने यकिन गरी बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्नुपर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नुपर्ने देखियो । यसरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा बीमा समितिबाट जारी भएको मोटर बीमा दर सम्बन्धी निर्देशिका, २०६६ को निर्देशन १.२ (ज) बमोजिम तेश्रो पक्ष भन्नाले बीमा गरिएको सवारी साधन संग सम्बन्धित बाहेक अन्य व्यक्ति हुने र सवारी तथा यातायात व्यवस्था सम्बन्धी ऐन, २०४९ को दफा १५२ बमोजिम सवारीको दुर्घटनाबाट कुनै तेश्रो पक्ष वा निजको कुनै सम्पत्ति कुनै किसिमले नोक्सानी भएमा सो नोक्सानीको क्षतिपूर्ति दिने प्रयोजनको लागि सवारी धनी वा व्यवस्थापकले तोकिएको रकमको बीमा गराउनुपर्ने, सवारी तथा दुर्घटनाबाट कुनै तेश्रो पक्ष वा निजको कुनै सम्पत्ति नोक्सान भएमा सो नोक्सानीको क्षतिपूर्ति रकम निज वा निजको हकवालाले पाउने र बीमा नगराएको अवस्थामा तेश्रो पक्ष वा निजको हकवालाले पाउने रकम सवारी धनी वा व्यवस्थापकले दिनु पर्ने व्यवस्था रहेको देखियो । यसरी तेश्रो पक्ष बीमा करारका पक्ष संग असम्बन्धित व्यक्ति वा सम्पत्तिको बीमाले रक्षावरण गरेको सवारी साधनले क्षति पुऱ्याएमा त्यसबाट सवारीधनीलाई क्षतिपूर्ति भुक्तानी गर्नु पर्ने दायित्व उत्पन्न हुने र सो दायित्व भुक्तानी गर्न गरिने बीमाको आधारभूत अन्तर्राष्ट्रिय मान्य अवधारणा र अभ्यास रहेको सन्दर्भमा आफ्नै घरमा हजुरबुवाको नाममा रहेको सवारी साधनले नातिनी (छोराको छोरी) लाई ठक्कर दिई मृत्यु भएको प्रस्तुत विवादमा कुनै तेश्रो पक्ष दायित्व उत्पन्न भई दायित्व भुक्तानी गर्नु पर्ने अवस्था देखिएन । यसरी तेश्रो पक्ष बीमा

कुनै सम्पत्ति वा वस्तुसंग नभई दायित्व संग सम्बन्धित बीमा भएको र यस दावीमा बीमा गरिएको सवारी साधन संग सम्बन्धित अर्थात परिवारकै व्यक्तिको मृत्यु भएको अवस्थाले तेश्रो पक्षको दायित्व उत्पन्न भएको अवस्था देखिएन । यस आधारमा सवारी साधनको प्रयोगको कारणबाट व्यक्तिको मृत्यु हुँदा मृतकको हकवाला सवारीधनी स्वयं सो सवारीसंग सम्बन्धित भएमा निजलाई तेश्रो पक्षबाट दायित्व उत्पन्न हुने अर्थ गर्दा दायित्व सम्बन्धी विधिशास्त्र समेतको अनुकूल हुने अवस्था रहँदैन । यसरी मिसिल संलग्न कागजातबाट बीमितले सवारी साधनको प्रयोगको कारण तेश्रो पक्ष व्यक्तिको मृत्यु भएको र निजको हकवालालाई भुक्तानी गर्नुपर्ने दायित्व उत्पन्न भएको पाइएन । यस अवस्थामा बीमितको एकाघरकी नातिनीलाई घर परिसरमा बीमित सवारी साधनले ठक्कर दिई मृत्यु भएको अवस्थामा निज मृतक बीमितको तेश्रो पक्ष नहुने हुँदा बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको भनाईलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । यसर्थ, बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत् २०६८ साल आषाढ १९ गते रोज १ शुभम्.....

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं.मि.५४७७/२०६७/१२/०१

बिमित/निवेदक

श्री लाख बहादुर सारु मगर
पाँचथर, लुङरुपा वडा नं.३

बीमक/विपक्षी

श्री अमेरिकन लाईफ इन्स्योरेन्स कं.(ALICO)
पुल्चोक, ललितपुर ।

मुद्दा : वैदेशिक रोजगार बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा “उपरोक्त सम्बन्धमा म लाख बहादुर सारु मगर मिति २०६५।११।२३ गतेमा अमेरिकन इन्स्योरेन्स कम्पनीमा बीमा गराई साउदी अरब गएको २०६६।१०। अथवा २०१० जनवरी ७ तारिखमा एक्सडेन्ट भई मेरो देब्रे खुट्टा घुँडा माथिबाट काटिएको र ढाडमा स्टिल लगाई पूर्ण हिडडुल गर्न असक्षम भएको र सो बीमा कम्पनीको कानून अनुसार निवेदन दिँदा आलटाल गरेकोले मैले पाउनु पर्ने बीमा रकम रु.५,००,०००।- (पाँचलाख) र बाह्र महिनाको प्रति महिना ३,०००।- हजारका दरले ३६,०००।- हजार पाउनु पर्नेमा बीमा कम्पनीले दिन आलटाल गरेकोले यस बीमा समितिमा बाट कारवाही अगाडि बढाई पाउँ भनी निवेदन पेश गरेको छु भन्ने व्यहोराको मिति २०६७।१२।०१ को उजुरी निवेदन ।
- समितिको मिति २०६७।१२।१५ को पत्रद्वारा निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी बीमक अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी (ALICO) लाई उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पत्र प्राप्त मितिले पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम निर्देशन ।
- बीमकको मिति २०६७।१२।३० को पत्रद्वारा अमेरिकन लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनीद्वारा इमास्को नेपाल प्रा.लि. लाई जानकारी गरिएको बीमालेख नं.४१७९१-०२३१ को वैदेशिक रोजगार म्यादी जीवन बीमालेखको प्रमाण पत्र नं.९० अन्तर्गत मिति २०६५।१०।१६ (January २९, २००९) मा बीमा गरिएका श्री लाखबहादुर सारु मगरले मिति २०६७।११।०८ (February २०, २०११) मा क्रेन बकेट खसी भएको दुर्घटनामा निजको बायाँ खुट्टा गुमेको कुरा उल्लेख गरी सो को क्षतिपूर्ति माग गरी निवेदन दिएको र तत् पश्चात उपचारका कागजात, बीमालेख धारणको पत्र तथा दावी फारम

समेत पेश गरेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं । हामीलाई प्राप्त कागजात तथा प्रमाणहरूका आधारमा निजको बायाँखुट्टा गुमेको र वीमालेखको प्रावधान अनुसार निज वीमित स्थायी आंशिक अशक्त (Permanent Partially Disable) भएको कुरा प्रमाणित हुन आएकोले सो वापतको दावी रकम रु.७५०००/- कम्पनीले स्वीकृत गरी सोको दावी फछ्यौट पूर्जा मिति २०६७१११० (February २२, २०११) मा सम्बन्धित पक्षलाई बुझाएकोमा हालसम्म सो को प्रत्युत्तर यस कम्पनीमा प्राप्त नभएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं । निजले वीमा समितिमा दिएको उजुरिपत्रमा उल्लेख गरेको माग दावी वीमालेखको प्रावधान अनुसार उपयुक्त तथा वैध नभएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं । उक्त दावी सम्बन्धमा भए गरेका काम कारवाही सम्बन्धी कागजातहरूको प्रतिलिपी तहाँको निर्देशानुसार यसैसाथ संलग्न गरी पेश गरेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं भन्ने जवाफ ।

४. पूनः समितिको मिति २०६८।०२।०९ को पत्रद्वारा बीमक अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीलाई तहाँबाट जारी भएको वैदेशिक रोजगार म्यादी वीमाको परिभाषा खण्डको पूर्ण र स्थायी अशक्तता, पूर्ण अशक्त र पूर्ण अशक्तताको परिभाषा अन्तर्गत वीमितको अवस्था नपर्ने पुष्टि हुने कागजात, वीमितको दुर्घटना, औषधोपचार सम्बन्धी तहाँ पेश भएका सम्पूर्ण विवरणहरू, आंशिक पूर्ण अशक्तता नै हुने पुष्टि गर्ने कागजात तथा वीमालेख बमोजिम दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने अन्य कागजात तथा अन्य विवरण भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र पेश गर्नु हुन वीमा ऐन, २०४९ को दफा १७ (३) एवं वीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१ख) बमोजिम निर्देशन ।

५. बीमकको मिति २०६८।०२।१७ को पत्रद्वारा उपरोक्त सम्बन्धमा वैदेशिक रोजगार म्यादी जीवन वीमालेख प्रावधान अनुसार पूर्ण “पूर्ण वा स्थायी अशक्तता” पूर्ण अशक्त र पूर्ण अशक्तता र स्थायी आंशिक अशक्तताको परिभाषा अनुसार पूर्ण र स्थायी अशक्तता भन्नाले वीमित व्यक्ति आय आर्जन वा मुनाफाको लागि आफू आफ्नो अनुभव शिक्षा वा तालिमको आधारमा उचित तवरले योग्य रहेको कुनै पनि नोकरी, पेशा वा रोजगारमा लाग्न असमर्थ रहेको बुझाउने छ । यदि क्षतिको समयमा वीमित व्यक्ति बेरोजगार भएमा पूर्ण र स्थायी अशक्तता भन्नाले यसमा उल्लेख गरिएका दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरू मध्ये कुनै पनि तीनवटा वा बढि क्रियाकलाप सहयोग बिना गर्न नसक्ने असमर्थतालाई जनाउनेछ । “दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरू” यस वीमालेख जहाँसुकै प्रयोग भएता पनि निम्न अनुसार अर्थ लाग्ने छ ।

(क) गतिशिलता : एक १ कोठाबाट संगैको अर्को कोठामा वा कोठाको एक १ किनाराबाट अर्को किनारा सम्म हिडडुल गर्न सक्ने सक्षमता वा अन्य व्यक्तिको सहयोग नलिई विस्तरा वा कुर्सीबाट भित्र र बाहिर गर्न सक्ने सक्षमता वा सामर्थ्य ।

(ख) संयम (इन्द्रिय नियन्त्रण) व्यक्तिगत सरसफाईलाई कायम राख्न सक्ने गरि शौच क्रियाहरूलाई स्वेच्छिक रूपमा नियन्त्रण गर्न सक्ने क्षमता ।

(ग) पोशाक धारण : पोशाकका सबै आवश्यक वस्तुहरु अन्य व्यक्तिको सहयोग बीना धारण गर्न सक्ने र फुकाल्न सक्ने क्षमता ।

(घ) शौच क्रिया : शौचालय भित्र र बाहिर गर्न सक्ने, शौचालय खोल्न र बन्द गर्न सक्ने र सम्बन्धित व्यक्तिगत सरसफाई गर्न सक्ने ।

(ङ) भोजन : तयारी भोजनलाई ग्रहण गर्ने सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य तथा

दुर्घटनाको कारणले हुने स्थायी आंशिक अशक्तता (अंगभंग, दृष्टि, श्रवण, स्वर गुमेको क्षतिपूर्ति) भन्नाले घाउचोटको परिणाम स्वरुप दुर्घटना घटेको मितिको एक सय असी (१८०) दिन भित्र बीमितलाई देहायको मध्ये कुनै पनि एउटा क्षति भएमा कम्पनीले त्यस्तो बीमितको लागि लागू हुने बीमालेखको अनुसूची र प्रमाणपत्रमा उल्लेखित बीमांकको निश्चित क्षतिको लागि तल दिएका अनुसार भुक्तानी गर्नेछ ।

दुवै हात वा दुवै खुट्टा वा दुवै आँखाको ज्योति गुमेमा	बीमांक रकमको १००%
एउटा हात वा एउटा खुट्टा गुमेमा	बीमांक रकमको १००%
एउटा हात वा एउटा खुट्टा र एउटा आँखा गुमेमा	बीमांक रकमको १००%
दुवै कानको श्रवण शक्ति गुमेमा	बीमांक रकमको १००%
वाक् शक्ति गुमेमा	बीमांक रकमको ५०%
कुनै एउटा हात वा खुट्टा गुमेमा	बीमांक रकमको ५०%
एउटा आँखाको ज्योति गुमेमा	बीमांक रकमको ५०%
हातको बुढी औंला र चोर औंला गुमेमा	बीमांक रकमको २५%

भन्ने स्वीकृत प्रावधान रहेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौ ।

बीमितले पेश गरेको दावी निवेदनमा वैदेशिक रोजगारको सिलसिलामा साउदी अरबको स्टेन हेरिटेज कम्पनीमा गएको र उक्त कम्पनीमा काम गर्दा गर्दै मिति २०१०।०१।०७ का दिन क्रेनको बकेट अचानक खस्न गई दुर्घटना भई उपचारको क्रममा बाँया खुट्टा (घुडा भन्दा मुनी) काट्न परेकोले गर्दा उक्त कम्पनीबाट पाउने बीमा बापतको क्षतिपूर्ति रकम उपलब्ध गराउन उल्लेख गरी दावी माग गरेको क्षति माथि उल्लेखित प्रावधान अनुसार स्थायी आंशिक अशक्तता अन्तर्गत पर्ने हुँदा सोही अनुसार दावी स्वीकार गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौ भन्ने जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न सम्पूर्ण कागजातहरुको अध्ययन गर्दा निवेदक मिति २०६५।११।२३ मा अमेरिकन इन्स्योरेन्स कम्पनी (ALICO) मा बीमा गराई साउदी अरब गएकोमा २०१० जनवरी ७ तारिखमा एक्सिडेण्ट भई देब्रे खुट्टा घुँडा माथिबाट काटिएको र ढाडमा स्टिल लगाई पूर्ण हिँडडुल गर्न असक्षम भएकोले कानून अनुसार मैले पाउनु पर्ने बीमा रकम रु.५,००,०००।- (पाँचलाख) र बाह्र महिनाको प्रति महिना ३,०००।- हजारका दरले ३६,०००।- हजार पाउनु पर्नेमा बीमा कम्पनीले आलटाल गरेकोले भुक्तानी दिलाई पाउँ

भन्ने निवेदकको भनाई रहेको पाइन्छ ।

उपर्युक्त दावी सम्बन्धमा बीमकद्वारा जारी बीमालेख नं. ४१७९१-०२३१ को वैदेशिक रोजगार म्यादी जीवन बीमालेखको प्रमाणपत्र नं. ९० अन्तर्गत मिति २०६५।१।०१६ (January २९, २००९) मा बीमा गरिएका श्री लाख बहादुर सारु मगरको मिति २०६७।१।०८ (February २०, २०११) मा क्रेन बकेट खसी भएको दुर्घटनामा निजको बायाँ खुट्टा गुमेको कुरा उल्लेख गरी सो को क्षतिपूर्ति माग गरी निवेदन दिएको र तत् पश्चात उपचारका कागजात, बीमालेख धारणको पत्र तथा दावी फारम समेत साथ प्राप्त कागजात तथा प्रमाणहरूका आधारमा निजको बायाँखुट्टा गुमेको र वैदेशिक रोजगार म्यादी जीवन बीमालेख प्रावधान अनुसार पूर्ण “पूर्ण वा स्थायी अशक्तता” पूर्ण अशक्त र पूर्ण अशक्तता र स्थायी आंशिक असक्तताको परिभाषा अनुसार पूर्ण र स्थायी असक्तता भन्नाले वीमित व्यक्ति आय आर्जन वा मुनाफाको लागि आफू आफ्नो अनुभव शिक्षा वा तालिमको आधारमा उचित तवरले योग्य रहेको कुनै पनि नोकरी, पेशा वा रोजगारमा लाग्न असमर्थ रहेको बुझाउने छ । यदि क्षतिको समयमा वीमित व्यक्ति बेरोजगार भएमा पूर्ण र स्थायी अशक्तता भन्नाले लेखमा उल्लेख गरिएका दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरू मध्ये कुनै पनि तीनवटा वा बढि क्रियाकलाप सहयोग बिना गर्न नसक्ने असमर्थतालाई जनाउने भन्ने व्यवस्था भएकोमा वीमितले पेश गरेको दावी निवेदनमा वैदेशिक रोजगारको सिलसिलामा साउदी रबको स्टेन हेरिटेज कम्पनीमा गएको र उक्त कम्पनीमा काम गर्दा गर्दै दुर्घटना भई उपचारको क्रममा बाँया खुट्टा (घुँडा भन्दा मुनी) काट्न परेकोले उक्त कम्पनीबाट पाउने बीमा बापतको क्षतिपूर्ति रकम उपलब्ध गराउन उल्लेख गरी दावी माग गरेको क्षति बीमालेखको प्रावधान अनुसार स्थायी आंशिक अशक्तता अन्तर्गत पर्ने हुँदा सोही अनुसार रु. ७५,०००।- दावी स्वीकार गरिएको बीमक तर्फको भनाई रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावी सम्बन्धी मुद्दामा बीमा भएको र बीमा अवधी भित्रै दुर्घटना भई क्षति भएकोमा कुनै विवाद देखिएन । यसैगरी दुर्घटनामा परी वीमितलाई भएको क्षतिको पूर्ति गर्नु पर्नेमा समेत कुनै विवाद नभएको प्रस्तुत बीमा दावी बापत के कति दावी भुक्तानी बीमकले गर्नु पर्ने र वीमितले पाउनु पर्ने हो सो तर्फ विचार गरी निर्णय गर्नु पर्ने देखियो । यसरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा पूर्ण अशक्तता बापतको क्षतिपूर्ति पाउनु पर्ने भन्ने वीमितको भनाई रहेको देखिन्छ, भने स्थायी आंशिक अशक्तता अन्तर्गत भुक्तानी गर्ने भन्ने बीमकको जिकिर रहेको देखियो । यस अवस्थामा मिसिल संलग्न बीमालेखमा रहेको विशेष शब्दहरूको परिभाषा तर्फ हेर्दा पूर्ण र स्थायी अशक्त भन्नाले वीमित व्यक्ति आर्जन वा मुनाफाको लागि आफ्नो अनुभव, शिक्षा वा तालिमको आधारमा उचित तवरले योग्य रहेको कुनै पनि नोकरी, पेशा वा रोजगारमा लाग्न असमर्थ रहेको बुझाउनेछ, भन्ने व्यहोरा देखिन्छ । यसरी निवेदकले आफ्नो खुट्टा काटिएको तथा ढाडमा स्टिल लगाइएकोले पूर्ण हिँडडुल गर्न असक्षम भएको भनी उल्लेख गरेको व्यहोरालाई कुनै प्रतिवाद नगरी पेश हुन आएमा कागजातबाट निजको आंशिक अशक्तता देखिएको भन्ने बीमकको भनाई तर्फ हेर्दा निवेदक श्रमिकको रूपमा कार्य गर्ने व्यक्ति भएको र मिसिल संलग्न कागजातको

आधारमा निजको दुर्घटना पछिको अवस्थालाई हेर्दा उक्त कार्य गर्न सक्ने अवस्था देखिएन । यसैगरी दुर्घटनाबाट बीमालेखमा उल्लेखित समयावधि भित्रै बीमित निवेदक स्थायी अशक्त भएको होइन वा निजको ढाडमा स्टिल राखिएको अवस्था छैन वा निज आफ्नो अनुभव वा शिक्षाको वा तालिमको आधारमा रोजगार गर्न असमर्थ छैन भनि बीमकले किटानी प्रमाणसाथ प्रतिवाद गरेको देखिएन । यसरी बीमितको दुर्घटनामा परी आफ्नो रोजगारी गर्न नसक्ने गरी स्थायी पूर्ण अशक्तता भएको अवस्थामा निजको आंशिक स्थायी अशक्तता भएको भन्ने बीमकको भनाईलाई मान्यता दिन मिल्ने अवस्था मिसिल संलग्न कागजातबाट देखिएन । यसर्थ, प्रस्तुत दावीको दायित्व निवेदकको माग बमोजिम पूर्ण स्थायी अशक्तता अन्तर्गत स्वीकार गरी बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्नु भनि बीमक अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी (ALICO) लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत् २०६८ साल ०६ महिना ०१ गते रोज १ शुभम्.....

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./मिति ३२८६/२०६७।०८।२३

बीमित/निवेदक

श्री लिल बहादुर सुनार,
जि.रुकुम, वार्ड नं.७, चौखवाङ्ग ।

बीमक/विपक्षी

दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.,
कान्तिपथ, काठमाण्डौ ।

मुद्दा : वैदेशिक रोजगार बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यसप्रकार छ ।

१. उपयुक्त सम्बन्धमा “मिति २०६७।०८।२३ को उजुरी निवेदन उपरोक्त सम्बन्धमा रुकुम जिल्ला चौखावाङ्ग गा.वि.स.वडा नं.७ निवासी रत्ने सुनुवार वैदेशिक रोजगारको लागि लक्की ओभरसिज प्रा.लि.मार्फत मलेशियामा गएको र कामको सिलसिलामा मिति २०६६।१।८ गते मृत्यु भएको जानकारी श्रीमान् समक्ष जानकारी गराउँछु । विदेश जाँदा दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनीमा बीमा गरेको दुर्घटना बीमा उक्त कम्पनीले आफन्त श्रीमती तुलसा सुनारलाई उपलब्ध गराउन आलटाल गरेकोले उप्रान्त सर्वसाधारणलाई ठगी गर्ने कम्पनीलाई कानूनी कारवाही गरी जीवन बीमाबाट पाउने रकम उपलब्ध गराई दिनुहुन श्रीमान समक्ष विनम्र अनुरोध गर्दछु” भन्ने व्यहोराको उजुरी निवेदन ।
२. समितिको मिति २०६७।०९।०८ को पत्रबाट निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी बीमक दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई उक्त दावी सम्बन्धमा के, कसो भए गरेको हो, सो को लिखित जवाफका साथ तत्सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम निर्देशन ।
३. बीमकको मिति २०६७।०९।१८ को पत्र मार्फत “यस सम्बन्धमा रत्ने सुनार वैदेशिक रोजगारका लागि मलेशिया गएकोमा मिति १४।१।२००९(२०६६।०१।३१) मा बीमित निर कन्सल्टेन्ट सर्भिस मार्फत आए पश्चात यस कम्पनीबाट मिति ३०।०६।२००९ मा आवश्यक कागजातहरु पेश गर्नका लागि लिखित जानकारी गराईएकोमा तपसिल बमोजिमका कागजातहरु पेश हुन नआएकोले यो दावी भुक्तानी योग्य नभएको जानकारी बीमितलाई मिति २७।१२।२००९ मा गराइएको थियो । तर उक्त

कागजातहरूको सक्कल अथवा प्रमाणित प्रतिलिपी पेश हुन आएको अवस्थामा यो दावी भुक्तानी गर्न सकिने व्यहोरा जानकारीका साथै अनुरोध गर्दछौं भन्ने जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न सम्पूर्ण कागजातको अध्ययन गर्दा लक्की ओभर सिज प्रा.लि.ललितपुर मार्फत दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनीकमा वैदेशिक रोजगार बीमा गराई वैदेशिक रोजगारीका लागि मलेशिया गएका मेरो श्रीमान् रत्न सुनारको रोजगारीमा भएको अवस्थामा बीमाको अवधि भित्रै मृत्यु भएकोले उक्त बीमा बापतको रकम रु.१,००,०००/- पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको भनाई रहेको पाइयो ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा सामुहिक दुर्घटना बीमा गराई वैदेशिक रोजगारीको लागि मलेशिया गएका रत्न सुनारको कार्यरत रहेको अवस्थामा मृत्यु दावी २०६६।०१।३१ मा गरिएको र उक्त दावी सम्बन्धमा बीमितको दुर्घटनाबाट मृत्यु भएको कागजात पेश गर्न जानकारी गराइएकोमा हाल सम्म दुर्घटना पुष्टि गर्ने कागजातहरू पेश हुन नआएकोले भुक्तानी नगरेको भन्ने बीमक तर्फको भनाई रहेको देखियो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावी सम्बन्धी मुद्दामा बीमितको मृत्यु दुर्घटनाबाट भए नभएको यकिन गरी बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्नु पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो । यसरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा मिसिल संलग्न कागजात मध्ये नेपाली राजदूतावास क्वालालाम्पुरको मिति २८-०४-२००९ को पत्रबाट मृत्युको कारण सम्बन्धमा “Pulmonary oedema with head injury due to fall from hight” उल्लेख भएको देखिएको र सोही सम्बन्धमा मलेशियाको कामदार क्षतिपूर्ति कानून बमोजिम मृतकको हकवालालाई ददुर्घटना क्षतिपूर्ति रकम प्रदान गरिएको अवस्था समेत देखिन्छ । यसरी दुर्घटना क्षतिपूर्ति अन्तर्गत रोजगारदाता कम्पनीबाट क्षतिपूर्तिको रकम भुक्तानी प्रदान गरिएको तथा मृत्युको कारण सम्बन्धमा नेपाली दूतावास, क्वालालाम्पुर, मलेशियाको पत्रबाट लडेको कारणबाट मृत्यु भएको भन्ने उल्लेख भएको आधारमा बीमितको मृत्यु कालगतिले भएको पुष्टि हुने अवस्था देखिएन ।

यसरी मृत्युको कारण सम्बन्धमा नेपाली राजदूतावासबाट प्रेषित पत्रमा माथीबाट खसेको भन्ने र रोजगारतादाबाट कामदारको दुर्घटना मृत्यु बापत क्षतिपूर्ति समेत भुक्तानी भएको अवस्था रहदाँ रहदै उक्त कागजातहरूलाई अन्यथा भनी दुर्घटनाको कागजात नभएकोले भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको भनाईसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, बीमालेख बमोजिम निवेदकलाई दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा

३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत् २०६८ साल फागुन १५ गते रोज २ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं.मि.५०८३/०६७/११/१२

बीमित/निवेदक

श्री थोप्पल खोला हाइड्रोपावर कं.प्रा.लि.
आदर्श मार्ग-६२, थापाथली, काठमाण्डौ ।

बीमक/विपक्षी

श्री प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
त्रिवेणी कम्प्लेक्स, पुतली सडक, काठमाण्डौ ।

मुद्दा : अग्नि बीमा दाती ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपरोक्त सम्बन्धमा “यस कम्पनीले बीमालेख नं.०११४११०१०८।०९०००३४ अन्तर्गत मिति १८।०२।२०१० देखि लागू हुने गरी मिति १८।०२।२०१० देखि १९।०८।२०१० सम्म ६ महिना अवधि थप हुने गरी नविकरण गरिएको बीमा अवधि भित्र मिति २०६७।०१।०७ गते राती १:०० बजे वर्षाबाट नहर क्षेत्रतर्फको पहराबाट अचानक पहरो आई केही भागमा ठूलो क्षति पुऱ्याएको व्यहोरा अनुरोध छ । उक्त घटना भएकै दिन मौखिक तथा लिखित जानकारी तत्कालै सम्बन्धित बीमा कम्पनी (प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स) लाई दिइयो । अनुमानित क्षतिपूर्ति रकम सहितको Fire Claim From भरी मिति १८।०५।२०१० मा दिइयो । बीमा कम्पनीको सर्भेयर र यस कम्पनीका प्रतिनिधिको सहभागितामा छलफल भई पूनः निर्माणको सबै काम गर्न बीमा कम्पनीको स्वीकृति पश्चात मर्मत कार्य तत्काल शुरु गरेर सो पुरा गरी हाम्रो लागत रु. ४९,४८,६८९।३३ को बिल सहित आवश्यक अन्य कागजात उपलब्ध गराएको थियो । क्षतिपूर्तिको लागि लामो समय देखि ताकेता गर्ने क्रममा यस आयोजनाको ऋण लगानीकर्ता नविल बैंकलाई पनि पहल गरी दिन अनुरोध पत्र लेख्यौ । बैंकबाट पनि पहल गरिएको तर शुरुमा उचित क्षतिपूर्ति दिने आश्वासन दिनु भएता पनि अन्तमा रजिस्टर गरी रु.३,७८,०००।- मात्र क्षतिपूर्ति दिने अन्यायपूर्ण निर्णय भएको पत्र मार्फत जानकारी दिई स्वीकृतिको लागि पत्र पठाएको छ । बीमा कम्पनीको यस किसिमको व्यवहारबाट हामी स्तब्ध र मर्माहत भएका छौ । श्रीमान् देशमा विद्युत आपूर्ति कम भई अत्यधिक लोड सेडिङ्गको भार बोकिरहेको विद्यमान अवस्थामा विभिन्न कठिनाईको बावजुद सर्व-साधारणलाई सक्दो विद्युत उत्पादन गरी केही राहत पुगोस भनी कार्य गरिरहेको यस कम्पनीलाई ठूलो अन्याय परेकोले उचित न्याय पाउने आशामा यहाँ समक्ष निवेदन पेश गरेका छौ । हामीले दावी गरेको क्षतिपूर्ति रकम उक्त बीमा कम्पनी

मार्फत उपलब्ध गराई यस कम्पनी माथि न्याय दिईने विश्वास हामीले गरेका छौं” भन्ने व्यहोराको मिति २०६७१११२ को उजुरी निवेदन ।

२. समितिको मिति २०६७११२५ को पत्रद्वारा निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी बीमक प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो, सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पत्र प्राप्त मितिले पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम निर्देशन ।
३. बीमकको मिति २०६७१२१० को पत्रबाट “उपरोक्त सम्बन्धमा मिति १७०२१२००९ मा बीमित श्री नविल बैंक लि.ऋणी थोप्पल खोला हाइड्रोपावर कं.प्रा.लि., धादिङको नाममा मिति २०१०२१२००९ देखि १९१०२१२०१० अवधि सम्म बीमा अवधि रहने गरी बीमालेख नं.०११४११०१०८१०९००३४ जारी भएको हो । बीमालेख प्रतिलिपी संलग्न छ । मिति १८०२१२०१० मा बीमालेख १९१०२१२०१० देखि १०१०८१२०१० सम्म छ महिनाका लागि नविकरण गरिएको हो । नविकरण सम्पुष्टि संलग्न छ । मिति २०६७०१। ०७ गते तदनुसार २०१०४१२०१० मा बीमितबाट दावी प्राप्त भएको हो । दावी पत्र प्रतिलिपी संलग्न छ । दावी पत्र प्राप्त भए पछि आवश्यक निरीक्षण प्रतिवेदनका लागि सर्भेयर श्री एस पी अग्रहरीलाई दावी निरीक्षण तथा क्षति मूल्याङ्कनका लागि नियुक्ति गरेको हो । नियुक्ति पत्र संलग्न छ । मिति २०६७०६।०७ मा सर्भेयर श्री एस.पी.अग्रहरीबाट सर्भे प्रतिवेदन प्राप्त । सर्भे प्रतिवेदनको प्रतिलिपी यसै साथ संलग्न छ । साथै दावीकर्ताबाट प्राप्त निम्न कागज पनि संलग्न छ । रु.१७,६६,३२४।६१- बराबरको अनुमानित क्षति उल्लेख दावी फारम १, पटक-पटक बढाइएका ३ पटकको इष्टिमेटको क्रमशः प्रतिलिपी । प्राप्त सर्भे प्रतिवेदनका आधारमा क्षतिपूर्ति मूल्याङ्कन गरी रु.३,७८,०००।- को डिस्चार्ज भौचर सहितको पत्र बुझाउन जाँदा दावीकर्ताले बुझ्न इन्कार गरेकोले सो पत्र रजिष्टर्ड गरी पठाएको पत्र प्रतिलिपी यसैसाथ संलग्न छ । अतः बीमालेख तथा सर्भे प्रतिवेदको आधारमा यस कम्पनीले बीमा दावी बापतको रु.३,७८,०००।- भुक्तानी गर्न डिस्चार्ज भौचर सहितको पत्र पठाएको व्यहोरा ठीक साँचो हो ।
४. पूनः समितिको २०६७१२१२२ को पत्रद्वारा उर्पयुक्त सम्बन्धमा सर्भेयरले तहाँ समक्ष पेश गरेको प्रतिवेदनलाई पुष्टि गर्ने विस्तित विवरणहरु (Exhibits) उल्लेखित पत्र संलग्न भएको नपाइएकोले सर्भेयरले तहाँ समक्ष पेश गरेको सम्पूर्ण प्रतिवेदन उक्त प्रतिवेदनमा उल्लेखित फोटोहरु, घटनास्थल मुचुल्का तथा उक्त दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने अन्य कागजात तथा विवरण भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र पेश गर्नु हुन बीमा ऐन, २०४९ को दफा १७ (३) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ (१क) बमोजिम निर्देशन ।

५. बीमकको मिति २०६७१२३० को पत्रद्वारा उपरोक्त सम्बन्धमा कम्पनीले मिति १७०२१२००९ मा मिति २०१०२१२००९ देखि १९१०२१२०१० सम्मका लागि जारी बीमालेख नं.०११४११०१०८/०९०००३४ थप ६ महिनाका लागि अवधि थप गरी बीमा शुल्क कायम गरेकोमा समितिबाट जारी अग्नि बीमालेख सम्बन्धी नियमहरूको व्यवस्था पालना नगरेको तर्फ बीमा ऐन, २०४९ को दफा १२ (क) बमोजिम किन कारवाही नहुनु पर्ने हो सो को लिखित जवाफ पेश गर्न निर्देशन भए बमोजिम निम्न व्यहोराहरू अनुरोध गर्दछौं । मिति १७०२१२००९ मा जारी बीमालेख नं.०११४११०१०८/०९०००३४ को बीमा अवधि २०१०२१२००९ देखि १९१०२१२०१० सम्म गरी १ वर्षको अवधिको लागि जारी गरिएको हो । सो बीमालेख (प्रतिलिपी संलग्न छ) जारी गर्दा नियमानुसारको वार्षिक प्रिमियम रु.८,९२,६३०/- लगाइएको हो । मिति १९१०२१२०१० मा सम्पुष्टि नं.०११४३१०१०९/१०००११ मार्फत बीमा अवधि ०९१०२१२०१० देखि १९१०८१२०१० सम्म गरी जम्मा ६ महिनाको लागि थप गरिएको हो । सम्पुष्टिको प्रतिलिपी संलग्न छ ।

साधारणतया बीमालेख एक वर्षको लागि जारी गरिन्छ र एक वर्षकै लागि नविकरण गरिन्छ । बीमा नविकरणको समयमा बीमितले १ वर्षकै पूरा अवधिको लागि नविकरण गर्न प्रिमियम भुक्तानी गर्न आर्थिक समस्या रहेको भन्दै ६ महिनाको लागि मात्र समय अवधि थप गरी दिन अनुरोध भए बमोजिम समानुपातिक दरमा रु.४,४६,३१५/- बीमाशुल्क कायम गरिएको हो । १२ महिनाको लागि लाग्ने प्रिमियम रु.८,९२,६३०/- मा ६ महिनाको लागि समानुपातिक दरमा उक्त वार्षिक प्रिमियमको आधा अर्थात रु.४,४६,३१५/- कायम गरिनु त्यस समितिबाट जारी अग्नि बीमा दर सम्बन्धी सामान्य नियमहरू २०५८ को परिच्छेद-२ को दफा २.८ को भावना अनुकुल नै भएको व्यहोरा अनुरोध गर्दै उल्लेखित बीमालेखको समय अवधि थप गर्दा यस कम्पनीले त्यस सम्मानित समितिबाट जारी अग्नि बीमालेख सम्बन्धी नियमहरूको व्यवस्था पालन नगरेको भनी व्याख्या हुनु उपयुक्त नहुने हुँदा बीमा ऐन, २०४९ को दफा १२ क बमोजिम यस कम्पनीलाई कारवाही हुनु नपर्ने व्यहोरा अनुरोध छ । साथै यस कम्पनीले त्यस समितिबाट जारी नियम तथा निर्देशनहरूलाई बोध भए सम्म अक्षरशः पालना गर्दै आइरहेको र भविष्यमा पनि अक्षरशः पालना गर्दै जाने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं र भविष्यमा अझ बढी सहयोग र सद्भाव प्राप्त हुने कुरामा विश्वस्त रहेको व्यहोरा सादर अनुरोध गर्दछौं भन्ने जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा बीमक प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा भएको नबिल बैंकको ऋणी थोप्पल खोला हाइड्रो पावर प्रा.लि.को स्वामित्वमा रहेको धादिङ्ग जिल्ला नलाङ्ग सलाङ्ग गा.वि.स.स्थित जलविद्युत परियोजना क्षेत्रमा मिति २०६७११६ मा राती १:०० बजे तिर भएको भीषण वर्षाको कारणले नहर क्षेत्रको

पहराबाट अचानक पहिरो आई नहर तथा पावर हाउस क्षेत्रमा करिब रु.४९४८,६८९।३३ बराबरको क्षति पुऱ्याएको हुँदा बीमालेख बमोजिम उक्त क्षति भुक्तानी पाउनु पर्ने बीमित तर्फको भनाई रहेको पाइन्छ ।

धादिङ्ग स्थित जलविद्युत परियोजनाको भवन एवं सम्पत्तिको यस कम्पनीमा बीमा गरिएकोमा उक्त परियोजनास्थलको क्षति भई मिति २०६७।१।७ मा दावी प्राप्त भएको र सर्भेयरबाट प्राप्त सर्भे प्रतिवेदनको आधारमा क्षति मूल्याङ्कन गरी रु.३,७८,०००/- भुक्तानी गर्नु पर्ने देखिएको हुँदा बीमिको माग दावी बमोजिम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको भनाई रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावी सम्बन्धी मुद्दामा सर्भेयरले पेश गरेको प्रतिवेदनबाट बीमितले दावी गरेका क्षतिहरूको मूल्याङ्कन भएको छ/छैन भन्ने यकिन गरी बीमकले पुनः दायित्व निर्धारण गरी दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो । यसरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा मिसिल संलग्न कागजात मध्ये प्रारम्भिक सर्भेयरबाट पेश भएको Status Report मा अनुमानित क्षति बीस लाख रुपैयाँ उल्लेख भएको र अन्तिम सर्भे प्रतिवेदनबाट मिति २०६७।०९।०७ मा भिषण वर्षा भई एक्कासी आएको बाढीको कारण Dam Site मा क्षति पुगेको तथा माथिबाट ठूलो ढुङ्गा नहरमा खसी Head Race Canal बन्द भई Water Overflow को कारणले पानी बाहिर बगी विभिन्न भागमा क्षति पुऱ्याएको भन्ने उल्लेख भएको देखियो । यस प्रकार प्रस्तुत दावीमा बीमितबाट पेश भएका दावी सम्बन्धी कागजातबाट वर्षादको कारणबाट आएको बाढी र नहरमा ढुङ्गा खसी नहर भरिई बाहिर बगेको पानीको कारणबाट नहर क्षेत्रको Protection wall, साइफन पाइप एवं अन्य सम्पत्तिको क्षति भएको र क्षतिग्रस्त सम्पत्तिको मूल्याङ्कन गर्दा लिएका सर्भे आधारबाट बीमालेख बमोजिम बीमितले गरेको क्षतिको दावीहरू यकिन गरी मूल्याङ्कन गरेको नदेखिँदा बीमकले अन्तिम सर्भेको आधार लिई भुक्तानी गर्न गरेको दायित्वको रकम फरक पर्ने देखियो । यसरी प्रस्तुत दावीमा भिषण वर्षाको कारणले बाढी आएको, वर्षाको कारणबाट नहरमा ढुङ्गा खसी पानी बग्दा भएको क्षति बीमालेख अन्तर्गत नपर्ने भन्ने आधारमा रु.३,७८,०००।- मात्र भुक्तानी गर्नु पर्ने भन्ने बीमकको भनाईलाई मान्यता दिन मिल्ने देखिएन । यसर्थ, पुनः दायित्व निर्धारण गरी बीमालेख बमोजिम दावी भुक्तानी गर्न बीमक प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत् २०६८ साल फागुन १५ गते रोज २ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं.४३४६/०६२।१।२२

पक्ष

बीमित निवेदकको नाम

श्री सरिता देवी उपाध्याय,

जि.वारा, कलैया न.पा. वडा नं. ७,

हाल वीरगंज उप.म.न.पा.वडा नं.१५ । (तत्कालिन नेशनल लाइफ एण्ड जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.)

बिपक्ष

बीमकको नाम

श्री नेशनल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.

लाजिम्पाट, काठमाडौं ।

मुद्दा :- जीवन बीमा (सामुहिक दुर्घटना बीमा समेत) दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपरोक्त सम्बन्धमा “श्री नेशनल लाइफ एण्ड जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको वीरगंज शाखामा बजार सहायक (Marketing Assistant) मा कार्यरत मेरा जेठा छोरा रोशन कुमार उपाध्याय नेपाल कार्यालयको कामको सिलसिलामा मिति २०६१।९।८ गते हेटौडा गई हेटौडाबाट वीरगंज फर्की आउने क्रममा बारा जिल्लाको अमलेखगंजमा ना.२ ख.६६१० को ट्याङ्गरले मेरा छोरोले चलाइरहेको ना.४ प.११४५ को मोटरसाइकलाई ठक्कर दिँदा घाइते भएको र निजलाई नारायणी उपक्षेत्रीय अस्पतालमा उपचार गर्दा गर्दै सोही राती १२ वजे निधन भएको थियो ।

प्रकरण (१) मा उल्लेख भए बमोजिम निज छोराको दुर्घटना पश्चात निधन भएकोमा निजले गराएको व्यक्तिगत दुर्घटना बीमामा मेरा कान्छा छोरा रिकेश नेपाललाई इच्छाएको हुँदा मेरा कान्छा छोरोले इच्छाएको व्यक्तिको हैसियतले उक्त व्यक्तिगत दुर्घटना बीमाको रकम समेत प्राप्त गरिसकेका छन् ।

मृतक छोराको व्यक्तिगत दुर्घटना बीमाको अलावा नेशनल लाइफ एण्ड जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडले गरेको दुर्घटना बीमा, जीवन बीमा, संचय कोष, साथै अन्य पाउनु पर्ने सम्पूर्ण रकमहरू समेत पाउनुपर्ने अवस्था रहेको छ ।

मेरा स्व.छोराले पाउनु पर्ने प्रकरण (३) मा उल्लेख भए बमोजिमको रकमहरू लिनको वैयक्तिक विवरणको क्र.सं.(१७) मा म आमालाई इच्छाएको कारण उपरोक्त विभिन्न

शीर्षकका सम्पूर्ण रकमहरु आमाको हैसियतले पाउँ भनि म निवेदिकाले नेशनल लाइफ एण्ड जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडमा निवेदन दर्ता गराएको थिएँ ।

म निवेदिकाले उपरोक्त निवेदन दर्ता गराएपछि उक्त निवेदन उपर कारवाही भई म निवेदिकालाई मेरा स्व. छोराको संचयकोषमा जम्मा भएको रकमको चेक म निवेदिकालाई दिइएको थियो ।

नेशनल लाइफ एण्ड जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडले म निवेदिकालाई संचयकोषमा जम्मा भएको रकमको चेक मात्र उपलब्ध गराएपछि मैले कार्यालयले गरेको दुर्घटना बीमा, जीवन बीमा लगायतका अन्य सम्पूर्ण रकम पनि त पाउनु पर्छ भनि प्रश्न गर्दा हाल यो संचयकोषको रकमको चेक लिएर जानुहोस् बाँकी शीर्षकका रकमहरु हामी पुनः दिनेछौं भनि भनेपछि होला त भनि विश्वासमा परी इन्स्योरेन्स कम्पनीमा दिनहुँ सम्पर्क गर्नका लागि गईरहेको छु ।

यसरी दिनहुँ उक्त इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडमा सम्पर्क गर्न गई मैले पाउनुपर्ने शीर्षकका बाँकी रकमको बारेमा जानकारी माग्दा अझ पनि म निवेदिकालाई ठोस जवाफ नदिई अलमलाउने खालका विभिन्न जवाफ दिई गुमराहमा राखेकोले बाध्य भई यस बीमा समिति समक्ष निवेदन गर्न आएकी छु ।

नेशनल लाइफ एण्ड जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडले मलाई मैले प्राप्त गर्नु पर्ने बाँकी शीर्षकका रकमहरु दिनु नपर्ने भनि कुनै आधार पनि देखाएको छैन र रकम पनि हाल सम्म दिएको छैन । मेरा स्व. छोराको वैयक्तिक विवरणमा निजले पाउनु पर्ने सम्पूर्ण रकम प्राप्त गर्नका लागि म आमालाई इच्छाएको कारणबाट इन्स्योरेन्स कम्पनीले मलाई बिना भन्फट उपरोक्त सम्पूर्ण रकमहरु दिन पर्नेमा हालसम्म उपरोक्त रकमहरु भुक्तानी नदिएकोले बीमा ऐन, २०४९ को त्रुटि हुन पुगी गम्भिर शंकाको प्रश्न विद्यमान छ ।

म निवेदिकाले प्रष्ट रुपमा मेरा स्व.छोराको कार्यालयले गरेको दुर्घटना बीमा जीवन बीमा संचय कोष लगायत अन्य पाउनु पर्ने सम्पूर्ण रकम पाउँ भनि निवेदन दर्ता गराएकोमा उक्त मेरो निवेदन उपर कारवाही हुँदा संचयकोषको रकम मात्र भुक्तानी दिने भनि नभै सम्पूर्ण शीर्षकका रकम इच्छाएको व्यक्तिलाई दिनु भनि निर्णय भएको यथार्थ तथ्यलाई लुकाउन खोजिएको छ । निर्णय भैसकेको कुरालाई निर्णय भएको छैन भनि गलत अर्थ लगाई संचय कोषको रकम मात्र भुक्तानी गर्नुमा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको त्रुटी प्रष्ट रुपमा देखिएको छ ।

अतः माथी प्रकरण १ देखि ९ सम्म वर्णित विभिन्न यथार्थ तथ्यहरुका आधारमा इच्छाएको व्यक्तिलाई भुक्तानी गर्नु पर्ने बाँकी शीर्षकका सम्पूर्ण रकमहरु यथाशिघ्र भुक्तानी गरिदिनु भनि नेशनल लाइफ एण्ड जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडका नाममा तत्काल आवश्यक

निर्देशन जारी गरी पाउँ भनी निवेदिका श्री सरिता देवी उपाध्याय, जि.बारा, कलैया न.पा. वडा नं.७, हाल वीरगंज उप.म.न.पा.वडा नं.१५ को मिति २०६२।१।२२ को उजुरी निवेदन ।

२. उक्त बीमा दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत १५ (पन्ध्र) दिन भित्र पेश गर्न हुन बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (१क) को व्यवस्था बमोजिम समितिको मिति २०६२।१।२६ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।

३. यस कम्पनीमा बजार सहायक पदमा कार्यरत स्वर्गिय रोशन कुमार उपाध्यायको मिति २०६१।९।८ मा सवारी दुर्घटनामा परी मृत्यु भएकोमा निजको कानूनी हकवालाले निम्न बमोजिमका रकमहरु प्राप्त गर्ने व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं ।

(क) बीमा कम्पनीले कर्मचारी सुविधाको लागि गरिदिए बापत प्राप्त गर्ने रकमहरु :

१) जीवन बीमा बापतको बीमांक रकम रु. १,९८,०००।-

२) सामुहिक दुर्घटना बीमा बापतको रकम रु. १,००,०००।-

(ख) व्यक्तिगत रुपमा स्वयं आफैले बीमा गराएको रकम

१) व्यक्तिगत दुर्घटना बीमा बापतको रकम रु. २,००,०००।-

(ग) कर्मचारी संचयकोष बापतको रकम रु. ११,८५२।८०

मृतक रोशन कुमार उपाध्यायले आफू जीवितै रहँदाको अवस्थामा व्यक्तिगत तवरले बीमा शुल्क तिरी रु. २,००,०००।- रकमको व्यक्तिगत दुर्घटना बीमा (Personal Accident Insurance) गराएका थिए । सो व्यक्तिगत दुर्घटना बीमा गराउँदा निजले स्वयं भरेको फर्ममा इच्छाइएको व्यक्तिको नाम श्री रीकेश नेपाल र नाता भाई भनी उल्लेख भएवाट निज इच्छाइएको व्यक्ति रीकेश नेपालको नाममा सो रु.२,००,०००।- रकम भुक्तानी गरिएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

यस बीमा कम्पनीले कम्पनीमा कार्यरत कर्मचारीहरुको सुविधा स्वरुप गरी दिएको जीवन बीमा बापतको रकम रु.१,९८,०००।- र सामुहिक दुर्घटना बीमा बापतको रकम रु.१,००,०००।- सम्बन्धमा मृतक रोशन कुमार उपाध्यायले जिवितै हुँदा भरेको बैयक्तिक विवरण फार्ममा इच्छाइएको व्यक्तिमा आफ्नी आमा श्रीमती सरिता देवी उपाध्याय भनी उल्लेख गरेको र यसै क्रममा मृतकको श्रीमती संगीता काफ्लेको पनि दावी निवेदन पर्न आएको व्यहोरा सादर अनुरोध छ ।

यसै सम्बन्धमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान इकाई, पर्साले समेत अनुसन्धान गरी रहेकोले सो कार्यालयले यस बीमा कम्पनीलाई लेखेको पत्रको प्रतिलिपि यसैसाथ संलग्न गरी पेश गरेका छौं भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६२।२।४ को लिखित जवाफ ।

४. समितिको मिति २०६२।२।५ को पत्रबाट “निवेदकको माग बमोजिम दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने सम्बन्धमा अन्य आवश्यक कागज तथा विवरण भए सो समेत लिखित जवाफका साथ ७ (सात) दिन भित्र पेश गर्न” बीमा ऐन, २०४९ को दफा १७ को उपदफा (३) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उपनियम (१ख) बमोजिम बीमकलाई निर्देशन ।

५. यस कम्पनीका बजार सहायक स्वर्गीय रोशन कुमार उपाध्यायको आमा सरिता देवी उपाध्याय र पत्नी श्रीमती संगिता काफ्ले नेपालले बीमा बापतको रकम भुक्तानी पाउँ भनी छुट्टाछुट्टै निवेदन दिएको र सो निवेदनको साथमा दुवै जनाले नाता प्रमाणितको प्रतिलिपी समेत पेश गरेकोले सो कागजपत्रहरूको प्रतिलिपी यसैसाथ संलग्न गरी पेश गरेका छौं ।

यस विषयलाई लिएर जिल्ला प्रशासन कार्यालय पर्सा, वीरगंज, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान इकाईबाट समेत सोधपुछ भई रहेको अवस्थामा कानून बमोजिम कस्ले पाउने हो सो को छानबिन भै रहेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं ।

अतः यस सम्बन्धमा बीमा समितिबाट निर्णय भै आएपछि सोही बमोजिम गरिने व्यहोरा अनुरोध छ भनी बीमकको मिति २०६२।२।१२ को लिखित जवाफ ।

६. बीमा ऐन, २०४९ को दफा ३८ को उपदफा (१) मा कुनै जीवन बीमा लेखको अवधि समाप्त हुनु अगावै सो बीमा लेख लिने व्यक्तिको मृत्यु भएमा बीमालेख अनुसारको रकम निजले आफ्नो बीमा लेखमा इच्छाएको व्यक्तिले पाउनेछ । निजले कसैलाई इच्छाएको रहेनछ वा इच्छाएको व्यक्तिको अधिनै मृत्यु भैसकेको भए बीमालेख लिने व्यक्तिको देहाय बमोजिम नाता पर्ने आश्रितहरू मध्ये क्रमानुसार जीवित सदस्यले पाउनेछ भन्ने व्यवस्था रहेकोले प्रस्तुत बीमा दावीको दायित्व बीमा ऐन, २०४९ को दफा ३८ को उपदफा (१) को व्यवस्था बमोजिम भुक्तानी गर्नु भन्ने समितिको मिति २०६२।०२।२७ को निर्णय ।

७. पुनः मिति २०६८।०७।३० मा “हालसम्म रोशन कुमार उपाध्यायको सामुहिक दुर्घटना बीमा रु.१,००,०००।- र जीवन बीमा बापतको रु.१,९८,०००।- रकम भुक्तानी नपाएको हुँदा उक्त रकम भुक्तानी पाउँ” भन्ने व्यहोराको सरिता देवा उपाध्यायको निवेदन ।

८. बीमक नेशनल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.को मिति २०६८।०९।२५ को पत्रबाट निज निवेदिकाले बीमा ऐन, २०४९ को दफा ३८ को उपदफा (१) बमोजिम हकदार भएको भनि यस कम्पनी समक्ष निवेदन नगरेको हुँदा उक्त बीमा दावी रकम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने व्यहोराको जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न सम्पूर्ण कागजातहरूको अध्ययन गर्दा मेरो छोरा रोशन कुमार उपाध्याय नेशनल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा स्थायी कर्मचारी रहँदा उक्त कम्पनीबाट जीवन बीमा तथा सामुहिक दुर्घटना बीमा भएकोमा निजको मिति २०६१।०९।०८ मा मृत्यु भएको र हाल सम्म सामुहिक दुर्घटना बीमा रु.१,००,०००।- र जीवन बीमा बापतको रु.१,९८,०००।- रकम भुक्तानी नपाएको हुँदा उक्त रकम भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने बीमित तर्फको भनाई रहेको पाइयो ।

उक्त दावी सम्बन्धमा निवेदिका सरिता देवी उपाध्यायले मिति २०६२।०१।२२ मा नै बीमा समितिमा उजुरी गरेको र समितिको मिति २०६२।०२।२७ को निर्णयबाट बीमा ऐन, २०४९ को दफा ३८(१) को व्यवस्था बमोजिम भुक्तानी गर्नु भनी आदेश भएकोमा सो निर्णय उपर पुनरावेदन नपरेको साथै निवेदिकाले उक्त निर्णय बमोजिम आफू हकवाला भएको पुष्टि गरी हाल सम्म यस बीमक समक्ष निवेदन नगरेको हुँदा असम्बन्धित व्यक्ति निज निवेदकलाई दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको भनाई रहेको देखियो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावी सम्बन्धी मुद्दामा बीमा समितिको मिति २०६२।०२।२७ को निर्णय विरुद्ध पुनरावेदन नपरेको र उक्त निर्णय कार्यान्वयन समेत नभएको अवस्थामा उजुरीकर्ता सरिता देवीले बीमालेख बमोजिम भुक्तानी पाउने/नपाउने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा समितिबाट बीमितद्वारा इच्छाइएको व्यक्ति नभएको अवस्थामा बीमितको मृत्युपछि बीमा बापतको रकम बीमा ऐन, २०४९ को दफा ३८(१) बमोजिमको प्राथमिकताक्रम अनुसारको व्यक्तिले पाउने निर्णय गरेकोमा त्यस्तो रकम लिन नपाउँदै मृतकको श्रीमतीले अर्को विवाह गरेको पुष्टि भएको र हालसम्म उक्त निर्णय कार्यान्वयन नभई मृतककी आमाबाट उजुरी परेको हुँदा बीमा ऐन, २०४९ को दफा ३८(१) को खण्ड (क) र (ख) मा उल्लेखित हकवाला नभएको अवस्थामा खण्ड (ग) बमोजिमको बीमित मृतकको आमा हकवाला रहने नै देखिँदा निजलाई भुक्तानी गर्नु पर्नेमा भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको भनाईसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, उल्लेखित बीमालेख बमोजिम निवेदिकालाई भुक्तानी गर्नु भनि बीमक नेशनल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत् २०६८ साल फागुन १५ गते रोज २ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./मिति २०७९/२०६७।०८।०२

बीमित/निवेदक

श्री दिनानाथ धिताल

का.म.पा.१९ वनस्थली ।

बीमक/विपक्षी

श्री एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.

तिनकुने काठमाण्डौ ।

मुद्दा : मोटर बीमा औषधोपचार दाती ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा "मिति २०६६।१।९ गते बेलुका राप्ती अञ्चल सार्वजनिक यातायात व्यवसायी समिति अन्तर्गत ना.२.ख.५५९१ को रात्री बसमा यात्रा गर्ने क्रममा दाङ्ग देखि काठमाण्डौ आउँदै गर्दा कपिलवस्तु जिल्लाको शिवपुर ७ मा उक्त बस दुर्घटना हुँदा मेरो श्रीमती विष्णु (सरु) र छोरा (सुभम) दिपेन्द्र गम्भिर दुर्घटना भएकोले हालसम्म समिति लगायत एलाइन्स इन्स्योरेन्सले औषधी उपचार खर्च दिनलाई आलटाल गरी भुलाएकोले उक्त इन्स्योरेन्स र समितिलाई भिकाई औषधी उपचार खर्च दिलाई पाउं" भन्ने मिति २०६७।०८।२ को उजुरी निवेदन ।
- समितिको मिति २०६७।०८।२१ को पत्रबाट निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी बीमक एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो, सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पत्र प्राप्त मितिले पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम निर्देशन ।
- बीमकको मिति २०६७।०९।०७ को पत्रबाट उक्त दावीको सम्बन्धमा यस कम्पनीबाट ०६७।०३।३० मा दावी फछ्यौट गरी दावीकर्तालाई रु.५,००,०००।- (अक्षरूपी पाँच लाख मात्र) भुक्तानी गरिसकिएको जानकारी गराउँछौ । साथै, यस उजुरी निवेदनको सम्बन्धमा दावीकर्तालाई उजुरी गर्न हकदैया समेत नभएकोले उक्त उजुरी निवेदन खारेज गरी पाउन अनुरोध गर्दछौ भन्ने जवाफ ।
- समितिको मिति २०६७।०९।२३ को पत्रद्वारा तहाँको पत्रबाट उल्लेख भई आए बमोजिम उजुरीकर्ताको हकदैया नहुने कानूनी व्यवस्था, तहाँबाट जारी भएको बीमालेखको

सक्कल (पोलिसी डकेट) प्रति उक्त दावी सम्बन्धमा तहाँ रहेको सम्पूर्ण सक्कल फाइल दावी फछ्यौट सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात एवं उक्त दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने सम्बन्धमा अन्य कागजात तथा प्रमाण भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र उपस्थित भई समितिमा पेश गर्नु हुन बीमा ऐन, २०४९ को दफा १७(३) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१ख) बमोजिम सूचित गरिन्छ भन्ने निर्देशन ।

५. बीमकको मिति २०६७१०१०४ को पत्रद्वारा यस दावीको सम्बन्धमा दावीकर्ताद्वारा सहिछाप भएको दावी फछ्यौट पुर्जा, बीमालेख, सर्भे प्रतिवेदन प्रतिलिपी यसै पत्रसाथ संलग्न गरी पठाएको व्यहोरा अवगत गराउँदछौं भन्ने जवाफ ।
६. पुनः समितिको मिति २०६७११२९ को पत्रबाट त्यस कम्पनीमा बीमा गरिएको सवारी साधनको दुर्घटनाको कारणबाट दुर्घटनामा परी उपचार गराइरहेको अवस्थामा के कस्तो आधारमा उक्त दावी सम्बन्धी फाइल बन्द गरिएको हो ? पिडितलाई उपचार खर्च उपलब्ध गराउने दायित्वका अन्तर्गत पर्ने हो सो कुरा समेत एकिन गरी यो पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र समितिमा पेश गर्नुहुन बीमा नियमावली २०४९ को नियम ३३ (१ख) बमोजिम सूचित गरिन्छ भन्ने निर्देशन पत्र ।
७. बीमकको मिति २०६७१२१०९ को पत्रद्वारा उक्त दावी फछ्यौट गर्दा बीमित गाडीको रु.३,८८,०००/- यात्रु घाइतेको रु.१२,०००/- २ जना यात्रुको मृत्यु भए बापत प्रति यात्रुको रु.५०,०००/- का दरले रु.१,०,०००/- गरी जम्मा रु.५,००,०००/- (अक्षरुपी पाँच लाख) मात्र २०६७०३२० मा भुक्तानी गरिएको जानकारी गराउँदछौं । यसरी दावीकर्तालाई दावी फछ्यौट पुर्जामा सहिछाप लगाई दावी फछ्यौट गरी सकेपछि उक्त दावी फाइल बन्द गरिएको जानकारी गराउन चाहन्छौं । सवारी तथा यातयात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १६३ को (२) बमोजिम सवारी चालक सवारीधनी वा व्यवस्थापकबाट तत्काल प्रमुख जिल्ला अधिकारीले क्षतिपूर्ति भराई दिनु पर्ने व्यवस्था भएको जानकारी गराउँदछौं भन्ने जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा बीमक एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा भएको ना.२ ख.५५९१ को रात्री बसमा यात्रा गरी दाङ्ग देखि काठमाण्डौ आउने क्रममा मिति २०६६।०५।०९ गते दुर्घटनामा परी मेरी पत्नी विष्णु (सरु) र छोरा सुमन (दिपेन्द्र) गम्भिर घाइते भई औषधोपचार गराउँदा भएको खर्चको शोधभर्ना बसको सञ्चालकबाट हालसम्म नपाएको हुँदा उक्त बसको यात्रु बीमा समेत गराएको बीमा कम्पनीबाट औषधोपचार खर्च सोधभर्ना पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको भनाई रहेको पाइयो ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा भएको ना.२ ख.५५९१ को यात्रुवाहक बस मिति २०६६।०५।०९ मा दुर्घटना भई दावी परेकोमा सभै प्रतिवेदन बमोजिम बीमित गाडीको रु.३,८८,०००।-, यात्रु घाइतेको रु.१२,०००।- तथा दुई जना यात्रुको मृत्यु भए बापत प्रति यात्रुको रु.५०,०००।- का दरले रु १,००,०००।- गरी जम्मा रु.५,००,०००।- पाँच लाख रुपैयाँ मिति २०६७।०३।२० मा भुक्तानी गरिएको र उक्त दावी फछ्यौट भै सकेपछि अमुक पक्षले सोही दुर्घटना सम्बन्धमा दावी गरेको हुँदा बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्नु नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको भनाई रहेको देखियो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावी सम्बन्धी मुद्दामा मर्का पर्ने यात्रुको तर्फबाट तत्काल सवारीधनी मार्फत दावी गर्नु पर्ने हो/होइन, सोको यकिन गरी बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्न पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो । यसरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा प्रस्तुत दावी एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा (यात्रु बीमा समेत) भएको यात्रुवाहक ना.२ ख.५५९१ को बस मिति २०६६।०५।०९ सवारीधनीका तर्फबाट मा दुर्घटना भई बीमा दावी परी दावी बापतको सम्पूर्ण रकम फछ्यौट भए पछि घाइतेका तर्फबाट परेको देखियो । प्रस्तुत दावी फछ्यौट हुनु पूर्व समयमै बीमकलाई जानकारी नभई दावी भुक्तानी फछ्यौट भएपछि घाइते यात्रुको तर्फबाट दावी परेको र दावीमा उल्लेख भएको यात्रुहरुको विवरण उक्त बसको दुर्घटना सम्बन्धी कागजात तथा सभै प्रतिवेदनमा समेत उल्लेखसम्म भएको देखिएन । यसरी प्रस्तुत औषधोपचार बीमा दावी उक्त बसको सोही मितिको दुर्घटनासंग सम्बन्धित भएको नदेखिँदा बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको भनाईलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । यसर्थ, बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत् २०६८ साल फागुन १५ गते रोज २ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं.मिति/७३६/२०६५।०५।०८

बीमित/निवेदक

श्री मन्जु मित्तल प्रोप्राइटर
दुर्गा ब्याग उद्योग ।

बीमक/विपक्षी

श्री एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
हात्तीसार, काठमाण्डौ ।

मुद्दा : अगनी बीमा दाती ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपरोक्त सम्बन्धमा “हाम्रो उद्योग श्री दुर्गा ब्याग उद्योग खनार-४ सुनसरीमा मिति २०६५/४/१ गते अचानक अन्दाजी करिब दिनको ४:०० देखि ६:०० बजेतिर हावाहुरी, पानीले गर्दा हाम्रो उद्योगमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ (जुट ब्याग) थान १०५ रोलको मूल्य रु.१०,००,०००।- (अक्षरुपी रु.दश लाख) बराबरको क्षति भएको जानकारी त्यहाँको विराटनगर प्रमुखलाई सोही मितिमा मौखिक जानकारी गराई सकेको तर हालसम्म कुनै किसिमको प्रतिक्रिया/सहयोग प्राप्त नभएकोले हाम्रो जायज मूल्याङ्कन गरी उपलब्ध गराई दिनु हुन यसै निवेदनका साथ अनुरोध गर्दछु” भन्ने व्यहोराको मिति २०६५।०५।०९ को उजुरी निवेदन ।

२. बीमकको मिति २०६५/०५/११ को “उपरोक्त सम्बन्धमा त्यस उद्योगको मिति २०६५/०५/०९ को पत्र प्राप्त भई दावी बारे अवगत भयो । उक्त पत्रमा लेखिएको व्यहोरा अनुसार निम्न कुराहरुको जानकारी हुन आएको छ ।

मिति २०६५/०४/०९ गते दिनको ४:०० देखि ६:०० बजे तिर हावाहुरी, पानीले उद्योगको गोदाम भित्र रहेको जुट ब्याग १०५ रोल भिजि क्षति भएको सम्बन्धमा मिति २०६५/०५/०९ को त्यस उद्योगको निवेदन प्राप्त भएको साथै सोही मितिको नमुना गा.वि.स.को सर्जमिन मुचुल्का र मौसम विभागको रिपोर्ट, इष्टिमेट, फोटोहरु यस कम्पनीमा २०६५/०५/०४ मा प्राप्त भएको । सो सम्बन्धमा सोही मितिमा त्यस उद्योगबाट यस कम्पनीको विराटनगर तथा धरान शाखा प्रमुखलाई मौखिक जानकारी गराइएको । त्यहाँको पत्रमा उल्लेख भए अनुसार यस कम्पनीको विराटनगर शाखामा क्षति बारे लिखित जानकारी दिँदा नबुझेको ।

माथि लेखिएको कुराहरुको सम्बन्धमा यस कम्पनीको प्रधान कार्यालय, काठमाण्डौंबाट निम्नलिखित कुराहरु जानकारी गराउन चाहन्छौं :-

यस दावी बारे विराटनगर शाखा प्रमुखलाई मौखिक जानकारी गराउँदा शाखा प्रमुख श्री प्रज्वल आचार्य आफै तुरुन्तै स्थलगत निरीक्षण (प्रारम्भिक सर्भे) गर्न गएको र निरीक्षणको बेलामा उद्योगको गोदाम भित्र हावाहुरी तथा पानीको कुनै चिन्ह नभेटिएको र दावीको प्रकृति हेर्दा अग्नि बीमालेख अन्तर्गत दावी नलाग्ने भनि मौखिक रुपमा नै त्यहाँलाई जानकारी गराइएको थियो । मिति २०६५।०५।०९ को सर्जमिन मुचुल्का पेश गरिएको हेर्दा घटना घटेको १ महिना पछि मात्र सर्जमिन गराएको देखिन आउँछ । त्यसैले घटना घटेको १ महिना पछि मात्रै सर्जमिन मुचुल्का गर्नुको कारण के हो त्यसको जानकारी नभएको देखियो । क्षतिको जानकारी लिखित रुपमा दिँदा विराटनगर शाखामा बुझिनलिएको भन्ने कुरा बिलकुलै गलत हो । कुनै पनि निवेदन लिखित रुपमा व्यवसाय गर्ने कार्यालयमा दिँदा नबुझे भन्ने प्रश्न नै आउँदैन । त्यसमा पनि कुनै पनि कागजात यदि शाखा कार्यालयले बुझ्दैन भने प्रधान कार्यालयमा तुरुन्तै पठाउन सकिन्छ । त्यो पनि नभएमा फोनबाट जानकारी गराउन सकिन्छ अथवा मेल वा फ्याक्स गर्न सकिन्छ यी सबै कुराको अभावमा तुरुन्तै क्षतिको सर्भे गराउन नसकिएको देखिन आउँछ ।

यी माथि लेखिएको बुँदा अनुसार दावीको लागि त्यस उद्योगबाट धेरै ढिलो जानकारी प्राप्त भएको कारणले सर्भे गर्न नपाएको साथै क्षतिको यकिन गर्न नसक्ने अवस्था भएकोले उक्त बीमालेख अन्तर्गत दावी नलाग्ने जानकारी गराउन चाहन्छौं । असुविधाको लागि क्षमाप्रार्थी छौं भनि निवेदकलाई लेखिएको पत्रको बोधार्थ ।

३. समितिको मिति २०६५।०६ को पत्रद्वारा उपर्युक्त विषयमा त्यस कम्पनीबाट जारी भएको बीमालेखको सेवा शर्त सहितको (पोलिसी डकेट) को प्रमाणित प्रतिलिपि, प्रस्ताव फाराम, सम्पुष्टी, सर्भे नभएको भए सर्भे गर्न लगाई सर्भेयरले पेश गरेको सर्भे प्रतिवेदन सहित, (ओरिजिनल फोटोहरु) पुलिस रिपोर्ट, स्थानीय गा.वि.स.को सर्जमिन मुचुल्का, मौसम विज्ञानको रिपोर्ट, इष्टिमेट सहित अन्य आवश्यक कागजात भए सो समेत (७) दिन भित्र यस समितिमा पेश गर्न बीमा ऐन, २०४९ को दफा १७ को उप-दफा (३) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (१ख) को व्यवस्था बमोजिम निर्देशन ।

४. बीमकको मिति २०६५/०७/२८ को पत्रबाट उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँको मिति २०६५/०७/०६, का.नि.म.शा ४३(०६५/०६६), च.नं. १२१२ को पत्र प्राप्त भई अवगत भयो । उक्त पत्रानुसार माग गरिएको कागजातहरु यस कार्यालयको विराटनगर स्थित शाखा कार्यालय मार्फत माग भइरहेको हुनाले सो कागजातहरु प्राप्त हुने बित्तिकै

तहाँ पठाईदिने जानकारी गराउँदछौं भन्ने जवाफ ।

५. पुनः बीमकको मिति २०६५/०७/२८ को पत्रबाट उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँको मिति २०६५/०७/०६, का.नि.म.शा ४३(०६५/०६६), च.नं. १२१२ को पत्र प्राप्त भई अवगत भयो । उक्त पत्रानुसार माग गरिएको कागजातहरूको छायाँप्रति यसै पत्रसाथ संलग्न गरी पठाइएको जानकारी गराउँदछौं । अन्य नपुग कागजातहरू सम्बन्धित ठाउँबाट प्राप्त भए पछि पेश गर्नेछु भन्ने जवाफ ।
६. पुनः बीमकको मिति २०६५।०९।२० को पत्रबाट बीमितको बीमा पोलिसीको नक्कल पठाइएको भन्ने जवाफ ।
७. पुनः बीमकको मिति २०६५।०९।२४ को पत्रबाट आवश्यक पर्ने पोलिसीको शर्त सुविधा र वारेन्टी सहित प्रमाणित गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको व्यहोरा अनुरोध ।
८. निवेदक मन्जु मित्तलको मिति २०६६।०३।१० को पत्रबाट “त्यहाँको पत्र मिति २०६५।०७।०६ को च.नं.१२१३ सम्बन्धमा हामीले बीमा सभेएयर बीमा कम्पनी श्री एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई सम्पूर्ण कागजातहरू धेरै अगावै उपलब्ध गराईसकेको जानकारी गराउँदछु । तर आजको मितिस्म कुनै किसिमको सहयोग र पचात्रार नपाएकोले त्यहाँ समक्ष यो निवेदन गर्दछु । हाम्रो जायज क्षति यथाशिघ्र उपलब्ध गराई दिन हुन अनुरोध गर्दछु भन्ने व्यहोराको पुनः निवेदन ।
९. समितिको मिति २०६६।०४।१४ को पत्रबाट बीमक एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई उक्त बीमा दावी सम्बन्धमा माग भएका कागजात मध्ये सभेएयरले खिचेका फोटोहरू तथा उक्त दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने सम्बन्धमा अन्य प्रमाण भए सो समेत सात (७) दिन भित्र पेश गर्न बीमा ऐन, २०४९ को दफा १७ को उपदफा (३) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उपनियम (१ख) को व्यवस्था बमोजिम निर्देशन ।
१०. बीमकको मिति २०६६।०५।०९ को पत्रबाट “यस कम्पनीबाट उक्त दावी फछ्यौँट गर्न आवश्यक नभएको कुरा सभे रिपोर्टबाट पनि प्रष्ट देखिन आउँछ । त्यसैले बीमा पोलिसिको शर्त तथा अवस्था अनुसार बीमितको दावी योग्य नभएको हुँदा उक्त दावी रद्द गर्नको लागि अनुरोध गर्दछौं” भन्ने जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा मेरो नाममा दर्ता कायम भई बीमक एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा भएको दुर्गा ब्याग उद्योगमा रहेको रु.१०,००,०००।- (दश लाख रुपैयाँ) बराबरको कच्चा पदार्थ जुट थान १०५ सामानहरू

मिति २०६५।०४।०१ का दिन भएको वर्षा तथा हावाहुरीको कारण क्षति भएको हुँदा अग्नी बीमालेख बमोजिम पाउनु पर्ने भन्ने बीमित तर्फको माग दावी र यस कम्पनीमा बीमा भएको उद्योगमा रहेका सामानहरु भीषण वर्षा हावाहुरीको कारण क्षति भएको नदेखिएको भन्ने सर्भे प्रतिवेदनको आधारमा बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखियो ।

प्रस्तुत बीमा दावीमा बीमा भएका सामानहरुको क्षति भीषण वर्षा हावाहुरीको कारण भएको हो/होइन भन्ने यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अर्न्तगत भुक्तानी गर्नु पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नुपर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा बीमितले क्षति भएको एक महिना पछि अर्थात मिति २०६५।०५।०१ मा बीमक समक्ष दावी परेको र बीमकबाट खटिएका सर्भेयरले क्षति भएको स्थानमा गई सर्भे गर्दा भीषण वर्षा हावाहुरीको कारणबाट क्षति भएको नदेखिएको व्यहोरा उल्लेख गरी सर्भे प्रतिवेदन पेश गरेको देखियो ।

प्रस्तुत दावीमा बीमालेखको शर्त अनुसार पन्ध्र दिनभित्र दावी गर्नु पर्नेमा क्षति भएको बत्तीस दिन पछि अर्थात मिति २०६५।०५।०१ मा दावी गरेको र दावी सम्बद्ध कागजातहरुबाट बीमितले दावी ढिला गर्नु परेको कारण उल्लेख समेत गरेको देखिएन । साथै, सर्भेयरको प्रतिवेदनबाट भीषण वर्षा तथा हावाहुरीको कारणले क्षति भएको यकिन गर्न सकिने अवस्था नभएको, बीमितबाट पेश भएको स्थानीय मुचुल्का समेत तत्काल नभई दावी गरेको मितिमा तयार गरिएको र उक्त मुचुल्कामा उद्योगको सामानहरु भीषण वर्षा हावाहुरीबाट क्षति भएको उल्लेख भएता पनि सोही मुचुल्कालाई एकल आधार मानी उक्त क्षति भीषण वर्षा तथा हावाहुरीको कारणबाट भएको मान्न मिल्ने अवस्था समेत देखिएन । यसरी उल्लेखित विवरणहरुबाट बीमितले दावीको सूचना समयमै नदिएको हुँदा क्षति सम्बन्धमा समयमै यकिन गर्न नसकिएको, सर्भेयरले पेश गरेको प्रतिवेदनबाट भीषण वर्षाको कारणबाट क्षति भएको नदेखिएको आधारमा बीमालेख बमोजिम माग दावी रकम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको भनाईलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । यसर्थ, बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम माग दावी नपुग्ने आधारमा निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत् २०६९ साल वैशाख ३० गते रोज ७ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./मिति २०६८/२०६८।०१।२७

बीमित/निवेदक

श्री यज्ञ बहादुर ओली,
वाँके जिल्ला, वडा नं.५ नेपालगंज ।

बीमक/विपक्षी

श्री एन.वि.इन्सुरेन्स कम्पनी लि.
काठमाण्डौ ।

मुद्दा : मोटर बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपरोक्त सम्बन्धमा “म निवेदक वाँके जिल्ला नेपालगंज नगरपालिका वडा नं.५ मा स्थायी बसोबास गर्ने यज्ञ बहादुर ओलीको स्वामित्वमा रहेको ना.२ ख.७७९७ नम्बरको ट्रक नेपालगंजबाट सामान लिई जाने क्रममा मिति २०६३।०३।१४ गते सुर्खेतको मेहलकुना गा.वि.स.वडा नं.२ भेडावारी पुल नजिक दुर्घटना भएकोमा उक्त गाडीको एन.वि.इन्सुरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा गराएको हुँदा क्षतिपूर्ति दावी गरी उक्त कम्पनीमा निवेदन दिएकोमा सो कम्पनीले खटाएको सर्भेयरले यथार्थलाई समेटिनको सट्टा घुस माग गरेको र जम्मा रु.१ लाख ६५ हजारको मात्र सिफारिस गरेको तर गाडी बनाउँदाको खर्च रु.८ लाख भन्दा बढि भएको हुँदा सर्भेयरले गरेको सिफारिस अनुसार एन.वि.इन्सुरेन्स कम्पनी लि.ले दिन चाहेको उक्त रकममा चित्त नबुझि घुस मागेको सर्भेयर माथि कारवाही गर्न दिएको निवेदन माथि कुनै सुनुवाई नगरेको र लामो समयसम्म मेरो फाईल समेत गायब गरी हालसम्म पनि क्षतिपूर्ति नदिएको हुँदा दुर्घटना र मर्मत संग सम्बन्धित यथार्थ विवरणहरुको अध्ययन गरी उक्त कम्पनीलाई नियमानुसार क्षतिपूर्ति दिन आदेश गरिपाउँ भनि यो निवेदन पेश गरेको छु” भन्ने व्यहोराको मिति २०६८।०१।२७ को उजुरी निवेदन ।

२. समितिको मिति २०६८।०१।३० को पत्रद्वारा निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी बीमक एन.वि. इन्सुरेन्स कम्पनी लि.लाई उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो, सो को लिखित जवाफका साथ तत्सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पत्र प्राप्त मितिले पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम निर्देशन ।

३. पुनः समितिको मिति २०६८।०५।०१ को पत्रद्वारा मिति २०६८।०१।३०को पत्रको जवाफ

नआएको हुँदा उपर्युक्त सम्बन्धमा उल्लेखित पत्रको जवाफ हाल सम्म पनि प्राप्त नभएकोमा समितिको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको जानकारी गराउँदै उक्त पत्रबाट माग गरिएका विवरणहरु पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र उपस्थित भई समितिमा पेश नगरेमा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१ग) बमोजिम हुने निर्देशन ।

५. बीमकको मिति २०६८।०५।०५ को पत्रद्वारा उपर्युक्त सम्बन्धमा यस कम्पनीबाट जारी भएको बीमालेख नं. NPJ/CV/०४२५/०६२/०६३/२ भएको सवारी दर्ता नं.ना.२ ख.७७९७ को सवारी क्षति सम्बन्धी दावी कागजातहरुको अध्ययन पश्चात यस कम्पनीमा पेश भएका दुर्घटना जानकारी पत्र, दावी फारम तथा प्रहरी प्रतिवेदन अनुसार दुर्घटना मिति २०६३।०३।१४ भएको तर सर्भेयर प्रतिवेदन तथा विश्व खाद्य कार्यक्रम तथा पुजा राईस मिलको सामान हुवानी दावी श्री नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा जानकारी गराएअनुसार मिति २०६३।०३।१३ गतेका दिन दुर्घटना भएको भनी जानकारी भएको देखिन्छ । यसरी दुर्घटना मितिमा फरकता पाईएकोले बीमितसंग यस वारेमा पत्राचार भए पश्चात श्री ईलाका प्रहरी कार्यालय, छिन्चु, सुर्खेतको पत्र संख्या २०६६।०६।७ च.नं.२०३ तथा मिति २०६६।०७।२० को पत्र अनुसार उक्त सवारी साधनको दुर्घटना मिति २०६३।०३।१४ गते राती २३:३० बजेको समयमा भएको भनी दुर्घटनाको व्यहोरा प्रमाणित भएको हुँदा उक्त सवारी साधनको सर्भेयर प्रतिवेदन अनुसार दावी फछ्यौट प्रक्रियामा रहेको कुरा व्यहोराको लागि अनुरोध गरिन्छ । साथै तत्सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण र सर्भे सम्बन्धी कागजात समेत यसै पत्रसाथ संलग्न गरी पठाइएको व्यहोराको लागि अनुरोध गरिन्छ” भन्ने जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न सम्पूर्ण कागजातहरुको अध्ययनबाट ओम्नी प्रा.लि.मार्फत मेरो स्वामित्वमा रहेको ना.२ ख.७७९७ नं.को ट्रक बीमक एन.बि.इन्सुरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा गराएकोमा बीमाको अवधिभित्र मिति २०६३।०३।१४ मा सुर्खेतको महेलकुना गा.वि.स.वडा नं.२ भेडावारी पुल नजिक दुर्घटना भएकोले समयमै दावी गरेको र क्षति मूल्याङ्कन गर्न खटिएको सर्भेयरले यथार्थ मूल्याङ्कन नगरी जम्मा रु.१,६५,०००।- मात्र क्षति निर्धारण गरेकोले मेरो क्षति भएको वास्तविक रकम रु.८,००,०००।- (आठ लाख रुपैयाँ) भन्दा बढी रकम भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने बीमितको माग दावी र यस कम्पनीमा बीमा भएको ना.२ ख.७७९७ नं.को ट्रक दुर्घटना सम्बन्धी कागजातको अध्ययन पछि सर्भेयर खटाइएको र सर्भेयरको प्रतिवेदनको आधारमा रु.१,६५,०००।- भुक्तानी गर्न मञ्जुर गरेको भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखियो ।

प्रस्तुत बीमा दावीमा बीमकबाट खटाइएको सर्भेयरबाट भएको क्षति मूल्याङ्कनमा असहमति रहेपछि बीमकले पुनः दायित्व निर्धारण गर्नु पर्ने हो/होइन सोको यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अर्न्तगत भुक्तानी गर्नु पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजातहरू अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा दावीको सर्भे गर्न खटिएको सर्भेयरले स्थलगत निरीक्षण गरी दुर्घटनाग्रस्त सवारी साधन मर्मत गर्ने सम्बन्धमा विवरण माग गरेको, बीमितबाट सो सम्बन्धमा पेश गरेको कोटेशन दरभाउ बुझी सर्भे प्रतिवेदन तयार गरेको भनिएको तर्फ तत्कालै बीमित असहमत रहेको देखियो । यसरी बीमितले पेश गरेको Quotations को आधारमा क्षति मूल्याङ्कन नभएको भनि बीमितले सर्भेयरको प्रतिवेदनमा नै प्रश्न उठाएको र ईलाका प्रहरी कार्यालय, छिन्चु, सुर्खेतको मिति २०६३।०३।२३ को पत्रबाट समेत बीमा गरिएको उक्त सवारी साधन पूर्णरूपले क्षति भएको भन्ने अवस्थामा सर्भेयरको प्रतिवेदन बमोजिम भुक्तानी गर्नु पर्ने भन्ने बीमकको भनाईसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ पुनः दायित्व निर्धारण गरी बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक एन.वि.इन्सुरेन्स कम्पनी लि.लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत् २०६९ साल वैशाख ३० गते रोज ७ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./मिति ३८७६ /२०६८।०९।१७

बीमित /निवेदक

श्री रत्न कुमार लामा

शंखु -४, काठमाण्डौ ।

बीमक/विपक्षी

श्री एशियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.

डिल्लीबजार, काठमाण्डौ ।

मुद्दा : वैदेशिक रोजगार दुर्घटना बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्ने आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा "वैदेशिक रोजगार जीवन बीमा बीमालेख अनुरसार बीमित हिरालाल लामाको एशियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.बाट बीमा गरी २९ मार्च २००९ मा कतार गएकोमा १४-०३-२०१० बिजुलीको ट्रान्सफरर्मर पड्किन गई भएको दुर्घटनामा निजको शरीर ५५% जलेकोमा ०४।०७।२०११ मा अन्तिम पटक डिस्चार्ज गरिएको १ वर्ष ४ महिना लामो समय सम्म उपचारको लागि समय बिताउनु परेको चिकित्सको लामो अथक प्रयास पछि बाँच्न सफल भई हाल केही समय अगाडी मात्र नेपाल आई वैदेशिक रोजगार बीमा दावी गर्दा त्यस बीमा कम्पनीबाट क्षतिपूर्ति नपाएकोमा निजको शरीर हातको अवस्था ठीक नभएको र भविष्यमा काम गरी खान असम्भव हुँदा पनि निजले पाउनु पर्ने बीमा रकम यस समिति मार्फत दिलाई दिनु हुन अनुरोध गर्दछु भन्ने व्यहोराको मिति २०६८।०९।१७ को उजुरी निवेदन ।
- समितिको मिति २०६८।०९।२० को पत्रद्वारा निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी बीमक एशियन लाइफ इन्स्योरेन्स कं लि. लाई उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम निर्देशन ।
- बीमकको मिति २०६८।१०।०४ को पत्रबाट "यस कम्पनीको बीमालेख नं.०१५३९७१ का बीमित श्री हिरालाल लामाको दावी भुक्तानीको व्यहोरा सहित सम्पूर्ण कागजातहरूको प्रतिलिपी यसै साथ पेश गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु ।

बीमालेख नं.०१५३९७१ अन्तर्गत श्री हिरालाल लामा (राहदानी नं.४१२८१३१) को

नाममा मिति २९।०३।२००९ (२०६५।१२।१६) मा बीमाङ्क रु.५,००,०००/- को २ वर्षे वैदेशिक कामदार (म्यादी) बीमालेख जारी गरिएको सम्बन्धमा बीमितको कतारमा मिति ०४।०३।२०१० तदनुसार २०६६।११।२० गते बिजुलीको ट्रान्सफर्मर पड्किई घाईते भई असक्त भएको भनि निज बीमितले दावी भुक्तनीको लागि यस कम्पनीमा निम्नलिखित कागजात सहितको निवेदन प्राप्त भएको छ ।

दावी भुक्तानीका लागि प्राप्त कागजातहरु :

- १) बीमितको निवेदन
- २) दावीकर्ताले भने दावी विवरण
- ३) राहदानी एवं भिसाको प्रतिलिपि
- ४) विदेशबाट प्राप्त उपचार सम्बन्धी कागजातहरु
- ५) काठमाण्डौं मोडेल अस्पतालको पत्र

उपरोक्त सम्बन्धमा दावीकर्ताबाट प्राप्त कागजातहरुलाई अध्ययन गर्दा बीमित हिरालाल लामाको मिति ०४।०३।२०१० मा कतारमा करेन्ट लागि घाईते भई कतार स्थित अस्पतालमा उपचार गरिएको सन्दर्भमा मिति २७।१२।२०१० मा Dr. Ashraf Ibrahim ले Dr. Noora Ahmed AL Tamimi लाई निज हिरालाल लामाको Disability भए नभएको सम्बन्धमा मेडिकल परिक्षण गरी सो को रिपोर्ट पठाउन अनुरोध गरिएकोमा Dr. Noora Ahmed AL Tamimi ले मिति ३०।१२।२०१० मा ".....male patient sustained 55% mixed thickness electric flash burns, which was caused by high voltage current and involved the face, neck, both ears, trunk, both upper lips and thighs...." भनि Dr. Noora Ahmed AL Tamimi लाई लेखेको पत्रमा सो उल्लेख गरिएको छ । जसमा उल्लेखित भागहरुको उपचार गरिसकेको व्यहोरा समेत उल्लेख गरिएको छ । साथै उक्त पत्रमा present condition "He is being treated now with pressur gaments and silicone gel sheets. He will need surgery for both hands and to release the mild contracture in the neck." भनि उल्लेख गरिएको र निजलाई अपाङ्ग वा अशक्त भएको प्रमाणित गरिएको देखिएन । तसर्थ यस कम्पनी बाट निज बीमितलाई स्थायी असक्तता वा अपाङ्ग भएको प्रमाण पेश गर्न मिति २०६८।०७।२८ मा पत्राचार गरिएकोमा निज बाट मिति २०६८।०८।०९ मा प्राप्त को कागजातमा plastic and Reconstructive surgery 55% flame burn on the face, neck, back, and both upper and lower limbs.he then come to this institution on 15-11-2011 where he was operated for post burn ectropion of lower lip." जसलाई स्थायी अपाङ्ग वा अशक्तताको बारेमा केही उल्लेख गरिएको छैन । बीमितको नाममा मिति २९।०३।२००९ मा जारी गरिएको बीमालेखको अनुसूचीको भुक्तानी पाउने अवस्थाहरुको २ नं. अनुसार दुर्घटनाको कारणले दुर्घटना भएको १८० दिन भित्र, बीमितलाई देहायको मध्ये कुनै एउटा पूर्ण र स्थायी क्षति भएमा बीमाङ्कको देहाय बमोजिमको रकम भुक्तानी गरिने छ ।

दुवै हात वा दुवै खुट्टा वा दुवै आँखाको ज्योति गुमेमा	बीमांक रकमको १००%
एउटा हात वा एउटा खुट्टा गुमेमा	बीमांक रकमको १००%
एउटा हात वा एउटा खुट्टा र आँखा गुमेमा	बीमांक रकमको १००%
दुवै कानको श्रवण शक्ती गुमेमा	बीमांक रकमको ५०%
कुनै एउटा हात वा खुट्टा गुमेमा.....	बीमांक रकमको ५०%
एउटा आँखाको ज्योति गुमेमा	बीमांक रकमको ५०%

बीमितले पेश गरेको कागजातको आधारमा बीमालेखको अनुसूची अनुसार भुक्तानी दिने अवस्था नभएको हुँदा सम्बन्धित चिकित्सकबाट निजले स्थायी अपाङ्ग असक्त भएको प्रमाण पेश गरेको अवस्थामा भुक्तानी दिन सकिने हुँदा निज संग सोही बमोजिमको प्रमाण पेश गर्न पत्राचार गर्न समेत भई रहेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु” भन्ने जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा बीमक एशियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा वैदेशिक रोजगार बीमा गराई म रत्न कुमार लामा वैदेशिक रोजगारीको लागि कतार गएकोमा सोही स्थानमा कार्य गर्दागर्दै मिति २०६६।१२।०१ (१४।०३।२०१०) मा बिजुलीको ट्रान्सफर्मर पड्किई दुर्घटनामा परी घाइते भई हाल सम्म पनि औषधोपचार गराइरहेको र पूर्ण स्थायी अशक्त भएको हुँदा वैदेशिक रोजगार बीमा बमोजिम पाँचलाख रुपैयाँ भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने बीमितको माग दावी र यस कम्पनीबाट बीमा गराएका बीमित वैदेशिक रोजगारीको क्रममा दुर्घटनामा परी पूर्णरूपले स्थायी अशक्तता भएको दावी परेपनि निजले पूर्ण स्थायी अशक्त भएको पुष्टि हुने चिकित्सकको सिफारिस पेश गर्न नसकेको हुँदा बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर रहेको पाइयो ।

प्रस्तुत बीमा दावीमा बीमित पूर्ण रूपले स्थायी अशक्त भएको हो/होइन सोको यकिन गरी बीमालेख अर्न्तगत माग दावी बमोजिम दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा ट्रान्सफर्मर पड्किई दुर्घटना हुँदा बीमितको शरिरको आधा भन्दा बढी भाग जलेको कारण लामो समय सम्म कतारमै उपचार गराएको, उपचारको क्रममा रहँदै निजले गर्दै आएको इलेक्टिसियनको कार्य गर्न पूर्णरूपले अशक्त भएको आधारमा निजको रोजगारदाता कम्पनीले क्षतिपूर्ति प्रदान गरी नेपालमा फिर्ता पठाएको र हालसम्म पनि बीमित औषधोपचारको क्रममा रहेको देखियो ।

यसरी बीमितको अशक्तता सम्बन्धमा विचार गर्दा निज दुर्घटना पश्चात कतारको Rumailah Hostipal मा मिति २०६६।१२।०१ (१४।०३।२०१०) देखि २०६७।०९।०५

(२०१२।२०१०) सम्म भर्ना भई औषधोपचार गराएको तथा उक्त अस्पतालको को मिति २०६७।०९।०५ (२०१२।२०१०) को Discharge summary को follow up मा To be seen in Burn Unit after two days, Occupational therapy as an outpatient. Both hands need further Reconstruction and Rehabilitation भन्ने समेत उल्लेख भएको र कतारको Advisory Committee of Fitness and Disability बाट बीमित पूर्णरूपले अशक्त भएको देखिएको तथा निजले Electrician को रूपमा काम गर्न नसक्ने भन्ने सिफारिसको आधारमा रोजगारदाताले बीमितलाई पूर्ण स्थायी अशक्त ठहर गरी नेपालमा फिर्ता गरेको देखिन्छ ।

बीमित मिति २०६८।०७।१६ (२१।११।२०११) मा नेपाल फर्कि हाल सम्म निरन्तर औषधोपचार गराई रहेको र निजको दुवै हात Reconstruction and Rehabilitation गर्न पर्ने अवस्था हाल सम्म रहिरहेकोले बीमितले दुर्घटना हुनु पूर्व गर्दै आएको कार्य गर्न नसक्ने अवस्था पुष्टि हुने देखियो । यसरी शरिरको पचपन्न प्रतिशत भाग जलेर Deformation भएको, दुवै हात Reconstruction तथा Rehabilitation गर्नु पर्ने अस्पतालको सिफारिस भएको र हाल सम्म बीमित सोही अवस्थामानै रही रहेको, रोजगारदाताबाट निज पूर्णरूपले अशक्त भएको आधारमा नेपाल फिर्ता गरेको, बीमितले कामदार क्षतिपूर्ति बीमा अन्तर्गत रोजगारदाताबाट क्षतिपूर्ति प्राप्त गरेको र काठमाण्डौ मोडेल हस्पिटलको पत्रबाट निजको औषधोपचार भइरहेको भन्ने सिफारिस समेत संलग्न भएको अवस्था रहँदा रहँदै बीमकले चिकित्सकको सिफारिस पेश गर्न नसकेको हुँदा पूर्ण शारिरिक अशक्तता अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, बीमालेख बमोजिम पूर्ण स्थायी अशक्तता अन्तर्गत भुक्तानी दिनु भनी बीमक एशियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीलाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत् २०६९ साल वैशाख ३० गते रोज ७ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./मिति ४६८३/२०६८।१०।०२

बीमित/निवेदक

श्री ओम कृष्ण कार्की
सिमरा -३ वारा ।

बीमक/विपक्षी

श्री राष्ट्रिय बीमा संस्थान
रामशाहपथ काठमाण्डौ ।

मुद्दा: मोटर बीमा तेस्रो पक्ष दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा “म ऋणी कायम भएको ना.४ ख.२८६१ भाडाको ट्रक राष्ट्रिय बीमा संस्थानमा व्यापक बीमा भएको गाडीले विपरित दिशाबाट आएको बस ना.३.ख.६०५७ लाई जिल्ला तनहुँ घाँसी कुवा गा.वि.स. वडा नं.३ पृथ्वी राजमार्गमा ठक्कर दिँदा बसमा सवार जिल्ला मकवानपुर हटिया गा.वि.स.वडा नं.५ बस्ने वर्ष ३५ को दिपक राईको उपचार हुँदा-हुँदै मृत्यु भएकोमा सम्बन्धित सरकारी निकायहरुबाट क्षतिपूर्ति दिलाई भराई दिन राष्ट्रिय बीमा संस्थानमा तेस्रो पक्ष बीमा बापत रु.५,००,००० (पाँच लाख) पाउनु पर्नेमा हाल ६ महिना सम्म पनि भुक्तानी नपाएको हुनाले उक्त रकम दिलाई भराई दिनु हुन विनम्र अनुरोध गर्दछु” भन्ने मिति २०६८।१०।०९ को उजुरी निवेदन ।
- समितिको मिति २०६८।१०।१९ को पत्रद्वारा निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी बीमक राष्ट्रिय बीमा संस्थानलाई उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो, सो को लिखित जवाफका साथ तत्सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम निर्देशन ।
- बीमकको मिति २०६८।११।२८ को पत्र मार्फत “प्रस्तुत उजुरी निवेदनको सम्बन्धमा बीमित बैंक अफ एशिया लि.ऋणी ओम कृष्ण कार्कीको नाममा दर्ता रहेको ना.४ ख.२८६१ नं.को ट्रक बीमित सिटी डेभलपमेन्ट बैंक लि.ऋणी तेजराज भण्डारीको नाममा दर्ता रहेको ना.३ ख.६०५७ नं.को बस मिति २०६८।०२।२३ मा तनहुँ जिल्ला, घाँसी कुवा गा.वि.स.वडा नं.५ स्थित सडकमा एक आपसमा ठक्कर खाँदा दुर्घटना भएको दुवै सवारी साधन यस संस्थानमा बीमा भएको र यस संस्थानमा पेश हुन आएका कागजातहरुबाट निम्न तथ्यहरु खुलेको व्यहोरा जानकारी गराउँदछौ ।

- क. ट्रक र बस एक आपसमा ठक्कर खाएको र बस र ट्रक पक्षका सवारीधनीको तर्फबाट समयमानै आ- आफ्नो तर्फबाट क्षतिपूर्तिको लागि निवेदन पेश गरेको ।
- ख. घटनास्थल मुचुल्काको दुर्घटनाको रेखाचित्रमा ट्रकको साइडमा बस पुगेर ठोक्किन गएको ।
- ग. बस र ट्रकको सभै प्रतिवेदनमा समेत बसको यात्री मृत्यु भएको व्यहोरा प्रमाणित भै आएको ।

अतः उपरोक्त तथ्यको आधारमा ट्रकको क्षतिको मूल्याङ्कन र बसको क्षतिको मूल्यांकनमा बसका यात्रीको मृत्यु दावी बापतको रकम समावेश गरी दावी फछ्यौट गरिएको र दावी फछ्यौट पुर्जामा बीमितले असहमति जनाएको हुँदा दावी भुक्तानी कार्य बाँकी रहेको व्यहोरा जानकारी गराउँदछौं । त्यस समितिको माग बमोजिम यस संस्थानमा पेश हुन आएका निम्न कागजातहरूको फोटोहरूको फोटोकपी र संस्थानबाट गरिएको दावी फछ्यौट निर्णयको फोटोकपी समेत संलग्न गरी जानकारीका लागि पेश गरेका छौं भन्ने जवाफ ।

ठहर

यसप्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा राष्ट्रिय बीमा संस्थानमा बीमा गरिएका सवारीसाधनहरू क्रमशः मेरो नाममा दर्ता रहेको ना.४ ख.२८६९ नं.को ट्रक र तेजराज भण्डारीको नाममा दर्ता रहेको ना ३ ख.६०५७ नं.को बस मिति २०६८।०२।२३ मा एक आपसमा ठोक्किई बसमा यात्रा गरेका व्यक्ति घाइते भई उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हुँदा ट्रकको तेस्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने बीमितको माग दावी र दुर्घटना भएका दुवै सवारी साधनको यस संस्थानबाट बीमा गरिएकोमा बीमित सवारी साधनहरूले आ-आफ्नो बीमा अन्तर्गत दावी गरेकोले बसको बीमा बमोजिम यात्रुको मृत्यु भएको तर्फ एक लाख रुपैयाँ दावी भुक्तानी गर्न मञ्जुर रहेको र सोही दावीमा ट्रकको तेस्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत दायित्व वहन गर्नु नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको पाइयो ।

प्रस्तुत बीमा दावीमा दुईवटा सवारी साधन ठोक्किई दुर्घटना हुँदा एउटा सवारी साधनमा यात्रा गर्ने यात्रुको मृत्यु भएको अवस्थामा यात्रा गरेको बसको यात्रु बीमा अन्तर्गत दावी भुक्तानी पाउने भएमा ठक्कर दिने सवारी साधनको तेस्रो पक्ष दायित्व बीमा अन्तर्गत दायित्व उत्पन्न हुने हो/होइन सोको यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्नु पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा ना.४ ख २८६९ नं को ट्रक र ना.२ ख.६०५७ नं.को बस एक आपसमा ठक्कर खाई भएको दुर्घटनाको प्रकृति हेर्दा विपरीत दिशाबाट आएको ट्रकले बसको पछाडि पट्टी ठक्कर दिएको र उक्त कारणबाट बसमा यात्रारत व्यक्तिको मृत्यु हुन गएको देखियो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत दावीमा दुवै सवारी साधन एउटै बीमकमा बीमा भएको अवस्थामा जुन सवारी साधनमा क्षति भएको छ, सोही सवारी साधनको बीमा अन्तर्गत भुक्तानी हुने भन्ने बीमकको जिकिर भएकोमा बीमकबाट जारी भएका सम्बन्धित मोटर बीमालेखहरु तथा मोटर बीमादर सम्बन्धी निर्देशिका, २०६६ मा उक्त विषय उल्लेख भएको देखिएन । सवारी यातायात तथा व्यवस्था ऐन, २०४९ तथा सवारी यातायात तथा व्यवस्था नियमावली, २०५४ बमोजिम सवारीधनी वा व्यवस्थापकले सवारी साधनको प्रयोग गर्दा तेस्रो पक्ष व्यक्ति वा सम्पत्तिको क्षति हुन गएमा दायित्व वहन गर्न तेस्रो पक्ष बीमा अनिवार्य गरिएको आधारमा समेत एउटै बीमा कम्पनीमा बीमा गराएको कारणले अर्को सवारी साधन र त्यसमा यात्रारत व्यक्तिको मृत्यु भएमा तेस्रो पक्ष दायित्व वहन गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरलाई मान्यता दिँदा कानूनले प्रदान गरेको सुविधा प्राप्त गर्नबाट पीडित पक्ष वञ्चित हुने देखियो ।

यसरी प्रस्तुत बीमा दावी सम्बन्धी “घटनास्थल मुचुल्कामा ना.४ ख.२८६१ नं.को ट्रकले विपरीत दिशाबाट जाँदै गरेको बा.३ ख.६०५७ नं.को बसको पछाडि दाहिने पट्टी भागमा ठक्कर दिँदा” भन्ने उल्लेख भएको, सोही बसका यात्रुको बयानबाट “बसले मोड काट्दै गरेको अवस्थामा विपरीत दिशाबाट आएको ट्रकले ठक्कर दिँदा दुर्घटना भएको” भन्ने उल्लेख भएको र ट्रकका चालक सन्तोष कार्कीको बयानबाट “सडकमा दाहोरो घुम्ती तथा ओरालो भएको एवं ट्रक समेत लोड भएको हुँदा ब्रेक नलागी विपरीत दिशाबाट आएको बसको पछाडि दाहिने साइडमा मैले चलाएको ट्रक ठक्कर खान पुगेको” भन्ने उल्लेख गरेको आधारहरु रहँदा-रहँदै ट्रकको गल्ती नभएको हुँदा ट्रकको तेस्रो पक्ष दायित्व अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, बीमक राष्ट्रिय बीमा संस्थानलाई उक्त ट्रकको तेस्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन, २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत् २०६९ साल वैशाख ३० गते रोज ७ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.न.मि २८५५/२०६८।०७/२७

बीमित/निवेदक

श्री मनोज प्रसाद साह,
पोखरा युनाइटेड भलाई प्रा.लि.,रौतहट ।

बीमक/विपक्षी

श्री लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
त्रिदेवी मार्ग, ठमेल, काठमाण्डौ ।

मुद्दा : मोटर बीमा तेश्रो पक्ष बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको सर्क्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा “यस बस व्यवसायी संघ रौतहटमा आवद्ध भई संचालनमा रहेको ग.१ ख.३३०६ नं.को बसले मिति २०६७११११ मा गौर तर्फ गइरहेको अवस्थामा बाटोमा हिडिरहेको पैदल यात्री बिजुली शाह भन्ने व्यक्तिलाई ठक्कर दिइ सख्त घाइते बनाएको हुँदा घाइते व्यक्ति बिजुली साहको वीरगंज भरतपुर हुँदै काठमाण्डौको वीर अस्पतालमा उपचार गर्दा-गर्दै मिति २०६८।०२।३० गते निजको मृत्यु भई २०६८ भदौ पहिलो हप्तामा आवश्यक सम्पूर्ण कागजातहरु सहित सम्बन्धित बीमा कम्पनी लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनीमा पेश गरेकोले १५ दिन भित्र उपलब्ध गराइने दावी लाई बीमा कम्पनी लि.ले आलटाल गर्दै तस्रो पक्ष मृतक एवं औषधोपचार पाउनु पर्ने अवस्थामा बीमा कम्पनीले संलग्न प्रमाणहरुलाई आधार नबनाई सो दावी रकम उपलब्ध नगराउँदै आफ्नो जिम्मेवारीबाट पन्छिई रहेकोले प्रस्तुत कागजात प्रमाणहरुलाई अध्ययन गरी सम्बन्धित बीमा कम्पनी लि.लाई उपस्थित गराई नियम अनुसार पाउनु पर्ने तस्रो पक्ष मृतक एवं औषधोपचार सहितको दावी रकम सम्बन्धित बीमा कम्पनी लि.बाट उपलब्ध गराई दिन आवश्यक कारवाहीको लागि श्रीमान् समक्ष यो निवेदन पेश गरेको छु भन्ने व्यहोराको मिति २०६८।०७।२७ को उजुरी निवेदन ।
- समितिको मिति २०६८।०९।०५ को पत्रद्वारा निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी बीमक लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मिटेडलाई उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो, सो को लिखित जवाफका साथ तत्सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्छ (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम निर्देशन ।
- बीमकको मिति २०६८।०९।२५ को पत्रद्वारा “उक्त सम्बन्धमा तहाँबाट माग भए

बमोजिम कुनै पनि दुर्घटनामा घाइते हुने व्यक्ति सबै भन्दा पहिला पुग्ने ठाउँ अस्पताल नै हो र त्यहाँ दिएको विवरणलाई नै प्रमुख आधार मान्नु पर्ने हुन्छ । सामान्यतया: दुर्घटना हुनासाथ अस्पताल पुऱ्याईएका घाइतेहरुको विवरण बारे अस्पताललाई जानकारी गराउनु पर्ने हुन्छ ।

प्रस्तुत दावीमा घाईतेलाई तत्काल उपचारको लागि अस्पताल पुऱ्याईएको बेला अस्पतालका चिकित्सकलाई सम्बद्ध पक्षले दिएको बयानका आधारमा निज मृतक विजुली साह कानु गाडीबाटै खसेर घाइते भएको स्पष्ट उल्लेख गरिएको छ । प्रमाण ऐन, २०३१ को दफा (१०) को उपदफा (१) बमोजिम कुनै घटना वा अवस्था प्रत्यक्ष रुपमा देख्ने वा थाहा पाउने व्यक्तिले मौकामा वा त्यसको तत्काल अघि वा पछि व्यक्त गरेको कुरालाई प्रमाण लिन हुने उल्लेख गरिएको छ । प्रस्तुत दुर्घटनाका सम्बन्धमा निज घाइतेलाई उपचारको लागि लैजाने व्यक्तिहरु घटनाको तत्कालै चिकित्सकलाई घाइते हुनुको कारण सम्बन्धमा गराएको जानकारी अनुसार निज घाइते तेश्रो पक्ष नभै सोही बसमा यात्रा गरेकै अवस्थामा खसी घाइते भएको स्पष्ट देखिन्छ । त्यसै गरी प्रमाण ऐन २०३१ को दफा (१९) बमोजिम कुनै निस्सा वा प्रमाणपत्र दिने कानूनी कर्तव्य भएका व्यक्तिले प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम दिएको निस्सा वा प्रमाण पत्र लिन हुन्छ । भन्ने उल्लेख भएको र अस्पतालबाट जारी गरिएका प्रेक्रिप्सन समेत दुर्घटना र घाईतेको स्थितिको जानकारी गराउने प्रमाणपत्र नै भएकोले त्यस्ता प्रमाणका आधारमा समेत निज तेश्रो पक्ष नभै यात्रु नै भएको स्पष्ट हुन्छ ।

प्रस्तुत प्रमाणका सम्बन्धमा निम्न कागजातहरु संलग्न गरिएको छ ।

१. श्री कलेज अफ मेडिकल साइन्स टिचिङ हस्पिटल, भरतपुरको मिति ०६७११११(१३।०२।२०११) गतेको इमरजेन्सी कार्डमा –Case of RTA- fall form the running bus - hitting the head भनी उल्लेख गरिएको ।
२. श्री नेशनल एकेडेमी अफ मेडिकल साइन्सेस वीर हस्पिटलको मिति ०६७११।०१ गतेको इमरजेन्सी टिकेटमा – Refer case form Bharatpur Medical college H/O fall form bus भनी उल्लेख गरिएको ।
३. निज घाइते व्यक्ति उपचारको क्रममा मिति ०६८।०२।३० मा मृत्यु भएको देखियो । मृतकको पोष्ट मार्टम रिपोर्टमा मृत्यु हुनुको कारण Blunt force injurids to the Head भनी उल्लेख गरिएको ।

उपरोक्त सम्पूर्ण तथ्यहरु अनुसार मृतक व्यक्ति तेश्रो पक्ष नभई गाडीबाट खसी टाउकोमा चोट लागि मृत्यु भएको भन्ने प्रष्ट देखिन्छ । तसर्थ, यस कम्पनीबाट मिति ०६८।०७।०६ गतेको पत्र मार्फत र यात्रुको मृत्यु बापत रु.१,००,०००।- (एक

लाख रुपैयाँ) र औषधोपचार बापत रु. १,००,०००।- (एक लाख रुपैयाँ) गरी जम्मा रु.२,००,०००।- (दुई लाख रुपैयाँ) भुक्तानी गर्नु पर्ने भन्ने जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा भएको ग.१ ख.३३०६ नं.को बसले मिति २०६७।१।०१ मा पैदल यात्रु विजुली साह कानूलाई ठक्कर दिई निजको उपचार गर्ने क्रममा मृत्यु भएको हुँदा उक्त बसको तेस्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत रु.५,००,०००।- (पाँच लाख रुपैयाँ) भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी र यस कम्पनीमा बीमा भएको ग.१.ख.३३०६ नं.को बस वीरगंजबाट रौतहट तर्फ आउँदा बसका यात्रु विजुली साह कानूको बसबाट लडी घाइते भई उपचार गराउँदा मृत्यु भएको हुँदा यात्रु बीमा अन्तर्गत औषधोपचार खर्च १,००,०००।- (एक लाख रुपैयाँ) र दुर्घटना मृत्यु तर्फ रु.१,००,०००।- (एक लाख रुपैयाँ) गरी जम्मा रु २,००,०००।- (दुई लाख रुपैयाँ) भुक्तानी गर्न मञ्जुर रहेको एवं उक्त सवारी साधनको तेस्रो पक्ष दायित्व अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको पाइयो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा मृतक बीमित बसमा यात्रा गरेको अवस्थामा सोही बसबाट लडेर मृत्यु भएको हो/होइन भन्ने यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा ग.१ ख.३३०६ नं.को बस मिति २०६७।१।०१ मा वीरगंजबाट रौतहट तर्फ जाँदै गर्दा जयनगर गा.वि.स.वडा नं.१ मा दुर्घटना भई विजुली साह कानू घाइते भएको र निजको उपचार गर्ने क्रममा मिति २०६८।०२।३० मा मृत्यु भएको देखिन्छ । उक्त दुर्घटना सम्बन्धमा मिति २०६७।१।०१ को घटनास्थल मुचुल्का, मिति २०६८।०३।१५ को जाहेरी दरखास्त, मिति २०६८।०४।२० को जिल्ला प्रशासन कार्यालयको सिफारिस पत्र एवं मिति २०६८।०५।०७ को जिल्ला प्रहरी कार्यालयको पत्रहरू समेतबाट मृतकलाई उक्त बसको ठक्कर लाग्न गई दुर्घटना भएको भन्ने र कलेज अफ मेडिकल साइन्स, टिचिङ्ग हस्पिटल, भरतपुरको प्रेस्क्रिप्सनमा RTA Fall Form Running Bus Hitting the Head भन्ने उल्लेख भएको देखियो ।

यसरी दुर्घटनाको कारण सम्बन्धमा सार्वजनिक दायित्व र दुर्घटना अभिलेख गर्नु पर्ने कर्तव्य भएका सरकारी निकायहरूबाट उक्त ग.१ ख.३३०६ नं.को बसको ठक्कर लाग्न गई घाइते भएको भन्ने अवस्था रहँदा रहँदै घाइतेलाई अस्पतालमा पुर्याउने व्यक्ति मध्ये कसैले अनुमानको भरमा मृतक बसबाट लडेको भनी अस्पतालको अभिलेखमा लेखाईदिएको र सो कुरा अन्य प्रमाणबाट पुष्टि हुन नसकेको अवस्थामा मृतकको मृत्यु बसबाट लडेको कारणबाट भएको भन्न सकिने अवस्था नदेखिँदा यात्रु बीमा अन्तर्गत भुक्तानी गर्नुपर्ने तर तेस्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरसंग सहमत हुन

सक्रिएन । यसर्थ, बीमक लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि लाई तेस्रो पक्ष दायित्व अन्तर्गत माग दावी बमोजिम दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठर्हछ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत् २०६९ साल वैशाख ३१ गते रोज १ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./मिति ३५३४/२०६८/०९/०७

बीमित/निवेदक

श्री इन्द्र कुमारी जोसी,
हेटौंडा न.पा.वडा नं.४, मकवानपुर ।

बीमक/विपक्षी

श्री एन.वि.इन्सुरेन्स कम्पनी लि.,
कमलादी, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: दुर्घटना (मृत्यु) बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा “मेरो श्रीमान नितेश श्रेष्ठको नाममा नेपाल बंगलादेश बैंक, हेटौंडा शाखामा बचत खाता नं.०२९३६९९ भएकोमा मिति ०६७०५।२४ मा दुर्घटनामा परी मिति ०६८।०२।१९ गते अन्नपूर्ण हस्पिटलमा देहावसान भएकोले उक्त खातामा रहेको रकम अनुसारको दुर्घटना बीमा बापतको रकम भुक्तानी पाउन आवश्यक प्रमाणित कागजातहरु राखी नेपाल बंगलादेश बैंक हेटौंडा शाखामा निवेदन दिइएकोमा उक्त बैंकले प्रकृया अगाडि बढाउदा एन.वि.इन्सुरेन्स कम्पनी लि.ले मिति ०६८।०८।०७ मा बीमा रकम नपाउने जानकारी नेपाल बंगलादेश बैंक मार्फत गराएको हुँदा आवश्यक प्रमाणका कागजातको फोटोकपी यसैसाथ संलग्न राखी मैले पाउनु पर्ने बीमा रकम भुक्तानी दिलाई पाउन अनुरोध गर्दछु” भन्ने व्यहोराको मिति २०६८।०९।०७ को उजुरी निवेदन ।
- समितिको मिति २०६८।०९।२० को पत्र द्वारा निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी बीमक एन.बी. इन्सुरेन्सलाई उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम निर्देशन ।
- बीमकको मिति २०६८।०९।२४ को पत्रबाट “तत् सम्बन्धमा तहाँ दिएको इन्द्रकुमारी जोसीको पत्र तथा यस कम्पनीमा पेश हुन आएको तहाँको पत्र अनुसारको एन.बी बैंकको सेभिङ्ग खाता नं ००९०२९३६९९क मार्फत यस कम्पनीमा बीमा भएको खाता होल्डर श्री नितेश श्रेष्ठको दावीको लागि यस कम्पनीमा लिखित रुपमा मिति ०६८।०३।२९ गतेका दिन जानकारी भएको र सबै कागजातहरुको अध्ययन पश्चात २०६७।०५।२४ गतेका दिन वा.२ख.२८९६ नं.को माइक्रो बस जिल्ला मकवानपुर टार गा.वि.स.स्थित चुनिया

भन्ने स्थानमा पल्टि दुर्घटना भई सोही मितिमा नै नर्भिक अस्पतालमा उपचार भएको र पछि लाग्ने खर्च समेत उक्त माईक्रो बसले व्यहोर्ने गरी मिलापत्र समेत भएको र उपचार पश्चात पुनः मिति २०६८।०२।११ गतेका दिन अन्तपूर्ण न्यूरो इन्स्टिच्यूट एण्ड एलाइड साईन्समा मृत्यु भएको भनी दावी परेकोमा बीमा ऐन अनुसार दुर्घटना भएको १८३ दिन भित्र सम्मको मात्र दावी लाग्ने र सो भन्दा पछ्याडिको दावी नलाग्ने भएको हुँदा सोही अनुसार यस कम्पनीबाट दावी प्रकृया अगाडी बढाई नियम अनुसार उक्त दावी नपाउने जानकारी एन.बी.बैंक मार्फत गराएको कुरा श्रीमान समक्ष जानकारी गराइन्छ” भन्ने जवाफ ।

४. पुनः समितिको मिति २०६९।०१।०३ को पत्रद्वारा उक्त पत्रमा उल्लेख भए बमोजिम बीमा ऐन अनुरसार दुर्घटना भएको १८३ दिन भित्र सम्मको मात्र दावी लाग्ने र सो भन्दा पछ्याडी दावी नलाग्ने भन्ने सम्बन्धमा स्पष्ट गरिदिनद्व हद्वन साथै सो सम्बन्धमा थप आवश्यक प्रमाण तथा कागजात भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र समितिमा पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ (१ख) बमोजिम निर्देशन ।

५. बीमकको मिति २०६९।०१।०५ को पत्र मार्फत “तत्सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा भएको बीमालेख नं. KTM/GPA/0054/067/068/1 अन्तर्गत सामुहिक बीमा भएको श्री नितेश श्रेष्ठको दावी परी उक्त दावीको अध्ययनको क्रममा उक्त दावी दुर्घटना मिति २०६७।०५।२४ भएको तर यस कम्पनीमा जानकारी हाल आएर मिति २०६८।०३।२९ मा मात्र भएकोले नियम अनुसार १८३ दिन भन्दा पछिको दावी नलाग्ने हुँदा उक्त दावी निष्कृत्य गरी पठाएको कुरा श्रीमानमा अवगत गराउदै तहँबाट माग भए बमोजिम सो दावीको कागजातहरु यसै पत्रसाथ संलग्न गरी तहाँ पठाएको व्यहोरा जानकारी गराउँदछौं भन्ने जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक एन.बि.इन्सुरेन्स कम्पनी लि.बाट नेपाल बंगलादेश बैंकमा बचत खाता खोल्ने व्यक्तिको दुर्घटना बीमा गरिए अनुरूप उक्त बैंकमा खाता नं.०२९३६९९ कायम भएको आधारमा मेरो श्रीमान नितेश श्रेष्ठको दुर्घटना बीमा भएकोमा मेरो श्रीमान मिति २०६७।०५।२२ मा सडक दुर्घटनामा परी मिति २०६८।०२।११ मा निजको मृत्यु भएकोले उक्त दुर्घटना बीमा बमोजिम बीमाङ्क रकम पाउनु पर्ने भन्ने बीमित तर्फको माग दावी र यस कम्पनीमा नेपाल बंगलादेश बैंक मार्फत बीमा भएका नितेश श्रेष्ठको दुर्घटना भएको मितिले १८३ दिन भन्दा पछि अर्थात मिति २०६८।०२।११ मा मृत्यु भएकोले बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर रहेको पाइयो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा बीमितको दुर्घटना भएको मितिबाट १८३ दिन भन्दा पछि मृत्यु भएमा दायित्व उत्पन्न हुने/नहुने यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा बीमकबाट जारी भएको बीमालेखमा दुर्घटना घटेको १८३ दिन भित्र त्यस्तो दुर्घटनाको एक मात्र र प्रत्यक्ष कारणबाट बीमितको मृत्यु भएमा अनुसूची

बमोजिमको रकम भुक्तानी गर्ने भन्ने व्यवस्था अनुसार दुर्घटना भएको मितिले १८३ दिन पश्चात बीमितको मृत्यु भएकोले सो रकम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको भनाई रहेता पानि निज बीमकले सोही प्रयोजनको लागि जारी गरेको अर्को सामुहिक दुर्घटना बीमालेखको प्रकरण १ को खण्ड (क) मा यदि चोट लागेको १२ महिना भित्र त्यस्तो चोट बीमितको मृत्युको एकल तथा प्रत्यक्ष कारण बनेको स्थितिमा अनुसूचीमा उल्लिखित त्यस्तो बीमित व्यक्तिको सम्बन्धमा लागू हुने बीमाङ्क पूँजी रकम भुक्तानी दिने उल्लेख भएको देखिन्छ । माथी उल्लेख भए अनुसार बीमकले दुर्घटना मृत्यु लाभ दिने सम्बन्धमा छुट्टा-छुट्टै शर्त राखी दुई किसिमले सामुहिक दुर्घटना बीमालेख जारी गरेको पाइयो ।

यसरी बीमकले आफूलाई फाइदा र बीमितलाई नोक्सान पर्ने बीमालेखको शर्त प्रयोग गरी दुर्घटना घटेको १८३ दिन भित्र बीमितको मृत्यु नभएकोले उक्त बीमालेख अन्तर्गत दायित्व भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरसंग सहमत हुन सक्ने देखिएन । अतः बीमकले जारी गरेको अर्को सामुहिक दुर्घटना बीमालेखमा उल्लेख भए बमोजिम दुर्घटना भएको मितिले बाह्र महिना भित्र बीमितको मृत्यु भएको देखिँदा सोही बमोजिम बीमाङ्क पूँजी रकम भुक्तानी पाउने नै देखियो । यसर्थ माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत दुर्घटना दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक एन.वि.इन्सुरेन्स कम्पनी लि.लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत् २०६९ साल वैशाख ३१ गते रोज १ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.न./१४९०/२०६९।०३/०८

बीमित/निवेदक

श्री अनिता नेपाली,

भरतपुर न.पा. वडा नं.११, चितवन ।

बीमक/विपक्षी

श्री एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.

हात्तीसार, काठमाण्डौ ।

मुद्दा : तेश्रो पक्ष बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यसप्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा मेरो नाममा रहेको इन्जिन नं.FBIN 31 24608 च्यासिस नं SB 3081N2111946 भएको ग.१ च.२१०७ नं.को मारुती गाडीको एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड पोखरा शाखामा तेश्रो पक्ष बीमा गराएकी थिए । सो बीमा गराउँदा पोलिसि नं पि.के.आर ०६७६८ एमभिआइ ०१०४३ कायम हुने गरी सन ०३।०४।२०११ देखि ०२।०४।२०१२ सम्मका लागि बीमा गरिएको थियो । उक्त बीमा गरिएको गाडी हाँकी मिति २०६८।१२।०१ गते तदानुसार (सन् २०११ माच १४) गते मेरो ड्राइभर राजु महतोले ३ जना ड्राइभिङ्ग सिक्न आएका व्यक्तिलाई चौरमा लैजाले क्रममा चौरमा नपुगदै पिच रोडमा चितवन जिल्ला भरतपुर न.पा. वडा नं.८ बस्ने वर्ष १०५ की उजेली सुवेदीले पिच बाटो पार गर्न लाग्दा गाडीले निज महिलालाई ठक्कर दिदाँ घाइते भई एलाइभ हस्पिटल भरतपुरमा उपचार गराई मिति २०६८।१२।०७ गते हस्पिटलबाट डिस्चार्ज गरी सम्बन्धित व्यक्तिका आफन्तले घरमा लगेको र पछि पुनः उल्लेखित गाडीको ठक्करले घाइते भएकी उजेली सुवेदीलाई परिक्षणका लागि मिति २०६८।१२।१२ मा हस्पिटल ल्याएको र सोही दिन उक्त हस्पिटलमा मृत्यु भएको हो । मैले उपचारमा लागेको औषधीका बीलहरु पेश गरिसकेको र मृत्यु भए पछि मृत्युको क्षतिपूर्ति लिनका लागि २०६९।०१।०४ गते सम्पूर्ण कागजातहरु बीमा गरेको कार्यालय एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.पोखरा शाखामा पेश गरी सकेकी छु । मैले पेश गरेको सम्पूर्ण कागजात ठिक छ भनी तेश्रो पक्षको बीमा रकम रु.५,००,०००।- (पाँच लाख रुपैयाँ) लिनका लागि काठमाण्डौ केन्द्रिय कार्यालयबाट म निवेदिकालाई बोलाइएकाले मिति २०६९।०२।२३ गते बीमा कार्यालयमा म स्वयं उपस्थित भई रु. ५,००,०००।- पाउने गरी भौचरमा हस्ताक्षर गरी कार्यालयमा बुझाएको र उपचार बापतको खर्च पछि दिने कुरा भएको थियो । उक्त भौचरमा हस्ताक्षर गरी हस्ताक्षर गराउने व्यक्तिले

दुई दिन पछि सम्पर्क गर्नु भन्नु भएको थियो र दुई दिन पछि सम्पर्क गर्दा उक्त भौचरमा हस्ताक्षर गरे बराबरको रकम नपाउने र दावी गर्न नै नमिल्ले भनी मलाई रकम नदिने कार्य भयो । मैले सम्पूर्ण कागजहरु बुझाइ सकेको र भौचरमा हस्ताक्षर गरि सकेपछि पनि रकम नपाउनु दुःखदायी अवस्था हो । यसरी आफुलाई समस्या परेको अवस्थामा बीमाबाट दायित्व निर्वाह होला भनेर नै गाडीको बीमा गर्ने गरिन्छ र नियम अनुसार रकम लिने गरिन्छ । यसरी बीमाको नियमलाई पालना गरी दुःख गरेको रकम बुझाउँदा पनि बीमाले रकम नदिने जस्तो अन्यायपूर्ण कार्यले बीमा प्रतिको विश्वसनियता घट्ने हुदाँ बीमा पोलिसीमा लेखिएको शर्तहरु सम्बन्धित कम्पनीलाई पालना गर्न लगाई बीमा रकम दिलाई पाउँ । पछि आवश्यक परेमा सम्पूर्ण कागजपत्र लिई म आफैँ उपस्थित हुने नै छु भन्ने व्यहोराको श्री अनिता नेपाली, भरतपुर-११, चितवनको मिति २०६९।०३।०४ को उजुरी निवेदन ।

२. उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो, सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०३।११ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
३. मिति २०६८।१२।०१ गते चितवन जिल्लाको गौरीगंजबाट भरतपुर आउने क्रममा गौरीगंज वडा नं.८ मा बाटोमा हिडिरहेकी उजेली सुवेदीलाई ठक्कर दिई Alive Hostipal and Trauma centre भरतपुर चितवनमा उपचार गराइरहेको भनी मिति २०६८।१२।०५ मा बीमा दावी परेको । उक्त सवारी यस कम्पनीको शाखा कार्यालय पोखराबाट तेश्रो पक्षको मात्र बीमालेख नं. PKR/67/68/MVI/01043, अवधी ०३।०४।२०११देखि ०२।०४।२०१२ सम्म एक वर्षे बीमालेख जारी भएको हो । मिति २०६८।१२।१२ मा उक्त सवारीको ठक्करबाट घाइते भएकी उजेली सुवेदी उपचारको क्रममा मिति २०६८।१२।१२ मृत्यु भएको भनी जानकारी पत्र पठाइएको । जिल्ला प्रहरी कार्यालय, भरतपुर चितवनको मिति २०६८।१२।१९ प.स.०६८।०६९ च.नं.३७०१ बाट ग.१ च.२१०७ यस कम्पनीमा तेश्रो पक्षको बीमा छ, छैन र मृतक उजेली सुवेदीको नजिकको हकदारले नियमानुसार पाउने क्याखर्च क्षतिपूर्ति वापतको रकम रु.५,००,०००।- दिने दायित्व यस कम्पनीको हो/होइन भनी सोधनी भएको । उक्त सोधनीको जवाफमा उक्त सवारीको तेश्रो पक्षको बीमा भएको र मृतकका हकवालालाई तेश्रो पक्षको बीमाङ्क रकम रु.५००,०००।- दिलाउन सकिने र तेश्रो पक्ष मृत्युको प्रमाण कागजातहरु प्राप्त भै नसकेको कारण क्षतिपूर्ति भुक्तानी प्रक्रिया अगाडी बढ्न नसकेको व्यहोरा तहाँलाई जानकारीको लागि अनुरोध गर्दै आवश्यक कागजातहरु प्राप्त हुनासाथ यदि बीमादावी कम्पनीको दायित्व भित्र पर्ने भन्ने ठहर भएमा बीमा दावीको प्रचलित कानूनी प्रक्रिया पुरा गरी बीमित मार्फत सम्बन्धित पक्षलाई भुक्तानी

दिइने व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं भनी जवाफ पठाएको । दावी फछ्यौटको लागि आवश्यक कागजातहरूको अध्ययन गरे पछि श्री जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय चितवनमा स.मु.स.ऐन २०४९ को दफा १७(१) बमोजिम प्रस्तुत गरिएको प्रस्तावित राय मा “म न्यु चितवन ड्राइभिङ्ग सेन्टरमा काम गर्छु मेरो काम गाडी सिकाउने हो मिति २०६८।१२।०१ गते भरतपुरबाट मलाई नाम थर थाहा नभएका तीन जना गाडी सिकने व्यक्तिहरूलाई गाडीमा राखि सिकाउन गौरिगंज २२ बिगाहा प्लटिङ्गमा जान लाग्दा जिल्ला चितवन भ.न. पा. वडा नं ८ गौरिगंज स्थित सडकमा एक जना वृद्ध महिला सडकमा हिडिरहेकी थिईन विपरित दिशाबाट आएको नम्बर याद नभएको टेम्पोलाई साइड दिन हर्न बजाउँदा निज महिलाले बाटो नछाडे पछि ब्रेक लगाउदा नलागी वृद्ध महिलालाई ठक्कर लागि घाइते भएकोमा उपचारको क्रममा मिति ऐ १२ गते मृत्यु भएको हो भन्ने समेतको व्यहोराको प्रतिवादी राजु महतोको बयान ।

श्री जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय चितवनका जिल्ला न्यायाधिवक्ता श्री संजिव राज रेग्मी समक्ष ऐ कार्यालयमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय चितवनका अनुसन्धान अधिकृत प्र.नि. टंक प्रसाद भट्टराईले सवारी ज्यान मुद्दाको प्रतिवादी राजु महतो संग लिएको बयानमा म न्यु चितवन ड्राइभिङ्ग सेन्टरमा काम गर्छु मेरो काम गाडी चलाउन सिकाउने हो । मिति २०६८।१२।०१ गते भरतपुरबाट मलाई नामथर थाहा नभएका तीन जना ड्राइभिङ्ग सेन्टरमा गाडी सिकन आएका व्यक्तिलाई गाडी चलाउन सिकाउन गाडीमा राखी गौरिगंज २२ बिगाहा प्लटिङ्गमा जान लाग्दा जिल्ला चितवन भ.न.पा.८ गौरिगंज हेल्थपोष्ट नजिक पुगेपछि सडकमा एकजना वृद्ध महिला पैदल हिडिरहेकी थिइन विपरित दिसाबाट टेम्पो आएकोले नम्बर याद नभएको टेम्पोलाई साइडदिन हर्न बजाउँदा निज महिलाले बाटो नछाडे पछि ब्रेक लगाउँदा ब्रेक नलागी निज वृद्ध महिलालाई ठक्कर लागि घाइते भएकोमा उपचारको क्रममा मिति २०६८।१२।१२ गते मृत्यु भएको हो भन्ने सवाल नं ६ को जवाफ । निजी सवारी साधन बीमालेखको परिच्छेद ६ शर्त नं.१२ मा उल्लेख भए अनुसार सवारी साधनको बारेमा बीमितले मुलभुत विवरण दिंदा भुठो विवरण दिएमा वा जोखिम अनुमान गर्नको लागि आवश्यक पर्ने वास्तविकता लुकाई भुट्टा विवरण उल्लेख गरेमा वा वास्तविकताको उल्लेख गर्दा कुनै वस्तुगत तथ्य छुट हुन गएमा वा बीमितबाट यस बीमालेखको कुनै पनि शर्त पालना नभएमा यस बीमालेख अन्तर्गत बीमकले दावी भुक्तानी गर्ने छैन । मोटर बीमादर सम्बन्धी निर्देशिका २०६६ को पच्छेद ६ विविधको ६.१ अतिरिक्त शुल्क सम्बन्धी व्यवस्था सवारी साधन चलाउन सिकाउने काममा प्रयोग गरिएको सवारी साधनमा तोकिएको शुरु बीमा शुल्कमा पच्चिस प्रतिशत थप बीमाशुल्क लाग्ने छ” भनी व्यवस्था भएको । सबै बीमालेख बीमक र बीमित बिच हुने एक प्रकारको करार हो बीमा एक पूर्ण सद्विश्वासको सिद्धान्त (Principle of Utmost Good Faith) को आधारमा चल्ने भएको बीमितले सबै कुराहरु बीमक समक्ष खुलस्त प्रस्ताव राख्नु पर्ने सो नभई कुरा लुकाएको देखिन आएकोले करार भंग हुने देखिन आउँछ । माथि उल्लेखित विवरणहरुबाट

बीमा दावी योग्य नभएको जिकिर गर्दछु” भन्ने ब्यहोरा बीमकको मिति २०६१।०३।१८ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा बीमक एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडमा तेस्रो पक्ष बीमा भएको ग.१.च. २१०७ नं. को मारुती कारले बीमा अवधि भित्र २०६८।१२।०१ मा बाटोमा हिडिरहेकी तेस्रो पक्ष उजेली सुवेदीलाई ठक्कर दिदाँ निज घाइते भई सोही कारणले मिति २०६८।१२।१२ मा निजको मृत्यु भएको हुँदा तेस्रो पक्ष दायित्व अन्तर्गत पाँच लाख रुपैयाँ भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी र यस कम्पनीमा बीमा भएको उल्लेखित कारले ठक्कर दिंदा दुर्घटना भई तेस्रो पक्ष मृत्यु दावी परेपनि सो कार सवारी साधन चलाउन सिकाउने कार्यमा प्रयोग गर्दा तेस्रो पक्ष ब्यक्तिको मृत्यु भएको र ड्राइभिङ्ग सिकाउन प्रयोग गर्ने कुरा यस बीमकलाई जानकारी नगराई भुङ्गा विवरण पेश गरी बीमा गराएकोले तेस्रो पक्ष दायित्व उत्पन्न नहुने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखियो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत दावीमा बीमितले बीमा गराउँदा भुङ्गा विवरण पेश गरी बीमा गराएको हो/ होइन भन्ने यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न पर्ने/ नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा उल्लेखित कारले ठक्कर दिंदा बाटोमा हिडिरहेकी उजेली सुवेदी घाइते भई निजको औषधोपचार क्रममा मृत्यु भएको कारण तेस्रो पक्ष दावी परेको र चालकले सरकारी वकील समक्ष “म न्यू चितवन ड्राइभिङ्ग सेन्टरमा काम गर्दछु। मेरो काम गाडी सिकाउने हो । मिति २०६८।१२।०१ मा कार लिई भरतपुरबाट गौरीगंज जाँदा भरतपुर नगरपालिका वडा नं ८ गौरीगंज स्थित सडकमा बृद्ध महिलालाई ठक्कर लागि उपचारको क्रममा निजको मृत्यु भएको हो” भन्ने वयान गरेको र उक्त सवारी साधनको बीमा गर्दा सवारी साधन चलाउन सिकाउने काममा प्रयोग गर्ने सबै विवरण नदिई बीमा गराएको हुँदा तेस्रो पक्ष दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर भएको पाइयो ।

यसरी बीमितले बीमा गर्न बीमक समक्ष पेश गरेको मिति २०६७।१२।२० को प्रस्ताव फारममा उल्लेखित सम्पूर्ण विवरण भराएर मात्र उल्लेखित सवारी साधनको बीमा गर्नु पर्ने व्यवस्था मोटर बीमादर सम्बन्धी निर्देशिका, २०६६ को परिच्छेद २ अन्तर्गत बुँदा नं.२.११ मा व्यवस्था हुँदा हुँदै बीमकबाट केवल सवारी धनीको नाम, ठेगाना, सवारी साधनको इन्जिन नं., च्यासिस नं., बीमालेखको प्रकार,घन क्षमता,सिट क्षमता र तलवी चालकको दुर्घटना बीमा सम्बन्धी विवरण मात्र भरेको प्रस्ताव फारम स्वीकार गरी बीमालेख जारी गरेको देखिन्छ। बीमकबाट जारी भएको बीमालेखको शर्त नं. १२ हेर्दा “सवारी साधनको बारेमा बीमितले मुलभूत विवरण दिंदा भुङ्गा विवरण दिएमा वा जोखिम अनुमान गर्नको

लागि आवश्यक पर्ने वास्तविकता लुकाई भुठा विवरण उल्लेख गरेको वा वास्तविकताको उल्लेख गर्दा कुनै बस्तुगत तथ्य छुट हुन गएमा वा वीमितबाट यस वीमालेखको कुनै पनि शर्त पालना नभएमा वीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्ने छैन " भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ ।

प्रस्तुत दावीमा वीमितले प्रस्ताव फारममा भर्नु पर्ने विवरण नभरेको भन्ने वीमकको जिकिरलाई हेर्दा वीमकले आफू समक्ष पेश भएको प्रस्ताव फाराममा भर्नु पर्ने विवरण सबै भरे नभरेको यकिन गरी विवरण नभरेको भएमा प्रस्ताव फाराम स्वीकार गर्न नहुने भन्ने जान्दा जान्दै त्यस्तो सबै विवरण नभरेको प्रस्ताव फाराम स्वीकार गरी वीमालेख समेत जारी गरेको हुँदा वीमितले भुट्टा विवरण दिएको, जोखिम अनुमान गर्नको लागि आवश्यक विवरण लुकाएको वा उल्लेख नगरेको भन्ने मिल्ने देखिएन । वीमितबाट प्रस्ताव फाराम पेश गर्दा कुनै विवरण उल्लेख गर्न छुट हुन गएको भए सो कुरा उल्लेख गर्न लगाई प्रस्ताव फाराम लिन पाउने आफ्नो अधिकार हुँदा हुँदै सो प्रस्तावलाई स्वीकार गरी आफुले जारी गरेको वीमालेख अन्तर्गत दावी परेपछि वीमितबाट भुट्टो विवरण दिएको भनी व्याख्या गर्दा प्रचलित कानूनी व्यवस्था तथा वीमाका आधारभूत सिद्धान्त अनुरूप हुने समेत देखिएन । यसर्थ वीमितको माग दावी बमोजिम वीमालेख अन्तर्गत तेस्रो पक्ष दावी भुक्तानी गर्नु भनी वीमक एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनीलाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत २०६९ साल भदौ ०३ गते रोज १ शुभम्.....

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.न./८०७१/२०६९/१०१/१७

बीमित /निवेदक

श्री दिनेश पाण्डे,

स्टेशन, प्रमुख,

श्री लुम्बिनी टेलिभिजन, बुटवल, रुपन्देही ।

बीमक/विपक्षी

श्री प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.

पुतलीसडक, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: अगनी बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा विकासका लागि सूचना तथा संचार अभियान (इम्मोड नेपाल) सामुदायिक सञ्चारद्वारा नागरिक सशक्तिकरणको अभियानमा क्रियाशिल सामाजिक स्वयंसेवी संस्था भएको कुरा अवगत गराउन चाहान्छौ । समुदायको हकहित संरक्षण तथा मौलिक कला संस्कृती संरक्षण एवं सम्बर्द्धनका लागि कृयाशिल रहँदै आएको छ । यसै संस्थाको संचालनमा नेपालको पहिलो सामुदायिक टेलिभिजनको रूपमा लुम्बिनी टेलिभिजन विगत ५ वर्ष देखि बुटवलबाट प्रशारणमा आएको छ । समुदायलाई सुसूचित गर्ने विकासमुखी अवधारणा बोकेर आफ्ना गतिविधि संचालन गरेर लोकप्रिय बन्दै गएको यस टेलिभिजनले प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड बुटवल शाखाको प्रस्ताव अनुरूप पोलिसी नं. ०११४११०५१०/११०००५३ बाट स्टुडियो तर्फका विभिन्न मूल्यवान उपकरणहरु सम्भावित चट्याङ्गबाट हुने क्षति बापत बीमा रु.१,६५,३९,९५६।८४ बराबर सन् २०१०।१२।२६ गते देखि सन् २०११।१२।२५ गते सम्म बीमा गरेकोमा सो को समयावधि सकिए पश्चात पुनः एक वर्षका लागि नविकरण गरी सन् २०१२।०१।२५ का दिन सो बापतको प्रिमियम रु.५१,४३२।६८ रुपैयाँ रकम उक्त कम्पनीको बुटवल शाखा मार्फत बुझाएको थियो । यसै बीच मिति २०६८ फागुन ३० गते साँझ ५ बजेको हावाहुरी संगै पानी र चट्याङ्ग पर्दा सो चट्याङ्गको प्रभावले बुटवल नगरपालिका वडा नं १२ स्थित यस टेलिभिजनको प्रशासन कक्ष र उत्पादन शाखामा रहेका बीमा गरिएका उपकरणहरुमा क्षति पुग्न गई कतिपय उपकरण पूर्ण क्षति भएको केही उपकरणमा आंशिक क्षति भएकाले तत् सम्बन्धमा बीमा कम्पनीको बुटवल शाखा मार्फत बीमा दावीको लागि चैत १ गते बिहान ११ बजे टेलिफोन मार्फत जानकारी गराएकोमा कम्पनीका तर्फबाट लिखित जानकारी माग भएकोले

सोही दिन नै लिखित पत्राचार गरी जानकारी गराएका थियौ । चट्याङ्गबाट हुने क्षति बापत बीमा गरी सो बापतको प्रिमियम रकम समेत बुझाउदा बुझाउँदै चट्याङ्ग पर्दा यस टेलिभिजनका उपकरणमा क्षति पुगेको व्यहोरा समयमै लिखित जानकारी गराउँदा-गराउँदै पनि उक्त कम्पनीका अधिकारीहरूले आलटाल गरी समयमै स्थलगत निरीक्षण नगराएको र पछि ३ गते मात्र आफ्नै सर्भेयर गोविन्द लामिछानेलाई खटाई पठाएको र निजको प्रतिवेदनको आधारमा बीमा गरिएका उपकरणहरू चट्याङ्ग तथा हावाहुरीका कारणले नभई विद्युतको चापको बहावको कारणले क्षति भएको भन्ने कुरा सम्म स्वीकार गरेता पनि क्षति पुगेको उपकरणहरूको यथार्थ मूल्याङ्कन गरी बीमा रकम दिनु पर्नेमा सो नगरी दावी रकम दिनबाट पन्छिने नियतले बीमा बापत दाखिला गरेको प्रिमियम शुल्क फिर्ता गरी फुर्सद लिने उद्देश्य लिएको देखिएको र बीमा रकम दिनबाट पन्छिन खोजेकाले श्रीमान समक्ष यो निवेदन गर्न आएका छौ । यस टेलिभिजनले त्यस कम्पनीसंग भएको सम्झौता भंग गरी कुनै पनि मितिमा रकम फिर्ता पाउनका लागि पत्राचार नगरिएको अवस्थामा सम्पतीको सुरक्षणका लागि बीमा गरेको र सोही अनुरूप बीमा दावी गरेको अवस्थामा त्यस कम्पनीले बीमाङ्क रकम फिर्ता गर्ने प्रयास गर्नु स्थापित मान्यता र कानून विपरित छ । उक्त कम्पनीको यस संस्थालाई प्राप्त विमालेखको बीमाका शर्तहरू अन्तर्गत दफा (ढ) मा ७ दिनको सूचना दिएर मात्र बीमा रद्द गर्न सकिने भन्ने सर्त विपरित बीमाङ्क रकम फिर्ता गर्ने प्रयास गरेकोले त्यस तर्फ बीमा समितिको ध्यानआकृष्ट गर्न चाहन्छौ । समुदायको लगानीमा सञ्चालित यस टेलिभिजनका उपकरणहरूको सम्भाव्य क्षतिको बीमा गरी आएकोमा हाल क्षति धेरै पुगेको छ भनी दावी रकम दिनबाट पन्छिने उद्देश्य लिई करार भंग गर्ने प्रयास गरिएकोले उक्त कम्पनीको विश्वसनियता र व्यवसायिकतामा प्रश्न उठेको छ । पहिले लोभ प्रलोभनमा पारी एजेण्ट मार्फत बीमा गराउने क्षति पुगेपछि बीमा रकम नदिने नियत देखिएकाले बीमा कम्पनीको उक्त कार्य सिंगो व्यवसायलाई नै बदनाम गराउने भएकोले त्यस तर्फ समेत गम्भिर भै बीमा समितिको तर्फबाट सो कम्पनीलाई कारवाही समेत गरी क्षतिपूर्ति दिलाउनु हुने छ भन्ने पूर्ण आशा र विश्वासका साथ विनम्र अनुरोध गर्दछौ" भन्ने व्यहोराको श्री दिनेश पाण्डे, स्टेशन, प्रमुख, श्री लुम्बिनी टेलिभिजन, बुटवल, रुपन्देहीको मिति २०६९।०९।०५ को उजुरी निवेदन ।

२. उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो, सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०९।२२ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
३. लुम्बिनी टेलिभिजनको मिति २०६९।०२।२० को बीमा दावी सम्बन्धी पत्रबाट उक्त टेलिभिजनको प्रशासन तथा उत्पादन शाखामा रहेको उपकरणहरूमा चट्याङ्ग र हावाहुरीको

कारणले क्षति पुगेकाले यथाशिघ्र निरीक्षण गरी बीमा प्रकृया अधि बढाउन अनुरोध भएकोमा यस कम्पनीले बीमालेख तथा बीमा नियमावली २०४९ नियम ३२ बमोजिम क्षति निरीक्षणको लागि इजाजत प्राप्त सर्भेयर ई. गोविन्द प्रसाद लामिछानेज्यूलाई सर्भे कार्यका लागि खटाइएकोमा निज सर्भेयरले त्यस टेलिभिजनका क्षति भएका भनिएका उपकरणहरु चट्याङ्ग तथा हावाहुरीको कारणले नभइ विद्युतिय बढावका कारणले क्षति भएकोले उक्त दावी बीमा लेख भित्र नपर्ने व्यहोराको सर्भे प्रतिवेदन प्राप्त भएको हो ।

सर्भेयरको निरीक्षण पश्चात यस कम्पनीका बुटवल शाखा प्रमुखले लुम्बिनी टेलिभिजनका स्टेशन प्रमुखलाई सर्भेयरको प्रतिवेदन अनुसार दावी नलाग्ने जानकारी गराउँदा टेलिभिजन स्टेशनका प्रमुखले बीमा कम्पनीले क्षतिपूर्ति नदिने भए बीमालेख रद्द गरी सम्पूर्ण बीमाशुल्क फिर्ता भुक्तानी दिनु भने बमोजिम यस कम्पनीले बीमालेख रद्द गर्ने सूचना सहित मिति २०६८।१०।१० गतेको ग्लोबल बैंक बुटवल शाखाको चेक नं. ३२३८४६७ को रु. ५९,३३७ को रिफण्ड चेक त्यस लुम्बिनी टेलिभिजनकै नाममा फिर्ता भुक्तानी दिएको हो । विगत १० वर्ष देखि निरन्तर रुपमा आफ्नो ग्राहकलाई सेवा प्रदान गर्दै आएको यस बीमा कम्पनीलाई विभिन्न पत्रपत्रिका मार्फत शाख गिराउने नियत राखी भ्रामक समाचार प्रेषित गरी बीमा दावी परे पश्चात बीमासँग सम्बन्धित नियमन निकायमा उजुरी गर्नु पर्नेमा सो नगरी जिल्ला प्रशासन कार्यालय रुपन्देही मार्फत कम्पनीका कर्मचारीलाई उपस्थित गराउनु भन्ने आदेश गराउनु जस्ता कार्य गरी कम्पनीलाई अनावश्यक दुःख दिएकोमा यस कम्पनीले बीमितबाट अपहेलित भएको महशुस गरेको छ ।

अतः लिखितरुपमा पत्राचार गर्दा गर्दै पनि पटक-पटक टेलिफोन मार्फत धाकधम्की दिनुका साथै यस कम्पनीका प्रतिनिधिले बुझाएको सूचना र चेक लिने तर भर्पाई गरी दिन अनुरोध गर्दा कर्मचारीलाई गालीगलौज गरी पठाएको हुनाले उक्त बीमा दावी विवादित विषय बन्न पुगेको हो ।

अतः उपरोक्त प्रकरणका आधारमा यस कम्पनीबाट जारी बीमालेख नं. ०११४११०५१०।११०००५३ तथा सम्पुष्टि नं. ०११४३१०५११।१२०००३१ अन्तर्गत मिति २०६८।१२।०२ मा लुम्बिनी टेलिभिजनबाट प्राप्त बीमा दावी स्वीकार नगरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दै उपरोक्त बीमालेख तथा सम्पुष्टि रद्द भइसकेकोले भविष्यमा हुने कुनै प्रकारको दावीहरु पनि स्वीकार नगरिने व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०२।०८ को लिखित जवाफ ।

४. उपर्युक्त सम्बन्धमा तहाँ समक्ष पेश भएको अग्नी बीमा दावी सम्बन्धी विवरण तहाँबाट प्रिमियम फिर्ता गर्दा दिइएको कानूनी आधार तथा उक्त दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने सम्बन्धी अन्य कागजात तथा विवरण भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन

भिन्न पेश गर्नु हुन बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०२।११ को पत्रद्वारा बीमकलाई निर्देशन ।

५. उक्त सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा गरिएको अग्नि बीमालेख नं ०११४११०५१०।११०००५३ को मिति २०६८।१२।०२ मा प्राप्त बीमा दावी सम्बन्धमा बीमित लुम्बिनी कम्प्यूनिटी टेलिभिजनलाई मिति २०६८।१२।०३ को पत्रमा कम्पनीको तर्फबाट बीमा पोलिसी रद्द गर्नको लागि सूचना पठाइएको उक्त पत्र यसैसाथ संलग्न रहेको जानकारी गराइन्छ । साथै उक्त दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात यस कम्पनीको मिति २०६९।०२।०८ को पत्रसाथ पठाएको व्यहोरा अनुरोध छ, भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०२।१६ को पत्र मार्फत लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा बीमक प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा अग्नि बीमा गराएको यस लुम्बिनी टेलिभिजनका उपकरणहरू बीमा अवधिभिन्न मिति २०६८।११।३० मा आएको हावाहुरी तथा चट्याङ्गको कारणले क्षति भएको हुँदा बीमकबाट अग्नि बीमालेख अन्तर्गत क्षति भएको रु. ६,१२,७९९।-(छ लाख बाह्र हजार रुपैयाँ) दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी र यस कम्पनीले लुम्बिनी टेलिभिजन प्रा. लि.को भवनमा रहेको उपकरण समेतको अग्नि बीमा गरेकोमा बीमाको अवधी भित्र चट्याङ्ग परी क्षति भएको भनि दावी परेपनि तत्काल खटाइएको सभैयरले पेश गरेको प्रतिवेदनमा अग्नि बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने उल्लेख भए बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको पाइयो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा चट्याङ्गको कारणबाट बीमा गरेको सम्पत्तिको क्षति भए/नभएको यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्नु पर्ने /नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजातहरू हेरी निर्णयतर्फ विचार गर्दा सभै प्रतिवेदनाट चट्याङ्गको कारण उच्च विद्युतीय चाप (High voltage Electric Short Circuit) उत्पन्न भएको र सो को परिणाम स्वरुप विद्युतीय उपकरणहरूमा आन्तरिक क्षति पुगेको देखिने तर चट्याङ्ग परेको स्थान बीमितले बताउन नसकेको, उपकरणहरूमा आन्तरिक क्षति भएको हुँदा देख्न सकिने अवस्था नरहेको र बीमितबाट समेत ठोस प्रमाण पेश गरी चट्याङ्गको कारण क्षति भएको पुष्टि गरेको अवस्था नदेखिएकोले चट्याङ्गबाट क्षति भएको यकिन गर्न नसकिने भनी उक्त प्रतिवेदनमा “This Insurane Policy is fire policy included lightning According to insurance tariff, fire policy means in any accident fire must be seen, On the other hand that lightening endorsed the accident must be visible and there should be evidence, not hidden, Hence, that high voltage due to the lightning can be accepted if the insured endorsed the Electric deletion in their insurance policy Therefore, this policy doesn't cover the accident ” भन्ने उल्लेख

गरेको देखिन्छ ।

यसरी अग्नि बीमालेख अन्तर्गत चट्टयाङ्ग जोखिम समाविष्ट हुने देखिएता पनि चट्टयाङ्गको कारणले बीमितको सम्पत्ति क्षति हुन गएको भन्ने यकिन नभएको र बीमितबाट समेत चट्टयाङ्गले नै क्षति भएको भन्ने ठोस प्रमाण पेश गर्न सकेको पनि देखिएन । चट्टयाङ्गको कारण विद्युतीय चाप बढी हुँदा विद्युतीय उपकरणमा पुग्न गएको आन्तरिक क्षति अग्नि बीमालेखमा स्वत सुरक्षण नहुने भएकोले त्यस्तो जोखिम थप गर्न बीमितले सो अग्नि बीमालेखमा Electric deletion सम्पुष्टि लिनु पर्नेमा बीमितबाट थप सम्पुष्टि लिएको कुनै प्रमाण समेत पेश गरेको समेत पाइएन । यसरी अग्नि बीमामा दुर्घटनाको कारण आगलागी भएको हुनु पर्ने तथा त्यस्तो आगलागी भएको देखिनु पर्नेमा सो अवस्था नभई उच्च विद्युतीय चापको कारण बीमित उपकरणमा आन्तरिक क्षति भएकोले बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । यसर्थ, माग दावी पुष्टि नभएको आधारमा बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । यस आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न ।

इति सम्मत २०६९ साल भदौ ०३ गते रोज १ शुभम्.....

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.न./७७७९/२०६९।०१/०७

बीमित/निवेदक

श्री हेदमराज पाठक,
खैरहनी ४, पर्सा बजार, चितवन ।

बीमक/विपक्षी

श्री राष्ट्रिय बीमा संस्थान,
रामशाह पथ, काठमाण्डौ

मुद्दा : जीवन बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपरोक्त सम्बन्धमा “मेरी छोरीको बीमालेख नं.१६३०११ र १८०१३५ को सम्बन्धमा राष्ट्रिय बीमा संस्थानको मिति २०६९।०१।०६ को पत्र अनुसार श्री रविता पाठकको मृत्यु दावी फछ्यौट गर्ने सिलसिलामा सर्पण मूल्य मात्र उपलब्ध गराउने पत्र पठाएकोमा उक्त पत्रमा मृत्यु दावी अस्विकार गरिएको र सो को कारणमा पेशा परिवर्तन र नेपाली सेनाको हवाईजहाजबाट यात्रा गरेको कारण देखाई मृत्यु दावी गर्न नमिल्ने व्यहोराको पत्र प्राप्त भएकोमा सो को निर्णय हामीलाई चित्त नबुझी उक्त निर्णयमा हाम्रो असहमति रहेको कारण १ मा पेशा परिवर्तन गरी नेपाली सेनामा जाँदा अफिसर पदमा गएकोले पेशा परिवर्तन वापत लाग्ने थप कुनै शुल्क नलाग्ने असहमति २ मा सेनाको नियम अनुसार यात्रा गर्दा सेनाको हवाई जहाजनै प्रयोग गर्नु पर्ने हुनाले सो हवाईजहाज आफ्नो व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि नभई संस्थागत भएको कारणले बीमा संस्थानले दिएको पत्रमा हाम्रो असहमति जाहेर गर्दै नियमन निकाय बीमा समिति समक्ष बीमा ऐन, २०४९ बमोजिम दावी भुक्तानी दिलाई पाउं” भन्ने व्यहोराको श्री हेदमराज पाठक, खैरहनी ४, पर्सा बजार, चितवनको मिति २०६९।०१।०७ को उजुरी निवेदन ।

२. उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो, सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०१।१४ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।

३. उपर्युक्त बीमालेखका बीमित स्व.श्री रविता पाठकको मृत्यु दावी फछ्यौट गर्ने सिलसिलामा

उपलब्ध भएका कागज पत्रहरूको प्रतिलिपी यसै साथ संलग्न गरी पठाइएको छ, भन्ने वीमकको मिति २०६९।०१।२७ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरू अध्ययन गर्दा राष्ट्रिय बीमा संस्थानमा वीमालेख नं.१६३०११ अन्तर्गत पाँचलाख रुपैयाँ र वीमालेख नं.१८०१३५ अन्तर्गत पन्ध्र लाख रुपैयाँ गरी पन्ध्र वर्षे अवधिका दुई वटा वीमालेखबाट जम्मा वीस लाख रुपैयाँको वीमा गराएकी वीमित रविता पाठकको वीमा अवधि भित्र मिति २०६८।०७।०१ मा विमान दुर्घटनामा परी मृत्यु भएको हुँदा उल्लेखित वीमालेखहरू बमोजिम जम्मा वीस लाख रुपैयाँ तथा वोनस समेत गरी मृत्यु दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी र यस संस्थानबाट पाँच लाख र पन्ध्र लाख रुपैयाँ वीमाङ्क कायम गरी दुई वटा सावधिक जीवन वीमा गराएकी वीमित रविता पाठकको सैनिक विमान दुर्घटनामा मृत्यु भएको र निजको मृत्युबाट वीमालेख अन्तर्गत मृत्यु दावी उत्पन्न नहुने हुँदा वीमाङ्क बराबर मृत्यु दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने नभई चुक्ता मूल्य वा समर्पण मूल्य बराबरको रकम भुक्तानी गर्ने भन्ने वीमक तर्फको जिकिर रहेको देखियो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत वीमा दावीमा सैनिक जहाजमा कर्मचारी भै उडान गर्दा दुर्घटना भई वीमितको मृत्यु भएकोमा मृत्यु दावी उत्पन्न हुने/नहुने यकिन गरी माग दावी बमोजिम वीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा वीमालेखको शर्त नं. ८ को खण्ड (क) मा “मान्यता प्राप्त हवाई सेवाद्वारा संचालित नियमित मार्गमा भाडा तिरी यात्रा गर्ने यात्रु भै उडान गर्दा वाहेक अन्य अवस्थामा यात्रा गर्दा वीमितको मृत्यु भएमा वीमालेख अन्तर्गत तिरिने रकम अनुसूचीमा उल्लेख भएको वीमाङ्क बमोजिम नभई वीमालेखको कुनै समर्पण मूल्य रहेछ भने त्यस्तो मूल्य बराबरको रकम भुक्तानी दिइने छ” भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ ।

यसरी वीमितको मृत्युको कारण विमान दुर्घटना भएको तथ्य निर्विवाद देखिएता पनि निज वीमित नियमित मार्गमा भाडा तिरी यात्रा गर्ने यात्रुको हैसियतमा उडान गरेको नभई आफु कार्यरत सैनिक सेवा अन्तर्गत कामको सिलशिलामा यात्रा गर्दा दुर्घटना भई मृत्यु भएको देखिदा वीमितलाई मृत्यु दावी नभई समर्पण मूल्य बराबरको रकम भुक्तानी गर्ने भन्ने वीमक तर्फको भनाइलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । साथै, वीमकले वीमालेखको व्यवस्था बमोजिम समर्पण मूल्य बराबरको रकम भुक्तानी गर्न मन्जुर गरेको अवस्थामा सोही बमोजिम हुने नै हुँदा सो तर्फ वोलिरहनु पर्ने समेत देखिएन । यसर्थ, माग दावी पुष्टि नभएको आधारमा वीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम निवेदन खारेज हुने ठहरेछ । यस आदेश उपर चित्त नबुझे वीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न

समेत जानकारी गराईन्छ ।

इति सम्वत २०६९ साल भदौ ०३ गते रोज १ शुभम्.....

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.न./६८३६/२०६८।१२/१६

बीमित/निवेदक

श्री लक्ष्मी सिंजाली मगर,
हाल भरतपुर, चितवन ।

बीमक/विपक्षी

श्री लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
त्रिदेवी मार्ग, ठमेल, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: तेस्रो पक्ष बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा मेरा पति विक्रममान सिंह सिंजालीले चलाएको ना.३.ख.नं.को बस मिति २०६७।११।३० गतेका दिन पोखराबाट नारायणगढ तर्फ ल्याउदै गरेको अवस्थामा तनहुँको आबुखैरेनी गा.वि.स.वडा नं.५ स्थित पृथ्वी राजमार्गमा ना.३.ख.८३२५ नं.बसले ठक्कर दिँदा मेरो श्रीमानको घटनास्थलमै मृत्यु भएको र एक जना यात्रुको मृत्यु हुनुको साथै अन्य यात्रु घाइते भएको व्यहोरा अवगत गराउँछु । उक्त घटनामा ना.३.ख. ८३२५ नं.बसको गल्ली भएकोले घटनाको क्षतिपूर्ति घाइतेको उपचार खर्च, बस मर्मत एवं सबै दायित्वहरु सोही बस र सो बस आवद्ध रहेको धवलागिरी यातायात व्यवसायी संघले एिको व्यहोरा अवगत गराउँदछु । सोही अनुसार हामीले उक्त बसका धनीको तर्फबाट तत्काल क्रिया खर्च रकम बुझेको र क्षतिपूर्तिका लागि सो बसको बीमा कम्पनी श्री लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनीमा बीमा दावीका लागि आवश्यक कागजात बुझाएको व्यहोरा अनुरोध छ । तत्सम्बन्धमा बीमा रकम दिलाई दिन मैले पटक-पटक सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालय, तनहुँ, धवलागिरी बस व्यवसायी समिति र नारायण यातायात व्यवसायी समितिमा ताकेता गर्दै आएको तर घटना भएको एक वर्ष वितिसक्दा समेत हाल सम्म क्षतिपूर्ति पाउन सकेको अवस्था छैन । उक्त सवारीको दुर्घटनामा मेरा पति सँगै मृत्यु भएका सोही ३२०३ नं. बसका यात्रुलाई समेत लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्सले ८३२५ नं.बसको बीमकका रुपमा तेस्रो पक्ष बीमा रकम पाँच लाख रुपैयाँ भुक्तानी गरिसकेको अवस्था छ । हाम्रो बसका यात्रुलाई तेस्रो पक्षका रुपमा बीमा रकम भुक्तानी गरिसकेको भएपनि लुम्बिनी इन्स्योरेन्सले हाम्रो चालकको भने चालक अनुमतिपत्र आधिकारीक नभएको भन्ने

कारण देखाएर बीमा रकम भुक्तानी गर्न आनाकानी गरिरहेको व्यहोरा अनुरोध छ । मेरा पतिले दुई वर्षदेखि बस चलाउँदै आएको र बस चलाउँने क्रममा आफूसंग लाइसेन्स भएको बताउनु भएको थियो । तर हाल सम्म खोजि गर्दा पनि उक्त लाइसेन्सका विषयमा कुनै जानकारी पाउन सकेको छैन । घरमा म र मेरा नावालक बच्चा एवं बूढी आमा मात्र भएकाले सो सम्बन्धमा यातायात व्यवस्था कार्यालयमा गएर खोजबिन गर्न सक्ने अवस्था छैन । यद्यपि उक्त दुर्घटनामा मेरो पतिले चलाएको गाडीको कुनै गल्ती नभएको र उक्त दुर्घटनामा मेरा पतिले चलाएको सवारीलाई ठक्कर दिने बसको तेस्रो पक्षबाट क्षतिपूर्ति दिनु पर्ने अवस्था रहेको व्यहोरा पनि अनुरोध गर्दछु । दुर्घटना पश्चात २१ दिन भित्र क्षतिपूर्ति पाउनु पर्नेमा मैले हालसम्म पनि क्षतिपूर्ति पाउन नसकिरहेको र मृतकबाट लाइसेन्सका विषयमा गल्ती भएको भन्ने बहानामा सम्बन्धित लुम्बिनी जनरल ईन्स्योरेन्स कम्पनीले हामी सोभा सिधा परिवारजनलाई भैँभमेला दिई रहेको हुँदा उक्त घटनामा हामीलाई न्याय दिलाई यथासिध क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराउने तर्फ आवश्यक निर्णय गरि दिनु हुन विनम्र निवेदन गर्दछौं” भन्ने व्यहोराको श्री लक्ष्मी सिंजाली मगरको मिति २०६८।१२।१६ को उजुरी निवेदन ।

२. उक्त बीमा दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत्सम्बन्धी भए गरेका सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (१क) को व्यवस्था बमोजिम समितिको मिति २०६८।१२।२२ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
३. ना.३ ख.३२०३ बसका चालक विक्रम मणी सिंजालीको सवारी चालक अनुमतिपत्र हालसम्म प्राप्त नभएकोले निजका हकदारले पाउनुपर्ने रकम भुक्तानी नभएको जानकारी गराउन चाहन्छौं भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०१।२० को लिखित जवाफ ।
४. ना.३ ख. ३२०३ नं.को बसका चालकको ना.३.ख.८३२५ को बस चालकको गल्तीको कारण मृत्यु भएकोमा तेश्रो पक्ष दायित्व सम्बन्धमा चालक अनुपति पत्र आवश्यक हुने पुष्टि गर्ने प्रमाण र सोही बसमा रहेका व्यक्तिको मृत्यु भएकोमा तेश्रो पक्ष दायित्व वापत रकम भुक्तानी गरी मृतकका हकवाला बीच भेदभाव हुनु पर्ने कारण सहित उक्त दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने अन्य कागजात तथा प्रमाण भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र समितिमा पेश गर्नु हुन बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०२।११को पत्रद्वारा बीमकलाई निर्देशन ।
५. सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को परिच्छेद ४ अन्तर्गत चालक अनुपति पत्र सम्बन्धी व्यवस्थाको दफा (४५) मा स्पष्ट उल्लेख भए अनुसार कुनै पनि व्यक्तिले चालक अनुमति पत्र प्राप्त नगरी कुनै पनि सवारी चलाउन हुँदैन भन्ने व्यहोरा भएको

तहाँलाई जानकारी नैछ र प्रेषित दावीमा तेश्रो पक्ष बसका चालकको मृत्यु भएको र सोको क्षतिपूर्तिको लागि यस कम्पनीमा तेश्रो पक्ष दायित्व बीमा अन्तर्गत दावी परेकोमा सोको भुक्तानी गर्नु पूर्व आवश्यक कागजात माग गर्ने दायित्व बीमकको पनि हुन्छ । उल्लेखित दावीमा सवारी हाँके व्यक्तिको सवारी चालक अनुमतिपत्र माग गर्नु आवश्यक मात्र नभई सवारी हाँके व्यक्ति सो सवारी हाँके सक्षम छ वा छैन र ऐन कानून बमोजिम अनुपति प्राप्त व्यक्ति हो वा होइन समेत निक्यौल गर्नु जरुरी हुन्छ । प्रस्तुत दावी गर्दा मृतकलाई “चालक” भनी उल्लेख गरेपछि निज चालक हो वा होइन भन्ने निक्यौल गर्नु पर्ने हुन्छ र अन्य व्यक्तिको हकमा त्यस्तो थप प्रमाणको आवश्यकता नपर्ने कुरा विदितै छ । तेश्रो पक्ष यात्रुको हकमा यस कम्पनीबाट दावी फछ्यौट भई सकेको छ । किनकी सो दुर्घटना हुनुमा तेश्रो पक्ष यात्रुको कुनै पनि दोष देखिदैन र तेश्रो पक्ष चालकको हकमा दावी फछ्यौट हुनको लागि आवश्यक कागजातमा चालक अनुपति पत्र अनिवार्य भएकोमा सो पेश गर्न नसकेको कारणबाट दावी फछ्यौट हुन बाँकी रहेको जानकारी गराउन चाहन्छौ । यस कम्पनीबाट तेश्रो पक्ष चालक र यात्रुको लागि दावी फछ्यौट गर्न कुनै पनि भेदभाव नगरिएको र यदि तेश्रो पक्ष चालकको चालक अनुमतिपत्र यस कम्पनीमा पेश भएमा दावी फछ्यौट गर्न कुनै पनि समस्या नहुने व्यहोरा जानकारी गराउन चाहन्छौ” भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०२।२९ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा मेरा श्रीमान विक्रम मान सिंह सिंजालीले चलाएको ना.३ ख. ३२०३ नं. को बसलाई विपरीत दिशाबाट आएको ना.३ ख. ८३२५ नं. को बसले मिति २०६७।११।३० मा ठक्कर दिंदा मेरा श्रीमानको घटनास्थलमै मृत्यु भएकोले ठक्कर दिने बसको तेश्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत तत्काल दावी गरेकोमा हाल सम्म बीमक लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. ले भुक्तानी नदिएको हुँदा तेश्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत मृत्यु दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने बीमित तर्फको माग दावी र यस कम्पनीमा व्यापक बीमा भएको ना.३ ख. ८३२५ नं. को सवारी साधनले ठक्कर दिंदा दुर्घटना भई ना.३ ख ३२०३ नं.को बस चालकको घटनास्थलमै मृत्यु भएको सम्बन्धमा दावीकर्ताले सवारी चालक अनुमतिपत्र पेश नगरेकोले भुक्तानी हुन नसकेको हो । चालक अनुमतिपत्र प्राप्त हुना साथ तेश्रो पक्ष मृत्यु दावी भुक्तानी गरिने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखियो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा तेश्रो पक्ष मृत्यु तर्फको दायित्व यकिन गर्दा मृतकको पेशा व्यवसाय सम्बद्ध सम्पूर्ण कागजात पेश भए पछि यकिन गर्नु पर्ने हो वा मृत्यु हुँदा स्वतः तेश्रो पक्ष दायित्व उत्पन्न हुने के हो सोको यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न पर्ने/नपर्ने सबन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा मृतक विक्रम मान सिंह सिंजाली चालकको रुपमा कार्य गर्दै आएको र गाडी चलाएको अवस्थामा अर्को सवारी साधनले ठक्कर दिँदा दुर्घटना भई निजको घटनास्थलमै मृत्यु भएकोमा सवारी चालक अनुमतिपत्र बीमक समक्ष पेश नभएसम्म तेस्रो पक्ष दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर तर्फ हेर्दा तेस्रो पक्ष मृत्यु सम्बन्धमा मृतक कुन पेशामा थिए, मृतकको गल्ली थियो/थिएन भनी छानविन गर्दा दावीकर्ताले मृतकको सम्बन्धमा सम्पूर्ण विवरण पेश गर्न नसकेको अवस्थामा मृत्यु वापत प्राप्त हुने सुविधा प्राप्त गर्नबाट निज विञ्चित हुनुपर्ने अवस्था सृजना हुने हुँदा यस प्रकृतिको बीमा दावीमा मृत्यु हुँदा स्वतः बीमालेख बमोजिम दायित्व उत्पन्न हुने देखियो ।

यस प्रकार मृतक चालक भए/नभएको यकिन गर्ने दायित्व भएका कानूनी निकायहरुबाट कुनै प्रश्न नउठेको र मृतकले वर्षौं देखि सवारी साधन चलाएको तथा सवारी साधन चलाएकै अवस्थामा मृत्यु भएको आधार रहँदा रहँदै निजको दुर्घटनाबाट मृत्यु भईसकेपछि दावीकर्तासंग निज सवारी चालक भएको पुष्टि गर्ने प्रमाण माग गरी उक्त प्रमाण पेश हुन नसकेको आधार लिई दावी भुक्तानी गर्न अस्वीकार गरेको बीमकको जिकिर बीमा करार सम्बन्धी आधारभूत व्यवस्था र बीमा दावी भुक्तानीको उद्देश्य अनुरूप भएको नदेखिदा दावीकर्ताले सवारी चालक अनुमतिपत्र पेश नगरेसम्म तेस्रो पक्ष बीमा दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ ना.३ ख.८३२५ नं.को बसको तेस्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत मृत्यु दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. लाई बीमा ऐन,२०४९ को दफा ८(घ) तथा बीमा नियमावली, २०४९ कोनियम ३३को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराईन्छ ।

इति सम्वत २०६९ साल भदौ ०३ गते रोज १ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./६३९०/२०६८/१२/०६

बीमित/निवेदक

श्री अच्युत राज न्यौपाने,

बीमक/विपक्षी

श्री एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.

लाजिम्पाट, काठमाण्डौ ।

मुद्दा : तेस्रो पक्ष बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपरोक्त सम्बन्धमा “बा.२ ख.३६३७ नं.को फोर्स मिनिबसले पौष २१ गते विहीबार बेलुकी गाडी ग्यारेज राख्ने क्रममा अचानक वर्ष नौको बच्चा किचिएर दुर्घटनाबस मृत्यु भएको साथै गाडी धनी अच्युत राज न्यौपानेले यस एनएलजी इन्स्योरेन्समा बीमा गरेको साथै पिडित पक्षलाई सिडियो कार्यालयको रोहबरमा पाँचलाख बुझाएको सम्पूर्ण मृत्यु दर्ता, पुलिस रिपोर्टहरु पनि एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लाजिम्पाटमा बुझाएको तर एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनीले तेस्रो पक्ष बीमा वापतको रकम दिन आनाकानी गरिराखेको हुँदा श्रीमान् समक्ष न्याय पाउँ भन्ने व्यहोराको श्री अच्युत राज न्यौपानेको मिति २०६८।१२।०५ को उजुरी निवेदन ।
- उक्त बीमा दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत्सम्बन्धी भए गरेका सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (१क) को व्यवस्था बमोजिम समितिको मिति २०६८।१२।१४ को पत्रवाट बीमकलाई निर्देशन ।
- सो सम्बन्धमा यस कम्पनीको बीमलेख नम्बर LPR /11G2635/MCV06/00154 अन्तर्गत बीमिति श्री शशी कुमार विन्दुकारको नाममा रहेको बीमित गाडीले मिति २०६८।०९।२१ गतेका दिन तेस्रो पक्ष व्यक्ति अभिषेक कठायतलाई ठक्कर दिई घाइते बनाएकोमा सोही चोटका कारण निजको मृत्यु भएकोमा यस कम्पनीमा क्षतिपतिको माग गरी दायर गरी दायर भएको दावीको सम्बन्धमा प्राप्त कागजातहरुमा निम्न बमोजिम रहेको पाइयो । मिति २०६८।०९।२१ गते मरो एक्लो छोरो वर्ष ९ को अभिषेक कठायतलाई बेलुका ६:३० बजे प्राङ्गणमा खेलिरहेको अवस्थामा मादक पदार्थ सेवन गरी निज बुद्धिप्रसाद अधिकारीले चलाएको गाडीले ठक्कर दिई लडाई पूनः व्याक

गरी टाउकोमा किचि जानी जानी मरणससन्न अवस्थामा पुऱ्याई उपचारको क्रममा तत्काल चोटबाट बाटोमा नै मृत्यु भएको हुँदा प्रतिवादीलाई हदै सम्मको कारवाही गरी पाउँ भन्ने मृतकका बुवा आनन्द कठायतको किटानी जाहेरी । मासिक रु.१,०००/- मा उक्त स्थानमा गाडी ग्यारेज गर्दै आएको थिए, सोही काष्ठ उद्योग भित्र जाहेरवालको सपरिवार बस्दै आएका थिए, मैले उक्त गाडी ग्यारेजमा राखी बिहान निकाल्ने र बेलुका राख्ने गर्दै आएको थिए । मिति २०६८।०९।२१ गते उपत्यका बन्द भएकोले मैले उक्त दिन बिहान गाडी निकाली जितपुरफेदिमा गई प्यासेन्जर लिई शेषपतिमा आई सोही काष्ठ उद्योगको नजिक गाडी पार्किङ्ग गरी नेपालटारमा आई एउटा ममः समेत बनाउने गरेको खाजा घरमा बसी लोकल रक्सी सेवन गरी बेलुका उक्त पार्क गरिराखेको गाडी घुमाई काष्ठ उद्योग भित्र लैजान राम भन्ने साथीले गेट खोली दिई गाडी व्याक गरी भित्र लैजान लाग्दा गाडीले बच्चा किच्यो भनी कराएको आवाज सुनी गाडी रोकी ओर्लिदा अभिषेक कठायतलाई रगताम्य अवस्थामा देखी मैले सोही गाडीमा राखी तत्काल उपचारको लागि जनमैत्री अस्पताल ल्याउदै गर्दा निजको मृत्यु भएको हो भन्ने व्यहोराको वीमित गाडीका चालक (प्रतिवादी) बुद्धिप्रसाद अधिकारीले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष गरेको बयान । ...निजको मोडिकल रिपोर्टबाट मादक पदार्थ सेवन गरेको पुष्टि भई भन्ने व्यहोरा मिति २०६८ माघ १७ गतेका दिन श्री काठमाण्डौ जिल्ला अदालतमा चढाएको अभियोग पत्रमा उल्लेख भएको । यसरी प्राप्त कागजातहरुबाट निज प्रतिवादी वीमित सवारी साधनका चालक बुद्धिप्रसाद अधिकारीले उल्लेखित बारदातको मिति २०६८।०९।२१ गतेका दिन मादक पदार्थ सेवन गरी लापर्वाहीपूर्वक वीमित सवारी साधन चलाएको कारणले गर्दा तेश्रो पक्ष बालक अभिषेक कठायतलाई ठक्कर दिई सोही चोटको कारण निजको मृत्यु भएको स्पष्ट हुन्छ । यस कम्पनीबाट जारी भएको व्यवसायिक सवारी साधन सम्बन्धी बीमालेखको अनुसूचि -३ को परिच्छेद १ को “ड” मा चालकले मादक पदार्थ वा लागू पदार्थ सेवन गरेको कारणले भएको क्षति/हानी नोक्सानीको भुक्तानी गर्ने छैन भन्ने स्पष्ट व्यस्था गरेको छ । यसैगरी सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९ को दफा १४२ मा सवारी चलाउदा चालकले मादक वा अन्य कुनै प्रकारको लागू पदार्थ सेवन गर्नु हुदैन । भनी स्पष्ट व्यस्था गरेको सन्दर्भमा प्रस्तुत दावीमा वीमित सवारी साधनका चालक निज बुद्धिप्रसाद अधिकारीले उल्लेखित बारदातको मिति २०६८।०९।२१ गते मादक पदार्थ सेवन गरी लापर्वाहीपूर्वक वीमित सवारी साधन चलाई तेश्रो पक्ष बालक अभिषेक कठायतलाई ठक्कर दिदा सोही चोटको कारण निजको मृत्यु हुन गएको स्पष्ट हुन आएकोले वीमितको तर्फ बाट यस कम्पनीमा परेको दावी बीमालेखको अवधिभित्र परेतापनि बीमा कारार बमोजिम बीमालेखको दायित्व भित्र नपर्ने व्यहोरा सूचित गर्दै दावी रद्द गरिएको जानकारी वीमितलाई मिति २०६८।११।१४ च.नं १६६३ को पत्रबाट सूचित गरिएको र सोको बोधार्थ प्रति तहाँ मिति २०६८।११।१५ मा पेश गरिएको

व्यहोरा जानकारी गराउदछौ । साथै सो सम्बन्धमा भए गरेका सम्पूर्ण कागजात तथा विवरणहरु समेत यसै पत्रसाथ पठाइएको व्यहोरा सविनय अनुरोध गर्दछौ भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६८।१२।२६ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा भएको वा.२ ख.३६३७ नं.को फोर्स मिनिबसले मिति २०६८।०९।२१ मा उक्त बस ग्यारेजमा राख्ने क्रममा अचानक ठक्कर दिँदा वर्ष ९ को अभिषेक कठायत घाइते भई निजको मृत्यु भएको हुँदा सवारी धनीको तर्फबाट जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाण्डौको रोहवरमा मृतकको हकवालालाई भुक्तानी गरेको पाँच लाख रुपैयाँ नदिएकोले तेस्रो पक्ष बीमा अन्तर्गत रकम भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने बीमित तर्फको माग दावी र यस कम्पनीमा बीमा भएको उल्लेखित सवारी साधन चालकले मादक पदार्थ सेवन गरी चलाउँदा दुर्घटना भई तेस्रो पक्ष व्यक्तिको मृत्यु भएकोले बीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको पाइयो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा चालकले मादक पदार्थ सेवन गरी सवारी साधन चलाई जानी-जानी ठक्कर दिई तेस्रो पक्षको मृत्यु भएको हो वा होइन भन्ने यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजातहरु हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा चालकले मादक पदार्थ सेवन गरेको सम्बन्धमा बीमकबाट जाहेरी दर्खास्त, अभियोगपत्र एवं निज चालकले सरकारी वकीलको कार्यालयमा दिएको बयानलाई आधार लिएको देखिएतापनि चालकले मादक पदार्थ सेवन गरे/नगरेको थप यकिन गर्न चालकको स्वास्थ्य परीक्षण गराएको पुष्टि गर्ने कागजात पेश गरेको देखिएन । यसैगरी चालकले अनुसन्धानको क्रममा सरकारी वकील समक्ष गरेको बयानलाई अस्वीकार गरी अदालत समक्ष बयान गरेको अवस्था समेत देखिन्छ ।

यसरी दुर्घटना पछि तत्काल चालकले घाइते अभिषेक कठायतलाई आफ्नै गाडीमा राखी औषधोपचार गर्न अस्पताल लिई गएको परिस्थितिजन्य अवस्था, निज चालकले अनुसन्धान क्रममा गरेको बयान अस्वीकार गरी अदालत समक्ष गरेको फरक बयान तथा मादक पदार्थ सेवन गरे/नगरेको यकिन गर्न कुनै परीक्षण समेत नभएको अवस्था रहँदा रहँदै चालकले अनुसन्धान क्रममा गरेको बयान र सोही आधारमा तयार गरिएको अभियोग पत्रमा निजले मादक पदार्थ सेवन गरी चलाउँदा दुर्घटना भएको भन्ने देखिएको आधार लिई मादक पदार्थ सेवन गरेको कारणबाट दुर्घटना भएको भनी व्याख्या गर्न मिल्ने अवस्था देखिएन । अतः मादक पदार्थ सेवन गरी सवारी साधन चलाउँदा तेस्रो पक्षलाई ठक्कर दिई सोही कारणबाट निजको मृत्यु भएकोले तेस्रो पक्ष दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरसंग

सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत तेस्रो पक्ष मृत्यु दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत २०६९ साल भदौ ०३ गते रोज १ शुभम्.....

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./८०८८/२०६८।०९।२१

बीमित / निवेदक

श्री इन्द्रा शाही

जि.डोल्पा जुफान

गा.वि.स वडा नं - ४ शाहीटोल ।

बीमक / विपक्षी

श्री नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

कमलादी, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: वैदेशिक रोजगार बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा जिल्ला रोल्पा गा.वि.स. खुग््री वडा नं ३ बस्ने वर्ष ४० को स्व सुरेन्द्र सिंहको मिति २०६७ साल जेष्ठ ३ गते साउण्डलाइन्स मेनपावर कम्पनी मार्फत साउदीको Modern Gulf Trading Construction Co. Ltd मा Heavy Driver मा काम गर्न जानु भएको कुरा अवगत गराउँदछौ र गएको ६ महिनामा सक्त विरामी भई अचेत अवस्थामा नेपालमा कम्पनीबाट पठाईएको र निज व्यक्तिले तथा निजको परिवारले कहिँ कतैबाट पनि हाल सम्म क्षतिपूर्ति तथा राहत नपाएकोले बाध्य भई आवश्यक कागजात सहित यस बीमा समितिमा निवेदन जाहेरी गर्न आएका छौ । उक्त व्यक्तिले नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा पोलिसी नं.१११०४००११ बाट २ वर्षको लागि बीमा गरिएको हुनाले सो एथेष्ट प्रमाण सहित यो निवेदन पेश गरिएको भन्ने व्यहोराको श्री इन्द्रा शाही, जि.डोल्पा जुफान गा.वि.स वडा नं - ४ शाहीटोलको मिति २०६८।०९।२१ को उजुरी निवेदन ।
- उक्त बीमा दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत्सम्बन्धी भए गरेका सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (१क) को व्यवस्था बमोजिम समितिको मिति २०६९।०९।२४ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।

ठहर

यसप्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा वैदेशिक रोजगार बीमा गराई वैदेशिक रोजगारका लागि साउदी अरब गएका मेरा श्रीमान वैदेशिक रोजगारीमा रहँदा सोही मुलुकमै विरामी परी लामो समयसम्म औषधोपचार गराई निको नहुने भए पछि रोजगारदाताले अचेत अवस्थामा नेपाल फिर्ता पठाएको र नेपाल आएपछि निजको मृत्यु भएकोले वैदेशिक रोजगार बीमा अन्तर्गत मृत्यु

दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी र यस कम्पनीबाट वैदेशिक रोजगार बीमा गरिएका सुरेन्द्र सिंहको दुर्घटनाको कारण नभई रोग लागेको कारणबाट मृत्यु भएको हुँदा वैदेशिक रोजगार बीमा अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको पाइयो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत दावीमा रोग लागेको कारणबाट बीमितको मृत्यु भए नभएको यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा वैदेशिक रोजगारमा गएको कामदार जुनसुकै समयमा जुनसुकै कारणले मृत्यु हुन गए वा अंगभंग भएमा त्यसको क्षतिपूर्ति पाउने गरी निजलाई वैदेशिक रोजगारीमा पठाउनु अधि इजाजतपत्रवालाले प्रत्येक कामदारको करार अवधिभर कायम रहने गरी कम्तीमा पाँच लाख रुपैयाँको बीमा गराउनु पर्ने व्यवस्था वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा २६ मा उल्लेख भएको देखिन्छ । कुनै व्यक्ति वैदेशिक रोजगारमा जानु अधि अनिवार्य रुपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराउनु पर्ने र स्वास्थ्यको कारण अनुपयुक्त भएमा निज कामदारको रुपमा विदेशमा जान नसक्ने अवस्था रहँदा रहँदै सो सम्बन्धमा केही उल्लेख नगरी बीमा गर्नुपूर्व रोग लागेको थियो भन्ने जिकिर लिएको देखिएतापनि बीमकबाट त्यस्तो रोग लागेको पुष्टि हुने र स्वास्थ्य परीक्षण नगराई कामदारको रुपमा विदेश गएको भन्ने पुष्टि गर्ने प्रमाण समेत पेश गरेको पाइएन । साथै, समितिबाट माग भएका सो सम्बन्धी कागजात तथा विवरण समेत बीमकबाट पेश हुन आएको देखिएन ।

यसरी वैदेशिक रोजगार बीमा अन्तर्गत जुनसुकै कारणबाट मृत्यु भएमा दायित्व उत्पन्न हुने तथा वैदेशिक रोजगारीमा जानु पूर्व स्वास्थ्य परीक्षण गराएर मात्र कामदारको रुपमा जान सकिने व्यवस्था तर्फ कुनै कुरा उल्लेख नगरी दुर्घटनाबाट मृत्यु नभई रोग लागेको कारणबाट बीमितको मृत्यु भएकोले बीमालेख अन्तर्गत दायित्व उत्पन्न नहुने भन्ने बीमकको जिकिर पुग्ने देखिएन । बीमितले स्वास्थ्य परीक्षण गराई वैदेशिक रोजगारीमा गएको, विदेशमा काम गर्दा गर्दै रोग लागेको, औषधोपचार गर्दा निको नहुने भएपछि रोजगारदाता कम्पनीले बीमितलाई नेपालमा फिर्ता गरेको र फिर्ता भएपछि सोही कारणबाट मृत्यु भएको अवस्थामा वैदेशिक रोजगार बीमा अन्तर्गत उत्पन्न भएको दायित्वबाट बीमक पन्छिन मिल्ने अवस्था समेत देखिदैन । यसर्थ, निवेदकको माग दावी बमोजिम वैदेशिक रोजगार बीमालेख अन्तर्गत मृत्यु दावी भुक्तानी गर्न बीमक नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराईन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल भदौ ०३ गते रोज १ शुभम्.....

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./२४१८/२०६८।०७।०८

बीमित/निवेदक

श्री प्रेम बहादुर खत्री,
वरिष्ठ उपाध्यक्ष, पश्चिमाञ्चल यातायात
व्यवसायी समिति,
प्रधान कार्यालय, बुटवल ।

बीमक/विपक्षी

श्री एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.,
तिनकुने, काठमाण्डौ ।

मुद्दा : तेश्रो पक्ष बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा “यस समितिमा सदस्य रही एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.को बीमालेख नं.०६५/सि. भि.३२६०।०६६ बाट व्यापक बीमा तेश्रो पक्ष गरी सञ्चालनमा रहेको लु.१ ख.५९२५ नं.को ट्रकले मिति २०६६।१०।२६ गतेका दिन जिल्ला धादिङ्गको जोगीमारा-९ स्थित सडकमा वा.३ च.१०५७ नं.को कारलाई ठक्कर दिई क्षति पुऱ्याएको र सो कारमा सवार केही व्यक्तिहरु घाइते भएको दुर्घटनाको क्षतिको मूल्याङ्कनका लागि उक्त बीमा कम्पनीबाट सभैयर श्री चन्द्रमणि हुंगानालाई खटाई सभै गराई यस व्यवसायी समितिको मिति २०६७।०४।१२ गतेको प.स.०६७।०६८ च.नं.३४ को पत्र मार्फत आवश्यक विल कोटेशनहरु सहित रु.१०,२८,६४०।- को तेश्रो पक्ष क्षतिमा बीमा दावी गरिएकोमा उक्त कम्पनीबाट सो दावी उपर जम्मा रु.१,६५,०००।- निर्धारण गरी सो को दावी फछ्यौट पुर्जा प्राप्त भएकोमा उक्त रकम चित्त नबुभेकोले दावी फछ्यौट कागजातमा सही छाप नगरी फिर्ता पठाईएकाले उक्त दावीमा पुनर्विचार गरी दिनु हुन भनी यस समितिको मिति २०६८।०६।१५ गतेको प.स.०६८।०६९ को च.नं.२९६ को पत्रबाट उक्त कम्पनीलाई अनुरोध गरिएको र तत्पश्चात पटक-पटक सम्पर्क गर्दा हामीले छलफल गर्दैछौ भन्ने जवाफ मात्र प्राप्त भएकोले सो सम्बन्धमा उक्त बीमा कम्पनीलाई शुरुमा दावी गरे बमोजिमको रकम भुक्तानीका लागि निर्देशन हुनका लागि हार्दिक अनुरोध गर्दैछौ” भन्ने व्यहोराको श्री प्रेम बहादुर खत्री, वरिष्ठ उपाध्यक्ष, पश्चिमाञ्चल यातायात व्यवसायी समिति, प्रधान कार्यालय, बुटवलको मिति २०६८।०७।०४ को उजुरी निवेदन ।

२. उक्त वीमा दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत्सम्बन्धी भए गरेका सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न वीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (१क) को व्यवस्था बमोजिमसमितिको मिति २०६८।०७।१८ को पत्रवाट वीमकलाई निर्देशन ।
३. यस कम्पनीले श्री स्ट्याण्डर्ड चार्टर्ड बैंक नेपाल लि.ऋणी श्री स्वराज मणी प्रधानको नाममा रहेको लु.१ ख.५९२५ नं.ट्रकको वीमाङ्क रकम रु.१५,३०,०००।- राखी मिति २८।०४।००९ देखि २७।०४।०१० सम्म लागू हुने गरी व्यापक वीमा गरेकोमा मिति २०६६।११।०९ को पत्रद्वारा मिति २०६६।१०।२६ का दिन भैरहवावाट काठमाण्डौ तर्फ आउँदै गर्दा धादिङ्ग जिल्लामा बा.३ च.१०५७ नं.को टोयोटा कारलाई ठक्कर दिई कार क्षति हुनुका साथै तीन जना घाइते भएको भनी श्री पश्चिमाञ्चल यातायात व्यवसायी समिति प्रधान कार्यालय बुटवलवाट जानकारी प्राप्त । यस कम्पनीवाट मिति २०६६।११।११ का दिन श्री चन्द्रमणि दुङ्गानालाई अन्तिम सर्भे गर्न नियुक्ति गरिएकोमा निज सर्भेयरले मिति २०६७।०४।०५ का दिन रु.१०,१४,००० दावी माग गरिएको मध्ये रु.७,६६,४००।- को क्षति मूल्याङ्कन गरी ल्याएको । यस कम्पनीलाई सर्भेयर श्री चन्द्रमणी दुङ्गानाको क्षति मूल्याङ्कन चित्त नबुझेकोले मिति २०६७।०५।०६ का दिन सर्भेयर श्री रवि कुमार मैनालीलाई पुनः क्षति मूल्याङ्कन गर्न नियुक्त गरिएकोमा मिति २०६७।१०।२८ मा निजले पेश गरेको प्रतिवेदनमा रु.१,९५,५००।- को क्षति मूल्याङ्कन गरी ल्याएको । यस कम्पनीवाट मिति २०६७।२।११ दावी फछ्यौट पूजाद्वारा रु.१,६५,०००।- दावी फछ्यौट गरी पठाएको । उक्त दावी निर्धारण उपर चित्त नबुझेको भनी श्री पश्चिमाञ्चल यातायात व्यवसायी समिति प्रधान कार्यालय बुटवलको प.सं.०६८।०६९ च.नं २९६ मिति २०६८।०६।१५ मा लेखिएको पत्र मिति २०६८।०६।३० मा प्राप्त भएको । यसरी उक्त दुर्घटनाको सम्बन्धमा माथि उल्लेखित विवरण अनुसार यस कम्पनीवाट रु.१,६५,०००।- दावी फछ्यौट गरिएको जानकारी गराउँदछौं” भन्ने ब्यहोरा मिति २०६९।०१।०५ को वीमकको लिखित जवाफ ।
४. लु.१ ख.५९२५ को ट्रकले ठक्कर दिँदा क्षतिग्रस्त भएको टोयोटा कारको घटनास्थलको फोटोहरु, सक्कल वीमालेख (पोलिसी डकेट), दावी फछ्यौट गरेको प्रमाणित प्रतिलिपी तथा यससंग सम्बन्धित अन्य आवश्यक कागजात समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र पेश गर्न वीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१ख) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०१।०५ को पत्रवाट वीमकलाई निर्देशन ।
५. उक्त पत्रद्वारा माग गरेको घटनास्थलको फोटोहरु ६ वटा सक्कल वीमालेख (पोलिसी डकेट) पाना ३ दावी फछ्यौट गरेको प्रमाणित प्रतिलिपी यसै पत्रसाथ पठाएका छौं भन्ने ब्यहोरा वीमकको मिति २०६९।०१।१४ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडमा व्यापक बीमा भएको लु.१ ख. ५९२५ नं.को ट्रकले भैरहवाबाट काठमाण्डौ आउने क्रममा मिति २०६६।१०।२६ मा वा.३.च .१०५७ को कारलाई ठक्कर दिई क्षति पुऱ्याएको हुँदा बीमक समक्ष त्सेस्रो पक्ष बीमा दावी गरेको र बीमकबाट तत्काल खटाइएको सभैररले पेश गरेको सभै प्रतिवेदन बमोजिम रु.७,६६,४००।- (सात लाख छैसठ्ठी हजार चार सय रुपैयाँ) क्षतिपूर्ति वापत पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी र यस कम्पनीमा बीमा भएको लु.१ ख. ५९२५ नं.को ट्रकले ठक्कर दिदा दुर्घटना भई वा.३.च.१०५७ नं. को कारलाई क्षति पुऱ्याएको सम्बन्धमा दावी परे पछि तत्काल छानविन गर्न सभैरर खटाइएकोमा निज सभैररले मिति २०६७।०४।०५ मा पेश गरेको सभै प्रतिवेदनमा उल्लेखित रकम रु.७,६६,४००।- (सात लाख छैसठ्ठी हजार चार सय रुपैयाँ) मुल्याङ्कन गरेको तर्फ यस कम्पनीलाई चित्त नबुभ्केको हुँदा पुनः क्षति मुल्याङ्कन गराउँदा रु १,६५,०००।- (एक लाख पैसठ्ठी हजार रुपैयाँ) क्षति भएको प्रतिवेदन प्राप्त भएकोले पछिल्लो सभैररको प्रतिवेदन बमोजिम दायित्व निर्धारण गरिएको हो भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखियो ।

यस अवस्थाको बीमा दावीमा सभैररले पेश गरेको प्रतिवेदनको आधारमा दायित्व निर्धारण गरी दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने हो वा सभै प्रतिवेदनलाई मान्यता नदिई पटक-पटक क्षति मुल्याङ्कन गर्न सक्ने के हो सो को यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न पर्ने /नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ बिचार गर्दा व्यापक बीमा भएको उल्लेखित ट्रकले मिति २०६६।१०।२६ मा त्सेस्रो पक्ष कारलाई ठक्कर दिई क्षति पुऱ्याएको सम्बन्धमा मिति २०६६।१०।२७ मा बीमक समक्ष दावी परेको र बीमकबाट तत्काल नियुक्त भएको सभैररले बीमितद्वारा पेश भएको कोटेशनको आधारमा स्थलगत निरीक्षण गरी तयार गरेको प्रतिवेदनबाट पेश भएको क्षति मुल्याङ्कन सम्बन्धमा चित्त नबुभ्केको भन्ने कारण जनाई बीमकले पुनः मूल्याङ्कन गर्न अर्को सभैरर खटाएको देखिन्छ । क्षतिग्रस्त सम्पत्तिको आर्थिक मूल्याङ्कन गर्ने सम्बन्धमा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३२ मा भएको व्यवस्था हेर्दा निर्जीवन बीमाको दावी भुक्तानीको निमित्त बीमितको निवेदन प्राप्त भएमा बीमकले जाँचबुभ्क गर्न आवश्यक परेमा तुरुन्त सभैरर खटाउन सक्ने तथा त्यसरी खटिएको सभैररले आवश्यक जाँचबुभ्क गरी १५ (पन्ध्र) दिन भित्र बीमकको दायित्व निर्धारण गरी त्यसको विस्तृत विवरण सहितको प्रतिवेदन बीमक समक्ष पेश गर्नु पर्ने र सभैररले बीमक समक्ष प्रतिवेदन पेश गरेको साधारणतया पैतीस दिन भित्र बीमकले दायित्व ठहर गरी दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

यसरी उल्लेखित कानूनी व्यवस्था बमोजिम दायित्व निर्धारण गरी दावी भुक्तानी गर्नु पर्नेमा बीमक समक्ष पेश भएको सभै प्रतिवेदनमा थप यकिन गर्नुपर्ने विषय यकिन गर्न सक्ने

अवस्था रहदा रहदै उक्त सर्भे प्रतिवेदनमा कुनै पनि प्रश्न नउठाई मनोमानी किसिमले चित्त नबुझेको भनी पुनः सर्भे गराई सोही प्रतिवेदनको आधार लिई दायित्व निर्धारण गरेको देखियो । अतः पहिलो सर्भे प्रतिवेदनबाट मूल्याङ्कित क्षति रकम चित्त नबुझेको हुँदा पुनः सर्भे गराएको भन्ने बीमकको जिकिर तर्क संगत नहुदा सो भनाईसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, पहिलो सर्भेयरले पेश गरेको सर्भे प्रतिवेदनमा आधारित भै सोही सर्भेयरबाट थप यकिन गर्नु पर्ने भए सो यकिन गराई पुनः दायित्व निर्धारण गरी बीमालेख बमोजिम दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावलीको नियम ३३ को उपनियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराईन्छ ।

इति सम्वत २०६९ साल भदौ ०३ गते रोज १ शुभम्.....

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ द नं./२३२२/२०६८/०७/०२

बीमित/निवेदक

श्री प्रेम बहादुर शाह,

तु न.पा.वडा नं.-६ दाङ्ग ।

बीमक/विपक्षी

श्री एनएलजी इन्स्योरेन्स क. लि.

पानीपोखरी, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: अग्नी बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन,२०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपरोक्त सम्बन्धमा श्री एनएलजी बीमा कम्पनीको बीमालेख नम्बर प्रलेख स. एन. जी /५१ जी २६५७ /५०७ /०६५ उल्लेख भएको मालिक प्रेम बहादुर शाह भएको दाङ्ग जिल्ला तुलसीपुर नगरपालिका वार्ड नं. ६ रजौरामा रहेको भवन विल्डिङ्ग मिति २०६६ साल भाद्र २४ गते बुधवार देखि आइरहेको वर्षाले भवन जलमग्न भएको र मिति २०६६ साल भाद्र २६ गते शुक्रवार वर्षातको साथमा चलेको हावाहुरीले गर्दा वर्षाका कारण सोही राती भवन भत्किन गई पूर्ण रूपमा क्षतिग्रस्त हुनुका साथै सोही भवनमा लगाएको फलामे पाइप कर्कट पाता समेत सोही दिन चोरी भएकोले सम्बन्धित बीमा कम्पनीलाई मिति २०६६।०५।३१ गते सर्भेक्षण गर्नको निमित्त सर्भेयर खटाइ पाउँ भनी निवेदन जाहेरी गरिएको थियो । तत्पश्चात उक्त बीमा कम्पनीबाट खटिएको सर्भेयर खेम राज चटौत आई सम्पूर्ण सर्भे मुल्याङ्कन गरी मागेका आवश्यक डकुमेण्ट(कागजातहरु) दिई पठाएको कुरा ठिक साँचो हो तर पटक-पटक सम्बन्धित कम्पनीको शाखा नेपालगंजलाई ताकेता गर्दा आजका मिति सम्म पनि कुनै जवाफ नपाई अलपत्र परेकोले म भवन मालिक प्रेम बहादुर शाह साह्रै दुःख पाई अलपत्र परेकोले बाध्य भई क्लेम सेट गरी दावी दिलाई पाउँ भनी सरकारी टिकट रु.१० को टिकट टाँस गरी जानकारीका लागि यो निवेदन अनुरोध गर्दछु भन्ने निवेदक प्रेम बहादुर शाहको मिति २०६६।०७।०२ उजुरी निवेदन ।
- उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न समितिको मिति २०६६।११।१५ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
- सो सम्बन्धमा निम्न कारणले बीमित तथा निवेदक प्रेम बहादुर शाहको मिति २०६६।०५।३१ को निवेदनबाट दायर हुन आएको दावीको क्षतिपूर्ति निजलाई कम्पनीले

तिर्न नपनें व्यहोरा अनुरोध छ । उपरोक्त सम्बन्धमा यस कम्पनीबाट जारी भएको बीमालेख नं NG/51G2657/FR/507/065 अन्तर्गत बीम गरिएको तुलसीपुर न.पा. वार्ड नं ६ रजौरा स्थित भवन तथा बाउण्डी वाल मिति २०६६।०५।२४(बुधवार) देखि आइरहेको वर्षाले भवन जलमग्न भएको र मिति २०६६।०५।२६ गते शुक्रवार वर्षातका साथमा चलेको हावाहुरीले गर्दा सोही शुक्रवार राती भवन भत्किन गई पूर्णरूपमा क्षतिग्रस्त हुनाका साथै सोही भवनमा लगाइएको फालामे पाइप र कर्कट पाता समेत चोरी भएको भन्ने बीमितको मिति २०६६।०५।३१ गतेको लिखित जानकारी । उल्लेखित घटनाका सम्बन्धमा कम्पनीबाट सर्भेयर श्री खेमराज चटौतलाई मिति २०६६।०६।०२ मा स्थलगत निरिक्षण (sport survey) गर्नका लागि नियुक्त गरिएकोमा निज सर्भेयरबाट मिति २०६६।०६।०४ का दिन घटनास्थल निरिक्षण गरी कम्पनीमा पेश गरेको रिपोर्टसंग संलग्न फोटोहरुमा उक्त वर्षातका कारण भत्केको भनिएको भवनभित्र लामालामा हरिया घाँसहरु उम्रिएको स्पष्ट देखिन्छ । यसै गरी उक्त घटनाका सम्बन्धमा कम्पनीबाट खटाइएको स्वतन्त्र अनुसन्धानकर्ता "jusatified claims and Engieering Pvt" Ltd. ले यस कम्पनीमा ०५।०९।२०११ (२०६८।०५।१९) मा पेश गरेको प्रतिवेदन (investigation Report) मा "....observed the sumitted spot Photographs with the green /shurbs long and not damaged at all due the flood and storm and had found no sign of storm water logging and flood in the vicinity thus the said damages might occur before long time of the said loss" उल्लेख भएको छ । यसरी घटना भएको मितिले ९ दिन भित्र नै सर्भेयरले घटनास्थल निरिक्षण गर्दा भत्किएको भनिएको भवन भित्र लामालामा हरिया घाँसहरु उम्रिएको देखिन्छ जसले सम्भावना यदि वर्षातले जलमग्न भएको भए उपरोक्त स्थानमा घाँस उम्रने सम्भावना रहेने देखिदैन । यसै गरी भारी वर्षा तथा हावाहुरीका कारण भत्केको भनिएको घरसंगैका छिमेकीहरुका ख वर्ग (2nd class) तथा ग वर्ग (3rd class) घरहरुमा केहि क्षति नपुगेको अवस्थाम बीमितको क वर्ग (1st class) अन्तर्गत पर्ने घर भत्कने सम्भावना नरहेको वरु उक्त भवन धेरै अगाडी नै भत्किएको अनुमान गर्न सकिन्छ भन्ने व्यहोरा समेत अनुसन्धानकर्ता Justified claim and engineering Pvt. Ltd. को रिपोर्टमा उल्लेख छ । यसै गरी उल्लेखित घटनाका सम्बन्धमा कम्पनीमा दावीको जानकारी प्राप्त हुना साथ कम्पनीबाट खटाइएका सर्भेयर श्री खेमराज चटौतलाई बीमित दावीकर्ताबाट दावीको कारवाही अगाडी बढाउन आवश्यक पर्ने आगजातहरु तथा विवरणहरु मध्ये तुलसीपुर नगरपालिका कार्यालय, तुलसीपुर दाङ्गको मिति २०६६।०६।२० को तथा इलाका प्रहरी कार्यालय तुलसीपुर दाङ्गको मिति २०६६।०६।०६ को प्रतिवेदन बाहेक अन्य कुनै पनि कागजात तथा प्रमाण उपलब्ध नभएकोले कम्पनीबाट नियुक्त गरिएको स्वतन्त्र अनुसन्धानकर्ता jusatified claims and Engieering Pvt" Ltd. ले अनुसन्धानको क्रममा आवश्यक कागजात तथा विवरणहरु माग गरी बीमितलाई मिति 21 March २०११ (२०६७।१२।०७) तथा 15th August 2011 (२०६८।०४।३०) मा लिखित रुपमा पत्राचार गरेकोमा उक्त पत्रहरुबाट

माग गरिएका कागजात तथा विवरणहरु समेत बीमितबाट नबुझाइएको । उल्लेखित अवस्थामा अनुसन्धानकर्ता justified claims and Engineering Pvt" Ltd.संग यस बीमक कम्पनीले सो घटनाका सम्बन्धमा आवश्यक प्रतिवेदन माग गर्दा निजबाट प्राप्त प्रतिवेदनमाwe conclude our observatory as the claim is non payable because of the already destructed and boundary wall insured by the insurer under utmost good faith of the insured". उल्लेख भएको ।

यसरी प्रस्तुत दावीका सम्बन्धमा प्राप्त सर्भेयर तथा अनुसन्धानकर्ताका प्रतिवेदनहरु,फोटोहरु तथा अन्य कागजातहरु अध्ययन गर्दा बीमितले आफ्नो दावीलाई पुष्टि गर्ने आवश्यक कागजात तथा माग बमोजिमका विवरण बारम्बार माग गर्दा पनि पेश गरेको नपाइएको सो सम्बन्धमा अनुसन्धानकर्ताद्वारा प्रेषित पत्रहरुका प्रतिलिपी संलग्न छन् । बीमा करार अन्तर्गत बीमालेख जारी भएपछि कुनै दुर्घटना घटी बीमित सम्पत्ति क्षति भए पश्चात सो का सम्बन्धमा क्षतिपूर्तिका लागि बीमकसंग माग दावी गर्दा घटना पुष्टि गर्न बीमकलाई आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण जानकारी विवरण कागजातहरु तथा सहयोग उपलब्ध गराउन बीमितको कर्तव्य भित्र पर्न आउछ । प्रस्तुत दावीमा बीमितले आफ्नो यो दायित्व निकै लामो समयसम्म बारम्बार लिखित जानकारी गराउँदा समेत पुरा गरेको पाइएन यसैगरी कम्पनीबाट नियुक्त गरिएको स्वतन्त्र अनुसन्धानकर्ताको प्रतिवेदनमा समेत उक्त भवन धेरै समय अगाडि नै भत्किएको उल्लेख छ । यसरी बीमालेख शुरु हुनु भन्दा अगाडी नै भत्किएको भवनको सम्बन्धमा बीमकबाट सत्य तथ्य लुकाई बीमा गरी बीम सिद्धान्त विपरित कार्य गरेकोले प्रस्तुत दावी बीमालेखको दायित्वभित्र नपर्ने व्यहोरा सम्बन्धित बीमितलाई यस कम्पनीको मिति २०६८।०७।२४ को पत्र बाट जानकारी गराइएको व्यहोरा अनुरोध छ । भन्ने व्यहोराको बीमकको मिति २०६८।११।२९ को लिखित जवाफ ।

४. उक्त दावी अनुसन्धानसंग सम्बन्धित फोटोहरु तथा अन्य आवश्यक कागजातहरु भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात दिन भित्र पेश गर्न समितिको मिति २०६९।०१।१० को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
५. सो सम्बन्धमा तहाँको उल्लेखित पत्रबाट माग भए बमोजिमका कागजातहरु तथा अनुसन्धानसंग सम्बन्धित फोटोहरु यसै पत्रसाथ संलग्न गरी पेश गरिएको व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०१।१८ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातको अध्ययन गर्दा बीमक एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडमा बीमा गराएको जिल्ला दाङ्ग, तुल्सीपुर न.पा.वडा नं.-६, रजौरा अवस्थित प्रथम श्रेणीको भवन तथा वाउण्ड्री वाल मिति २०६६ साल भाद्र २६ गते शुक्रवार परेको अविबरल वर्षा एवं हावाहुरीको कारण भत्किन गई पूर्ण रूपले क्षति भएको साथै सोही भवनमा लगाएको फलाम पाइप कर्कटपाता समेत सोही रात चोरी भएकोमा बीमा कम्पनीलाई

तत्काल सोको जानकारी गराएको र बीमकबाट सर्भेयर खटाइएकोमा हालसम्म क्षति मूल्याङ्कन गरी दावी भुक्तानी नदिएको हुँदा बीमालेख बमोजिम उक्त क्षति वरावरको दावी भुक्तानी पाउनुपर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी रहेको पाइन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा भएको भवन तथा वाउण्डीवाल मिति २०६६।०५।२४ देखि आइरहेको वर्षाले जलमग्न भएको तथा मिति २०६६।०५।२६ मा क्षतिग्रस्त भएको सम्बन्धमा बीमितबाट मिति २०६६।०५।३१ मा जानकारी प्राप्त गरी क्षति मूल्याङ्कन गर्न सर्भेयर खटाएकोमा सर्भेयरले पेश गरेको प्रतिवेदनबाट उक्त क्षति वर्षादको पानी तथा हावा हुरीले भएको नदेखिएकाले बीमालेख अन्तर्गत क्षतिपूर्ति भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत दावीमा वर्षा तथा सोसंगै आएको हावाहुरीको कारणबाट बीमित भवनको क्षति भएको हो/होइन भन्ने यकिन गरी बीमालेख अन्तर्गत माग दावी बमोजिम भुक्तानी गर्न पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नुपर्ने देखियो ।

यसरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा मिसिल संलग्न कागजातबाट सर्भेयरले पेश गरेको प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा "....observed the submitted spot Photographs with the green /shurbs long and not damaged at all due the flood and storm and had found no sign of storm water logging and flood in the vicinity thus the said damages might occur before long time of the said loss" भन्ने र सर्भेयरको अन्तिम प्रतिवेदनमाwe conclude our observation as the claim is not payable because of the already destructed building and boundary wall was insured by the insurer under utmost good faith of insured भन्ने समेत उल्लेख भएको देखिन्छ । यसैगरी उक्त क्षति उल्लेखित मितिको वर्षाद तथा हावा हुरीको कारण भएको पुष्टि गर्ने सम्बन्धमा सर्भेयरले माग गरेका विवरणहरू समेत बीमितले समयमै उपलब्ध गराउन नसकेको र दावी गरिएको क्षति वर्षादको कारणले नभई घटना मिति भन्दा निकै अघि भएको भन्ने समेत उक्त सर्भे प्रतिवेदनबाट देखिन आयो । क्षतिग्रस्त भवनको वर्षा, हावाहुरी तथा जलमग्नताको कारणले मिति २०६६।०५।२६ मा क्षति भएको भए मिति २०६६।०६।०४ मा सर्भेयरले जाँच गर्दा भवन तथा वरपरको ठाउँमा घाँस उम्रन सक्ने स्थिति नभएबाट मिति २०६६।०५।२६ को हावाहुरी तथा जलमग्नताको कारणले क्षतिग्रस्त नभएको भन्ने सर्भेयर प्रतिवेदनको आधारमा बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको भनाईलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । यसर्थ मागदावी नपुग्ने देखिएको आधारमा बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल कार्तिक १६ गते रोज ४ शुभम्..... ।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ द.नं/६७००/२०६८।१२।१४

बीमित/निवेदक

श्री माधव नारायण तिवारी,
का.जि.न.पा.बडा नं. १,
लप्सिफेदी ,काठमाण्डौ ।

बीमक/विपक्षी

श्री यूनाइटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लि.
थापाथली, काठमाण्डौ ।

मुद्दा : दुर्घटना बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यसप्रकार छ ।

१. निवेदकले बीमक युनाइटेड इन्स्योरेन्सबाट मिति २०६८।०९।०१ मा बीमा पोलिसी खरिद गरी आफ्नो गाडी वा.८८. १५५४ को बीमा गराएकोमा उक्त बीमा गरिएको गाडी मिति २०६८।१।११ मा सुर्खेतबाट वर्दिया गुलरिया तर्फ जादै दुर्घटना भएकोमा बीमा पोलिसी अन्तर्गत कानूनतः प्राप्त गर्ने बीमा रकम दावी गरी विपक्षी बीमक युनाइटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लि. समक्ष माग गरेकोमा विपक्षी बीमक कम्पनीले दावी नलाग्ने भनि मिति २०६८।१।११ को जानकारी पत्र मिति.....मा प्राप्त गरी थाहा पाएको र यस सम्बन्धी विषयलाई नियमित गर्ने बीमा ऐनमा त्यस्तो प्रकारको निर्णयका विरुद्धमा उजुरी गर्ने निकायको व्यवस्था गरेता पनि उजुरी गर्ने समयवाधि नतोकिएकाले सामान्य ऐन मु.ऐन अ.व.१९३ नं.बमोजिम ३५ दिन भित्रै यो निवेदन पत्र लिई उपस्थित भएको छु । बीमक कम्पनीले निवेदकको बीमा दावी नपुग्ने गरी गरेको निर्णय बदर गरी बीमा पोलिसी बमोजिम बीमा दावी रकम दिलाई भराई पाउँ । निवेदनको विस्तृत विवरण विपक्षी बीमक कम्पनीबाट शुरु मिसिल भिकाउ हुँदाका समयमा नै हुने भएकाले यहाँ विस्तृत रूपमा पुनरावृत्ति गरेको छैन । विपक्षी बीमक कम्पनीले निवेदकको बीमा पोलिसी बमोजिमको बीमा दावी नपुग्ने ठहर फैसला गर्दा देहायको आधारमा कारण लिएको पाईन्छ । बीमा जारी हुनु अगाडि नै गाडी दुर्घटना भएको र दुर्घटना भएपछि मात्र गाडीको बीमा गराई दावी लिन खोजिएको पाईएकोले बीमालेख शर्त अनुसार यो दावी नलाग्ने व्यहोरा जानकारी गराईन्छ । उक्त गलत र हचुवा एवं अनाधिकार निकाय (केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरो) को इच्छित एवं अधिकार क्षेत्र बाहिर गई गरिएको सिफारिसलाई आधार बनाई कानूनतः

निवेदक बीमितलाई पोलिसी बमोजिमको रकम दिन इन्कार गरिएको निर्णय देहायका आधार तथा कारणहरुमा अविलम्ब वदर भागि रहेको निवेदन पेश गर्न चाहन्छु । बीमा पोलिसिले समेटे बमोजिमको वास्तवीक हानी नोक्सानी भए नभएको तथा कुन मितिमा कुन स्थानमा भएको भनि यकिन, तथ्य संगत एवं वास्तविक जानकारी गर्ने गराउने भनि कानूनले नै निर्धारण गरेको निकायको रुपमा जिल्ला ट्राफिक कार्यालय रहे भएकोमा विवाद गर्ने गुञ्जायस रहेको छैन । बीमा रकम भुक्तानीका निमित्त माग गर्ने निवेदकले सो कागजात संलग्न राखी निवेदन गरेकोमा सोलाई वेवास्ता गरी बीमा पोलिसि बमोजिम दावी नपुग्ने भनि उनाउ एवं अनाधिकार निकाय केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोको पत्रमा मात्र आधारीत भई गरिएको दावी नपुग्ने निर्णय देखादेखि अधिकार क्षेत्रको घोर अतिक्रमण भएकोले पनि कायम रहन सक्दैन । त्यसै गरी निवेदकले आफ्नो दावी पुष्ट्याई गर्न आधिकारीक रुपमा खडा भएको घटना भएको दिनकै घटना स्थल प्रकृती मुचुल्का पेश गरेकोमा सोलाई विपक्षि बीमकले अन्यथा भन्न सकेको अवस्था समेत रहेको छैन । बीमा पोलिसी बमोजिम बीमितलाई भएको स्पष्ट हानी नोक्सानीलाई पुर्ताल नगरी आफ्नो कानून बमोजिमको दायित्वबाट पन्छिन कानून बमोजिम तयार भएको लिखितलाई इच्छित तबरबाट मान्यता नदिई बीमा पोलिसि बमोजिम क्षतिपूर्ति नदिने गरी भएको विपक्षि बीमक कम्पनीको निर्णय खारेज गरी पाँउ । बीमा पोलिसी बमोजिम बीमक कम्पनीले बीमितबाट स्पष्ट आधार तथा कारण खुलाई दावी आएपश्चात बीमा नियमावलि, २०४९ को नियम ३२ बमोजिमको प्रकृया अवलम्बन गरी सर्भेयर नियुक्त गरी सर्भेयरको प्रतिवेदन प्राप्त भएको मितिले सामान्यतया ३५ दिन भित्र दावी पुग्ने नपुग्ने निर्णय गर्नु पर्नेमा मिति २०६८।९।११ मा सर्भेयर नियुक्त भई निजले मिति २०६८।९।१९ मा प्रतिवेदन दिएको भण्डै दुई महिना पश्चात बीमा पोलिसि बमोजिमको क्षतिपूर्ति रकम दिनुपर्ने कानूनी दायित्व बाट पन्छिन अख्तियारी नभएको निकायलाई घटना मिति पुष्टि गर्न भनि लेखि इच्छित मिति लेखाई क्षतिपूर्ति रकम नदिने गरी भएको विपक्षि बीमक कम्पनीको निर्णय मान्य छैन । विधायीकाले कानून तर्जुमा गर्दाकै अवस्थामा के कुन निकायले के कस्तो काम कारवाहि गर्ने र के कुन निकायले गरेको कार्य कानूनतः मान्यता प्राप्त गर्ने भनि किटान गरेको छ । यस्तोमा सवारी साधन दुर्घटना भएको यकिन गर्ने प्रतिवेदन, सिफारीस लगायत आवश्यक कागजात तयार पार्ने एक मात्र साधिकार निकायको रुपमा कार्यरत सम्बन्धीत ट्राफिक प्रहरी कार्यालय नै रहेकोमा दुईमत हुन सक्दैन । यस्तोमा काठमाण्डौं स्थित केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोले आफ्नै मातहतको संगठनले लिपिबद्ध रुपमा दिएको कागजातको यथार्थतालाई वेवास्ता गरी सम्पर्क सम्बन्ध कायम नगरी एकतर्फी रुपमा जारी गरेको दुर्घटना मितिको पुष्ट्याई गर्नुको औचित्य नभएकोले पनि दावी बमोजिम बीमा रकम निवेदकले यस समितिबाट भराई पाउने निर्विवाद रहेको छ । तसर्थ विपक्षि बीमक कम्पनीले निवेदकको दावी नपुग्ने गरी निर्णय गर्दा निवेदकले पेश

गरेको साधिकार निकायले प्रमाणित गरी दिएको सम्पूर्ण कागजातहरूलाई पूर्ण रूपमा वेवास्ता गरी के कसरी हुन्छ निवेदकलाई निर्जिवन बीमाको भुक्तानी नदिने अठोटका साथ अनाधिकृत निकाय केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोलाई घटनाका सम्बन्धमा लेख्ने काम गरेको छ । जबकि निवेदकले आफ्नो दावी साथ घटनास्थल मूचुल्का, दुर्घटना सम्बन्धी साधिकार निकाय जिल्ला ट्राफिक कार्यालयको पत्र, दुर्घटनामा घाईते भएको चालक तथा उपचार गर्ने अस्पतालको घटना मिति सम्बन्धी यकिन तथा ठोस सवुद पेश गर्दा गर्दै सोलाई वेवास्ता गर्दै आफ्नो कानून बमोजिमको कर्तव्यबाट विमुख भई गरेको कार्य बीमा ऐन तथा नियमावलीको बिलकुल बीपरित भएकोले वदर गरी निवेदकको दावी बमोजिम बीमा रकम भुक्तानी दिनु भनि विपक्ष विमक कम्पनीको नाममा आवश्यक आदेश निर्देशन जारी गरी पाँउ भन्ने निवेदक माधव नारायण तिवारी को मिति २०६८।१२।१४ को उजुरी निवेदन ।

२. उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न समितिको मिति २०६८।१२।२२ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
३. यस युनाईटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लि. विरुद्ध माधव नारायण तिवारीले बीमा समितिमा दायर गरेको मिति २०६८।१२।१४ को उजुरी निवेदन सम्बन्धमा यस कम्पनीको जवाफ निम्न अनुसार रहेको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु ।
 - १) यस कम्पनीमा प्राप्त मिसिल संलग्न कागजातहरू हेर्दा बीमा दावी कर्ता माधव नारायण तिवारीले जिप दुर्घटना भएको जानकारी सहितको क्षतिको मूल्याङ्कन गरि पाउन मिति २०६८।०९।११ (26Dec 2011) मा लेखेको पत्र ।
 - २) श्री माधव नारायण तिवारीले मिति १५।११।२०१६।११।२०।११ मा जारी बीमा प्रमाण पत्र ।
 - ३) मिति डिसेम्बर, २० २०११ मा बीमा शुल्क तिरेको रसिदको फोटो कपि ।
 - ४) मिति (२०६८।०८।२८) डिसेम्बर, १४ २०११ गते विहान ०३:४५ बजे जिप दुर्घटना भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुर्खेतको छाप सहितको प्रहरी डायरी ।
 - ५) जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय, सुर्खेतका नि. कार्यालय प्रमुख प्रहरी नायव निरीक्षक राम बहादुर बोहराको मिति २०६८।०९।११ गते दुर्घटना प्रमाणित गरिएको भनि प्राप्त मिति २०६८।०९।२७) गते पत्र ।
 - ६) जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी निरीक्षक विरेन्द्र कुमार यादवको मिति २०६८।०९।११ गते दुर्घटना भएको भन्ने व्यहोराको दुर्घटना प्रमाणित गरिएको सम्बन्धमा

भनी प्राप्त मिति २०६८।०९।१८ गते फ्याक्सबाट प्राप्त पत्र ।

- ७) दुर्घटना सम्बन्धमा सर्भेयर ई. श्री गोविन्द प्रसाद लामिछानेले यस कम्पनीमा मिति २०६८।०९।१९ मा पेश गरेको स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन । उल्लेखित मिसिल संलग्न प्रहरी डायरी, सर्भेयर, जिल्ला ट्राफिक कार्यालय तथा जिल्ला प्रहरी कार्यालयको प्रमाण कागजहरुबाट दुर्घटना भएको मिति फरक फरक देखिएको हुँदा र दुर्घटना भएको मिति यकिन नहुँदा यस कम्पनीलाई दावी भुक्तानी गर्न अफ्टयारो परेको कारण सो सम्बन्धमा सत्य तथ्य के हो भन्ने यकिन गर्न यस कम्पनीले अनुसन्धान गर्ने निकाय प्रहरी प्रधान कार्यालय अन्तर्गतको केन्द्रिय अनुसन्धान व्यूरो (पिलर २) लाई अनुसन्धान गरी पाउन मिति २०६८।१०।०५ मा यस कम्पनीबाट पत्र लेखि पठाएकोमा उक्त केन्द्रिय अनुसन्धान व्यूरो (पिलर २)ले उक्त दुर्घटना सम्बन्धमा आन्तरिक रुपमा बुझि, अनुसन्धान गरी यस कम्पनीलाई के.अ.व्यू.(२०६८।६९) च.नं. ९५९ मिति २०६८।११।०३ मा जानकारी गराईएको सम्बन्धमा भनि पत्र पठाईएको र सो पत्रमा उल्लेख गरिएअनुसार उक्त बा.८ च.१५५४ नं. को टोयोटा हाईलक्स जिप मिति २०६८।०८।२८ (१४।१२।२०११) मा दुर्घटना भएको बुझिन आएको व्यहोरा जानकारी गराईएको भनि पत्र प्राप्त भएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु । अनुसन्धान गर्ने आधिकारीक निकाय केन्द्रिय अनुसन्धान व्यूरो (पिलर २) को सोहि पत्रलाई मुख्य प्रमाणमा लिई तथा उक्त जिपका ड्राईभर दुर्घटना भई उपचार गराएको अस्पतालको बिल समेतका आधारमा बीमित श्री माधव नारायण तिवारीले बीमा गर्नु पूर्व निजको जिप दुर्घटना भएको भन्ने मिसिल संलग्न कागजातहरुबाट देखिदा निजको बीमा दावी नलाग्ने व्यहोरा जानकारी अनुरोध छ । तसर्थ बीमा समितिमा मिति २०६८।१२।१४ मा गरेको उजुरी सत्य तथ्य प्रमाण युक्त नभएको हुँदा खारेज गरि पाउन समेत यसै पत्रद्वारा अनुरोध गर्दछु । यस संग सम्बन्धित तपसिल बमोजिम कागज प्रमाणहरु यसै साथ संलग्न गरी तहाँको जानकारीको लागि पठाएको व्यहोरा बीमकको मिति २०६८।१२।२८ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक यूनाइटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेडमा बीमा गराएको बा.८ च.१५५४ नं.को वलेरो गाडी मिति २०६८।०९।११ मा सुर्खेतबाट बर्दिया जिल्लाको गुलेरिया तर्फ जाँदा दुर्घटना भई क्षति भएकोले बीमक समक्ष दावी गरेकोमा बीमकबाट बीमा गर्नु भन्दा अघि क्षतिग्रस्त भएको भनी दावी भुक्तानी गर्न अस्वीकार गरेको सम्बन्धमा चित्त नबुझेको हुँदा बीमालेख बमोजिम उक्त क्षतिको दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी रहेको पाइन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा गराएको बा.८ च.१५५४ नं.को वलेरो गाडी

मिति २०६८।०९।१९ मा दुर्घटना भएको भनी यस कम्पनी समक्ष दावी परेकोले सोको क्षति मूल्याङ्कन गर्न सभैयर गोविन्द प्रसाद लामिछानेलाई खटाइएकोमा निजले मिति २०६८।०९।१९ मा पेश गरेको प्रतिवेदनबाट दुर्घटना सम्बन्धी प्रहरी डायरी, जिल्ला ट्राफिक कार्यालय तथा जिल्ला प्रहरी कार्यालयबाट जारी पत्रहरूबाट दुर्घटना मिति फरक देखिएकोले सो सम्बन्धमा छानविन गरी दुर्घटना मिति यकिन गरिदिन प्रहरी प्रधान कार्यालय केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरोलाई मिति २०६८।१०।०५ मा पत्र लेखिएकोमा केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरोबाट उक्त दुर्घटना मिति २०६८।०८।२८ मा भएको भनी यकिन गरेको आधारमा दुर्घटना भई सकेपछि गाडीको बीमा गराएको हुँदा बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखियो ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा दुर्घटना भई क्षति भए पश्चात बीमा गराएको हो वा बीमा भएपछि बीमित गाडी क्षति भएको हो सोको यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा मिसिल संलग्न कागजातबाट प्रहरी डायरीमा दुर्घटना मिति २०६८।०८।२८ उल्लेख भएको तर जिल्ला प्रहरी कार्यालय एवं जिल्ला ट्राफिक कार्यालयबाट जारी भएका पत्रमा दुर्घटना मिति २९६८।०९।१९ उल्लेख भएको हुँदा दुर्घटना मिति यकिन गर्न केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरोमा लेखी पठाएकोमा उक्त ब्यूरोको मिति २०६८।११।०३ को पत्रबाट उल्लेखित मितिहरू मध्ये दुर्घटना मिति २०६८।०८।२८ नै यकिन गरिएको देखिन्छ । साथै, दुर्घटनामा चालक, करण परियार घाइते भई औषधोपचार गराएको र औषधोपचार सम्बन्धी अभिलेखबाट मिति २०६८।०८।२८ मा अस्पताल भर्ना भएको देखिन्छ । केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरोलाई दुर्घटना मिति सम्बन्धमा अनुसन्धान गर्ने अधिकार नभएको भन्ने निवेदन दावी हेर्दा प्रचलित कानूनले केन्द्रीय अनुसन्धान ब्यूरोलाई अनुसन्धान गर्ने तथा दुर्घटना मिति यकिन गर्न रोक लगाएको नदेखिएको र निवेदकले मिति २०६८।०९।१९ मा नै दुर्घटना भएको भन्ने पुष्टि गर्ने थप कागजात पेश गर्न नसकेको अवस्थामा दुर्घटना मिति २०६८।०९।१९ मा भएको पुष्टि हुने देखिएन ।

यसरी उल्लेखित कागजातहरूको आधारमा दुर्घटना मिति २०६८।०८।२८ भएको र दुर्घटना पश्चात बीमितले उक्त गाडीको बीमा गराएको देखिन आयो । दुर्घटना भैसकेपछि बीमा गराई बीमा गराउनुपूर्व भएको नोक्सानीको दावी गरी बीमितले बीमाको आधारभूत सिद्धान्त परमसद्विश्वासको सिद्धान्तको समेत उल्लंघन गरेको आधारमा दुर्घटनाग्रस्त गाडीको बीमा भएकोमा स्वतः बीमालेखले त्यस्तो सम्पत्तिको सुरक्षण नगर्ने हुँदा बीमालेख बमोजिम दायित्व उत्पन्न नहुने भनी बीमकले लिएको जिकिरलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । यसर्थ क्षतिग्रस्त भएको गाडी बीमा गराई सो क्षति तर्फ बीमा दावी गरेको निवेदन माग दावी पुग्न नसक्ने आधारमा बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा

३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत २०६९, साल कार्तिक १६ गते रोज ४ शुभम्..... ।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./१७१२/२०६८/०५/२९

बीमित/पक्ष

श्री नेपाल एग्रो इन्डस्ट्रिज ,
क्याम्पस रोड, आदर्शनगर, बीरगंज ।

बीमक/विपक्षी

श्री शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
थापाथली, काठमाण्डौ ।

मुद्दा : सामुद्रिक बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यसप्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा शिखर इ.कं लि. विरगंजबाट 8000 ltrs.Glyphostate 41ÜSL को गराइएकोमा त्यस मध्ये 8000 ltrs.Glyphostate हानी नोक्सानी भएकोमा इन्स्योरेन्स कं. लि. ले हानी नोक्सानी सामान हेर्न जाँदा ट्रक तथा कन्टेनर उपलब्ध नभएको ड्रम कसरी फुटन गएको कन्टेनरको फोटो तथा चालकको बयान लिन नपाइएको हुँदा दावी अस्विकार गरिएको जानकारी गराइएको छ । यस सम्बन्धमा बीमा कम्पनलाई पत्रहरू मिति २०६८।०४।०४ र २०६८।०५।२९ गते मार्फत सर्भेयरज्यूले हानी नोक्सानी सामानको स्थलगत निरिक्षण गरी ४ ड्रम सामान फुटेको र बीमालेखको जोखिममा समावेश भएको हुँदा यस दावी माथि आवश्यक विचार गरी दावी फछ्यौट गर्न अनुरोध गर्दा गदै पनि कुनै सुनुवाई नभएको हुँदा हानी नोक्सानी सामानको जोखिम बीमालेखमा समावेश भएको हुँदा क्षतिपूर्ति रकम रु. १,२८,१२८।- दिलाई दिनु हुन श्रीमान् समक्ष अनुरोध गर्दछौ । यस सम्बन्धमा निम्नलिखित कुराहरू अवगत गराउन चाहन्छौ ।

(१) सामुन्द्रिक बीमालेख POL/10003/21MC-PRD-003/2010/1000042 दिनांक २९/०३/२०१० अन्तर्गत 8000 ltrs.Glyphostate 41ÜSL को बीमा Shanghai, china देखि विरगंज सम्म institute cargo clauses- A theft, pilterage, non- delivery, inland transit (Rail or Road) cause-A , SR& CC, Classification clause जोखिम बीमालेखमा समावेश भएको , सि. नं. २

(२) ४० ड्रम Glyphostate सामन कन्टेनरमा बोकेको ट्रक WB23A 68 II कारखानाको गोदाममा २०६७।०२।२२ गते राती ११ बजे प्रवेश गरेकोमा केही ड्रम फुटेको र चुहेको हुनाले सो को जानकारी इन्स्योरेन्स कम्पनीलाई मिति २०६७।०२।

२३ गने विहान १०:०० गराइएको । सि.नं. ४

- (३) इन्स्योरेन्स कम्पनीले श्री हनुमान श्रेष्ठज्यूलाई सभै गर्नको लागि नियुक्ति गरिएको र सभैयरज्युले हानी नोक्सानी सामानको स्थलगत निरिक्षण २०६७०२१२३ गते बेलुकी ५ बजे गरिएको छ । जसमा ४ ड्रम Glyphostate सामान फुटेको र चेहििएको पाइएको भनी सभैयरज्यूले लिखित प्रमाण जारी गरिएको छ । सि. नं. २३
- (४) कन्टेनर बोकेको ट्रक मालसामान अनलोडिग गरेपछि लामो समय सम्म राख्न अनुरोध गर्दा ट्रक चालकको बच्चा बिमारी भएको हुनाले ट्रक चालकले कन्टेनर राख्न असमर्थ व्यक्त गरिएको छ । ट्रक चालकको बयान संलग्न गरिएको छ । सि नं २६
- (५) कन्टेनरमा लादिएको मालसामान ड्रम लोडिड, अनलोडिड गर्दा बाटो खराबको कारणले गर्दा जुधिअर ड्रम फुटी हानी नोक्सानी भएको हुन सक्छ जुन वीमालेखमा जोखिम समावेश भएको छ । सि.नं १
- (६) ट्रक चालकले मालसामान अनलोडिड गरेपछि consignment Note को पछाडी ४ ड्रम फुटी हानी नोक्सानी भएको छ भनी लेखि सहि गरिएको । सि.नं. १२
- (७) श्री हनुमान श्रेष्ठ, सभैयरज्यूले ट्रक चालक र सुरक्षा गार्डको बयान माग गरिएकोमा सो बयान सभैयरज्यूलाई पठाई सो को प्रतिलिपी इन्स्योरेन्स कम्पनीलाई पत्र मिति २०६७०८१२० गते द्वारा पठाइएको छ । सि. नं २८
- (८) क्यारियरले ४० ड्रम ग्लाइकोसेट consignment Note No .CAL/CON/177A दिनांक ३१०५१२०१० मार्फत बुक गरिएकोमा ४ ड्रम ग्लाईकोसेट हानी नोक्सानी भएकोमा सो को Damage Certificate क्यारियर द्वारा जारी गरिएको । सि.नं १६-१७
- (९) (४ ड्रम) 8000 ltrs ग्लाइकोसेट सामानहरु मध्ये बचेको सामान काम नलाग्ने भनी kingtai chemicals co. ltd ले प्रमाण पत्र जारी गरिएको छ । सि. नं २९
- (१०) इन्स्योरेन्स कम्पनीलाई दावी फछ्यौट गर्न पत्रहरु मिति २९१०८१२०६७, १६ १११२०६७, ३११२२०६७, २५१०३१२०६७, २५१०७२०१०, ०८१११२०१०, ०११०४१२०६८, २०६८१०४१०५ द्वारा बारम्बार अनुरोध गरिएको (प्रतिलिपी संलग्न) यस दावी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही गरि हाम्रो उचित हानी नोक्सानीको दावी रकम रु. १,२८,१२८ यथासिघ्र दिलाई दिनु हुन अनुरोध गर्दछौ "भन्ने व्यहोरा निवेदक श्री नेपाल एग्रो इन्डस्ट्रिज , क्याम्पस रोड, आदर्शनगर, वीरगंजको मिति

२०६८।०५।२९ को उजुरी निवेदन ।

२. उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पत्र प्राप्त मितिले पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न समितिको मिति २०६८।०६।२७ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
३. क.(१) यस कम्पनीको वीरगंज शाखाबाट ग्लोबल बैंक लि. वीरगंज तथा 8000LTRGlyphosate 41% SL Shanghai China देखि Nepal सम्म US \$ 16000+10% बराबर रु.१२,८१,२८०, निमित्त institute cargo Clause -A_ indtitute theft pilderage and Non delivery Clause inland Trnsit (Rail Road) Causes -A_ ,Strike Riot and Civil Commotion Clause का आधारमा Transit बीमा गरिएको ।
- (२) उपरोक्त Transit बीमा POL/10003/21/MC-PRD-003/2010/00042 बीमालेख अन्तर्गत भएको ।
- (३) बीमित नेपाल एग्रीको इ.कं मिति २०६७।०२।२३ (०६।०६।२०१०) को पत्रद्वारा यस कम्पनीको वीरगंज शाखामा पेश सूचना ४० ड्रम ग्लाइफोसेट आयल हिजो राति ११ बजे फेक्ट्री गोदाममा अनलोड भएकोमा केहि ड्रम फुटेको पायो । अतः सो सूचनार्थ सर्भेको लागि यसै पत्र साथ निवेदन गर्दछु भन्ने पत्र प्राप्त । सोही सूचना यस कम्पनीको केन्द्रिय कार्यालयमा वीरगञ्ज शाखाबाट आनकारी हुन आएको ।
- (४) प्रकरण नं ३ को आधारमा मिति ०६।०६।२०१० मा बीमितलाई सर्भेयर नियुक्ति गरेको जानकारी गराइएको । सर्भे गर्न श्री हनुमान श्रेष्ठ खटाइएको ।
- (५) बीमित नेपाल एग्री ई को मिति २०६७।०२।३१ (१४।०६।२०१०) को पत्रद्वारा उत्पादक कम्पनी KINGTAL CHEMICALS CO LTD China को भनाई प्रस्तुत गरेको । उत्पादकको पत्र छुट्टै मिति २०६७।०३।०७ (२१.०६।२०१०) को पत्रसाथ संलग्न गरेको ।
- (६) बीमित नेपाल एग्री इ. को मिति २०६७।०३।०७ (२६।०६।२०१०) को पत्रसाथ कागजात पेश हुन आएको Incoice paking List consignment Note Pragyapan patra ,custom Transit Decelaration Delivery Challan , Kingtai chemicals co.Ltd को पत्र समेत copy of Monetary claim to hanuman Roadways मिति २०६७।०३।०७ (२१.०६।२०१०) Bill of Loading ,Claim Form Chaim Bill बीमालेख
- (७) प्रकरण नं ६. बमोजिम कागजात नै सर्भेयरलाई पेश गरेको भन्ने र सर्भेयरलाई सर्भे प्रतिवेदन पेश गर्न आग्रह गरेको बीमित नेपाल एग्री इ. को यस कम्पनीको वीरगंज शाखालाई बोधार्थ पत्र ।

(८) Inspection Report भन्ने सर्भेयर र बीमितको संयुक्त दस्तखत उल्लेख भएको मिति २०६८।०२।२३ को लिखित यस Inspection Report लिखितमा vehicle not found कैफियत सर्भेयरबाट उल्लेख ।

(९) बीमित नेपाल एगो इ को मिति २०६७ ०७।२२ (०८।११।२०१०) को क्षतिपूर्ति ताकेता पत्र प्राप्त हुन आएको । (१०) सर्भेयर हनुमान श्रेष्ठको मिति २०६७।०७।२५ को यस कम्पनीको वीरगंज शाखामा पेश भएको फोटो सहितको सर्भे प्रतिवेदन सर्भे प्रतिवेदको बोधार्थमा नेपाल एगो इन्डिसिटरज वीरगंज समेत उल्लेख भएको । सर्भेयरको प्रतिवेदनको व्यहोरा देहाय बमोजिम भएको ।

विषय :बीमा पोलिसी सर्भे कार्य सम्बन्धमा बीमालेख नं POL/10003/21//MC-PRD-002/2010/000042 उपरोक्त सम्बन्धमा मिति २०६७।०२।२३ मा माथि उल्लेखित पोलिसी अन्तर्गत पैठारी भएको माल ड्यामेजको सर्भे कार्यको लागि खटाइएकोमा उक्त मिति सोहि दिन भनिएको ठाउँमा सर्भे गर्न जाँदा बीमितको अधिकारिक व्यक्ति समेतको रोहवरमा उक्त ठाउँको कम्पाउण्ड भित्र कुनै पनि लोड कन्टेनर ट्रक प्राप्त नभए पछि कसरी क्षतिपूर्ति प्रतिवेदन बनाउन सकिन्छ भन्दा ठिकै छ । यस मम्पाउण्ड भित्र रहेकोलाई फोस्फेटका ड्रमहरु मध्ये ४ ड्रमहरु ड्यामेज अवस्थामा छ । उक्त ड्रम कन्टेनरबाट ओराल्दा कुनैमा ६० प्रतिशत कुनैमा ७५ प्रतिशत ग्लाईफोस्फेट क्षति भएको देखिदा सोही अनुसार क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराई दिनुस भनी भन्नु भएकोमा वास्तवमा उक्त ड्रमहरु के कसरी फुट्न गएको हो सो को यकिन गर्न कन्टेनर हेरी पोखिएको सामानको फोटो लिनु पर्ने कन्टेनर चालकलाई सोधी वयान लिनु पर्ने जस्ता कुनै पनि कार्य गर्न नपाएको हुँदा उक्त ड्रम फुटी क्षति भएको कुरा हो होइन यकिन गर्न नसकिने भएको हुँदा क्षतिपूर्ति दिन मिल्छ भन्ने कुरा देखाउन असमर्थ भएको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध गरिन्छ ।

(११) बीमित नेपाल एगो इ.को य स कम्पनीको वीरगंज शाखामा पेश भएको मिति २०६७।०८।२९ को पत्र अनुसार सर्भेयरको प्रतिवेदन ट्रक चालक तथा फ्याक्ट्री चौकीदारको वयानको अध्ययन विना बनेको भन्ने व्यहोरा सहित उक्त वयान सर्भे प्रतिवेदन पेश गरेको व्यहोरा ।

(१२) बीमित नेपाल एगो इ.को मिति २०६७।११।१६ को ताकेता पत्र सोही पत्र यस कम्पनीको वीरगंज शाखाले मिति २०६७।११।२० मा केन्द्रीय कार्यालयमा पेश गरेको ।

(१३) बीमित नेपाल एगो इ.को यस कम्पनीको वीरगंज शाखामा पेश हुन आएको मिति २०६८।०४।०१ को ताकेता पत्रमा सो पत्रको बोधार्थ केन्द्रीय कार्यालयमा पेश भएको समेत उक्त वीरगंज शाखाबाट देहाय व्यहोरा अवगत गराएको “ सर्भेयर हनुमान श्रेष्ठले मिति २०६७।०७।२५ मा पठाउनु भएको पत्रमा दावी हुन गएको सामाग्री हेर्न

जाँदा ट्रक तथा कन्टेनर उपलब्ध नभएको ड्रम कसरी फुट्न गएको हो सो सम्बन्धमा कन्टेनर फोटो तथा ड्राइभरको वयान लिन नपाई कन्टेनर गैसकेको हुँदा नेपाल एगो केम भित्र पाएको ड्रम कसरी फुट्न गएको हो यकिन गर्न नसकेको हुँदा क्षतिपूर्ति दिलाउन असमर्थ भएको” सर्भेयरद्वारा व्यक्त गरिएको प्रतिक्रिया मत्र यस कम्पनीको शाखा कार्यालय वीरगंजद्वारा जानकारी गराएको ।

(१४) उक्त प्रकरण नं.१३ बमोजिमको दावी अस्वीकार भएकोमा बीमित नेपाल एगो इ.ले मिति २०६८।०४।१५ यस कम्पनीको वीरगंज शाखामा पत्र पठाई थप जानकारी गराएको ।

(१५)बीमित नेपाल एग इ.को मिति २०६८।०५।२० को ताकेता पत्र प्राप्त ।

उपरोक्त माथी उल्लेखित बीमित नेपाल एगो इण्डष्ट्रिजको क्षति वापत देहाय परिस्थिति एवं व्यहोराले भुक्तानी अस्वीकार गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

ख. (१) क्षतिको सूचना प्राप्त हुनासाथ यथोचित समयमा सर्भेयर खटाई निरिक्षण गराउँदा सर्भेयर हनुमान श्रेष्ठद्वारा निरिक्षण भएको निज सर्भेयर हनुमान श्रेष्ठको मिति २०६७।०७।२५ को प्रतिवेदन अनुसार सामान लोड भएको कन्टेनर ट्रकनै निरिक्षण गर्न नपाएको, कन्टेनर चालकलाई भेटी वयान लिन नपाएकोले क्षति भएको हो भन्ने यकिन नहुँदा सर्भेयरद्वारा दावी अस्वीकार भएको । सर्भेयर हनुमान श्रेष्ठको मिति २०६७।०७।२५ को प्रतिवेदनका व्यहोरा पढि बीमितको क्षतिपूर्ति माग दावी खारेज हुने ठहर्छ । सर्भेयर हनुमान श्रेष्ठको प्रतिवेदनको व्यहोरा देहाय बमोजिम छ । “विषय: पोलिसीको सर्भे कार्य सम्बन्धमा : बीमालेख नं. नं POL/10003/21//MC-PRD-002/2010/000042 उपरोक्त सम्बन्धमा मिति २०६७।०२।२३ मा माथी उल्लेखित पालिसी अन्तर्गत पैठारी भएकोमा ड्यामेजको सर्भे कार्यको लागि खटाइएकोमा उक्त मिति सोही दिन भनिएको ठाउँमा सर्भे गर्न जाँदा बीमितको आधिकारिक व्यक्ति समेतको रोहवरमा उक्त ठाउँको कम्पाउण्ड भित्र कुनै पनि लोड कन्टेनर ट्रक प्राप्त नभएपछि कसरी क्षतिपूर्ति प्रतिवेदन बनाउन सकिन्छ भन्दा ठिकै छ यस कम्पाउण्ड भित्र रहेको ग्लाईफोस्फेटका ड्रमहरु यिनै हुन यस ड्रमहरु मध्ये चार ड्रमहरु ड्यामेज अवस्थामा छ । उक्त ड्रम कन्टेनरबाट ओराल्दा कुनैमा ६० प्रतिशत कुनैमा ७५ प्रतिशत ग्लाईफोस्फेट क्षति भएको देखिदा सोही अनुसार क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराई दिनुस भनी भन्नु भएकोमा वास्तवमा उक्त ड्रमहरु के कसरी फुट्न गएको हो सो को यकिन गर्न कन्टेनर हेरी पोखिएको सामानको फोटो लिनु पर्ने कन्टेनर चालकलाई सोधी वयान लिनु पर्ने जस्ता कुनै पनि कार्य गर्न नपनएको हुँदा उक्त ड्रम फुटी क्षति भएको कुरा हो होइन यकिन गर्न नसकिने भएको हुँदा क्षतिपूर्ति दिन मिल्छ भन्ने कुरा देखाउन असमर्थ भएको व्होरा जानकारीको लागि अनुरोध गरिन्छ ।

(२) प्रकरण नं ख.को व्यहोरा यस कम्पनीको बीरगंज शाखा कार्यलयद्वारा सभैरद्वार जारी प्रतिवेदन बीमितलाई जानकारी मात्र प्रदान गरिएको । यस कम्पनीमा उपलब्ध हुन आएका कागजातहरु एवं बीमालेखका आधारहरु समेत अध्ययन गर्दा यस कम्पनी निम्न निष्कर्षमा पुगेका छौ ।

जारी गएको बीमालेखको जोखिम व्यहोरा आधार Institute Cargo Clause A Inland Transit Rail र Road) clause भएकोमा Institute Cargo Clause A को शर्त नं १६.१ को व्यवस्था To take such measures as may be reasonable for the purpose of averting or minimizing such loss र Inland Transit

Rail / Road को शर्त नं ८ को व्यवस्था To take such measures as may be reasonable for the purpose of averting or minimizing such loss” को पालना बीमित नेपाल एगो .इ ले गरेको छैन । उत्पादनको मिति १२।०६।२०१० को पत्रको व्यहोराले सामानको प्रकृति स्पष्ट हुन्छ । बीमितले जानकारी क्षति हुने क्षति बढने कार्य गरेको छ । बीमितले गरेको उक्त कार्य बीमालेखको अपवाद loss damage या expense attribute to willful misconduct the Assured भित्र पर्दछ । बीमितको दावी क्षतिपूर्ति दिन मिल्दैन । उत्पादक kingtai chemicals Co limited को मिति १२।०६।२०१० HYPERLINK "mailto: १२।०६।२०१० को पत्रको व्यहोरा देहाय उल्लेख छ ।

we kingtai chemicals co Ltd 9F Huarong Times Mansion Hi-Teach development zone Bixjing, Hangzhou China Tel :86-571-87110717. fax: 86-571-87110719 is the professional manufacturer of Glyphosate 41% SL, we had inspected the Glyphosate 41% SL ,and the result is that it will be use if keep this product on the air move than 3 hours . as this is pesticides ."

बीमितको पेशागत कार्यले सामानको प्रकृति थाहा हुने नै विषय हो सो थाहा हुँदा हुँदै माथि उल्लेख भए बमोजिम अवस्था देखिएकै छ । सामन कारखानामा मिति २०६७।०२।२२ गते राति ११ बजे प्रवेश गरेकोमा क्षति न्यूनिकरण गर्ने कार्य भएको छैन यसबाट बीमालेखमा उल्लेख गर्नु पर्ने कर्तव्य नभई willful misconduct भएकै छ । बीमितको दावी खारेज योग्य नै छ ।

कन्टेनर बोकोको ट्रक मालसामान आलोडिङ्ग गरे पछि लामो समयसम्म राख्दा अनलोडिङ्ग चार्ज लाग्ने भएकोले नराखेको हो भन्ने बीमितकै भनाई समेतले माथि उल्लेखित शर्त १६.१ र ८ पालना नभई willful misconduct भएकै हो सम्बन्धित ट्रक चालकलाई रोक्न नसक्नु वयान लिने समयमा उपस्थित गर्न नसक्नु समेत willful

misconduct नै भन्नु पर्ने हुन्छ । माग गरिएको दावी क्षतिपूर्ति योग्य छैन । ढिला गरी प्राप्त ट्रक चालकको मिति नखुलेको बयान यस कम्पनीको वीरगंज शाखामा मिति २०६७०९।०४ मा मात्र बुझाएको देखिन्छ । सर्भेयर समयमै उपस्थित हुँदा समेत त्यस्तो कुनै बयान गरिएको थिएन ।

कन्टेनरमा लादिएको मालसामान ड्रम लोडिङ्ग ,अनलोडिङ्ग गर्दा बोटो खरावको कारणले गर्दा जुधिएर ड्रम फुटी हानी नोक्सानी भएको हुन सक्छ भन्ने कारण बीमालेखको व्यवस्थाले समावेश गर्ने विषय होइन । क्षति fortuitously हुन पर्नेमा ड्रम जुध्ने एवं बाटो विग्रने कारण certainty हो certainty को कारण क्षति हुन गएकोमा बीमालेख आकर्षण हुँदैन र दावी क्षतिपूर्ति योग्य छैन । सामान china देखि Brigunj सम्म मार्गस्थ अवस्थामा आउदा कुन ठाउँमा के प्रस्ट कारणले क्षति भयो बीमितले खुलाउन सकेको समेत छैन ,नीजबाट गतिको कारण अडकल मात्र गरेको छ । consignmeng Note मा क्षति कैफियत जनाउदैमा क्षतिकै प्रष्ट कारण र स्थानको प्रमाण नभएको दावी क्षतिपूर्ति हुने विषय होइन । बीमा कम्पनीबाट दावी भुक्तानी गर्दा त्यस समितिबाट इजाजत प्राप्त सर्भेयरको प्रतिवेदनको आधारमा मात्र दावी भुक्तानी गर्नुपर्ने हुँदा सर्भेयरद्वारा नै दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने प्रतिवेदन प्राप्त भएकोमा यस कम्पनीद्वारा दावी भुक्तानी गर्नुपर्ने कुनै आधार नै देखिँदैन । प्रस्तुत प्रकरण नं ख का सम्पूर्ण व्यहोरा बमोजिम बीमित नेपाल एग्रो इन्डिस्ट्रिजको बीमा दावी क्षतिपूर्ति तिर्न नमिल्ने हुँदा खरेजयोग्य छ । ऐ बीमित नेपाल एग्रो इन्डिस्ट्रिजको क्षतिपूर्ति माग दावी खारेज गरी पाउँ भन्ने जवाफ ।

३. समितिको २०६८।०७।२८ को पत्र मार्फत तत् सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को जानकारी सात दिन भित्र पेश गर्न निर्देशन ।
४. बीमित श्री नेपाल एग्रो इन्डिस्ट्रिजबाट बीमा विरुद्धमा मिति २०६८।०५।२९ मा निवेदन प्राप्त भएको र व्यहोरा सहित त्यस समितिबाट १५ दिन म्याद किटान भई लेखिएको का.शा. ५० ०६८।०६९ च.नं १३२९ मिति २०६८।०६।२७ को पत्रको सम्बन्धमा लिखित जवाफको साथ कागजातहरु यस कम्पनीको च.नं १८३।०६८।०६९ सम्बन्धमा २०६८।०७।०३ को पत्र कागजात सहित पेश गरिसकिएको छ । पेश गरिएको पत्र एवं कागजात बीमा समितिमा प्राप्त भएको दर्ता निस्सा अभिलेख भएको छ । बीमा समितिको नि.शा. ७४ १०६८।०६९ च.नं १८०८ मिति २०६८।०७।२८ को पत्र नेपाल एग्रो इन्डिस्ट्रिजको मिति २१।०७।२०६८ (सो पत्र संलग्न भई आएको) को पत्र भनिएको र सोही पत्रमा मिति २०६८।०५।२७ को पत्र भनिएको मा मिति २०६८।०५।२७ उल्लेख गरिएको कुनै पत्र यस कम्पनीमा प्राप्त भएको अभिलेख नभएको । समितिबाट उजुरी निवेदन राखेकोमा बीमा समितिबाट सोधपुछ भई कागजात एवं व्यहोरा मिति २०६८।०६।२७ माग भएकोमा सो पेश गरिसकिएको हो भन्ने बीमकको मिति २०६८।०८।०९ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा सामुन्द्रिक मार्गस्थ बीमा अन्तर्गत बीमा गरिएको Glyphostate Oil चिनबाट आयात गरी वीरगंज स्थित गोदाममा ल्याउँदा चार ड्रम अर्थात ८०० लिटर क्षति भएको पाइएको हुँदा तत्काल बीमक समक्ष जानकारी गराइएकोमा बीमकबाट क्षति मूल्याङ्कन गर्न सभैयर खटाइएको र सभैयरले छानविन गर्दा माग गरेका सम्पूर्ण कागजात समयमै बुझाएता पनि बीमकबाट क्षति भएको स्थान नखुलाइएको हुँदा भुक्तानी गर्न नपर्ने भनेकोले सो उपर चित्त नबुझेको हुँदा उक्त सामुद्रिक मार्गस्थ बीमालेख अन्तर्गत क्षति भएको ८०० लिटर Glyphostate Oil बराबरको रकम रु.१,२८,१२८।- पाउनु पर्ने भन्ने बीमित निवेदकको माग दावी रहेको पाइन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीबाट बीमा गरिएका सामान नोक्सानी भएको भन्ने दावी परेपछि सोको छानविन गर्न सभैयर खटाइएको र सभैयरले कहाँदेखि कहाँसम्म बीमित सामान (Glyphostate Oil) को आयात गर्दा क्षति भएको हो सोको यकिन गर्न नसकिएको हुँदा दायित्व उत्पन्न नहुने भनी प्रतिवेदन पेश गरेको हुँदा सोही सभै प्रतिवेदनको आधारमा बीमालेख अन्तर्गत उक्त दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा बीमित सामानहरु कहाँ के कसरी क्षति हुन पुगेको हो भन्ने यकिन गरी बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न पर्ने नपर्ने तर्फ निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यस प्रकार निर्णय तर्फ विचार गर्दा मिसिल संलग्न कागजातबाट बीमित सामानहरु कहाँ र कसरी क्षति भएको हो भन्ने यकिन गर्न नसकिएको हुँदा बीमालेख अन्तर्गत दायित्व नै उत्पन्न नहुने भन्ने बीमकको जिकिर रहेकोमा बीमितको वीरगंज स्थित गोदाममा उक्त सामानहरु अनलोड गर्दा क्षति भएको देखिन्छ । निर्यातकर्ताको गोदाम देखि बीमितको गोदामसम्म उक्त सामानहरु आयात गर्दा क्षति भएमा दायित्व उत्पन्न हुने कुरा बीमालेखमा उल्लेख भएको र बीमित सामान बीमितको वीरगंज स्थित गोदाममा क्षतिग्रस्त भएको अवस्थामा उक्त मालसामान कहाँ र कसरी क्षतिग्रस्त भयो भनी यकिन गर्न नसकेको कारणले बीमकलाई बीमालेख अन्तर्गतको दायित्वबाट छुटकारा मिल्न सक्ने अवस्था देखिएन । प्रस्तुत दावीमा बीमितको Willful Misconduct को कारण क्षति भएकोले बीमकको दायित्व उत्पन्न नहुने भन्ने बीमकको जिकिर सम्बन्धमा विचार गर्दा बीमालेखको शर्त नं.४ मा बीमालेख अन्तर्गत नपर्ने जोखिम उल्लेख गरिएको र सोही शर्तको ४.१ मा Loss, Damage or Expense Attributable to the Willful Misconduct of the insured भन्ने उल्लेख भएको देखिन्छ । बीमित माल सामानहरु बीमितको के कस्तो Willful Misconduct को कारणबाट क्षति भएको हो सोलाई पुष्टि गर्ने प्रमाण पेश नभई केवल बीमित सामान क्षति भएको स्थान उल्लेख गर्न नसकेको आधार लिई बीमितको

Willful Misconduct को कारणबाट क्षति भएको भनी व्याख्या गर्न मिल्ने देखिएन । वीमित समान मध्ये नोक्सानी भएका चार ड्रम Glyphostate Oil वीमितको गोदाममा ल्याउँदा क्षतिग्रस्त अवस्थामा रहेको भन्ने सर्भे प्रतिवेदनबाट समेत देखिएको तथा वीमितको Willful Misconduct को कारण क्षति भएको भन्ने ठोस प्रमाण पेश नभएको अवस्थामा कहाँ के कसरी क्षति भएको हो सोको यकिन नभएको र वीमितको Willful Misconduct को कारण क्षति भएको हुँदा वीमालेख बमोजिम भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने वीमकको बनाईसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, माग दावी बमोजिम वीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्नु भनी वीमक शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई वीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा वीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस आदेश उपर चित्त नबुझे वीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत २०६९ साल कार्तिक १६ गते रोज ४ शुभम्..... ।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./३६४/२०६९/०४/१४

बीमित/निवेदक

श्री भवरलाल अटल,
गोपी कृष्ण लघु उद्योग,
पकली-५ सुनसरी ।

बीमक/विपक्षी

श्री दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड,
कान्तिपथ, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: अग्नी बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा “सेवामा नम्र निवेदन यो छ की हामीले हाम्रो उद्योग श्री गोपी कृष्ण लघु उद्योग, पकली (सुनसरी) को बीमा विगत ९/१० वर्ष देखि विराटनगर स्थित दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनीमा गराइ आइरहेका थियौ । गत वर्ष पनि सो कम्पनीको ३०९०५ /११/०६१/१७३३/२०१०/००२०६ नम्बरबाट नविकरण गराएको थियौ र तारिख २९/०६/२०११ मा हामीले त्यस कम्पनीका बजार अधिकृत श्री प्रदिप तिवारीलाई फोन गरी बीमालेखमा बाढी तथा जलमग्नबाट हुने हानी नोक्सानीको जोखिम थप गराएका थियौ । संयोग बस जोखिम थप भएको भोलिपल्ट नै भिषण वर्षाले गर्दा हाम्रो उद्योगमा भएको स्टक भिजी नष्ट भयो र सो को जानकारी तुरुन्तै हामीले बीमा कम्पनीलाई गरायौ । दावीको छानविन र क्षति यकिनका लागि बीमकले सभेयरलाई नियुक्त गर्‍यो । सभेयरद्वारा माग गरिएका कागजातहरू पेश गरेपछि सभेयरले हामीलाई त्यसको क्षति मुल्याङ्कन रु.३६५०३२ ।- भएको देखिन्छ भन्ने जानकारी गराउनु भयो र सोही बमोजिम हामीले टोकन पनि सही गर्‍यो । केही दिन पछि बीमा कम्पनीमा बुझदा सबै रिपोर्ट आइसकेको छ भनी जानकारी प्राप्त भयो । हामीले निरन्तर बीमा कम्पनीसंग सम्पर्कमा रहदा त्यहाका कार्यालय प्रमुख श्री उप्रेती सर र अर्का अधिकृत श्री तिवारी सरले कहिले फाइल प्रोसेसमा छ त कहिले हेड अफिसमा छ । हुँदैछ आदि शब्दहरू बताउदै टालि राख्नु भएको थियो । हुँदा हुँदै त एक दिन सो कम्पनीले हामीलाई तारिख ११ जुलाई २०१२ पत्र संख्या ४२६/०१२ अंकित पत्र दिँदै बाढीको जोखिम थप गरेको ७ दिन भित्र दावी लाग्दैन र तपाइको फाइल अव क्लोज भयो भनी जानकारी गराउदा त भन छानावाट खसे भै भयो । यति मात्र होइन सोही बीमा कम्पनीका प्रवन्धक श्री उप्रेती सरले हामी माथि अपमानजनक शब्दहरू समेत प्रयोग गर्नु भएको थियो । यस्तो नियम न त हामीले कही सुनेका थियौ । न

त कतैबाट हाम्रो जानकारीमा आयो । साथै सम्पुष्टि नियालेर हेर्दा त्यस्तो कुनै क्लज लेखिएको समेत देखिएन । त्यसमाथि पनि बीमा कम्पनीबाट थप जोखिम गर्ने बेलामा कुनै जानकारी दिइएन केवल प्रिमियम मात्र लिइयो । श्रीमान् यस घटनाबाट हामीलाई सो कम्पनीले ठूलो धोका गरेको हामीले महशुस गरेका छौं । बीमा कम्पनी माथिको विश्वास पनि तहस नहस भएको छ । यस दावी सम्बन्धमा हामी माथि ठूलो अन्याय भएको छ । बीमा विषयमा हाम्रो एक मात्र आश्रय र न्याय पाउने ठाउँ भनेको बीमा समिति नै भएकोले हामीले ठूलो आशा र विश्वासका साथ न्यायको गुहार गर्दछौं । यस्ता ढाट्ने छल्ने प्रवृत्ति बोकेकाहरु माथि कारवाहीको समेत अनुरोध गर्दछु । ताकि म जस्तो साधारण मान्छेले फेरी पनि यस्तो दुःख र धोका नभोगोस् भन्ने व्यहोरा निवेदक श्री भवरलाल अटल, गोपी कृष्ण लघु उद्योग, पकली-५ सुनसरीको मिति २०६९/०४/१४ को उजुरी निवेदन ।

२. उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न समितिको मिति २०६९।०४।१७ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
३. यस सन्दर्भमा उक्त बीमितको उद्योग तथा गोदामको अग्नि बीमा यस कम्पनीको विराटनगर शाखाबाट गरिएकोले उक्त शाखाको लिखित जवाफ यसै पत्रसाथ संलग्न गरिएको छ । उक्त लिखित जवाफ अनुसार निम्न लिखित तथ्यहरुका आधारमा यो दावी भुक्तानी योग्य नभएकोले खारेज गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं । बीमितले उक्त अग्नि बीमालेख समाप्त हुनु भन्दा १६ दिन अगाडी अर्थात २९।०६।२०११ मा बाढी तथा जलमग्नताको जोखिम समावेश गराई उक्त थप जोखिमको बीमाशुल्क ३०।०६।२०११ मा बुझाएका थिए र विराटनगर शाखाबाट ७ दिनको वारेन्टी (बन्देज तथा शर्तको आधारमा) लगाइएको जानकारी गराई सम्पुष्टि जारी गरिएको थियो । अर्थात सम्पुष्टि लागु भएको सात दिन भित्र भएको क्षतिको भुक्तानी नगरीने जानकारी गराएको थियो ।

बीमितले मिति २०६८।०३।१७ गते क्षतिको जानकारी विराटनगर शाखालाई गराए पश्चात उक्त शाखाबाट त्यस क्षेत्रमा बुझ्दा मिति २०६८।०३।१५ गते रातिदेखिनै अर्थात बीमा गराउनु पूर्वनै परेको लगातार मुसलधारे वर्षाका कारणले त्यस क्षेत्र डुवानमा परेको थियो । जुन कुराको पुष्टि पूर्वाञ्चल क्षेत्रिय हावापनी कार्यालयको प.स. २०६७।६८ मिति २०६८।०३।१९ को पत्रका साथै ए आर इन्त्योरेन्स सर्भेयरसको सर्भे प्रतिवेदन नं १७० ए आर आई एस २०११ मिति ०६।०३।२०१२ को पाना नं २ को नोटबाट समेत हुन्छ । यि बीमितले यस कम्पनीमा विगत ८-९ वर्ष देखि अग्नि बीमा गराउँदै आएका हुन तर शुरुको मिति २००२।०७।१६ देखि १५।०७।२००५ सम्म बाढि तथा जलमग्नता जोखिमको समेत बीमा गराएको मिति १६।०७।२००५ देखि १५।०७।२००८ सम्म बीमा नविकरण गर्दा उक्त जोखिमको बीमा गराएका थिएनन् । फेरी मिति २९।०८।२००८ मा सप्तकोशी नदीमा

आएको बाढिले बाँध फुटि त्यस क्षेत्रमा बाढि को सन्त्रास बढेपछि बीमालेखमा बाढि तथा जलमग्नताको जोखिम थप गराएका थिए भने सोही बीमालेख मिति १६।०७।२००९ मा नविकरण गर्दा बाढी तथा जलमग्नताको जोखिम समावेश गराएका थिएनन् । र फेरी मिति २९।०६।२०११ मा उद्योग रहेको क्षेत्रमा अत्याधिक वर्षा भइ रहेको समयमा नै हतार हतार टेलिफोन मार्फत बाढी तथा जलमग्नताको जोखिम थप गराएको देखिन्छ , बीमा भनेको विश्वासमा (Utmost Good Faith) गरिने विशेष किसिमको करार हो तर यहाँ बीमितले सत्य तथ्य लुकाई कम्पनीलाई भुक्त्यानमा पारि हतारहतार बाढि तथा जलमग्नताको जोखिम थप गराएको पाइन्छ ।

बीमितले बाढी तथा जलमग्नताको जोखिम टेलिफोन मार्फत मिति २९।०६।२०११ मा थप गराएका थिए भने बीमाशुल्क चाहि मिति ३।०।०६।२०११ तीरख दिउसो बुझाएका हुन । पूर्वाञ्चल क्षेत्रिय हावापानी कार्यालयको पत्र अनुसार मिति ३।०।०६।२०११ तारिख बिहानै देखि उद्योग रहेको क्षेत्रमा ठुलो वर्षा भएको थियो । र सोही कारणले उद्योग डुवानमा परी क्षति भएको सूचना यस कम्पनीलाई बीमितबाट मिति ०१।०७।२०११ मा दिएको थियो । यसरी जोखिम थप गर्नु पूर्व भएको क्षतिको दायित्व यस कम्पनीले वहन गर्नु पर्ने होइन । बीमा ऐन,२०४९ को दफा २७ अनुसार समेत यो दावी भुक्तानी योग्य छैन । साथै यस कम्पनीबाट जारी गरिएको सम्पुष्टिमा समेत बीमा ऐन बमोजिम यो बीमालेखको बीमाशुल्क भुक्तानी नगरे सम्म बीमा दायित्व वहन गरिएको मानिने छैन । यसरी माथि उल्लेखित तथ्यहरुलाई हेर्दा बाढी तथा जलमग्नताको जोखिम थप गर्दा ७ दिनको वारेण्टी लगाइएकोमा १२ घण्टा पनि बित्त नपाई क्षतिपूर्तिको दावी गरिएको छ । भने सद्विश्वासको (Utmost Good Faith) उल्लंघन गरी बीमालेखको मिति समाप्त हुन १६ दिन अगाडी भुक्त्याइ हतारमा जोखिम थप गराइएको छ । त्यसै गरी मिति ३।०।०६।२०११ मा थप जोखिमको बीमाशुल्क भुक्तानी गरिएको छ भने सोही दिन क्षतिपूर्तिको दावी गरिएको छ । जसले गर्दा निकटतम कारण close proximate cause तथा बीमा ऐन,२०४९ को दफा २७ को आधारमा समेत यो दावी भुक्तानी योग्य नरहेकोले खारेज गरिएको हो भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०५।०१ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातको अध्ययन गर्दा बीमक दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा अग्नि बीमा अन्तर्गत बीमा भएको गोपीकृष्ण लघु उद्योगमा बीमालेखको अवधिभित्र मिति २०६७।०३।१६ (३।०।०६।२०११) मा आएको बाढीको कारण क्षति भएकोमा अबिलम्ब बीमक समक्ष जानकारी गराएकोमा उक्त बीमकले जोखिम थप गरी सम्पुष्टि जारी भएको मितिले सात दिन भित्र भएको क्षति बीमालेख अन्तर्गत नपर्ने भनी दावी भुक्तानी नदिएको हुँदा सो उपर चित्त नबुझेकोले मेरो उद्योगमा भएको क्षति बराबरको दावी रकम रु.६,३५,०३२।- बीमालेख बमोजिम भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी रहेको पाइन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा भएको गोपीकृष्ण लघु उद्योग तथा सोमा रहेको सम्पत्ति मिति मिति २०६८।०३।१६ मा आएको बाढी तथा जलमग्नताको कारणबाट क्षति भएको जानकारी पाएपछि तत्काल सर्भेयर खटाई सर्भे गरिएको र सर्भेयरको प्रतिवेदनमा बीमितले बाढी आएको मितिमा जोखिम थप गर्न निवेदन गरेको तथा बीमाशुल्क भुक्तानी गरेको मितिमा क्षति भएको भनि बीमा दावी गरेको देखिदा जोखिम थप गरी सम्पुष्टि जारी भएको अवस्थामा थपिएको जोखिमको कारणले सात दिन भित्र उत्पन्न हुने क्षतिको दायित्व नहुने भन्ने उल्लेख भएको हुँदा सोही आधारमा बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा बीमित उद्योग र सोमा रहेका सम्पत्तिको क्षति थप गरिएको जोखिमको कारणबाट भए नभएको यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्नु पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा बीमालेखको अवधि समाप्त हुनु भन्दा १६ दिन अगाडि बाढी तथा जलमग्नता जोखिम थप गरी बीमाशुल्क बुझाएकै मितिमा आएको बाढी तथा जलमग्नताको कारणले उद्योगमा क्षति भएको भनी दावी परेको देखियो । बीमालेखको व्यवस्था हेर्दा जोखिम थप गरी सम्पुष्टि जारी भएको अवस्थामा त्यस्तो थप गरिएको जोखिमको कारणबाट सात दिन भित्र उत्पन्न हुने क्षतिको सुरक्षण गरिएको समेत देखिएन । यसरी बाढी आउने सम्भावना भएपछि जोखिम थप गर्न प्रस्ताव गरिएको साथै बीमाशुल्क भुक्तानी गरेकै दिन अर्थात मिति २०६८।०३।१६ मा बाढी तथा जलमग्नताको कारणले क्षति भएको देखिदा बीमितले आफुलाई थाहा भएको सत्य तथ्य ब्यहोरा लुकाई बीमाबाट फाइदा लिने मनसायले बीमालेखमा जोखिम थप गराई बीमा दावी गरेको कार्य बीमाका आधारमूत सिद्धान्त विपरित भएको देखियो । यसरी प्रस्तुत दावीमा माथी उल्लेखित विवरण समेतको आधारमा सम्पुष्टि जारी भएको मितिले सात दिन भित्र नोक्सानी भएको अवस्थामा बीमालेखको शर्त बमोजिम दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने भन्ने बीमकको भनाईलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । यसर्थ, बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल कार्तिक १७ गते रोज ५ शुभम्..... ।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं. /५६५५/२०६८/११/१६

बीमित/निवेदक

श्री खेम राज न्यौपाने,
प्रबन्ध निर्देशक,
(Y.K.Builders Pvt.Ltd), बाँके ।

बीमक/विपक्षी

श्री एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
हात्तीसार, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: मोटर बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन,२०४९को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा यस Y.K.Builders Pvt.Ltd को नाममा रहेको बा.३.ख २९७ नं को टिपर ११-५-२०११ मा दुर्घटनामा परि क्षति पुग्न गएको र सो गाडी एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा बीमालेख नं. के.टी एम ६७/६८/एम. जी. सी.०१२५८ मा बीमा गरिएको थियो । उक्त दुर्घटना पश्चात बीमा कम्पनीमा बीमा दावी गर्नु पूर्व तयार गर्नु पर्ने सम्पूर्ण प्रक्रिया पुरा गरी एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनीबाटै पठाएको सर्भेयर द्वारा क्षतिको विवरण सर्भेयर रिपोर्ट) को कुनै पनि वास्ता नगरी बीमा रकम दिन आल टाल र ढिलासुस्ती गरी पटक-पटक ताकेता गर्दा पनि हाम्रो अनुरोध लाई वेवास्ता गर्दै सर्भेयर रिपोर्टको भण्डै आधा रकम मात्र दिने गरी मिति १२।०२।२०१२ मा जम्मा रु.२,१५,०००।- मात्र रकम उपलब्ध गराउने गरी डिस्चार्ज भौचर उपलब्ध गराएको हुनाले उक्त रकम हाम्रो क्षति को विवरणसंग कुनै मेल नखाने हुँदा लिन नसकिने जानकारी कम्पनीलाई गराउँदा जे गर्नु पर्छ, गर्नु भनी रुखो जवाफ दिएको हुनाले एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनीबाट हाम्रो सम्पूर्ण कागजात भिकाई प्रमाण बुझि क्षति बमोजिमको उचित रकम उपलब्ध गराई पाउँ । डिस्चार्ज भौचरको फोटो.कपी साथै पेश गरेको छु भन्ने व्यहोराको मिति २०६८।११।१६ को उजुरी निवेदन ।
- उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पत्र प्राप्त मितिले पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न समितिको मिति २०६८।११।१८ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
- उक्त पत्रको सम्बन्धमा निम्न लिखित बुँदामा जवाफ पेश गरेको छु ।

(१) बीमित श्री डि.सि.वि.एल.बैंक लि ऋणी वाइ के विल्डर्सको नाममा रहेको टिपर

नं बा. ३ ख. २९७ मिति २०६८।०१।२८ गते दुर्घटना भएकोमा क्षति निर्धारण गर्न सर्वेयर श्री गोविन्द लामिछानेलाई नियुक्त गरिएको थियो । सर्वेयरको सर्वे प्रतिवेदन प्राप्त भए पश्चात सामान्य रूपमा हेर्दा समेत सर्वेयरले गरेको क्षतिको निर्धारण प्रचलित बजार भाउ भन्दा बढि र कति पय क्षति नभएको पार्टस समेतको क्षति भएको भनी उल्लेख गरेको देखिएको कारण उक्त प्रतिवेदन सम्बन्धमा बुझ्ने कार्य गरिएको थियो ।

- (२) सर्वेयरको प्रतिवेदन हेर्दा सर्वेयरले बजार भाउ नबुझि बीमितले दिएको कोटेशनको आधारमा क्षति निर्धारण गरी पठाएको कारणले गर्दा क्षति भएको गाडी टाटा गाडी भएकोले सर्वेयरले पेश गरेको प्रतिवेदनमा उल्लेखित पार्टसहरूको मूल्य टाटाको नेपालको लागि अधिकृत विक्रेता सिप्रदिको मूल्य सुची भिकाई तुलना गरी हेर्दा सर्वेयरको मुल्याङ्कन रकम बढि देखिएको छ । यसरी बढि देखिएको मुल्यको सट्टा सिप्रदीको मूल्य सुची अनुसारको रकम भुक्तान गर्ने निर्णय गरेको हो । बीमाको प्रचलित मान्याताले समेत वास्तविक आधिकारिक कम्पनीले निर्धारण बस्तुको मूल्य भन्दा बढि रकम भुक्तान गराउन नमिल्ने व्यहोरा यहाँलाई जानकारी गराउँदछु । सिप्रदि ट्रेडिङ्ग प्रा.लि. को Estimate Quotation यसै साथ संलग्न राखी पेश गरेको छु । साथै सर्वेयरले निर्धारण गरेको पार्टसको मूल्य र सिप्रदिको मूल्यको तुलनात्मक विवरण समेत तयार गरी पेश गरेको छु ।
- (३) यसै गरी सर्वेयरले क्षति नभएको पार्टसको पनि क्षति भएको भनी क्षति निर्धारण गरेको भेटिएको कारणबाट उक्त सामानको मूल्य घटाइएको हो । जस्तै Brake Booster क्षति नभएको अवस्थामा Brake padle को समेत क्षतिको निर्धारण गरिएको छ । जुन कुरा गाडी सम्बन्धी जानकारी राख्ने सामान्य मानिसको जानकारीमा रहने कुरा हो ।
- (४) फोटोमा सट्टे intact देखिएको पार्टस जस्तै Acc.padle clutch paddle समेतको क्षतिको निर्धारण गरी पठाइएको देखिएकोले उक्त पार्टसहरूको सम्बन्धमा यस कम्पनीका कर्मचारी ई श्री किरण श्रेष्ठ ज्यू बाट नैकाप स्थित सिप्रदि ट्रेडिङ्ग प्रा.लि .मा बुझ्दा तहाँका टेक्सिसियनको भनाई अनुसार क्षति हुन सक्ने सम्भावना एकदम न्यून भएको भनिएको कारण संलग्न समेतले गर्दा उक्त सामानको मूल्य घटाइएको छ । जसको विस्तृत विवरण संलग्न तुलनात्मक विवरणमा उल्लेख छ ।
- (५) Cabin हकमा बीमितले Replacement मागेको र सर्वेयरले मर्मत खर्च मात्र रु.१,४५,०००/- दिएकोमा सोही प्रकृति अर्को दुर्घटना भएको गाडीको cabin मर्मत खर्च रु ७०,०००/-भएकोले सोही अनुसार दिएको हो । अधिल्लो गाडीलाई भुक्तान गरेको विवरण यसैसाथ संलग्न छ ।

बीमाको Global practice तथा सर्वमान्य सिद्धान्त अनुसार कुनै पनि बीमितलाई

नाफा कमाउन उद्देश्य नभइकन आफ्नो खर्चलाई नियमानुसार वास्तविक खर्च परि पूर्ति गर्नु पर्ने भएकोले सम्बन्धित अधिकृत विक्रेताको मूल्यासूचीलाई आधार मानी Genuen खर्च मात्र Claim Assessment गरी पठाइएको हो भन्ने बीमकको मिति २०६८।१२।०७ को लिखित जवाफ ।

५. क्षति भएको गाडीको फोटो छुटेको हुनाले सो फोटोहरु CD मा राखी यसै पत्र साथ पेश गरेकाछौं भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६८।१२।१७ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यसप्रकार मिसिल संलग्न कागजातको अध्ययन गर्दा बीमक एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा गराएको वा.३ ख.२९७ नं.को ट्रिपर बीमा अवधि भित्र दुर्घटना भई क्षति भएकाले तत्काल बीमक समक्ष जानकारी गराएकोमा बीमकबाट खटिएका सर्भेयरले रु.४,६०,३९९।- क्षति मूल्याङ्कन गरी सर्भे प्रतिवेदन पेश गरे बमोजिम दावी भुक्तानी नगरी भ्रण्डै आधा रकम रु.२,९५,०००।- मात्र भुक्तानी गर्न डिस्चार्ज भौचर जारी गरेकोले सो रकममा चित्त नबुझेको हुँदा सर्भेयरको प्रतिवेदन बमोजिमको रकम दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने बीमित तर्फको माग दावी रहेको पाईन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा गरिएको सवारी साधन वा.३ ख.२९७ नं.को ट्रिपर मिति २०६८।०९।२८ मा दुर्घटना भएको र उक्त क्षतिको निर्धारण गर्न सर्भेयर नियुक्त गरिएकोमा निज सर्भेयरले क्षति मूल्याङ्कन गर्दा बजार भाउ भन्दा बढी दरमा क्षति मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन दिएको पाइएको हुँदा सर्भे प्रतिवेदनको आधारमा नभई बजार भाऊ बमोजिम हिसाव गरी रु.२,९५,०००।- मात्र भुक्तानी गर्नु पर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा क्षतिग्रस्त बीमित सम्पत्तिको दायित्व निर्धारण गर्दा सर्भेयरले पेश गरेको प्रतिवेदन बमोजिम गर्नु पर्ने हो वा बीमकले निर्धारण गरे बमोजिम गर्नु पर्ने हो सोको यकिन गरी बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी नर्णय तर्फ विचार गर्दा बीमा अवधि भित्र दुर्घटना भई क्षति भएको बीमित वा.३ ख.२९७ नं.को ट्रिपरको सर्भे गर्दा बीमितले पेश गरेको कोटेशनको आधारमा सर्भे भएको तथा सर्भेयरले बीमकको दावी विभागका प्रमुखसंग पटक पटक छलफल गरी Repair and Maintenance Basis मा प्रतिवेदन पेश गरेको देखिन आयो । बीमकले सर्भेयरलाई मूल्याङ्कन सम्बन्धमा स्पष्ट पार्न लिखित तथा मौखिक रुपमा अनुरोध गरे बमोजिम सर्भेयरबाट दिइएको स्पष्टीकरणमा बजार भाऊ बमोजिमनै मर्मत गर्नु पर्ने पार्टपुर्जाहरुको मूल्याङ्कन गरेको र क्षतिग्रस्त ट्रिपरको Cabin Replacement गर्नु पर्ने दावी रहेता पनि मर्मत खर्च मात्र लिन बीमितलाई सहमत गराएको उल्लेख गरी सोही प्रतिवेदनमा उल्लेखित Section A.III.20 को Inter Cooler Assy को क्षति मूल्याङ्कन

भूलवस भएको भनी सभैयरले स्वीकार गरेको समेत मिसिल संलग्न कागजातबाट देखिन्छ । यसरी सभैयरले बीमकका पदाधिकारीसंग छलफल गरी बजार मूल्यको आधारमा क्षतिको मूल्याङ्कन समेत गरेको देखिएकोमा बीमकबाट कुनै ठोस प्रमाण पेश गरी बजार भाऊ भन्दा बढी दररेट लगाएको भन्ने पुष्टि गरेको नदेखिदा सभैयरले मूल्याङ्कन गरेको रकम भन्दा कम दायित्व उत्पन्न हुने भन्ने बीमकको जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, सभैयरको मूल्याङ्कन प्रतिवेदन बमोजिमको रकममा सभैयरले भुलवस मूल्याङ्कन भएको भनी स्वीकार गरेको Inter Cooler Assy को मूल्य बराबरको रकम रु. २३,००५।-उक्त सभै प्रतिवेदनमा मूल्याङ्कित रकमबाट कट्टा गरी अन्य रकम सभै प्रतिवेदन बमोजिमनै भुक्तानी गर्नु भनी बीमक एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडलाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत २०६९ साल कार्तिक १७ गते रोज ५ शुभम्..... ।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं. १०३५२/२०६२/०३/३१

बीमित/निवेदक

श्री बिस्ना देवी जोशी,
लि. विलासीपुर, गा.वि.स.,
वडा नं.३ जि.कञ्चनपुर ।

बीमक/विपक्षी

श्री लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल)
काठमाण्डौ प्लाजा, कमलादी, काठमाण्डौ

मुद्दा: दुर्घटना बीमा दावी ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा मिति २०६७ साल वैशाख १७ गते मेरा पति नृपराज जोशी विद्यालयको काजमा विद्यार्थीहरुको किताब लिन भनी घरबाट सदरमुकाम महेन्द्रनगरमा गैरहेको बेला अन्दाजी घरबाट २०० मिटर टाढा साइकलबाट लडी अचानक मृत्यु भएको व्यहोरा संबन्धित संपूर्ण निकायबाट प्रष्ट खुल्ला आए अनुसारको कागजातको अध्ययन गरी नेपाल सरकार राज्यको तर्फबाट पाउनु पर्ने दुर्घटना सम्बन्धी सबै सुविधाहरु उपलब्ध भैसकेको तथ्य प्रमाणलाई एल.आइ.सी. कम्पनीले अनआस्था गरी दुर्घटना बीमा सुविधा पाउनबाट वञ्चित गराउने अभिप्राय गरेको हुनाले मेरो स्वर्गिय पति नृपराज जोशी को दुर्घटना सम्बन्धि फाइल उक्त कम्पनी बाट फिकी बुझि नागरिकले पाउनु पर्ने सेवा सुविधा उपलब्ध गराइ पाउँ भन्ने व्यहोरा निवेदीका श्री बिस्ना देवी जोशीको मिति २०६९।०३।३१ को उजुरी निवेदन ।
२. उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न समितिको मिति २०६९।०३।३१ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
३. यस कम्पनीका बीमित श्री नृपराज जोशीले मिति २०६९।०९।१३ मा बीमा प्रस्ताव गर्नु भएकोमा मिति २०६९।०९।१३ (२८।१२।२००४) बाट शुरु हुने गरी रु १,००,०००। (एक लाख) बीमाद्वारा दुर्घटना लाभ विमाद्वारा निम्ती बीमा स्विकृत गरिएको थियो । हाल बीमित श्री नृपराज जोशीको मृत्युको जानकारी गराउदै निजकी पत्नी श्रीमती बिस्ना देवी जोशीले मृत्यु दावी भुक्तानी पाउनको निम्ती निवेदन पेश गर्नु भएको थियो ।

निज बीमित नृपराज जोशीको मृत्यु दावी सम्बन्धी प्राप्त कागजातहरु अध्ययन गरी

दावी रकम अन्तर्गत बीमितले इच्छाएको व्यक्ति श्रीमती विस्ना देवी जोशीलाई कम्पनीले बीमाङ्क रकममा प्राप्त हुने नियमानुसारको बोनस सहितको रकम मिति २०११।०७।०६ मा भुक्तानी गरेको थियो ।

तर दावीकर्ताले बीमितको मृत्यु साइकल दुर्घटनाबाट भएको लाभ पनि पाउ भनी २०१२।०७।०४ मा निवेदन प्राप्त हुन आयो । कागजातहरूको जाँच तथा अनुसन्धानबाट निज बीमित साइकल दुर्घटनाबाट मर्न गएको भन्ने देखिएन । दुर्घटना लाभ उपलब्ध गराउन नसकिएको आधारभूत कारणहरू निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिन्छ ।

१. सुनी जानेको कथनको रूपमा मात्र सवै छिमेकीहरू र प्रहरीको वयानमा साइकल दुर्घटना भएको भन्ने पाइयो । दुर्घटना भएको देख्ने दुर्घटना भएको स्थल कस्तो प्रकारले दुर्घटना घटेको चोटपटकको प्रकृति र सोको कारणबाट हुन सक्ने मृत्यु कसकसले देखे अनि निजलाई घरसम्म ल्याए जस्ता दुर्घटनासंग सम्बन्धित विषयहरू कतै उल्लेख गरेको नपाइनुले बीमितको मृत्यु साइकल दुर्घटनाबाट भएको थियो भनी यकिन गर्न सकिएन ।
२. शव परिक्षण प्रतिवेदनमा भनिएको छ । निज आफ्नो कोठामा मृत अवस्थामा पाइयो र पोष्ट मार्टमका लागि महाकाली अञ्चल अस्पतालमा ल्याइएको थियो ।
३. शव परिक्षण प्रतिवेदन अनुसार मृत शरिरमा कुनै बाहिरी घाउ एवं चोट पटक नभएको कुनै मांशपेशिय भागबाट रक्तश्राव नभएको काटिएका घाउहरू खोसिएको दागि निलडामहरू कुनै पनि नभएको अस्वभाविक लक्षणको रूपमा सम्पूर्ण शरिर कालो निलो जस्तो भएको उल्लेख गरिएको र शरिरको बाहिरी अंगहरू भागहरू सामान्य रहेको बताइएको छ । पोष्टमार्टम रिपोर्टबाट निजको मृत्यु साइकल दुर्घटनाबाट हुन गएको भन्ने निश्चित हुन सकेन ।
४. महाकाली अञ्चल अस्पतालले निजको मृत्यु अन्य कुनै कारणबाट हुन सक्ने शंका गर्दै मृतकको पेट मृगौला फोक्सो मुटु आन्द्रा र कलेजोको Viscera sample केन्द्रीय प्रहरी विधि विज्ञान प्रयोगशाला महाराजगंज काठमाण्डौ पठाई Histopathological and Toxicological Examination को लागि अनुरोध गरिएको पाइयो । यस प्रमाणबाट निजको मृत्यु साइकल दुर्घटनाबाट नभई अन्य कुनै शंकास्पद कारणबाट भएको देखियो ।
५. साथै हाम्रो अनुसन्धानको क्रममा निज बीमित बैशाख १६ गते सामान्यरूपमा सुतेको भोलिपल्ट बिहान मृत अवस्थामा पाइएको भन्ने जानकारी प्राप्त भएको छ । अनुसन्धानका क्रममा सो स्थानको दुई जना स्थानीय व्यक्तिहरू श्री नन्द कुमार राना र श्री करम सिंह रानाबाट लिइएको लिखित वयानमा निज बीमित सुतेको अवस्थामा बिहान मृत अवस्थामा फेला परेको भनी उल्लेख छ ।

यि माथि उल्लेखित कारणहरबाट वीमितको मृत्यु दुर्घटना बाट भएको नदेखिएकोले वीमकले बाँकी अन्य सम्पूर्ण इमान्दार वीमितहरूको हितलाई ध्यानमा राख्दै गलत वीमा दावी -दुर्घटना लाभ वापतको वीमाङ्क रकम लाई भुक्तानी नदिएको व्यहोरा श्रीमान समक्ष जानकारी गराउदछौ । उपरोक्त वीमालेख सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजातहरू यसैसाथ संलग्न गरेका छौ भन्नु व्यहोरा वीमकको मिति २०६९।०४।१४ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातको अध्ययन गर्दा वीमक लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लि.मा वीमाङ्क रकम रु.१,००,०००।- को सावधिक जीवन वीमा दुर्घटना लाभ समेत रहने गरी वीमा गराएका मेरा श्रीमान नृपराज जोशीको वीमा अवधि भित्र मिति २०६७।०१।१७ मा महेन्द्रनगर जाने क्रममा साईकलबाट लडेर अचानक मृत्यु भएकोमा उक्त जीवन वीमाको दुर्घटना लाभ शीर्षक अन्तर्गत भुक्तानी नदिएको हुँदा दुर्घटना मृत्यु लाभ वापतको रकम रु.१,००,०००।- भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी रहेको पाईन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा दुर्घटना वीमा लाभ समेत समावेश गरी जीवन वीमा गराएका वीमित नृपराज जोशीको मृत्यु दावी भुक्तानी गरिएको र दुर्घटना लाभ सम्बन्धमा निजको मृत्यु दुर्घटनाबाट भएको नदेखिएकोले वीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने वीमक तर्फको जिकिर रहेको पाइन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत वीमा दावीमा वीमितको मृत्यु दुर्घटनाबाट भएको हो होइन भन्ने यकिन गरी माग दावी बमोजिम वीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा घटनास्थल, लाश जाँच मुचुल्का तथा सर्जमिन मुचुल्काहरूमा साइकलबाट लडेर वीमितको मृत्यु भएको भन्ने उल्लेख भएको, शिक्षकको वृत्ति सिफारिस समितिका अध्यक्ष प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा मिति २०६७।०६।२० मा बसेको बैठकको निर्णयबाट वीमित आफु कार्यरत विद्यालयको कामको लागि काज खटिई महेन्द्रनगर तर्फ जाँदा साईकलबाट लडी मृत्यु भएको भन्ने र इलाका प्रहरी कार्यालय वेलौरी कन्चनपुरको मिति २०६८।०८।१० को पत्रबाट सरकारी कामको शिलसिलामा महेन्द्रनगर तर्फ जाँदा निज नृपराज जोशीको साइकलबाट लडी मृत्यु भएको भनी सोही आधारमा शिक्षक सेवा अन्तर्गत दुर्घटना मृत्यु वापत प्राप्त हुने सुविधा मृतकका आश्रित परिवारलाई प्रदान गरिएको देखिन्छ । यसरी नेपाल सरकारका विभिन्न निकायहरूबाट जारी भएका विभिन्न मितिका उल्लेखित पत्रहरू एवं दुर्घटनाबाट मृत्यु भएको भन्ने उल्लेख भएको र सोही आधारमा नेपाल सरकारको तर्फबाट प्रदान गरिने सुविधा समेत मृतकका हकवालालाई प्रदान गरिएको अवस्थामा

वीमितको दुर्घटनाबाट मृत्यु भएको नदेखिएको हुँदा दुर्घटना मृत्यु अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने वीमकको जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, माग दावी बमोजिम भुक्तानी गर्नु भनी वीमक लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लि.लाई वीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा वीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे वीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस (३५) दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल कार्तिक १७ गते रोज ५ शुभम्..... ।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं./२५७२/२०६९/०६/१०

बीमित/निवेदक

श्रीमती बिना गौतम धमला,
लदाभिर-१ सिन्धुली ।

बीमक/विपक्षी

श्री लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लि.
काठमाण्डौ प्लाजा, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: जीवन (दुर्घटना) बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९को दफा ८(घ) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त विषयमा मेरो श्रीमान्ले लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन(नेपाल) लिमिटेडबाट बीमा गर्नु भएको र यही २०६९ श्रावण १२ गते विहान सरकारी कामको सिलसिलामा महालेखा नियन्त्रणको कार्यालयबाट सिन्धुली र कटारीको काम सम्पन्न गरी काठमाण्डौ फर्कने क्रममा उक्त बस दुर्घटनामा परी मृत्यु भएको हुँदा काजकृया सम्पन्न गरी LIC मा पेश गरिएको निवेदन उपर मृत्यु बीमा मात्र दिने तर दुर्घटना बीमा बापतको रकम नदिने निर्णयले हामीलाई मर्माहत बनाएको छ । दुर्घटनाकै कारणबाट भएको मृत्युलाई स्वीकार गर्ने तर दुर्घटनालाई अस्वीकार गर्ने व्यवहार चित्त नबुझेको कारण म यहाँ सम्म आउन बाध्य भएकी छु । यसको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न कागजात यसै साथ संलग्न गरी यो निवेदन पेश गरेकी छु उचित न्याय दिलाई दिनु हुन हार्दिक अनुरोध गर्दछु भन्ने व्यहोराको निवेदीका बिना गौतम धमला को मिति २०६९।०६।१० को उजुरी निवेदन ।
- उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ (१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०६।१४ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
- उपर्युक्त सम्बन्धमा समितिको मिति २०६९।०६।१४(का.शा.९३ च.नं १६११)को पत्रको व्यहोरा तहाँ अवगतै छ । उल्लेखित पत्रबाट माग गरिएको विवरणहरु हाल सम्म पनि पेश हुन नआएको सम्बन्धमा यस समितिको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको जानकारी गराउँदै उक्त पत्रबाट माग गरिएका विवरणहरु पत्र प्राप्त मितिले तीन (३) दिन भित्र पेश गर्नु हुन निर्देशानुसार अनुरोध छ । साथै उक्त विवरणहरु पेश हुन नआएमा बीमा नियानवली, २०४९ को नियम ३३(१ग) बमोजिम हुने तर्फ समेत सचेत गराइन्छ भनी

पून मिति २०६९।०९।२२ को पत्रवाट बीमकलाई निर्देशन ।

४. उपरोक्त पत्रमा उल्लेख भए बमोजिमको विवरणहरु तथा बीमालेख सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजातहरु यस कम्पनीको पत्र संख्या च.नं २०६९।०६।२८।१९ मिति २०६८।०६।२८ मार्फत बुझाइसकिएको तथा त्यस समितिबाट बुझिलिएको हस्ताक्षर तथा छाप समेत लगाई दिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं । पत्रको प्रतिलिपी यसै साथ संलग्न गरेका छौं । यद्यपि सो सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजातहरु पूनःयसैसाथ प्रेषित गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०९।२४ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लि.मा सावधिक जीवन बीमा दुर्घटना बीमा लाभ समेत समावेश गरी जीवन बीमा गराएका मेरा श्रीमान टिकाराम धमला कटारीवाट काठमाण्डौ आउने क्रममा मिति २०६९।०३।३१ का दिन बस दुर्घटना भई त्रिशुली नदीमा परी वेपत्ता भई फेला नपरेको हुँदा मृत्यु भएको भनी यकिन भएपछि बीमा दावी गरेकोमा बीमकले मृत्यु दावी तर्फ मात्र भुक्तानी दिएको र दुर्घटना मृत्यु तर्फ भुक्तानी दिन नमिल्ने भनेको हुँदा सो उपर चित्त नबुझेकोले उक्त बीमालेख अन्तर्गत दुर्घटना मृत्यु दावी एक लाख रुपैयाँ भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी रहेको पाईन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा सावधिक बीमा अन्तर्गत दुर्घटना बीमा लाभ समेत समावेश गरी बीमा गराएका बीमित टिकाराम धमला यात्रु भई यात्रारत रहेको बस कटारीवाट काठमाण्डौ तर्फ आउने क्रममा धादिङ्गको कृष्णभिर स्थित सडकमा दुर्घटना हुँदा त्रिशुली नदीमा खसी मृत्यु भएको जानकारी पाएपछि स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको कार्यालय लदाभिर गा.वि.स.,सिन्धुलीवाट दिइएको मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्रको आधारमा मृत्यु वापतको दावी भुक्तानी गरिसकेको तथा दुर्घटना मृत्यु दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावी सम्बन्धमा मृत्यु दावी भुक्तानी भएपछि दुर्घटना मृत्यु लाभ अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा जिल्ला प्रहरी कार्यालय, धादिङ्गवाट जारी भएको पत्रमा बीमित सवार बस दुर्घटना हुँदा निज त्रिशुली नदीमा खसी वेपत्ता भएको र निजको खोजी गर्दा फेला नपरेकोले निजको मृत्यु भएको मान्न सकिने भन्ने उल्लेख भएको तथा सोही पत्रको आधारमा लदाभिर गा.वि.स.को कार्यालय सिन्धुलीवाट निजको मृत्यु मिति उल्लेख गरी मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्र जारी गरिएको देखिदा उक्त बस दुर्घटनामा परी बीमितको मृत्यु भएको मान्नु पर्ने हुन्छ । यसरी उल्लेखित दुर्घटनामा परी मृत्यु भएकोमा दुर्घटना मृत्यु लाभ शीर्षक अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर सम्बन्धमा विचार गर्दा बस दुर्घटना भएको, बस दुर्घटना हुँदा बीमित उक्त बसमा

यात्री भै सवार रहेको, निज दुर्घटनामा परी नदीमा खसेको तथा खोजतलास गर्दा निज फेला नपरेको आधारमा मृत्यु भएको यकिन गरी मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्र जारी गरिएको र सोही आधारमा बीमकले मृत्यु दावी वापतको रकम भुक्तानी गरेको तथा नेपाल सरकारले निजामती सेवा अन्तर्गत निजको परिवारलाई सबै सुविधा समेत प्रदान गरिएको अवस्था देखिदा देखिदै निजको मृत्यु दुर्घटनाबाट नभएकोले भुक्तानी गर्नु नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर बीमाका आधारभूत सिद्धान्तको विपरीत भएको देखिदा बीमकको उक्त जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, दुर्घटना मृत्यु लाभ दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लि. लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उपनियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल माघ ०८ गते रोज १ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं. १४२३/२०६२/०५/१२

बीमित/निवेदक

श्री लाल बहादुर भुजेल,
कमलामाई न.पा. वार्ड नं- १७ सिन्धुली ।

बीमक/विपक्षी

श्री एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
तीन कुने काठमाण्डौ ।

मूद्दा: मोटर (तेस्रो पक्ष मृत्यु) बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन,२०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. मा बीमा भएको ना.३.ख.२५९९ वसमा कार्यरत सह-चालक मेरो भाइको उक्त गाडीमा काठमाण्डौबाट कटारी तर्फ जाँदै गर्दा धनुषा जिल्लाको लवटोली गा.वि.स. वडा नं. ५ मा गाडी पल्टिन गई नर बहादुर भुजेलको मिति २०६८।०५।०९ गते मृत्यु भएको र गाडी मालिकबाट क्रिया खर्च वापत रु.२५०००।- मैले जिल्ला प्रशासन कार्यालय धनुषाबाट पाएको बाँकी रकम क्षतिपूर्ति बीमा कम्पनीबाट पाउनु पर्नेमा मैले सबै आवश्यक कागजात पत्र बुझाइ सक्दा पनि हाल सम्म क्षतिपूर्ति नपाएको हुँदा एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड तिनकुनेबाट यथाशिघ्र क्षतिपूर्ति दिलाई पाउँ भनी आवश्यक प्रमाण यसैसाथ संलग्न गरी श्रीमान् समक्ष यो निवेदन पेश गरेको छु भन्ने व्यहोरा निवेदक लाल बहादुर भुजेलको मिति २०६९।०५।१२ उजुरी निवेदन ।
- उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ (१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०५।१७ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
- उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँको मिति २०६९।०५।१७ पत्रको जवाफ ।
- उक्त उजुरीको सम्बन्धमा यस कम्पनीमा श्री होम ब.कार्कीले मिति २०६८।०५।१० मा दिएको दावी निवेदनमा धनुषा जिल्लाको गोदर लवटोली गा.वि.स.२ मा दुर्घटना भई सहचालक जिल्ला सिन्धुली घर भएको साइला तामाङ्गको अस्पताल लगदा लगदै बाटोमा मृत्यु भएको भन्ने निवेदन ।

२. उक्त दुर्घटनाको स्थलगत सर्भे गर्न सर्भेयर श्री हनुमान श्रेष्ठले खलासी साइला तामाङ्गको अस्पताल लगदा लगदै मृत्यु भएको तथा अन्य ५ यात्री घाइते भएको भनी प्रतिवेदन पेश गरेको ।
३. उक्त बस मध्यमाञ्चल बस व्यवसायी संघ अन्तर्गत सञ्चालित भएकोले संघका सहसचिव चेतराज पन्तले दस्तखत गरी पठाएको पत्रमा सहचालक नर बहादुर भुजेल उपचारको क्रममा अस्पताल लादा बाटोमा मृत्यु भएको जानकारी प्राप्त ।
४. यस कम्पनीबाट श्री मध्यमाञ्चल बस व्यवसायी संघको अध्यक्षलाई सहचालक भए नभएको चलानी छुट पुर्जी प्रमाण खुलाई पठाइदिन पत्र लेखेको ।
५. श्री मध्यमाञ्चल व्यवसायी संघको अध्यक्ष श्री देवी चन्द्र जोशी द्वारा चलानीको प्रमाणित प्रतिलिपी पठाइएको उक्त चलानी पत्रमा कन्डक्टर/हेल्परको नाम उल्लेख नभएको ।

यसरी माथि उल्लेखित विभिन्न बुँदाहरु तथा श्री मध्यमाञ्चल बस व्यवसायी संघ द्वारा प्राप्त हुन आएको छुट पुर्जी अनुसार उक्त बसमा कुनै खलासी नियुक्त भई कार्य गरेको नदेखिएको गाडी धनीले दिएको निवेदन तथा स्थलगत सर्भे प्रतिवेदनले साहिला तामाङ्ग खलासीको मृत्यु भएको भनी उल्लेख गरेकोले उक्त बसमा नरबहादुर भुजेल खलासी नियुक्त थियो भन्ने कुनै कानूनी आधार नभएको तथा श्री मध्यमाञ्चल बस व्यवसायी संघको अध्यक्षद्वारा प्रमाणित गरी पठाएको छुट पुर्जीमा नरबहादुर भन्ने यात्रु रहेकोले यस कम्पनीबाट दावी दिन इन्कार गरेको जानकारी गराउन चाहन्छौं । यसरी उक्त मृतक व्यक्ति नर बहादुर भुजेल खलासी भन्ने कही कतैबाट खुलुन नआएकोले उक्त उजुरी निवेदन खारेज गर्न अनुरोध गर्दछौं भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०५।२५ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातको अध्ययन गर्दा बीमक एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडमा बीमा भएको ना.३ ख.२५९९ नं.को बस काठमाण्डौबाट कटारी तर्फ जाँदै गर्दा धनुषा जिल्लाको लवटोलीमा पल्टिन गई मिति २०६८।०५।०९ मा उक्त बसको सहचालक मेरो भाई नर बहादुर भुजेलको मृत्यु भएकोमा तत्कालै बीमकलाई सम्पूर्ण कागजात बुझाएता पनि हालसम्म उक्त दुर्घटना मृत्यु दावी भुक्तानी नपाएको हुँदा बीमालेख बमोजिम रु.५,००,०००।- (पाँच लाख रुपैयाँ) मृत्यु दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको भनाई रहेको पाईन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा भएको ना.३ ख.२५९९ नं.को बस मिति २०६९।०५।०९ मा दुर्घटना हुँदा मृत्यु भएका व्यक्ति उक्त बसको सहचालक भएको पुष्टि नभएकोले यात्रु तर्फको दायित्व मात्र उत्पन्न हुने र सहचालकको दुर्घटना मृत्यु दावी बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा दुर्घटनाबाट मृत्यु भएको व्यक्ति नर बहादुर भुजेल बसमा यात्रारत यात्रु वा बसको सहचालक के हो सोको यकिन गरी बीमालेख अन्तर्गत सहचालक वा यात्रुको मृत्यु दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने हो सो सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा सर्भे प्रतिवेदनमा बसको खलासी साइला तामाङ्ग भन्ने व्यक्तिको मृत्यु भएको भन्ने उल्लेख भएको देखिएतापनि उक्त व्यक्ति काका भन्ने नर बहादुर भुजेल भएको यकिन गरी कमलामाई नगरपालिका, सिन्धुलीबाट मिति २०६८।०९।२१ मा जारी भएको पत्र तथा सोही अनुरूपको चालकको बयान र अधिकार प्राप्त अन्य निकायबाट जारी भएका पत्रहरुमा उल्लेख भएको देखिदा उक्त बस दुर्घटनामा परी मृत्यु भएको व्यक्ति नर बहादुर भुजेल नै भएको मान्नु पर्ने देखिन्छ । निज मृतक नर बहादुर भुजेल दुर्घटनाग्रस्त बसको सहचालक भए नभएको सम्बन्धमा विचार गर्दा मध्यमाञ्चल बस व्यवसायी संघको मिति २०६८।१०।१२ को दुर्घटना जानकारी पत्रमा सहचालक नर बहादुर भुजेलको दुर्घटनामा मृत्यु भएको भन्ने उल्लेख भएको, सोही बसका चालकले अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष गरेको बयानमा काका भन्ने नर बहादुर भुजेल खलासी भएको भन्ने उल्लेख भएको र सो दुर्घटना सम्बन्धमा तयार गरिएका मुचुल्का, बयान, धनुषा जिल्ला अदालतको मिति २०६८।०८।२५ को फैसला एवं जिल्ला प्रहरी कार्यालय, धनुषाको मिति २०६८।१०।०९ को पत्र समेतबाट मृतक सहचालक/खलासी नर बहादुर भुजेल भन्ने उल्लेख भएको अवस्थामा चलानी छूट पुर्जीमा सहचालकको नाम उल्लेख नभएकोले मृतकलाई सहचालक मान्न नमिल्ने हुँदा निजलाई यात्री मानी भुक्तानी गर्नु पर्ने भन्ने बीमकको जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, बीमालेख अन्तर्गत सहचालकको दुर्घटना मृत्यु दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडलाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उपनियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल माघ ०८ गते रोज १ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं ९६२/२०६९।०८।३१

बीमित/निवेदक

श्री कमल बहादुर परियार,
बुढानिलकण्ठ -५, काठमाण्डौ ।

बीमक/विपक्षी

श्री लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
ज्ञानेश्वर, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: मोटर बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा “नविल बैक धनी र कमल बहादुर परियार ऋणी भएको बा.२ ख. ४५५६ नं को बस बारा जिल्लाको सिमरा गा.वि.स वडा नं ३ स्थित वि.स. २०६८।०७।१३ मा दुर्घटना भएको जानकारी इलाका प्रहरी कार्यालय बारालाई थाहा छ । उक्त बसको बीमा लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड मा रहेको र सम्पूर्ण आवश्यक कागजातहरू उपलब्ध गराउदा पनि सो कम्पनीले क्षतिपूर्ति दिन आनाकानी गरेकाले क्षतिपूर्ति पाउँ भन्ने व्यहोरा निवेदक कमल बहादुर परियारको मिति २०६९।०४।३१ को उजुरी निवेदन ।
२. उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत सात (७) दिन भित्र पेश गर्न बीमक लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्सलाई समितिको मिति २०६९।०५।०६ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
३. उक्त सम्बन्धमा तहाँबाट माग भए बमोजिम सम्पूर्ण काम कारवाहीको विवरण निम्नानुसार भएको जनकारीको लागि अनुरोध गर्दछौ ।

बीमित श्री कमल बहादुर परियार द्वारा पेश गरिएको दावी सम्बन्धी कागजातहरू साथ संलग्न श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय ,बारा कलैयाको च.नं.४०९४ तथा मिति ०६८।०९।०७ को बीमा बापतको रकम उपलब्ध गराई दिने विषयको पत्रमा निम्न व्यहोरा उल्लेख भई आएको जानकारी लागि अनुरोध गर्दछौ ।

बा.२ ख. ४५५६ नं. पथलैया तर्फबाट विरगंज तर्फ जान लागेको बसले सोही दिसा तर्फबाट आएको ना.१९ प. ३५२६ को मोसा लाई पछाडीबाट ठक्कर दिदा मो.सा मा सवार मो.सा चालक बुद्धिमान तामाङ्ग तथा मो.सा मा बस्ने सुनमाया तामाङ्ग र फुलमाया तामाङ्ग

-गरी जम्मा ३ जना) घाइते भएकोमा उपचारको क्रममा घाइते मध्ये सुनमाया तामाङ्को मृत्यु भएको सवारी ज्यान मुद्दामा सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन २०४९ को दोस्रो संशोधन नियमावली २०६६ बमोजिम ...मृतक तथा घाइते हरुको तेस्रो पक्ष बीमाको रकम उपलब्ध गराइ दिनु हुन ।

उपरोक्त व्यहोरा तथा प्राप्त कागजातहरु अनुसार मो. सा मा वर्ष २२ २५२ ४५ को गरी जम्मा ३ जना सवार भएको देखियो ।

यातायात व्यवस्था ऐनको परिच्छेद ३ को बुँदा नं (१५) यात्रीबाहक सवारीको वर्गीकरण स्तर तथा क्षमताको (च) मा उल्लेख भए अनुसार,

मोटरसाइकल, स्कुटर र सन साइन चालक सहित बढिमा २ जना सम्म यात्री राख्न सक्ने सिट संख्या भएको । साथै मो.सा. को दर्ता कितावमा समेत चालक सहित क्षमता २ जना मात्र भनी प्रष्ट उल्लेख भएको अवस्थामा प्रपित दावीमा तेस्रो पक्ष ३ जना मो.सा. मा सवारको क्षतिपूर्ति तथा औषधोपचार माग भएको देखियो ।

उपरोक्त व्यहोरा अनुसार प्रेषित दावीमा यातायातको प्रचलित ऐन, कानून बमोजिम मो.सा.संचालन नभई ऐन नियम उल्लंघन गरी चलाइएको र मो.सा चालकको लापरवाहीको कारणले गर्दा दुर्घटना हुन गएको देखिएको हुँदा यस कम्पनीबाट च.नं. १००३।०६८।०९६९ तथा मिति २०६८।१२।२३ गतेको पत्र मार्फत श्री प्रहरी प्रधान कार्यालय ,केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोलाई उक्त घटना सम्बन्धमा अनुसन्धानको लागि पत्र पठाएको अनुरोध गर्दछौ । यद्यपी श्री प्रहरी प्रधान कार्यालय ,केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोबाट सो दुर्घटनाको अनुसन्धान सम्बन्धमा हाल सम्म कुनै आधिकारिक पत्र प्राप्त नभएको हुँदा प्रस्तुत दावी प्रकृया मुलतवीमा रहेको व्यहोरा जानकारीको लागि अनुरोध गर्दछौ । साथै सो सम्बन्धमा केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोबाट प्रतिवेदन पेश गर्न गराउन तहाँबाट पहल गरी दिन हुन अनुरोध गर्दछौ भन्ने व्यहोरा मिति २०६९।०५।१२ को बीमकको लिखित जवाफ ।

४. तहाँबाट यस समितिलाई समेत बोधार्थ दिई प्रहरी प्रधान कार्यालय केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरो नक्साल काठमाण्डौमा अनुरोध गरे बमोजिम कारवाही भई जिल्ला प्रहरी कार्यालय बाराको मिति २०६९।०२।२३ बाट लेखि आएको व्यहोरा रहँदा रहँदै केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोबाट आधिकारिक पत्र नआएको भन्ने सम्बन्धमा समितिको गम्भिर ध्यानाकर्षण भएको व्यहोरा जानकारी गराइन्छ । मृतक पैदल यात्री भएको जि.प्र.का. को उल्लेखित पत्रको विवरण खण्डन गर्ने कानूनी आधार तथा मोटर साइकल चालकको लापरवाही भएको पुष्टि गर्ने प्रमाण सहित सक्कल बीमालेख (पोलिसी डकेट) घटना स्थल मुचुल्का,दुर्घटना स्थल मुचुल्का ,प्रहरी प्रतिवेदन तथा सो दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने अन्य कागजात प्रमाण भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात(७) दिन भित्र पेश गर्न समितिको मिति २०६९।०८।२० को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।

५. उक्त पत्रमा उल्लेख गरिएका व्यहोरा सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार भएको जानकारीका लागि अनुरोध गर्दछौ ।

(१) यस कम्पनीबाट मिति २०६८।१।२३ गतेको पत्र मार्फत श्री प्रहरी प्रधान कार्यालय, केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोलाई मिति २०६८।०७।१६ गते जिल्ला बारा पिपरा गा.वि.स. वडा नं ३ स्थित वीरगंज पथलैया सडक खण्डमा ३ जना यात्रु सवार भएको मोटरसाइकललाई बस नं वा.२ ख. ४५५६ ले ठक्कर दिदा भएको दुर्घटनाको सम्बन्धमा श्री इलाका प्रहरी कार्यालय सिमरा बाराको मिति २०६८।१।२२ को पत्र तथा श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय बारा कलैयाको मिति २०६८।०९।०७ गतेको पत्र प्राप्त भएकोले सो सम्बन्धमा अनुसन्धान गरिदिनुहुन भनी अनुरोध गरिएको पत्र पठाईएको । यस कम्पनीको उक्त पत्रको सिलसिलामा श्री केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोबाट मिति ०६।१०।१०६ गतेको पत्र मार्फत श्री अञ्चल प्रहरी कार्यालय नारायणी विरगंजलाई सत्य तथ्य छानविन गरी सो को जानकारी श्री केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोलाई दिन हुन भनी पत्र लेखिएको । उक्त अनुसन्धानको सम्बन्धमा सत्य तथ्य विवरण श्री केन्द्रिय अनुसन्धान ब्यूरोको प्रतिवेदन मार्फत यस कम्पनीलाई उपलब्ध हुनु पर्नेमा सो को प्रतिवेदन हाल सम्म प्राप्त नभएको यद्यपी उक्त सम्बन्धमा श्री जिल्ला प्रहरी कार्यालय बाराको मिति ०६।१०।२३ गतेको पत्र मार्फत निम्न व्यहोराको पत्र प्राप्त भएको ।

उपरोक्त सम्बन्धमा तहाँ कम्पनीको च.नं १००३ मिति २०६८।१।२३ गतेको पत्र तथा अञ्चल प्रहरी कार्यालय पर्सा विरगंजको च.नं ९२१ मिति २०६९।०१।१७ गतेको पत्र सम्बन्धमा वास्तविक के हो भनी इलाका प्रहरी कार्यालय सिमरालाई पत्राचार गरिएकोमा वा.२ ख. ४५५६ नं को बसले ना.१९ प.९५२६ को मोटरसाइकललाई ठक्कर दिई ३ जना घाइते भएको भन्ने जानकारी प्राप्त हुन आएको र तत्काल यस कार्यालयबाट प्रहरी टोली घटनास्थल जादा तिनै जना घाइतेहरुलाई घटनास्थल वरपरका स्थानीय व्यक्तिहरुले उपचारको लागि अस्पताल तर्फ पठाई सकेको र तिनै जना घाइते मोटर साइकलको यात्रु हो भनी स्थानीय व्यक्तिहरुबाट बुझिन आएको हुँदा सोही अनुसार घटना स्थल समेतको प्रारम्भिक अनुसन्धान कार्य सम्पन्न गरिए पछि घाइतेहरु उपचार पश्चात यस कार्यालयमा उपस्थित भई कागज गर्दा र बसको चालक पक्काउ परे पछि मात्र घाइते मध्येको सोममाया तामाङ्ग पैदल यात्रु हुन भन्ने एकिन खुल्न आएको हुँदा सोही अनुसार बीमा कम्पनीलाई पत्राचार गरिएको हो, भन्ने इलाका प्रहरी कार्यालय सिमराको च.नं १५४८ मिति २०६९।०२।१४ गतेको पत्र यस कार्यालयमा प्राप्त हुन आएको हुँदा सोही व्यहोरा अनुरोध गरिएको छ । उपरोक्त प्रतिवेदन अनुसार अनुसन्धान गर्न श्री इलाका प्रहरी कार्यालय सिमरालाई नै दिएको देखियो । साथै इलाका प्रहरी कार्यालयबाट दुर्घटनामा संलग्न घाइतेहरु तथा चालकलाई बयान लिई सोही व्यहोरा लाई खुलाई पठाएको देखियो ।

(२) श्री इलाका प्रहरी कार्यालय सिमरा बाराको मिति २०६८।०९।२२ को पत्र अनुसार

मोटरसाइकल सवार तीनै जना व्यक्तिहरु एकै ठाउँ जिल्ला बारा डुमरवाना गा.वि.स ७ को वासिन्दा भएको प्रमाणित गरिएको छ । मोटरसाइकल चालक श्री बुद्धिमान तामाङ्गको मृतक सुनमाया तामाङ्ग सानी आमा भएको प्राप्त जाहेरी दरखास्त बमोजिम देखिन्छ । यसै गरी मृतक सुनमाया तामाङ्ग र घाइते श्री फुलमाया (सोममाया) तामाङ्गको सम्बन्धमा प्राप्त नाता प्रमाणित पत्र बमोजिम आमा छोरी भएको देखिन्छ ।

उपरोक्त व्यहोरा अनुसार एकै परिवारका तीन व्यक्तिहरु मध्ये एक जना पैदल यात्री गरी भनी उल्लेख गरिएको वास्तविक हुनै नसक्ने व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं साथै डुमरखानाबाट सिमरा सम्मको दुरी १२ कि.मि. विहान ६:४५ बजे एकाघरका सदस्यहरु मध्ये एक जना पैदल यात्री र अन्य दुई जना मोटरसाइकलमा यात्रा गरी आउन र एकै साथ घटनास्थल पुग्नु असम्भव नै देखिन्छ ।

तसर्थ उक्त घटना घटनुमा श्री इलाका प्रहरी कार्यालय सिमरा बाराको मिति २०६८।० १।२२ को पत्रमा उल्लेख भए बमोजिम मोटरसाइकलमा तीन जना व्यक्ति सवार भई आएको कारण नै वास्तविक भएकोले प्रस्तुत दावी सवारी तथा व्यवस्था ऐनको परिच्छेद ३ को बुँदा नं १५ अनुसार दावी पछ्यौट गर्न नमिल्ने व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०८।२८ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातको अध्ययन गर्दा बीमक लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लि. मा बीमा भएको बा.२ ख.४५५६ नं.को बसले मिति २०६८।०७।१३ मा हेटौँडाबाट वीरगंज जाने क्रममा सोही दिशा तर्फ गइरहेको ना.१९ प.३५२६ नं. को मोटरसाइकललाई पछाडिबाट ठक्कर दिई दुर्घटना हुँदा श्रीमती सुनमाया तामाङ्ग घाइते भई उपचारको क्रममा निजको मृत्यु भएकोले अविधुत बीमक समक्ष सोको जानकारी गराएकोमा बीमकले हालसम्म तेस्रो पक्ष मृत्यु दावी भुक्तानी नगरेकोले बीमालेख अन्तर्गत तेस्रोपक्ष मृत्यु दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी रहेको पाईन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा भएको बा.२ ख.४५५६ नं.को बसले मिति २०६८।०७।१३ मा ना.१९ प.३५२६ को मोटरसाइकललाई पछाडिबाट ठक्कर दिदा उक्त मोटरसाइकलमा सवार व्यक्तिको मृत्यु भएकोमा प्रचलित ऐन कानून विपरीत मोटरसाइकलको सिट क्षमता भन्दा बढी तीन जना व्यक्ति सवार भएकोले बीमालेख बमोजिम तेस्रोपक्ष बीमा दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा तेस्रोपक्ष मोटरसाइकलमा सिट क्षमता भन्दा बढी व्यक्ति सवार भए/नभएको यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा बीमित बसले मोटरसाइकलको पछाडि पट्टी ठक्कर दिदा दुर्घटना भई श्रीमती सुनमाया तामाङ्को मृत्यु भएको सम्बन्धमा घटनास्थल मुचुल्काबाट दुर्घटनाग्रस्त मोटरसाइकलमा तीन जना सवार रहेको भन्ने उल्लेख भएको देखिएता पनि उक्त मुचुल्का एवं तीन जना सवार भन्ने सम्बन्धमा चालकको वयान समेतको आधारमा खडा गरिएका कागजात मध्ये इलाका प्रहरी कार्यालय सिमराबाट मिति २०६८।१२।०९ मा जारी भएको पत्रबाट उक्त मोटरसाइकलमा दुई जना मोटरसाइकल सवार भएको र एक जना पैदल यात्री भएको भन्ने उल्लेख गरेको देखिन्छ । यसैगरी बीमकले उक्त मोटरसाइकलमा सवार व्यक्तिको संख्या सम्बन्धमा केन्द्रीय अनुसन्धान व्यूरोलाई छानविन गरी यकिन गर्न अनुरोध गरे बमोजिम उक्त व्यूरोले सम्बन्धित जिल्ला प्रहरी कार्यालय मार्फत अनुसन्धान गर्न लगाई जिल्ला प्रहरी कार्यालय बाराको मिति २०६९।०२।२३ को पत्रबाट उक्त दुर्घटनाग्रस्त मोटरसाइकलमा दुई जना सवार भएको भन्ने यकिन गरी बीमकलाई जानकारी गराएको अवस्था देखिदा सो मोटरसाइकलमा दुई जना व्यक्ति सवार रहेको देखियो । अतः दुई जना व्यक्ति मोटरसाइकलमा यात्रा गरेको देखिदा सिट संख्या भन्दा बढी व्यक्ति सवार भएकोले तेस्रो पक्ष दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ बीमालेख बमोजिम तेस्रो पक्ष मृत्यु दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडलाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उपनियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल माघ ०८ गते रोज १ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं. ४०४/२०६८/०४/१६

बीमित/निवेदक

श्री प्रकाश कुमार श्रेष्ठ
धुलिखेल, काभ्रे ।

बीमक/विपक्षी

श्री एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
तिनकुने, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: मोटर बीमा दावी कारे ।

बीमा ऐन, २०४९को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपरोक्त विषयमा "म निवेदकले एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.संग बीमा संभौता गरी बीमालेख नं १११/०२/०१/०२/०१/३४५२ /०६६-०६७ अन्तर्गत ना.३ ख.२५४३ नं.को भाडाको ट्रक बीमा गराएकोमा उक्त ट्रक मिति २०६७०२।०९ गते राति दुर्घटना भएको हुँदा बीमादावी क्षतिपूर्ति माग गरी सम्बन्धित एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनीमा सोही समयमा निवेदन पेश गरी कारवाही प्रक्रिया अगाडी बढाएको थिए तर हालसम्म उक्त कम्पनीबाट कुनै पनि किसिमको क्षतिपूर्ति नदिई आलटाल गरी अन्याय गरेको हुँदा बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) ,दफा १७(२) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ बमोजिम यो उजुरी निवेदन गर्न आएको छु । मेरो निवेदन दावी निम्न प्रकरणहरु बमोजिम छ ।

ना.३ ख.२५४३ नं.को भाडाको ट्रक श्री हिमालयन बैंक लि.को नाममा रहि ऋणीको रुपमा म प्रकाश कुमार श्रेष्ठ र एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. तीनकुने काठमाण्डौ बीच बीमालेख नं १११/०२/०१/०२/०१/ ३४५२/०६६-०६७ बमोजिम व्यवसायिक (मालवाहक) सवारी साधनको रुपमा बीमा भएको र सो बीमालेखको बीमा अवधी सन् २०१०/०५/२० अर्थात २०६७०२।०६ देखि सन् २०११।०५।१९ अर्थात २०६८।०२।०५ गते सम्म रहेको अवस्थामा उक्त बीमा अवधि भित्रै सञ्चालनमा रहेको उक्त ट्रक दुर्घटना भएको थियो । मिति २०६७।०२।०९ अर्थात सन् २०१०।०५।२३ का दिन उक्त ना.३ ख.२५४३ नं.को ट्रक सिमेन्टका बोराहरु लोड गरी महेन्द्र राजमार्गको पथलैया ढल्केबर सडक खण्डमा पूर्वतर्फ जाँदै गर्दा चन्द्रनिगाहपुर चोकदेखि पूर्व रहेको चादनी पुल नजिक पल्टन गई आकस्मिक दुर्घटना भएको र सोही दिन अपराह्नमा घटनाको प्रारम्भिक जानकारी फ्याक्स मार्फत एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.को काठमाण्डौ स्थित कार्यालयमा गराइएको थियो । साथै मिति २०६७।२।१५ मा उक्त ट्रकका सवारी

चालक चेत बहादुर थापा मगरबाट समेत घटनाको लिखित जानकारी कम्पनीमा गराइएको थियो । उक्त ट्रक दुर्घटना भएको सम्बन्धमा इलाका प्रहरी कार्यालय, चन्द्रनिगाहपुर, रौतहटले घटनाको तत्काल उद्धार गरी मिति २०६७०२।०९ गते राति १:३० बजेको समयमा रौतहट चन्द्रनिगाहपुर गा.वि.स.वडा नं.५ स्थित महेन्द्र राजमार्ग खण्डमा उक्त ट्रक अनियन्त्रित भई अचानक पल्टन गइ ट्रक पूर्णरूपले क्षति भएको भन्ने व्यहोरा खुलाई च.नं.८०७ मिति २०६७०२।२० को पत्रबाट सिफारिस भई आएको समेत उक्त ट्रक बीमा अवधि भित्र नै संचालन भईरहेको अवस्थामा दुर्घटना भएको कुरा पुष्टि भईरहेको अवस्था छ । सोही क्रममा उक्त इन्स्योरेन्स कम्पनीले उक्त ट्रकको २०६७।२६ सम्म कायम रहेको रुट इजाजत पत्र, २०६७।२३ सम्म नवीकरण भएको सवारीधनी प्रमाणपत्र, २०६७।२६ सम्म बहाल रहेको कोशी अञ्चल यातायात व्यवस्था कार्यालयको सवारी जाँचपास प्रमाण पत्र, सवारी चालकको चालक अनुमति प्रमाण पत्र २०६७।०५।०६ सम्म बहाल रहेको कोशी अञ्चल यातायात व्यवस्था कार्यालयको सवारी जाँचपास प्रमाणपत्र, क्षतिपूर्ति लागतको कोटेशन आदि समेतका प्रमाण कागजात बुझिलिएको थियो । समयमै उपरोक्त प्रमाण कागजातहरु सम्बन्धित इन्स्योरेन्स कम्पनीमा पेश गरिँदा पनि कम्पनीका तर्फबाट हालसम्म बीमा क्षतिपूर्ति को रकम उपलब्ध नगराई कुनै सूचना वा लिखित जानकारी समेत गराइएको छैन । बीमा क्षतिपूर्ति रकम पाउँ भनि पटक-पटक ताकेता गर्न कार्यालय जाँदा तत्कालै भराउनु पर्ने मोटर दावी फारम घटना घटेको करिब ६ महिना पश्चात मात्र मिति २०६७।१३ मा इन्स्योरेन्स कम्पनीका कर्मचारीले मलाई सो मोटरदावी फारम भरी दस्तखत गर्न लगाउनु भयो । यसरी लामो समयसम्म मैले बीमादावी क्षतिपूर्ति रकम नपाएकोले मिति २०६८।४।१२ गते सो बीमा दावी उपरको कारवाही प्रक्रिया सम्बन्धमा बुझन एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.को कार्यालयमा गई लिखित निवेदन पेश गरी कारवाही प्रक्रियाको मिसिल संलग्न सम्पूर्ण प्रमाण कागजातहरुको प्रतिलिपी माग गरेकोमा उक्त इन्स्योरेन्स कम्पनीबाट कारवाहीको प्रक्रिया सम्बद्ध कुनै पनि कागजातको जानकारी दिन नमिल्ने मौखिक व्यहोरा जनाई प्रारम्भमा मैले पेश गरेको घटनाको जानकारी बीमादावी क्षतिपूर्ति माग फारम लगायतका कागजात मात्रको फोटोकपी उपलब्ध गराई अन्य कागजातहरुको नक्कल दिइएन । मैले बीमादावी क्षतिपूर्ति सम्बन्धमा के भयो, अब मलाई विलम्ब नगरी मैले पाउने क्षतिपूर्तिको रकम दिनोस भनी अनुरोध गर्दा तपाईंले क्षतिपूर्ति पाउनु हुन्न भन्ने सम्मको ठाडो मौखिक जवाफ दिईयो । के कति कारणले नपाउने हो, सो समेत नखुलाइ हालसम्म क्षतिपूर्ति रकम नदिई साह्रै अन्याय गर्नु भएकोले यो निवेदन गर्न आएको छु । अतः विपक्षी एलाइन्स इन्स्योरेन्स लि.र म निवेदकका बीचमा मिति २०६७।२।६ देखि २०६८।२।५ गते सम्म लागू हुने गरी ना.३ ख.२५४३ नं.को भाडाको ट्रक बीमा गर्न सम्झौता भई बीमा गराएको उक्त ट्रक बीमा अवधि समाप्त नहुँदै मिति २०६७।२।९ मा दुर्घटना भई क्षतिग्रस्त भएको र सो कुरा ईलाका प्रहरी कार्यालय, चन्द्रनिगाहपुर रौतहटले सिफारिस गरिदिएको पत्र समेतका मिसिल संलग्न प्रमाण कागजातहरुबाट पुष्टि भई

रहेकोमा हालसम्म पनि मलाई बीमाको क्षतिपूर्ति बापत पाउने रकम उपलब्ध नगराई आलटाल गरेको हुँदा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को (२) बमोजिम दायित्व निर्धारण गर्न लगाई ऐ को ३२(४) बमोजिम बीमा दावी रकम दिलाई भराई पाउन सादर अनुरोध गर्दछु । भन्ने व्यहोराको निवेदक प्रकाश कुमार श्रेष्ठको मिति २०६८।०४।१६उजुरी निवेदन ।

२. उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम समितिको मिति २०६८।०४।३० को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।

३. उक्त ना. ३ ख. २५४३ नं. को भाडा ट्रकको मिति २०।०५।२०१० देखि १९।०५।२०११ सम्म लागु हुने गरी व्यापक बीमा गरिएकोमा मिति २३।०५।२०१०(०६।०२।०९) को पत्र अनुसार ना.३ ख. २५४३ नं को भाडा ट्रक आज राति १:३० को समयमा पथलैयाबाट पूर्व तर्फ जाने क्रममा चन्द्रनिगाहपुरबाट अगाडी चाँदनी पुल नजिक पल्टन गई दुर्घटना हुन भएको जानकारी प्राप्त भयो ।

उक्त दुर्घटनाको स्थलगत सर्भे गर्न मिति २०६७।०२।०९ (२३।०५।२०११) का दिन विरगंजका सर्भेयर श्री हनुमान श्रेष्ठलाई नियुक्त गरिएकोमा निज सर्भेयरले मिति ०५।०३।०३ मा स्थलगत सर्भे प्रतिवेदन पेश गरेको ।

उक्त दुर्घटनाको फाइनल सर्भे श्री पुष्प कार्कीलाई मिति २०६७।०२।२५ का दिन नियुक्त गरिएकोमा मिति २०६७।०६।२६ का दिन रु. ३,७२,५८७।५० को क्षति मुल्याङ्कन गरी ल्याएको । उक्त दुवै सर्भेयरको प्रतिवेदन तथा प्रहरी प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको दुर्घटना मितिको सम्बन्धमा कम्पनीलाई विश्वास नलागी श्री राजीव ठाकुरलाई अनुसन्धानको लागि नियुक्त गरिएकोमा निज सर्भेयरले मिति २०६७।१०।०९ मा पेश गरेको अनुसन्धान प्रतिवेदनमा दुर्घटना मिति २०६७।०२।०६(२०।०५।०१०) विहीबार विहान अन्दाजी १:३० बजे दुर्घटना भएको भनी लेखि आएको यसरी मिति २०६७।०२।०६ गते विहान अन्दाजी १:३० बजे दुर्घटना भएको ट्रकको मिति २०६७।०२।०६ गते अपरान्ह १७:१५ बजे बीमा गरी सकेपछि दुर्घटना भएको भन्ने निवेदकको निवेदन संग मेल नखाएकोले उक्त उजुरी निवेदन खारेज गरी पाउँ । सहयोगको लागि धन्यवाद भन्ने व्यहोराको बीमकको मिति २०६८।०५।११ को लिखित जवाफ ।

४. उपर्युक्त सम्बन्धमा मिति २०६७।०२।०६ को अपरान्ह ५:१५ बजे बीमालेख जारी भएको देखिएको तथा तहाँबाट प्रारम्भिक सर्भे गर्न खटाइएका सर्भेयर H.M Shrestha को प्रतिवेदनबाट दुर्घटना मिति २०६७।०२।०९ गते विहान १:३० बजे उल्लेख भएको तथा फाइनल सर्भे गर्न खटाइएका सर्भेयर पुष्प कुमार कार्कीको प्रतिवेदनबाट दुर्घटना मिति २०६७।०२।०९ उल्लेख भएको र अनुसन्धान गर्न खटाइएका सर्भेयर श्री राजीव ठाकुरको

प्रतिवेदनबाट दुर्घटना मिति २०६७०२।०६ विहान ९:३० बजे भएको सम्बन्धमा उक्त वीमालेख जारी गर्नु पूर्व दुर्घटना भएको पुष्टि गर्ने प्रहरी प्रतिवेदन, घटनास्थल मुचुल्का तथा अन्य कागजात भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र पेश गर्नु हुन तथा स्थलगत सर्भे गर्दा खिचिएका फोटोग्राफहरु र स्थलगत सर्भे एवं अन्तिम सर्भे प्रतिवेदन प्राप्त भए पछि पून सर्भेयर नियुक्त गर्ने कानूनी आधार समेत पेश गर्न वीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ (१ख) बमोजिम समितिको मिति २०६८।०९।२९ को पत्रबाट वीमकलाई निर्देशन ।

५. कुनै पनि दावीको सम्बन्धमा दावीमा शंका उत्पन्न नभएको अवस्थामा समयमानै दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने दायित्व वीमा कम्पनीको भएकोमा दुई मत छैन यस दावीमा दावी कर्ताले मिति २०।०५।२०१० देखि मिति १९।०५।०१० सम्मको लागि वीमा गर्न सो बस्मा गरे बापत मिति २१।०५।०१०(०७।०२।०६७) मा वीमाशुल्क भुक्तान गर्नु अघि मिति २३।०५।२०१०(२०६७।०२।०९) मा दुर्घटना भएको भनी सूचना दिनु । यसरी ३ दिन भित्र वीमा गरी दुर्घटना समेत भएको अवस्थामा अन्तिम सर्भे गरी सकेको अवस्थामा पुनः अनुसन्धानको लागि अन्य सर्भेयर पठाउनु परेको हो ।

वीमा कम्पनीले वीमा दावी फछ्यौट गर्दा जायज दुर्घटना जसको समयमानै वीमा गरिएको छ । त्यसको दायित्व लिनु पर्ने हुन्छ । यस दावीको सम्बन्धमा अन्तिम सर्भेयर र स्थलगत सर्भेयरले उक्त दुर्घटना मिति सम्बन्धमा कुनै अनुसन्धान गरेको देखिदैन जुनकी सर्भेयरको कर्तव्य भित्र पर्दथ्यो । यसरी वीमा कम्पनीलाई दुर्घटना मिति सम्बन्धमा स्थलगत तथा अन्तिम सर्भे हुन र सर्भेयरबाट कुनै अनुसन्धान गरेको नदेखिनुले अनुसन्धान गर्न अन्य सर्भे पठाउनु परेको हो यसमा वीमा कम्पनीको अध्ययन खाली सत्य तथ्य पत्ता लगाउनु खोजिएको मात्र हो ।

यसरी अनुसन्धान गर्ने सर्भेयरले वीमा गर्नु भन्दा अगाडीनै दुर्घटना भएको र दुर्घटना भएको र दुर्घटना भई सकेपछि मात्र वीमा गरेको भन्ने प्रतिवेदन दिएको अवस्थामा दावी कर्ताले दावी लिने उद्देश्यबाट पछि वीमा गरेको बुझिन आएको अवस्थामा वीमा दावी दिन नमिल्ने भनी गरिएको निर्णय ठिकै देखिएकोले उक्त उजुरी निवेदन खारेज गर्न पूनः सादर अनुरोध गर्दछौ । यस सम्बन्धमा अनुसन्धान गर्ने सर्भेयरलाई बुझि निजको जवाफलाई प्रमाण लगाई पाउँ । सहयोगको लागि धन्यवाद भन्ने वीमकको मिति २०६८।१०।११ को लिखित जवाफ ।

६. पुन का.शा.१८ को उक्त उजुरी निवेदनको सम्बन्धमा यस कम्पनीबाट सर्भेयर श्री प्रकाश न्यौपानेलाई थप अनुसन्धानमा पठाएकोमा निज सर्भेयरले यस कम्पनी समक्ष पेश गरेको प्रतिवेदनसाथ श्री इलाका प्रहरी कार्यालय चन्द्रनिगाहापुर रौतहटको प.स. ०६६।०६७ च.नं ८०७ मिति २०६७।०२।०६ मा लेखिएको “जो जसलाई सम्बन्धमा राख्छु” पत्रको प्रतिलिपी यसै पत्रसाथ पठाएका छौ । उक्त दावी कर्ताबाट यस कम्पनीमा दावी लिने मनसायबाट मिति २०६७।०२।०६ मा भएको दुर्घटनालाई मिति

२०६७०२१०९ गते बनाई अर्को प्रहरी प्रतिवेदन समेत पेश गरेको देखिन आएकोले उक्त दावी रद्द गरी पाउन अनुरोध गर्दछौं भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६८१०१२० को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न सम्पूर्ण कागजातको अध्ययन गर्दा बीमक एलाइन्स इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडमा बीमा भएको ना.३ ख.२५४३ नं.को ट्रक मिति २०६७०२१०९ मा पूर्व तर्फ जाँदा चन्द्रनिगाहपुर, रौतहट सडक खण्डमा दुर्घटना भई क्षति भएकोले अविलम्ब बीमक समक्ष दावी गरेकोमा बीमकले हालसम्म दावी भुक्तानी नगरेको हुँदा व्यवसायिक बीमालेख अन्तर्गत दुर्घटनाबाट भएको क्षति बराबर रु.७,३०,६९५।- (सात लाख तीस हजार छ सय पन्ध्र) भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी रहेको पाईन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा भएको ना.३ ख. २५४३ नं.को ट्रक दुर्घटना भई क्षति भएको जानकारी पाएपछि तत्काल क्षति मूल्याङ्कन गर्न सर्भेयर खटाइएको र पेश हुन आएको सर्भे प्रतिवेदनबाट दुर्घटना मिति यकिन गर्नु पर्ने भनी उल्लेख भए बमोजिम पुनः अनुसन्धान गर्दा मिति २०६७०२१०६ को विहान अन्दाजी ९:३० बजे दुर्घटना भएको र सोही दिन अपरान्ह ५:१५ बजे बीमा गराएको देखिदा बीमित ट्रक दुर्घटना भई क्षति भएपछि भुट्टा विवरण पेश गरी बीमा गराएकोले बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा ट्रक दुर्घटना भई क्षतिग्रस्त भएपछि बीमा गराएको हो/होइन भन्ने यकिन गरी बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा मिति २०६७०२१०६ मा ना.३ ख.२५४३ नं.को ट्रकको बीमा गर्न प्रस्ताव फारम भरिएको तथा सोही दिन अपरान्ह १७:१५ देखि लागू हुने गरी बीमालेख जारी भएको र बीमकबाट मिति २०६७०२१०७ मा बीमाशुल्क बुझेको रसिद जारी गरेको देखिन्छ । प्रस्तुत दावीमा ट्रकको दुर्घटना मिति हेर्दा इलाका प्रहरी कार्यालय चन्द्रनिगाहपुर, रौतहटको मिति २०६७०२१०६ को पत्रबाट दुर्घटना मिति २०६७०२१०६ को अन्दाजी ९:३० बजे उल्लेख गरेको र बीमितबाट मिति २०६७०२१०९ मा नै दुर्घटना भएको भनी प्रमाण पेश गर्न नसकेको अवस्थामा उक्त ट्रक मिति २०६७०२१०६ मा नै दुर्घटना भएको मान्नु पर्ने देखियो । यसरी दुर्घटना भई क्षतिग्रस्त भएको ट्रकको सत्य व्यहोरा लुकाई बीमितबाट भुट्टा विवरण पेश गरी बीमा गराएको कार्य बीमाको आधारभूत सिद्धान्त परम सद्विश्वसको सिद्धान्त समेतको विपरीत भएको आधारमा बीमालेख बमोजिम दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरलाई अन्त्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । यसर्थ, माग दावी पुष्टि नभएको हुँदा बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर

चित्त नबुभ्ने वीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत २०६९ साल माघ ०८ गते रोज १ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं. २७११/२०६९/०६/१५

बीमित/निवेदक

श्री नेहा विष्ट,

पथरी-१, मोरङ्ग ।

बीमक/विपक्षी

श्री अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी
(MetLife ALICO)

पुल्चोक, ललितपुर ।

मुद्दा: जीवन बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको सर्क्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त विषयमा मेरो बुवाले अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीमा मिति ०६११२११५ देखि बीमालेख प्रारम्भ हुने गरी बीमालेख नं. ३७४९२ र ३७४९३ अन्तर्गत शिक्षा संरक्षण योजना निमित्त बीमा गर्दै आउनु भएकोमा मिति ०६८१११०५ मा बुवाको स्वर्गारवण भएको र बीमा कम्पनीमा दावीको लागि माग गर्दा समर्पण मुल्य मात्र दिन मिल्ने भन्ने जवाफ प्राप्त भएको हुँदा सो जवाफ चित्त नबुझेकोले उचित क्षतिपूर्ति दिलाई दिनु हुन विनम्र अनुरोध गर्दछु भन्ने व्यहोराको निवेदीका नेहा विष्टको मिति २०६९१०६१५ को उजुरी निवेदन ।
- उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ (१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९१०६११६ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
- उल्लेखित पत्रको निर्देशानुसार सत्य तथ्य व्यहोरा निम्नप्रकारणहरुमा खुलाई बीमा ऐन, २०४९ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उपनियम (१क) समेतका आधारमा यो लिखित जवाफ पेश गरेका छौं । हाम्रो देहाय बमोजिमको लिखित जवाफ जिकिर अनुसार विपक्षीको उजुरी खारेज भागी भएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौं ।
- विपक्षीका बाबु नरेश कुमार विष्ट (बीमालेख मालिक) आफु बीमालेख मालिक भई आफ्नो छोरा बादल विष्टको रु.१,००,०००/- र छोरी विपक्षी नेहा विष्टको रु.१,००,०००/- को १५ वर्षे शैक्षिक संरक्षण योजना (15year Education

protection plan) अन्तर्गत जीवन बीमा गर्नका लागि यस कम्पनी समक्ष मिति २०६१।०२।१० (May 23, 2004) मा आवेदन दिएका थिए । निजले उक्त बीमाको आवेदनमा खुलाएको व्यहोराको आधारमा उक्त आवेदन स्वीकार गरी मिति २०६१।०२।१५ (May 28, 2004) बाट प्रारम्भ हुने गरी मिति २०६१।०३।३० (July 12, 2004) मा यस कम्पनीले निजको नाममा बीमालेख जारी गरेको थियो । यसै क्रममा मिति २०६८।११।०५ मा निजको मृत्यु भएको आधारमा निजकी पत्नी सुनिता कार्की विष्टले मिति २०६८।११।३० मा यस कम्पनी समक्ष उक्त बीमाको रकम भुक्तानीका लागि निवेदन दिनु भएको थियो । निज बीमालेख मालिकको उपचारसंग सम्बन्धित कागजातहरू अवलोकन गर्दा निजले बीमा आवेदन मिति भन्दा धेरै अगाडी देखि भएको आफ्नो मृगौला सम्बन्धी रोग तथा सो को उपचारको बारेमा बीमा आवेदनमा कुनै कुरा उल्लेख नगरी यस कम्पनीलाई फरक विवरण दिई परम सद्विश्वासको सिद्धान्त समेतको विपरित हुने गरी बीमालेख प्राप्त गरेको खुलु आएकोले निजको जीवन बीमाको रकम भुक्तानी गर्न नमिल्ने भई उक्त बीमाको समर्पण मुल्य रकम रु.५४,५४६।१८ मात्र भुक्तानी गर्न सकिने जानकारी निज सुनिता कार्की विष्टलाई हामी कम्पनीले मिति २०६१।०६।०१ मा गराएको थियो । हामी कम्पनीले उक्त जानकारी दिएपछि बीमित नेहा विष्टले उक्त बीमाको सम्बन्धमा हामी कम्पनीको विरुद्धमा त्यस समिति समक्ष प्रस्तुत उजुरी दिनु भएको रहेछ । विपक्षीको उक्त उजुरी निवेदन देहायको कारण र आधारमा खारेज भागी भएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौ ।

ख. बीमालेख मालिक श्री नरेश कुमार विष्टको उपचार सम्बन्धी कागजहरूबाट निज बीमालेख मालिक वि.स. २०५८ (२००१) देखिनै Multiple cysts in kidneys (मृगौला सम्बन्धी रोगबाट पिडित रहेको र सो को उपचार गराइ रहेको स्पष्ट देखिन्छ । तर निज बीमालेख मालिकले मिति २१०६१।०२।१० May 23, 2004) को बीमा आवेदन फारमको प्रश्न नं.६ (क) मा “के तपाईं कहिले मुटु सम्बन्धी कुनै रोग बाथ, फोक्सो, किडनी कलेजो वा पेट सम्बन्धी अन्य कुनै रोगबाट पिडित हनुहुन्थ्यो ? (Have you ever suffered from any disesses of the heart ,arteries, lungs, kidneys liver and other abodminal organs) भनी सोधिएको प्रश्नको जवाफमा निजले आफु उक्त रोगबाट पिडित छैन (No) भनी स्पष्टरूपमा उल्लेख गरेको देखिन्छ । यसरी निज बीमालेख मालिकले आफूलाई भएको रोग तथा उपचारको कुरा ढाँटी तथा लुकाई आफ्नो स्वास्थ्य अवस्था राम्रो छ भनी बीमाको आवेदनमा घोषणा गर्नु भएको र सोही आधारमा निजको बीमा स्वीकार भएको हुँदा निजको बीमा बापतको रकम भुक्तान गर्न नमिल्ने भै भुक्तानी नदिएको हो । यस्तो अवस्थामा विपक्षीको उक्त उजुरी निवेदन खारेज भागी भएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछु ।

ग. बीमा गराउन चाहने व्यक्तिले बीमा गराउन चाहेको विषयसंग सम्बन्धित

आफुलाई जानकारी भए सम्मको तथ्यहरु यथार्थरूपमा बीमक समक्ष प्रकट (Disclose) गर्नु पर्दछ भन्ने कुरा बीमा व्यवसायको सर्वमान्य सिद्धान्त हो । बीमा कम्पनीले बीमाको आवेदकले दिएको जानकारीको आधारमा जोखिमको मुल्याङ्कन गरी उक्त जोखिम स्वीकार गर्ने वा नगर्ने निष्कर्षमा पुग्दछ । जीवन बीमाको हकमा बीमाका लागि आवेदन दिने व्यक्तिको स्वास्थ्य स्थिति र शारिरिक अवस्थानै जोखिम स्वीकार गर्ने वा नगर्ने मुख्य आधार हो । जीवन बीमाका लागि आवेदन दिने व्यक्तिले आवेदनमा खुलाएको निजको स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित जनाकारीका आधारमा नै त्यस्तो व्यक्तिको जीवन बीमाको जोखिम स्वीकार गर्ने वा नगर्ने कुराको निर्णय बीमा कम्पनीले लिन्छ । भुट्टा व्यहोराको आधारमा बीमाको आवेदन स्वीकार हुँदैन वा सोही आधारमा बीमालेख जारी हुँदैन त्यस्तो व्यक्तिको जीवन बीमाको जोखिम स्वीकार योग्य नहुने जीवन बीमाको सर्वमान्य सिद्धान्त हो । जीवन बीमाको मुलभूत शर्तको रूपमा रहेको स्वास्थ्य सम्बन्धी व्यहोरानै भुट्टा उल्लेख गरेको अवस्थामा त्यस्तो आवेदनको आधारमा भएको जीवन बीमा शुरुदेखिनै निष्प्रभावी र शून्य हुने कुरामा विवाद छैन । यस्तो अवस्थामा निज बीमालेख मालिकले आफूलाई भएको रोग लुकाई तथा भएको सत्य तथ्य व्यहोरा प्रकट नगरी दिएको आवेदनको आधारमा जारी भएको बीमालेख अन्तर्गतको रकम भुक्तानी गर्न बीमाको सर्वमान्य सिद्धान्त समेतका आधारमा मिल्दैन । तसर्थ विपक्षीका उजुरी निवेदन खारेज गरी पाउन अनुरोध गर्दछौ ।

घ. निज बीमालेख मालिकले बीमाको आवेदन फारम भर्दा आफ्नो मृगौला सम्बन्धि रोगका बारेमा केही कुरा प्रकट नगरी उक्त कुरा लुकाई गलत व्यहोरा उल्लेख गरेको प्रष्ट छ । हामीले प्राप्त गरेको बीमालेख मालिकको उपचारसंग सम्बन्धित कागजातहरु मध्ये डा. राजेन्द्र कुमार अग्रवाल (Dr.Rajandra Kumar Agrawal) को मिति २०६६।०९।२३ (May 06,2009) को कागजमा प्रष्ट रूपमा निजलाई सन् २००९ मा नै multiple cysts in the kidneys भएको भनेर उल्लेख गरिएको छ । यसै गरी डाक्टर ऋषि कुमार काफ्लेले को मिति २०६६।१०।२६ (February 09.2010) को उपचारको कागजमा diagnosed ADPKD was seen at CMCHS Vellor evaluated by Dr R.K Agrawal 2001 CMCHS crea 1.4 लेखिएको छ ।

यसबाट मिति २०६९।०२।१० (May २३।२००४) मा हामी कम्पनी समक्ष बीमाको आवेदन दिनुभन्दा अगावै निज बीमालेख मालिक मृगौलाको रोगी भएको कुरा स्पष्ट हुन्छ । यसै गरी उक्त बीमाको आवेदन दिए पश्चात समेत पटक पटक विभिन्न अस्पतालहरुमा उपचार गराई औषधी सेवन गरी रहेबाट निज बीमालेख मालिक मृगौलाको दीर्घ रोगी भएको पुष्टि हुन्छ । निज बीमालेख मालिकले सन् २००९ मा भारतको भेलोर शहर स्थित क्रिश्चियन मेडिकल कलेजमा आफ्नो रोगको उपचार गराएको र सोही रोगको उपचारकै क्रममा त्रि.वि शिक्षण

अस्पताल महाराजगंजमा निजको मृत्यु भएको अवस्था छ । उपरोक्त तथ्यहरुबाट निज बीमालेख मालिकले आफुलाई रोग लागेको थाहा जानकारी भए पछि अनुचित फाइदा लिने नियतबाट यस कम्पनीलाई गुमराह (misleading and deceiving) मा पारी बीमा गरिएको प्रष्ट हुन्छ । यसरी भुक्त्याई गरेको बीमाको आधारमा जीवन बीमाको रकम भुक्तानी दिन बीमा सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता र सिद्धान्त समेतले मिल्दैन । यस्तो अवस्थामा निज बीमितको जीवन बीमाको दावी रकम लिन विपक्षी नेहा विस्टले त्यस समिति समक्ष दिएको उजुरी निवेदन खारेज गरी पाउन हार्दिक अनुरोध गर्दछौ ।

ड. हामी कम्पनीमा निज बीमालेख मालिकले दिएको बीमाको आवेदनमा किटानी रुपमा बीमालेख मालिकले विगतमा कुनै रोगको उपचार गराएको छ छैन, अस्पताल भर्ना भएको छ छैन, भनी बीमालेख मालिकको विगतको उपचार (Medical history)का बारेमा सोधिएको छ । यसको जवाफ स्पष्टरुपमा आवेदकले दिनु पर्ने हुन्छ । बीमालेख मालिक नरेश कुमार विष्टले मिति २०६१।०२।१० (23, May २००४) मा यस कम्पनी समक्ष दिएको बीमाको आवेदनमा निजलाई कुनै रोग नलागेको तथा निजले कुनै रोगको उपचार नगराएको भन्ने व्यहोरा उल्लेख गर्नु भएको छ । तर निज बीमालेख मालिकका उपचारसंग सम्बन्धीत कागजातहरुले निज बीमालेख मालिकको हामी कम्पनी समक्ष जीवन बीमाको आवेदन दिनु भन्दा अगावै अर्थात २०५८ सन २००१ मा मृगौला सम्बन्धी रोगको उपचार गराएको कुरा स्पष्ट हुन्छ । यसबाट निजलाई अवेदन मिति भन्दा ४ वर्ष अघिदेखि मृगौलाको समस्या रहेको र बीमाको आवेदन दिने समयमा पनि निज उक्त रोगबाट पिडित रहेको कुरा निज बीमालेख मालिकका उपचार सम्बन्धी कागजातबाट प्रष्ट हुन्छ । आवेदकले भुठ्ठा व्यहोरा उल्लेख गरी आवेदन दिएको अवस्थामा निजको बीमालेख बदर हुने प्रावधान मिति २०६१।०२।१० (मे २३, २००४) मा निजको कम्पनी समक्ष दिएको उक्त जीवन बीमाको आवेदनमा उल्लेख छ । बीमालेखमा उल्लेखित प्रावधान बमोजिम बीमितले बीमाका लागि दिएको आवेदन बीमालेखको अभिन्न अंग मानिन्छ । तसर्थ शुरुदेखि नै बदरभागी बीमालेखका आधारमा विपक्षी लाई बीमाको रकम भुक्तानी गर्न नमिल्ने भएकाले विपक्षीको उक्त उजुरी जिवेदन खारेज भागी छ खारेज गरी पाउन हार्दिक अनुरोध गर्दछौ ।

च. बीमाका लागि पक्षको परम सद्विश्वास (Utmost Good Faith) अति आवश्यक हुन्छ । जीवन बीमाको जोखिम ग्रहण गर्ने निर्णयलाई तात्त्विक असर पार्ने खालका तथ्य/सूचनाहरु आवेदकले बीमक समक्ष खुलासा (Disclose) गर्नु पर्दछ । बीमितले बीमाका लागि आवेदन गरेको विषयसंग सम्बन्धित सवै तथ्यहरु प्रकट गरेको छ भनी बीमकले विश्वास गरेको हुन्छ । बीमाका लागि आवेदन गरेको विषयमा आवेदकले प्रकट गरेको तथ्य सूचनाको आधारमा जोखिमको मुल्याङ्कन

गरी बीमा गर्ने वा नगर्ने निष्कर्षमा बीमक पुगनुपर्ने हुन्छ । तसर्थ आवेदन गरेको बीमाको विषयसंग सम्बन्धीत सबै कुराहरु तथा सूचनाहरु बीमक समक्ष प्रकट गर्नु पर्ने दायित्व बीमित तथा बीमाका लागि आवेदन दिने व्यक्तिको भएको स्पष्ट छ । आवेदकले यस्तो दायित्वको उल्लंघन गरेमा त्यस्तो आवेदकको बीमा शुरुदेखि नै निष्प्रभावी र कानूनी मान्यता शुन्य हुने कुरा बीमा कानूनको सर्वमान्य सिद्धान्त हो । विपक्षीका बाबु तथा बीमालेख मालिक नरेश कुमार विष्टले मृगौला रोगको उपचार गराइरहेको कुरा निजले हामी कम्पनी समक्ष प्रकट (Disclose) नगरी आवेदक/बीमितले गर्नु पर्ने उच्च इमान्दारी/परम सद्विश्वास (Utmost Good Faith) को दायित्व उल्लंघन गर्नु भएको छ । यस्तो अवस्थामा बीमालेख मालिककले अनिवार्यरूपमा पालन गर्नु पर्ने परम सद्विश्वास (Utmost Good Faith) को उल्लंघन गरी महत्वपूर्ण तथ्य लुकाइ छिपाएको कारणबाट स्वीकार हुन पुगेका विपक्षीको बाबु नरेश कुमार विष्टको बीमा बापत कम्पनीले कुनै रकम विपक्षी नेहा विष्टलाई भुक्तानी गर्न मिल्दैन अतः निज विपक्षीको उजुरी निवेदन खारेज भागी भएकोले खारेज गरी पाउन हार्दिक अनुरोध गर्दछौ ।

छ. त्यस समितिले समेत बीमा करारको आधार स्तम्भ मानिएको परम सद्विश्वासको सिद्धान्त विपरित भुट्टठा विवरण पेश गरी बीमा गराएको अवस्थामा बीमाको दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने भन्ने बीमकको भनाइलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन भनी रत्न बहादुर मुनकर्मि विरुद्ध अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी (Alico) भएको मुद्दामा निर्णय मिति २०६७।०९।०९ परमसद्विश्वासको सिद्धान्तलाई आत्मा साथ गरेको छ । त्यसैगरी त्यस समितिबाट अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी विरुद्ध हरिदेवी मानन्धर निर्णय मिति २०६३।०८।२२ अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी विरुद्ध निर्मला मानन्धर निर्णय मिति २०६४।११।२२ र अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी विरुद्ध शान्ता पराजुली निर्णय मिति २०६४।०८।१८ भएको मुद्दा पनि सत्य तथ्य लुकाई बीमाको सर्वमान्य परम सद्विश्वासको सिद्धान्त विपरित भुक्त्याई बीमा गरेको अवस्थामा जीवन बीमा दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने भन्ने निर्णय भएको छ । अतः त्यस समितिले आत्मासाथ गरिसकेको बीमा कानूनको सर्वमान्य परम सद्विश्वास (Utmost Good Faith) को सिद्धान्त तथा रत्न बहादुर मुनकर्मि, निर्मला मानन्धर शान्ता पराजुली र हरिदेवी मानन्धरको मुद्दामा प्रतिपादित सिद्धान्त समेतका आधारमा विपक्षीको निवेदन खारेज भागी भएकोले खारेज गरी पाउन हार्दिक अनुरोध गर्दछौ ।

अतः माथि उल्लेखित तथ्य बीमा ऐन, २०४९ बीमा नियमावली, २०४९ लगायत मिति २०६१।०२।१० को जीवन बीमाको आवेदन तथा मिति २०६१।०२।१५ (मे. २८, २००४) को १५ वर्षे शैक्षिक सुरक्षा बीमालेखमा उल्लेखित शर्त , प्रचलित कानून तथा जीवन बीमाका मान्य सिद्धान्त, त्यस समितिले गरेका पूर्व निर्णयहरु समेतको आधारमा विपक्षीको उजुरी निवेदन खारेजभागी भएकोले खारेज गरी पाउन हार्दिक अनुरोध गर्दछु

भन्ने व्यहोराको बीमकको मिति २०६९।०७।०१ को लिखित जवाफ ।

४. उपर्यक्त सम्बन्धमा तहाँबाट जारी भएको बीमालेख (प्रस्ताव फाराम) भर्दा बीमित मृगौला सम्बन्धी रोगबाट पिडित भएको, औषधोपचार गराई रहेको बीमा कम्पनीलाई ठगी गर्ने मनसायले बीमा गराएको भन्ने पुष्टि गर्ने कागजात एवं उक्त दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने पुष्टि गर्ने अन्य कागजात तथा विवरण भएमा सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात(७)दिन भित्र पेश गर्नु हुन बीमा ऐन, २०४९को दफा १७(३) एवं बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१ख) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०८।२५ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।

५. उक्त पत्रमा उल्लेखित बीमालेख अन्तर्गतको दावी सम्बन्धमा तहाँबाट माग भए बमोजिम निम्नानुसारको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौ ।

(क) निज बीमितलाई डा.राजेन्द्र कुमार अग्रवालले उपचार गर्ने क्रममा मिति २०६६।०१।२३(इ.स. ६।५।२००९) को उपचार सम्बन्धी कागजमा निज बीमितलाई सन् २००१ मा Creatinine १.४ तथा USG multiple cysts in kidneyes भनी प्रष्टसंग लेखिएबाट निज बीमित सन् २००१ देखिनै मृगौला सम्बन्धी रोगबाट पिडित हुनु हुन्थ्यो भन्ने प्रष्ट हुन्छ ।

(ख) त्यसै गरी निज बीमितलाई डा. ऋषी कुमार काफ्लेले उपचार गर्ने क्रममा मिति २०६६।१०।२६ को उपचार सम्बन्धी कागजबाट निजलाई सन् २००१ मा CMCH (Christian Medical Collage Hostipal) Vellore India मा उपचार गरिएको भनी प्रष्ट संग लेखिएको र त्यस बेलाको Ceatinine १.४ रहेकोबाट पनि निज बीमित पहिले देखिनै मृगौला रोगबाट पिडित रहेको स्पष्ट हुन्छ ।

(ग) साथै IVY Hostipal Super Speciality Helthcare, Secoter 71 Mohai को मिति २०६७।०३।१८ (इ.सं.०२।०७।२०१०) को उपचार सम्बन्धी कागजमा निज बीमित पहिले देखिनै ADPKD (Autosomal polycystic kidney disease) / Chronic Kidney Disease III बाट पिडित रहेको स्पष्टसंग लेखिएबाट पनि निजले पछि सम्म मृगौला सम्बन्धी रोगको उपचार निरन्तर रुपमा गराई रहेको स्पष्ट हुन्छ ।

तसर्थ निज बीमितले यस कम्पनीमा बीमाका लागि पेश गरेको मिति २०६९।०२।१० को बीमा आवेदन फारममा सोधिएको मृगौला सम्बन्धी रोग बारेको प्रश्नमा निजलाई मृगौला सम्बन्धी कुनै रोग नभएको (NO/छैन) भनी जवाफ दिएबाट निज बीमितले जानी जानी बीमा आवेदनमा आफ्नो रोग उल्लेख नगरेको स्पष्ट हुन्छ । यसरी निजले जानी जानी सत्य तथ्य विवरण नदिई फरक विवरण दिई बीमा गराएको हुनाले तहाँ समितिबाट विभिन्न मुद्दामा अबलम्बन गरिएको

बीमाको परम सद्विश्वासको सर्वमान्य सिद्धान्त (Principle of Utmost Good Faith) र बीमालेखमा उल्लेखित शर्तको आधारमा निजको बीमा अन्तर्गतको दावी स्वीकार योग्य नभएको र दावीकर्ताको उजुरी समेत खारेज गरी पाउँ भन्ने व्यहोराको बीमकको मिति २०६९०९।०३ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा बीमक अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी (Metlife ALICO) मा शैक्षिक संरक्षण योजना अन्तर्गत आफु बीमालेख मालिक भै म नेहा विष्ट बीमित रहने गरी बीमांक रु.१०००००।- तथा बादल विष्ट बीमित रहने गरी बीमांक रु.१०००००।- को जीवन बीमा गराउनु भएका मेरा पिता नरेश विष्टको मिति २०६८।११।१५ मा मृत्यु भएको हुँदा उक्त बीमालेख अन्तर्गत मृत्यु दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी रहेको पाइन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा शैक्षिक संरक्षण योजना अन्तर्गत आफु बीमा मालिक रहने गरी एक एक लाख रुपैयाँ बीमाङ्क कायम गरी दुई वटा पन्ध्र वर्षे जीवन बीमा गराएका बीमित नरेश विष्टले बीमा गराउँदा आफ्नो स्वास्थ्य स्थिति सम्बन्धमा सत्य तथ्य व्यहोरा लुकाई भुट्टा विवरण पेश गरी बीमा गराएको हुँदा समर्पण मुल्य सरह भुक्तानी गर्नुपर्ने तर मृत्यु दावी अन्तर्गत भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा बीमितले बीमा गराउँदा बीमकलाई ठग्ने उद्देश्यले स्वास्थ्य विवरण लुकाई बीमाको आधारभूत सिद्धान्त परम सद्विश्वासको सिद्धान्त विपरित हुने गरी बीमा गराएको हो होइन भन्ने यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्न पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नुपर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा बीमित नरेश विष्टले आफु बीमालेख मालिक भइ मिति २०६१।०३।२८ (सन् १२।०७।२००४) मा पन्ध्र वर्षे अवधिका दुईवटा बीमा गराएको र बीमा भएको मिति भन्दा करीव ७ वर्ष पछि अर्थात मिति २०६८।११।०५ मा निजको मृत्यु भएकोमा निजले बीमा गर्दा मृगौला सम्बन्धी रोगको उपचार गराएको वास्तविक विवरण लुकाइ बीमा रकम लिने उद्देश्यले बीमा गराएको र सोही कारणबाट मृत्यु दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर सम्बन्धमा हेर्दा बीमकबाट डा.राजेन्द्र अग्रवाल उल्लेख भएको सहीछाप नभएको उपचार सम्बन्धी प्रेस्कृप्सन तथा डा.ऋषिकेश वाग्ले भएको २०६६।१०।२६ को पत्रमा Case History सम्म उल्लेख भएता पनि निजले बीमा गराउनु पूर्व मृगौला सम्बन्धी रोगबाट पिडित भएको र बीमा मार्फत ठगी गर्ने उद्देश्यले बीमा गराएको पुष्टि गर्ने कागजात पेश हुन आएको देखिएन । यसैगरी निजले आफ्नो मृत्यु हुने निश्चित भएपछि ठगी गर्ने उद्देश्यले बीमा गराएको हो होइन भन्ने सम्बन्धमा हेर्दा बीमा गराएको मितिबाट सात वर्षसम्म निरन्तर बीमाशुल्क बुझाईसकेको अवस्थामा बीमितलाई बीमा गराउँदा मृत्यु बारेमा जानकारी भइ

बीमा बाट फाईदा लिन बीमा गराएको भनी व्याख्या गर्न मिल्ने समेत देखिएन ।

यसरी बीमालेख जारी भएको मितिले सात वर्ष पछि उत्पन्न भएको दाबीमा बीमकबाट परम सद्विश्वासको सिद्धान्तको आधारमा मृत्यू दावी उत्पन्न नहुने भनी लिएको जिकिरलाई मान्यता दिँदा आम बीमितलाई मर्का पर्न गई बीमाको उद्देश्यमा समेत फरक पर्ने र परम सद्विश्वासको आधारमा बीमकले बीमालेखको अवधि सकिदा सम्म प्रश्न उठाउन सक्ने भई बीमितलाई अन्याय हुन जाने देखियो । साथै, उक्त सिद्धान्त समान रूपले बीमकलाई समेत लागु हुने देखिदा बीमालेख जारी भएको मितिले दुई वर्ष पश्चात प्रश्न उठाउँदा बीमितको ठगी गर्ने मनसाय समेत पुष्टि हुने गरी उठाउन पर्नेमा बीमकबाट स्वास्थ्य विवरण फराम भर्दा सत्य तथ्य लुकाएको सम्म उल्लेख भएतापनि ठगी गर्ने उद्देश्यले त्यस्तो विवरण लुकाई बीमकलाई बीमालेख जारी गर्न बाध्य पारेको भन्ने पुष्टि गर्ने प्रमाण पेश नगरेको हुँदा बीमकको उक्त जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, बीमालेख अन्तर्गत रही मृत्यू दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक अमेरिकन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी (Metlife ALICO) लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल फागुन १४ गते रोज २ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

द.नं. १००५०/२०६९/०३/२४

बीमित/निवेदक

श्री दिपेन्द्र बाबु तिवारी,
वरिष्ठ प्रबन्धक,
रिलायबल फाइनान्स लि.,
वाघदरवार, सुन्धारा, काठमाण्डौ ।

बीमक/विपक्षी

श्री शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
थापाथली, काठमाण्डौ

मुद्दा: मोटर बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा यस वित्तीय संस्थाको मिति २०६६।१।०२७ को ऋण स्विकृत पत्रानुसार अनिता तिवारीले प्राप्त गर्नु भएको रु.६,००,०००।- (अक्षरूपी छ लाख मात्र) सवारी साधन शिर्षक कर्जाको धितो सुरक्षण बापत धनी यस रिलायबल फाइनान्स लिमिटेड र ऋणी अनिता तिवारीको नाममा सवारी साधन दर्ता नं. बा.२ ख.८६३२ च्यासिस नं. ४१६३ डिएक्सजेड २०३१६१ इन्जिन नं. ४९७ टिसि ८५ डिएक्सजेड १०५१३० टेंकर रहेको र उल्लेखित सवारी साधनको बीमा शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडमा इ.सं २०१०।०३।०९ मा बीमालेख नं. POL/ 10000/ 31/ MOT/PRD-003/2010/007310 मार्फत बीमा गरी उक्त बीमा लेखको समाप्ती अवधि मिति ई.सं २०११।०३।०८ सम्म कायम भई कर्जाको यस वित्तीय संस्थालाई तिर्नु बुझाउनु पर्ने किस्ता रकम नियमित रूपमा तिर्दै बुझाउँदै आएको अवगत गराइन्छ ।

मिति २०६७।०८।०९ मा ऋणी अनिता तिवारीले उल्लेखित सवारी साधन मिति २०६७।०७।१८ मा कोटेश्वर काठमाण्डौबाट हराएको जानकारी पत्र प्राप्त यस संस्था, शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड र सम्बन्धित प्रहरी कार्यालय समेतलाई जानकारी सम्बन्धित ऋणीले गराएको र महानगरीय प्रहरी वृत नयाँ बानेश्वरबाट प.स.८९७।०६।८ मिति २०६७।०८।२८ मा प्रहरीद्वारा खोजीकार्य गर्दा फेला नपरेको र खोजी जारी रहेको व्यहोराको पत्र यस संस्थालाई प्राप्त भएको जानकारी अवगत गराइन्छ ।

यस संस्थाबाट शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडलाई चं.नं. ४१९/०६७।६८ मिति २०६७।०९।०५ मार्फत बीमा क्षति सम्बन्धी आवश्यक प्रकृया अगाडी बढाई सहयोग गर्न पत्र पठाई सकेकोमा शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडबाट बीमाको क्षति

भरपाइ सम्बन्धी कुनै पनि प्रकृया अगाडी नबढाइ सोही वर्षको अषाढ मसान्त भित्रमा भुक्तानी हुने मौखिक रुपमा आश्वासन मात्र दिइएकोमा पूनः च.नं १३९।०६८।०६९ मिति २०६८।०५।२९ मा सवारी साधनको बीमा दावी सम्बन्धमा कारवाहीको विवरण माग गरी कर्जा असुली कार्यमा सहयोग गर्न अनुरोध गरी पठाएकोमा मौखिक रुपमा सवारी साधन नामसारी रोकका गर्न शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडबाट अनुरोध भएकोमा यस संस्थाको च.नं.२६२।०६८।०६९ मिति २०६८।०८।०६ बाट उल्लेखित सवारी साधन सम्बन्धित यातायात कार्यालयमा रोकका गरी त्यसको जानकारी समेत दिइएको जानकारी अवगत गराइन्छ । यस संस्थाले शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड र ऋणी अनिता तिवारीलाई बारम्बार तरताकेता गरी हराएको सवारी साधनको अवस्था वा बीमा क्षति रकम उपलब्ध गराई दिन अनुरोध गर्दा समेत वेवास्ता गरी रहेकोमा सम्बन्धित ऋणीले मिति इ.सं.२०१२।०५।२४ मा शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडले बीमा क्षति रकम उपलब्ध गराउन वेवास्ता गरेको हुँदा सहयोग गरिदिन यस संस्थामा निवेदन दिएको जानकारी अवगत गराइन्छ ।

अतः सम्बन्धित शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडलाई यस वित्तिय संस्थाले बारम्बार बीमा क्षति रकम उपलब्ध गराई दिन वा सवारी साधनको अवस्थाको बारेमा तरताकेता गर्दा वेवास्ता गरेको हुँदा बीमित सवारी साधन हराएको सो को पुष्टि सम्बन्धित प्रहरी कार्यालयबाट भएकोमा बीमित सवारी साधनको बीमालेख अनुसार तोकिएको समय भित्र रकम बीमा क्षति रकम जम्मा गर्ने दायित्व र त्यसबाट श्रृजित हुने दायित्व सम्बन्धित बीमा कम्पनीको हुनेमा मौखिक रुपमा विभिन्न भाखा म्याद राखि आलटाल गरी सवारी साधन हराएको एक वर्ष आठ महिना सम्म पनि कुनै कारवाही नहुनुले बीमा कम्पनीको नियतमा खोटो देखिएको र उल्लेखित कार्य बीमा कम्पनीको तोकिएको आचरण विपरितको कार्य देखिएको हुँदा आवश्यक कारवाहिको लागि यो निवेदन पेश गरिन्छ भन्ने व्यहोरा निवेदक रिलायवल फाइनान्स लि.को मिति २०६९।०३।२५ को उजुरी निवेदन ।

२. उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३(१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०५।२७ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
३. रिलायवल फाइनान्स लि.सुन्धारा तथा अनिता तिवारीको संयुक्त नाममा बीमा कायम हुन प्रस्ताव भए बमोजिम बा.२ ख.८६३२ नम्बरको (TATA TRUCK-TANKER) निमित्त प्रस्ताव बमोजिम तेस्रो पक्षको जोखिम मात्रको निमित्त मिति १।३१.२०१० देखि ८।०३.२०१९ (२०६६।११।२५ देखि मिति २०६७।११।२४ सम्म MOT-PRD ००३१.२०१०।००७३९० बीमालेख जारी गरिएको उपरोक्त बीमा प्रस्तावका लागि रिलायवल फाइनान्स लि.को सवारी धनी दर्ता प्रमाणपत्र नामसारी सम्बन्धी यातायात

व्यवस्था कार्यालय, एकान्तकुना, ललितपुरलाई लेखिएको मिति २०६६।१।२५ (०९।०३।२०१०) को पत्रको प्रतिलिपी एवं सवारी कितावको पृष्ठ ८,९,१० र ११ उपलब्ध गराइएको ।

श्री सुधा शाहको (बीमकको आन्तरिक प्रतिनिधीको सुभाब बमोजिम) मिति ११।३।२०१०(०६६।१।२७) को निवेदन बमोजिम माथि उल्लेख भई कायम तेस्रो पक्ष मात्र भएको बीमालाई व्यापक बीमा गरिदिन सवारीको मुल्य रु.६,००,०००।- कायम गर्न र Engine तथा Chassis नम्बर समेत परिवर्तन गरिदिनु पर्ने अनुरोध प्राप्त हुन आई मिति १२।३।२०१०(०६६।१।२८) मा बीमालेख संशोधन गरी व्यापक बीमालेख बनाइएको ।

श्री रिलायवल फाइनान्स लि. को च.नं. ४१९।०६७।०६८ मिति २०६७।९।५ (२०।१।२।२०१०) को पत्र बमोजिम उपरोक्त बीमा भएको सवारी साधन मिति २०६७।७।१८ (४।१।१।२०१०) का दिन कोटेश्वर काठमाण्डौवाट हराएको भनी मिति २५।१।२०१० (२०६७ मार्ग ९ गते) को निवेदन र सो साथ महानगरिय प्रहरी वृत्त नयाँवानेश्वर, सुविधानगरको मिति २०६७।८।२८ को “जो जस संग सम्बन्धित छ” भन्ने पत्र पेश हुन आएको हालको स्थितिको निमित्त मिति २०६९।१०।३।२८ मा सो प्रहरी कार्यालयमा सोधपुछ हुँदा मिति २०६९।१०।३।२८ को च.नं ५१९४ प.स. ०६८।०६९ को पत्र अनुसारको खोज तलास गर्दा गराउदा हाल सम्म फेला नपरेको र खोज तलास कार्य जारी रहेको व्यहोरा खुल्न आएको साथै सोही पत्र साथ अनिता तिवारीको मिति २०६७।०८।१९ को निवेदन संलग्न हुन आएको ।

श्री रिलायवल फाइनान्स लि. बाट उपरोक्त हराएको भनिएको उक्त सवारी धनी ऋणी अनिता तिवारीको नाममा च.नं .कर्जा ८९।०६८।०६९ मिति २०६८।०५।०७ को बक्यौता रकम बुझाउने सम्बन्धमा लेखिएको पत्र उपलब्ध हुन आएको र सो पत्रको व्यहोरा बमोजिम ऋणीबाट कर्जा चुक्ता गर्न बाँकी नै रहेको बुझिन आएको देखिएको उक्त पत्र सवारी हराएको करिब १० महिना पश्चात लेखिएको ।

उपरोक्त हराएको भनिएको सवारी सम्बन्धमा दावीकर्ता रिलायवल फाइनान्स लि.बाट बीमालेखको परिच्छेद-६ को शर्त नं.२ मा उल्लेखित व्यहोरा “यस बीमा अन्तर्गत दावी गर्न सकिने कुनै चोरी वा अन्य फौजदारी कसुर सम्बन्धमा बीमितले बीमक तथा प्रहरीलाई तुरुन्त सूचना गर्नु पर्नेछ र अपराधी पत्ता लगाउन सहयोग गर्नु पर्नेछ” को पालना हुने कुनै प्रयास गरिएको छैन । हराएको सूचना बीमक समक्ष मिति २०६७।०९।५ मा मात्र रिलायवल फाइनान्स लि.बाट प्राप्त हुन आएको छ । ऋणी अनिता तिवारीले कुन मितिमा प्रहरीमा सूचना गर्नु भएको हो सो खुल्न आएको थिएन । सोही सम्बन्धमा प्राप्त थप मिति २०६८।०२।२४ को महानगरिय प्रहरी वृत्त नयाँ बानेश्वर, सुविधानगरको सिफारिस पत्रमा समेत निज अनिता तिवारीको निवेदन मिति खुल्न आएको थिएन । उपरोक्त सिफारिस अनुसन्धान कार्य जारी रहेको खुल्न आएको थियो ।

साथै यस प्रहरी सिफारिस पत्र पश्चात माथि उल्लेख भए अनुसार मिति २०६८।०५।०७ मा रिलायबल फाइनान्स लि.बाट ऋण चुक्ता गर्ने बारे ऋणीलाई करिव १० महिना पछि पत्र जारी भएको पाइन्छ। बीमकको मिति २०६९।०३।२८ को प्रहरीलाई लेखिएको निवेदन पश्चात मात्र अनिता तिवारीको निवेदनको प्रतिलिपी मिति २०६९।०३।३१ (२०६८।०३।२८) को प्रहरीको पत्रमा मात्र प्रहरीबाट प्राप्त हुन आएको हो। अनिता तिवारीबाट २०६७।०७।१८ सवारी हराएको बारे प्रहरीलाई मिति २०६७।०८।१९ मा मात्र देहाय बमोजिम सूचित गरेको देखिन्छ। उपरोक्त सम्बन्धमा निवेदन लेखि पेश गर्नुको कारण यो छ की म निवेदिकाको मिति २०६७।०७।१८ गते का.जि.का.म.पा ३५ कोटेश्वर जडिबुटीको बीचमा मेरो वा.२ ख.८६३२ नम्बरको टेंकर इन्जिन नम्बर ४९७TCC५DXZ१०५१३० र चेसिस नं ४९६३०५DXZ २०३९६१ नम्बरको टेंकर चलाई रहेको अवस्थामा विग्रिएर सडक छेउमा साइट लगाएर राखेको थियो र राखेको केही दिन पछाडी टेंकर हराएको हुँदा खोजतलास गर्दा समेत फेला नपरेको हुँदा यस कार्यालयबाट पनि खोज तलास गरी सहयोग गरी दिनहुन श्रीमान समक्ष यो निवेदन लेखी पेश गर्दछु। श्रीमानको जो आदेश” सोही सम्बन्धमा बीमित रिलायबल फाइनान्सबाट बीमालेखको परिच्छेद-६ शर्त नं.२ मा उल्लेख भए बमोजिम अपराधी पत्ता लगाउन सहयोगरुपी अनुसन्धान भए नभएको कुनै लिखित जानकारी नहोला यस कार्यालयबाट ढिलै भएपनि स्वयं अनुसन्धान कार्यको थालनी गरी अनुसन्धानकर्ताबाट प्रतिवेदन पेश हुन आएको। उक्त अनुसन्धान प्रतिवेदन प्राप्त श्री रिलायबल फाइनान्स लि.बाट मिति २०६९।०३।२२ मा श्री बीमा समितिको कार्यालय, चावहिलमा कारवाही निमित्त लेखि उक्त पत्रको बोधार्थ प्राप्त भएको।

श्री रिलायबल फाइनान्स लि.संग पटक-पटक टेलिफोनमा बार्ता भई अनुसन्धान भई रहेको जानकारी गराई नै रहेकोमा यस कम्पनीको तर्फबाट कुनै खोटो नियत प्रकट नभएको र आफ्नो स्वतन्त्र अनुसन्धान कार्यको लिखित जानकारी त्यस कार्यालयलाई दिनु पर्ने कुनै बाध्यता नहुदा अनुसन्धान कार्य सम्पन्न नभई लिखित पेश गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुस नभएको। ढिलो सूचना हुदा अनुसन्धान गर्ने हक कुन्ठित हुन पुगेको।

ऋणीबाट वा लगानीकर्ताबाट सवारी पत्ता लगाउन कुनै प्रयास नभएको, ऋण चुक्ता गर्न बाँकीनै समेत देखिएको स्थितिमा केवल स्थानिय प्रहरी प्रतिवेदन मात्रको आधारमा चोरी भएको भन्ने नै ठहर हुने होइन, बीमित अनिता तिवारी तथा रिलायबल फाइनान्स लि.बाट बीमालेखको परिच्छेद-६ शर्त नं.२ बमोजिम दावी योग्य कुनै दुर्घटना वा क्षति/हानी-नोन्सानी भएमा सो को सूचना लिखित रुपमा अविलम्ब बीमकलाई दिनु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था पालना भएको छैन साथै सोही परिच्छेद-६ को शर्त नं.५ बमोजिम बीमितले सवारी साधनलाई क्षति हानी-नोक्सानी हुनबाट सुरक्षित राख्न ठिक अवस्थामा कायम राख्न सम्पूर्ण मनासिव कदम अपनाउन पर्नेछ” भन्ने शर्तको पालना भएको छैन। मिति २०६९।०३।२८ को प्रहरी प्रतिवेदन ०६८।०६९।

च.नं.५१९४ अनुसार सडकमा विग्रिएर सडक छेउमा साइड लगाएर राखेको” सवारी हराएको भन्ने खुलेको छ । बीमितले सवारी साधन सडकको साइडमा कसैलाई हेरविचार गर्न जिम्मा नै नदिई अलपत्र छाडेको हुँदा बीमितको लापरवाहीबाट सवारी हराएको स्वतः प्रस्ट बुझिन्छ । सवारी हराएको सम्बन्धमा अनिता तिवारीबाट प्रहरीलाई ३२ दिन पछि सूचना गर्ने कार्य भएको छ ।

बीमित अनिता तिवारीबाट बीमक कहाँ निवेदन प्राप्त भएको होइन, रिलायवल फाइनान्स लि.बाट मिति २०६७०७१८ मा हराएको भनिएको सवारी बारे मिति २०६७०९१०५ मा मात्र जानकारी गराउदा बीमालेखको परिच्छेद-६ को शर्त नं.१६ “बीमित वा निजको तर्फबाट अधिकार प्राप्त व्यक्तिले आवश्यक रित नपुऱ्याएमा वा सो बीमालेख अन्तर्गतको कुनै अधिकार प्रयोग गर्नमा बाधा पुऱ्याएमा यो बीमालेख अन्तर्गतको सबै लाभबाट बीमित बन्चित हुनेछ,” आकर्षण समेत भएको छ । अविलम्ब सूचना नगरी ४७ दिन पश्चात सूचना हुँदा परिच्छेद-६ को शर्त नं.५ बमोजिम बीमकको जाँचबुझ गर्ने अधिकार (सोधपुछ निरिक्षण गर्ने अधिकार कुन्ठित भएकै छ । सोही परिच्छेद-६ को शर्त नं.१७ आकर्षण हुने गरी विग्रिएको गाडी अलपत्र छाडी चोरी हुने घटना घटाएको पाइन्छ । शर्त नं.१७ बमोजिम अनुचित लाभ उठाउन खोजेमा वा जानी जानी बीमित वा अन्य कुनै व्यक्तिको मिलेमतोमा कुनै क्षति हानी नोक्सानीको घटना घटाएमा बीमित यो बीमालेखको सबै लाभबाट बन्चित हुने छ” मिति २०६७०७१८ मा हराएको भनिएको घटनाबारे मिति २०६७०८१९ मा ३२ दिन पश्चात अनिता तिवारीलाई प्रहरीलाई सूचना गर्नु र रिलायवल फाइनान्सबाट मिति २०६७०९१०५ मा ४७ दिन पछि बीमकलाई सूचना गर्नु अनुचित लाभ उठाउन खोजेको वा जानी जानी बीमित वा अन्य कुनै व्यक्तिको मिलेमतोमा हानी नोक्सानीको घटना घटाएको भन्नुनै पर्ने हुन्छ । ऋणी अनिता तिवारीको नाममा रिलायवल फाइनान्स लि.को कर्जा ८९।०६८।०६९ मिति २०६८।०५।०७ को पत्रको प्रतिलिपी अनुसार कर्जा नबुझाएको सवारी हराएको हो र लगानी गर्ने उक्त संस्थाबाट सवारी पत्ता लगाउन कुनै प्रयास नगरी बीमितबाट क्षतिपूर्ति माग गर्ने कार्य भएको छ । घटना परिस्थिति र बीमितबाट गरेका कार्य बीमालेखको व्यवस्था विपरित पाइन्छ । सिङ्गो tanker हराउनु आश्चर्यजनक अवस्था हुँदा थप अझै अनुसन्धानको विषय देखिएको छ भन्ने बीमकको मिति २०६९।०६।०७ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरूको अध्ययन गर्दा बीमक शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा ब्यापक बीमा गराएको रिलायवल फाइनान्स लि.ऋणी अनिता तिवारीको नाममा रहेको बा.२ ख.८६३२ नं.को ट्याङ्कर बीमा अवधि भित्र मिति २०६७०७१८ मा कोटेश्वर, काठमाण्डौबाट हराएकोमा अविलम्ब सम्बन्धित प्रहरी कार्यालय एवं बीमकलाई जानकारी गराएको तथा मिति २०६७०८।२८ मा प्रहरीबाट खोजी कार्य गर्दा फेला नपरेकोमा

बीमकबाट हालसम्म दावी भुक्तानी नदिएको हुँदा बीमालेख बमोजिम दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी रहेको पाइन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा भएको बा.२ ख.८६३२ नं.को ट्याङ्कर मिति २०६७०७१८ मा हराएको भनी रिलायबल फाइनान्स लि.बाट मिति २०६७०८१२८ मा जानकारी प्राप्त भएपछि अनुसन्धान गर्दा बीमित ट्याङ्कर विग्रिएर सडक छेउमा साइड लगाएर रोकी राखेको भन्ने जानकारी भएतापनि बीमितबाट सो रोकिएको ट्याङ्करको रेख देख नगरी लापरवाही गरेको कारणबाट हराएको तथा सो सम्बन्धमा बीमालेख बमोजिम तत्काल जानकारी गराउनुपर्नेमा कुनै जानकारी नगराई ४० दिन पछि अर्थात मिति २०६७०८१२८ मा जानकारी गराएको हुँदा बीमितले लापरवाही गरी सडक किनारामा रोकी राखेको एवं बीमालेख बमोजिम समयमै सूचना समेत नदिएको आधारमा बीमालेख बमोजिम दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत दावीमा बीमितको लापरवाहीको कारण बीमा गरिएको ट्याङ्कर हराए नहराएको एवं बीमालेख बमोजिम सूचना दिए नदिएको यकिन गरी माग दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी गर्नु पर्ने नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा बीमालेखमा बीमित ट्याङ्कर हानि नोक्सानी भएमा बीमकलाई अविलम्ब जानकारी गराउनु पर्ने व्यवस्था देखिएता पनि बीमितबाट उक्त ट्याङ्कर हराएको मितिले ४० दिन पछि अर्थात मिति २०६७०८१२८ मा बीमक समक्ष जानकारी गराएको देखियो । बीमितको ट्याङ्कर हराएपछि खोजतलास गर्न सम्बन्धित निकायमा तत्कालै जानकारी गराउनु पर्नेमा उक्त ट्याङ्कर हराएको मितिले ३२ दिन पछि अर्थात मिति २०६७०८१९९ मा प्रहरी कार्यालयमा सोको सूचना दिएको देखिएता पनि बीमितबाट ट्याङ्कर हराएको पुष्टि गर्ने कागजात पेश गरी ठोस मागदावी गर्न नसकेको र सडकको किनारामा रोकी राखेको ट्याङ्कर हराएको भनी दावी गरेता पनि उक्त ट्याङ्कर रेखदेख गर्न आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था गरेको पुष्टि गर्ने कागजात पेश गर्न नसकेको अवस्थामा बीमितले बीमालेख अन्तर्गत आफुले पालना गर्नु पर्ने शर्त पालना गरेको भनी व्याख्या गर्दा बीमा गराएपछि आफ्नो सम्पत्ति सुरक्षित किसिमले राख्नु पर्ने कर्तव्यबाट उन्मुक्ति पाउने अवस्था सृजना हुने देखियो । यसरी बीमित ट्याङ्कर हराएको पुष्टि गर्ने कागजात नभएको, घटना घटेको समयमै जानकारी नगराएको र बीमितले पालना गर्नु पर्ने कर्तव्य पालना नगरेको आधारमा भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । यसर्थ, माग दावी नपुग्ने आधारमा बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल फागुन १४ गते रोज २ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं. ३५८८/२०६९/०७/२२

बीमित/निवेदक

श्री दिपक कुमार अग्रवाल,
यूनाइटेड फाइनान्स लि.,
दरवारमार्ग, काठमाण्डौ ।

बीमक/विपक्षी

श्री सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.,
त्रिपुरेश्वर, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: मोटर बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा नेपाल सरकार बाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय बाणिज्य विभागबाट मिति २०६९।०५।२३ मा प्रा.फ.र.नं.६७०८२/०६९/०६२ स्था.व्या. जनिई दर्ता भएको काठमाण्डौ जिल्ला काठमाण्डौ महानगर पालिका वडा नं.७ गौरीघाट स्थित डक्कन ट्रेडिङ्गका तर्फबाट महोत्तरी जिल्ला जलेश्वर न.पा.वडा नं ११ स्थायी वतन भई हाल का.जि.का.म न.पा.वडा नं.७ गौरीघाट बस्ने ऐ का प्रोपाइटर राजिव कुँवरले यस कम्पनीबाट हायर पर्चेज कर्जा माग गरिएकोमा हामीले श्री हिमालयन बैंक लि.संग सम्बन्धन गरी निज ऋणी श्री डक्कन ट्रेडिङ्गलाई सवारी दर्ता नं.बा.१ क ६०३१ नं.को आइसर ३३.२५ एच.एस.डि.ट्रक खरिदका लागि कर्जा उपलब्ध गराई तत्काल उक्त ट्रक श्री सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.त्रिपुरेश्वर काठमाण्डौबाट बीमित धनी श्री हिमालयन बैंक लि.मार्फत यूनाइटेड फाइनान्स लि.ऋणी डक्कन ट्रेडिङ्गको नाममा बीमा गराएको जसको बीमालेख नं.KTM/07/08/CV/00861 रहेको व्यहोरा तहाँको जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

निज ऋणीले कर्जामा लिएको उक्त ट्रक दुर्घटनामा भई सो सम्बन्धमा बीमक कम्पनी श्री सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.बाट तत्काल सर्भेयर नियुक्त भई दुर्घटनाग्रस्त सवारी साधनको निरिक्षण सम्पन्न भईसकेको र यस कम्पनीका ऋणी डक्कन ट्रेडिङ्ग (Duckan Trading) ले दावी भुक्तानीका लागि प्रहरी प्रतिवेदन लगाएतका कागजात पेश गरिसकेको, तथापी दुर्घटनाग्रस्त सवारी साधनको मर्मतसम्भार गर्न आर्थिक जोहो गरिएको अवस्थामा सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.बाट बीमा दावी बन्द गर्ने गरी गरिएको जानकारीबाट निज ऋणीले उक्त दुर्घटनाग्रस्त सवारी साधन यथास्थितिमै राखी हालसम्म सम्पर्कमा समेत नआएको र बीमा कम्पनी सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.ले समेत

दावी भुक्तानी दिन आनाकानी गर्दै आइरहेको तर्फ तहाँको ध्यानाकर्षण गराउँदछौ ।

सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.बाट मिति २०६७०४१७ (०२।०८।२०१०) मा बीमित श्री हिमालयन बैंक लि. हिसाव डक्कन ट्रेडिङ्गको नाममा दावी फाइल बन्द गर्ने बारे (७) सात दिने सूचना प्रेषित गरेकोमा बास्तविक पिडित पक्ष यस यूनाइटेड फाइनान्स लि.लाई तत्काल नियुक्त भएका सर्भेयरले पनि कुनै सोधखोज समेत नगरेको र अन्यत्र कहीं कतैबाट जानकारी प्राप्त नभएको व्यहोरा समेत तहाँलाई जानकारी गराउन चाहन्छौ । यस कम्पनीले निज ऋणीसंगको लेना रकम असुल उपर गर्ने आवश्यक तर-ताकेताको क्रममा उक्त दुर्घटना सम्बन्धी जानकारी प्राप्त भई यस कम्पनीले मिति २०६९।०१।२५ मा पूर्व बीमा दावी भुक्तानीका लागि नपुग कागजातको फेहरिस्त पठाई दिनुहुनको लागि श्री सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.लाई पत्रद्वारा आग्रह समेत गर्दा गर्दै यस कम्पनीको आग्रहलाई श्री सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.बाट वेवास्ता गरी एकपक्षीय रुपबाट मिति २०६९।०१।२६ को पत्रद्वारा उक्त दावी बन्द गर्ने भनी जानकारी प्राप्त भएको व्यहोरा समेत तहाँलाई जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

यसरी बीमक श्री सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.ले मिति २०६९।०१।२६ को पत्रको हवालाबाट बीमा गर्नुको औचित्य र करारबाट सिर्जित दायित्वबाट पन्छिन नमिल्ने हुँदा बास्तविक पिडित पक्ष यस यूनाइटेड फाइनान्स लि.लाई यथासमयमै दावी भुक्तानी दिलाई भराइ दिने क्रममा सम्बन्धित बीमा कम्पनीबाट बदनियतपूर्ण ढंगले सामान्य प्राकृतिक न्याय (Natural law & justice) कानूनको सिद्धान्तलाई समेत अवलम्बन नगरी यस कम्पनीको बीमा दावी उपर पाउनु पर्ने क्षतिपूर्तिको लागि पटक पटकको आग्रह समेतलाई वेवास्ता गरी बीमक कम्पनीबाट धावा बोल्ने काम भई हालसम्म भुक्तानी कार्यमा सहयोग नपाएको साथै बीमा कम्पनीलाई सवारी दुर्घटनाको यकिन गरी ऋणी तथा सवारी साधन सञ्चालनकर्ताको जानकारी समेत गराइसकिएको हुँदा बीमा दावी भुक्तानीको लागि पुऱ्याउनु पर्ने कागजातहरु यसै कम्पनीले उपलब्ध गराई दिने दावी भुक्तानीको लागि आवश्यक सहयोग गरिदिनुहुन अनुरोध छ भन्ने व्यहोराको निवेदक दिपक कुमार अग्रवाल (यूनाइटेड फाइनान्स लि.)को मिति २०६९।०७।२२ को उजुरी निवेदन ।

२. निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली,२०४९को नियम ३३ (१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०९।०५ को पत्रबाट निर्देशन ।

३. उक्त सम्बन्धमा डक्कन ट्रेडिङ्गका तर्फबाट ऐ.का प्रोपाइटर राजिव कुँवरले यस कम्पनीबाट हायर पर्चेज कर्जा माग गरिएकोमा हामीले हिमालयन बैंक लि.संग सम्बन्धन गरी श्री डक्कन ट्रेडिङ्गलाई बा.१ क.६०३१ नं.को ट्रक खरिदका लागि कर्जा उपलब्ध गराई सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.बाट बीमित धनी श्री हिमालयन

बैंक मार्फत यूनाइटेड फाइनेन्स लि. ऋणी डक्कन ट्रेडिङ्गका नाममा बीमालेख नं. KTM/07/08CV/00861 नं. रहेको बीमा गराएको उक्त ट्रक दुर्घटना भई सो सम्बन्धमा सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि. बाट तत्काल सर्भेयर नियुक्त भई निरीक्षण सम्पन्न दावी भुक्तानीका लागि प्रहरी प्रतिवेदन लगायतका कागजात पेश गरिसकेको निज ऋणी उक्त सवारी साधन यथास्थितिमा राखी हालसम्म सम्पर्कमा नआएको मिति २०६७०४१७ मा बीमित हिमालयन बैंक लि. हिसाब डक्कन ट्रेडिङ्गका नाममा दावी फाइल बन्द गर्ने बारे सात दिन सूचना प्रेषित गरेकोमा वास्तविक पिडित यूनाइटेड फाइनेन्स लि. लाई कुनै सोधखोज नगरेको । यस कम्पनीले मिति २०६९१०१२५ मा पूर्व बीमा भुक्तानीका लागि अपुग कागजातको फेडरिस्त पठाइदिनु हुनको लागि सिद्धार्थ इन्स्योरेन्सलाई आग्रह गर्दा सो आग्रहलाई समेत बेवास्ता गरी मिति २०६९१०६२६ को पत्रद्वारा दावी बन्द गर्ने जानकारी प्राप्त भएको । बीमक कम्पनीमा बीमा गर्नुको औचित्य र करारबाट दायित्वबाट पन्छिन नमिल्ने हुँदा बीमा कम्पनीबाट वदैनियतपूर्ण ढंगले सामान्य प्राकृतिक न्यायको कानूनको सिद्धान्तलाई अवलम्बन नगरेको हुँदा दावी भुक्तानीको लागि आवश्यक सहयोग गरी दिन हुन भन्ने व्यहोरा रहेछ ।

२. उल्लेखित व्यहोराको उजुरी निवेदन निम्न लिखित कारण र आधारमा खारेज गरी पार्नु ।

क. बीमित हिमालयन बैंक लि. मार्फत यूनाइटेड फाइनेन्स लि. ऋणी डक्कन ट्रेडिङ्ग रहेको KTM/ 07/08/ CV/00861 नं. को बीमालेख जारी गरिएको थियो । यस बीमालेख अन्तर्गत बीमा भएको वा.१ क. ६०३१ न. को ट्रक दुर्घटना सम्बन्धी जानकारी सूचना प्राप्त भए पश्चात C-Consultancy Pvt. Ltd. लाई ०९/०२/२०१० मा सर्भेयर नियुक्ति गरिएको थियो । यसरी नियुक्त सर्भेयरले पटक-पटक बीमितको प्रतिनिधी राजिव कुँवरलाई लिखित रुपमा ब्लुबुक, कोटेशन समेतका आवश्यक कागजातहरु माग गर्दा माग गरिएको कागजातहरु उपलब्ध नगराएको र क्षतिको यकिन एवं मुल्याङ्कन गर्ने कार्यमा सर्भेयरलाई सहयोग नगरेको । यस अवस्थामा सर्भेयरद्वारा No Claim प्रतिवेदन मिति २०६७१२१५ मा यस बीमकलाई बुझाइयो । बीमित हिमालयन बैंक लि. समेतलाई पटक-पटक दावी फछ्यौटमा सहयोग गर्न अनुरोध गरी अन्तिम पटक मिति ०२/०८/२०१० मा ७ दिने पत्र पठाइएको जसमा कुनै सकारात्मक पहल नभएको हुँदा मिति २०६७१२१५ मा प्राप्त सर्भे प्रतिवेदन समेतका आधारमा मिति ०१/०४/२०१० मा No Claim गरी फाइल बन्द गरी हिमालयन बैंक तथा राजिव कुँवरलाई पत्र पठाइ जानकारी गराइएको थियो ।

ख. यस बीमा दावी सम्बन्धमा उजुरीकर्ता यूनाइटेड फाइनेन्स लि. को उपस्थितको विवेचना गर्दा यूनाइटेड फाइनेन्स लि. को च. नं २५९१०६८०६९ मिति २०६९१०१२५ गतेको यस बीमकलाई पठाएको पत्रमा हिमालयन बैंक लि. को

नाममा Re-finance भएको सवारी दर्ता नं. बा.१ क.६०३१ को ऋणी डक्कन ट्रेडिङ्गका प्रोपाइटर राजिव कुँवरबाट सञ्चालन भएको भन्ने उल्लेख भएको छ । यस पत्रको सम्बन्धमा मिति २०६९।०१।२६ मा हामीले जवाफ दिए पश्चात पून यूनाइटेड फाइनान्स लि.ले च.नं २६९ को पत्र पठाई ऋणीले उक्त दुर्घटनाग्रस्त सवारी साधन यथास्थितमै राखि हालसम्म सम्पर्कमा नआएको, यस कम्पनीले ऋणीलाई गरेको ऋण लगानी समेत असुल नभएको र ऋणी संगको लेना रकम असुल उपर गर्ने कार्यमा सहयोग गरिदिन हुन भन्ने समेतको व्यहोरा पत्रमा उल्लेख भएको ऋण असुल नभएको कारण हुन गएको क्षति वापत बीमा दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने फाइनान्सको मुख्य जिकिर रहेको छ । फाइनान्सले बीमकलाई पठाएको मिति २०६९।०१।२५ पत्रमा उल्लेख गरिएको व्यहोराको सम्बन्धमा त्यहाँको उजुरी निवेदनमा उल्लेख समेत गरिएको छैन । जसबाट हालसम्म काम कारवाहीलाई आधार मानेर परिणामलाई विचार गरी उजुरी निवेदन गरेको हुँदा यस्तो आधारहिन निवेदन स्वतः खारेज भागी छ ।

ग. उल्लेखित बीमालेखमा बीमित हिमालयन बैंक लि.र ऋणी डक्कन ट्रेडिङ्ग रहेको यूनाइटेड फाइनान्सको उपस्थिती केवल तेस्रो पक्षको रुपमा मात्र रहेको कुरामा विवाद छैन । मुलतः त्यस फाइनान्सले Re-finance गरेको भन्ने कारण र आधारमा बीमा दावी लिएको देखिन्छ । Re-finance को विषय हिमालयन बैंक र फाइनान्सको आपसी कारोवार भएको र यी दुई पक्ष बीचको आपसी कारोवारको आधारमा भएको क्षति बीमा दावीयोग्य क्षति नहुने यस प्रकारको क्षतिको दावी समेत नलाग्ने निवेदकको निवेदन गर्न सक्ने हकदैया नरहेको हुँदा हकदैया विहिन उजुरी निवेदन स्वतः खारेज छ ।

घ. फाइनान्सले आफूलाई बास्तविक पिडित भनी उल्लेख गरेको देखिन्छ । के कस्तो कारण र आधारमा फाइनान्सले आफूलाई बास्तविक पिडित भन्न खोजेको हो ? सो निवेदनमा खुलाउन सकेको छैन । फाइनान्सले आफ्नो व्यवसायको प्रकृति अनुसार गरेको ऋण सम्बन्धी कारोवारमा ऋण असुल हुन नसकेको कारणले फाइनान्सलाई हुन गएको क्षति पूर्ति गर्नका लागि यस बीमक विरुद्ध उजुरी निवेदन गरेको प्रष्ट देखिन आउछ । फाइनान्स गरिएको गाडी क्षति भई बीमा कम्पनीबाट बीमा दावीलाई ऋण रकम असुल्ने मनसायले प्रेषित भई बीमक विरुद्ध निवेदन दिएको देखिन्छ । ऋण असुल हुन नसकेको कारण क्षति भएको भन्ने निवेदको भनाईबाट नै बीमायोग्य क्षति नभएको प्रष्ट छ । ऋण असुल गर्ने कार्य फाइनान्स स्वयंको भएको र फाइनान्सले उल्लेख गरेको तथ्यका आधारमा बीमक विरुद्ध यस्तो निवेदन गर्न सक्ने अवस्था विद्यमान भएको नरहँदा उजुरी निवेदन स्वतः खारेज भागी छ ।

ङ अतः उल्लेखित आधार र कारण निवेदन दावी पुग्न नसक्ने हुँदा उजुरीकर्ताको

उजुरी निवेदन खारेज गरी पाउन सादर निवेदन गर्दछु भन्ने व्यहोराको बीमकको मिति २०६९।०८।१९ को लिखित जवाफ ।

४. उपर्युक्त सम्बन्धमा उल्लेखित पत्रबाट बीमालेख सक्कल प्रति सम्पुष्टि समेत (पोलिसी डकेट) तथा सर्भेयरको अन्तिम प्रतिवेदन संलग्न भएको नदेखिदा सो सम्बन्धी विवरणहरु पेश गर्नु हुन साथै बीमालेखमा उल्लेखित यूनाइटेड फाइनान्सको दावी गर्न बीमायोग्य हित नभएको पुष्टि गर्ने कागजात र उक्त दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने अन्य आवश्यक कागजात तथा विवरण भए सो समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र पेश गर्नु हुन बीमा नियमावली २०४९ नियम ३३ को उपनियम (१ख) बमोजिम समितिको मिति २०६९।१०।०२ को पत्रबाट निर्देशन ।
५. उपर्युक्त विषयका सम्बन्धमा माग भै आएका कागजातहरु मध्ये सर्भेयरको अन्तिम प्रतिवेदन यसैसाथ संलग्न राखी पेश गरेको छु । २००७।२००८ को समयमा बीमालेख जारी गर्दा सक्कल प्रति सम्बन्धित ग्राहकलाई नै दिने गरिएकोले, अभिलेखमा फोटोकपी मात्र राख्ने गरिएको हुँदा सक्कल उपलब्ध गराउन नसकिने, शुरुमा बीमालेख जारी गर्दा Cube intercontinental Pvt.Ltd को २००८।०२।०८ को पत्रका आधारमा सिद्धार्थ बैंक लि.हि क्यूव कन्टिनेन्टल प्रा.लि.को नाममा बीमालेख जारी भएको । तत्पश्चात बीमित Cube Intercontinental Pvt.Ltd. को मिति २००८।०२।१४ गतेको पत्रानुसार बीमित हिमालयन बैंक लि.ऋणि डक्कन ट्रेडिङ्ग कायम गरिएको उपरोक्त आधारमा समेत त्यस समितिमा निवेदन पेश गर्ने यूनाइटेड फाइनान्सको बीमायोग्य हित नदेखिने भएकोले दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने व्यहोरा सादर अनुरोध गर्दछौं भन्ने व्यहोराको बीमकको मिति २०६९।१०।०८ को लिखित जवाफ ।

ठहर

यसप्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.मा यूनाइडेड फाइनान्स लि.ऋणि डेक्कन ट्रेडिङ्गको तर्फबाट राजिव कुँवरले खरिद गरेको बा.१ क.६०३१ नं.को आइसर ट्रक बीमा गराएकोमा बीमा अवधि भित्र दुर्घटना भई उक्त ट्रक क्षति भएपछि अविलम्ब बीमक समक्ष सोको जानकारी गराइएको र क्षतिको मूल्याङ्कन गर्न बीमकबाट खटाइएको सर्भेयरले सर्भे प्रतिवेदन बुझाएतापनि हालसम्म बीमा दावी भुक्तानी नगरेकोले उक्त ट्रकको बीमा अन्तर्गत क्षति बराबर दावी भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने बीमित तर्फको माग दावी रहेको पाइन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा भएको बा.१ क.६०३१ नं.को ट्रक दुर्घटना भई दावी परेकोमा क्षति मूल्याङ्कन गर्न सर्भेयर खटाइएको र निज सर्भेयरले सर्भे गर्दा पटक पटक बीमितको प्रतिनिधि राजिव कुँवरसंग लिखित रुपमा ब्लुबुक कोटेशन समेतका आवश्यक कागजात माग गरेको तर बीमितले निजबाट माग गरिएका कुनै पनि कागजात उपलब्ध नगराई सर्भे कार्य सम्पन्न गर्न असहयोग गरेको कारण जनाई सर्भेयरद्वारा नो क्लेम

प्रतिवेदन मिति २०६७।२।१५ मा पेश गरेपछि पनि बीमित हिमालयन बैंक लि.समेतलाई पटक पटक दावी फछ्यौटमा सहयोग गरिदिन लेखि पठाएको र उक्त बैंकबाट समेत कुनै पनि सहयोग प्राप्त नभएपछि, दावी नलाग्ने भनी राजिब कुँवर तथा हिमालयन बैंकलाई जानकारी गराइएकोमा उक्त बीमासंग असम्बद्ध यूनाइटेड फाइनान्स लि.ले उजुरी गरेको हुँदा सो बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा निवेदक यूनाइटेड फाइनान्स लि.को बीमा दावी गर्न पाउने अधिकार भए नभएको यकिन गरी उक्त दावी बमोजिम बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा बीमालेखको अनुसूची (Schedule) मा बीमित उल्लेख भएको र सो शिर्षकमा हिमालयन बैंक मार्फत यूनाइटेड फाइनान्स र ऋणि ट्रेकन ट्रेडिङ रहेको देखिएको अवस्थामा यूनाइटेड फाइनान्स उक्त बीमा करारमा असम्बद्ध पक्ष भन्ने बीमकको जिकिर नै फरक परेको पाइयो । सभै कार्य सम्पन्न गर्न बीमितले असहयोग गरेकोले सभै हुन नसकेको, सभैयरले दिएको प्रतिवेदन पश्चात पत्राचार गर्दा समेत कागजात पेश नगरेको भनी दावी फाइल बन्द गरिएको भन्ने बीमकको जिकिर तर्फ विचार गर्दा बीमकबाट सो दावी सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात पेश हुन नआएको, सभैयरले आधार कारण खोली सम्बद्ध कागजात विना दायित्व निर्धारण गर्न नमिल्ने भन्ने राय सहित प्रतिवेदन नदिई Closing File भन्ने उल्लेख गरी पत्राचार गरेको सम्म देखिएको अवस्थामा बीमकको उक्त जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । यसैगरी सभैयर तथा बीमकले बीमितसंग पटक पटक लिखित रुपमा कागजात माग गरेको भन्ने जिकिर सम्बन्धमा विचार गर्दा बीमालेखमै यूनाइटेड फाइनान्स लि. बीमित रहेको र उक्त फाइनान्ससंग कुनै पनि किसिमको पत्राचार नभएको अवस्थामा लिखित रुपमा कागजात माग गरेको भन्ने बीमकको जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन । साथै यूनाइटेड फाइनान्स लि.उक्त बीमा करारमा असम्बद्ध र उजुर गर्न नपाउने पक्ष भएको भन्ने बीमकको जिकिर सम्बन्धमा विचार गर्दा बीमालेखको बीमित शिर्षक अन्तर्गत निवेदक यूनाइटेड फाइनान्स लि.को नाम उल्लेख भएको अवस्थामा बीमकको उक्त जिकिर विश्वसनीय तथा बीमा करारको आधारभूत सिद्धान्त अनुरूप रहेको नदेखिदा सो जिकिरसंग समेत सहमत हुन सकिएन । यसर्थ, निवेदक यूनाइटेड फाइनान्स लि.संग उल्लेखित दावी सम्बद्ध आवश्यक कागजात लिई बीमालेख अन्तर्गत दायित्व निर्धारण गर्नु भनी बीमक सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लि.लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल चैत्र २२ गते रोज ०५ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं.२२२२/२०६९।०५।३१

बीमित/निवेदक

श्री पूर्ण बहादुर तामाङ्ग,
मोरङ्ग, जिल्ला सुन्दरपुर-३, गच्छिया ।

बीमक/विपक्षी

श्री राष्ट्रिय बीमा संस्थान
रामशाहपथ, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: मोटर बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा म निवेदक मोरङ्ग जिल्ला सुन्दरपुर गा.वि.स. गच्छिया ३ स्थायी बसोबास गरिरहेको मेरो छोरा गाडी चालकको पेशा गर्ने क्रममा संखुवासभा जिल्ला तुम्लिङ्गटार निवासी श्री भिम श्रेष्ठको ट्रयाक्टर चलाउने गर्दथ्यो । मिति २०६७।११।१७ का दिन धनकुटा जिल्ला धनकुटा नगरपालिका वार्ड नं. ८ सांडताङ्ग भन्ने स्थानमा ट्रयाक्टर दुर्घटना भइ घाइते भएकोले धरान स्थित वि.पी.कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा उपचारको क्रममा रिफर भई नोबेल हस्पिटल विराटनगर लगियो । फेरी सोही हस्पिटलबाट पनि रिफर गरी इण्डियाको सिलगुढी द-निउरो हस्पिटलमा लगियो र उपचारको क्रममा त्यो हस्पिटलमा जम्मा १ महिनासम्म राखियो फेरी सोही ठाउँमा नसकेर नेपालकै काठमाण्डौ वि.एण्ड वि.हस्पिटल ग्वाकोमा ल्याइयो र वि.एण्ड वि हस्पिटलमा जम्मा ७५ दिनसम्म उपचार गरी हाल निजी निवासमा घरमै अतिनै नाजुक अवस्थामा रहेका छन् । मेरो छोरा दिल बहादुर तामाङ्ग वर्ष-२४ को दुर्घटनाबाट मेरुदण्डको हड्डी भाँची जोडिन नसक्ने भनी डाक्टरले लेखिदिएका छन् । हाल बस्न उठन नसक्ने अवस्थामा रहेका छन् । चौविसै घण्टा विस्तरामा सुतिरहने खानपिन तथा दिशापिसाव गर्न गराउनका लागि समेत छुट्टै कुरुवाको आवश्यकता रहेको छ । यसरी पूर्ण अपाङ्ग भएको र भविष्यमा पनि निको नहुने भनी डाक्टरले लेखिदिएको अतिरिक्त नेपाल सरकारबाट पूर्ण अपाङ्ग भएको व्यक्तिको परिचयपत्र रेडकार्ड समेत प्राप्त गरिसकेको छ । यसरी उपचार गर्ने क्रममा विभिन्न हस्पिटलमा लगि दशौं लाख खर्च भइसकेको अवस्था छ ।

गाडी धनी भिम श्रेष्ठको गाडी तेस्रो पक्ष तथा ड्राइभरको समेत बीमा गरी दुर्घटना बीमा म्यादभित्रै थियो । अतः राष्ट्रिय बीमा संस्थान शाखा इटहरीले चलानी नं.१२१ मा दर्ता गरी सम्पूर्ण कागजात पुरा गरेर राष्ट्रिय बीमा संस्थान प्रधान कार्यालय काठमाण्डौ पठाइएको एवं सम्पूर्ण कागजातपत्र ल्याएर पेश गरेका छौं । यसरी पेश गरेको

करिव २ वर्ष भइसक्दा पनि कुनै छानविन नगरिदिएको मात्र आलटाल गरेको र मा आफू बारम्बार आएर सोधपुछ गर्दा तपाईंको काम भइहाल्छ छलफल भएपछि भनी त्यहाँको सम्पर्क नं ४२६२५२० समेत दिएर पठाएको सोही नं.मा बारम्बार सम्पर्क गर्दा पनि सम्पर्क व्यक्तिले सम्पर्कमा नआएको र अर्को व्यक्तिले फोन उठाएर होल्डमा राखिदिने गरिदिएको यस राष्ट्रिय बीमा संस्थानमा शाखा कार्यालय इटहरीले पठाएको चलानी नं.१२१ समेत कम्प्युटर र खातामा अहिले सम्म दर्ता नगरिएको हुनाले यस बीमा समितिले आवश्यक कागजपत्र भिकाई आवश्यक छानविन गरी पिडित पक्षलाई क्षतिपूर्ति दिलाइ भराइ पाउ भनी श्रीमान् समक्ष माथि रु.१० को टिकट टासी यो निवेदन पेश गरेको छु भन्ने व्यहोराको निवेदन पूर्ण बहादुर तामाङ्गको मिति २०६९।०५।३१ को उजुरी निवेदन ।

२. निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ (१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०६।०८ को पत्रबाट निर्देशन ।
३. उपर्युक्त सम्बन्धमा उक्त विषयमा यस शाखाबाट मिति २०६९।०५।२७ च.नं.७५।०६९।७० बाट त्यस समितिको राय परामर्शको लागि आवश्यक कागजातहरु सहितको फोटोकपी पठाइएको व्यहोरा अनुरोध गर्दै सो सम्बन्धमा पूनः पूर्व प्रेषित पत्रको फोटोकपी यसै पत्रसाथ संलग्न गरी राय परामर्शको लागि अनुरोध गर्दछौं भन्ने व्यहोराको बीमकको मिति २०६९।०८।२५ को लिखित जवाफ ।
- ४ उपर्युक्त सम्बन्धमा त्यस बीमकबाट जारी भएको बीमालेखको सेवा शर्त सहित (पोलिसी डकेट) को प्रमाणित प्रतिलिपि र प्रस्ताव फारम सहित निवेदकको माग बमोजिम बीमा दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने सम्बन्धमा अन्य आवश्यक कागज तथा विवरण भए सो समेत लिखित जवाफका साथ यो पत्र प्राप्त मितिले ७ (सात) दिन भित्र यस समितिमा पेश गर्नु हुन बीमा ऐन, २०४९ को दफा १७ को उपदफा (३) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उपनियम (१ख) को व्यवस्था बमोजिम समितिको मिति २०६९।११।०३ को पत्रबाट निर्देशन ।

ठहर

यसप्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक श्री राष्ट्रिय बीमा संस्थानमा बीमा भएको को.१ त.४८०२ नं.को ट्रयाक्टर चलाउने क्रममा मेरो छोरा दिल बहादुर तामाङ्ग मिति २०६७।११।१७ मा धनकुटा जिल्ला धनकुटा नगरपालिका वडा नं.७ स्थित साइताड भन्ने स्थानमा दुर्घटना भई घाइते भएको र उपचार गराउँदा निजलाई निको नभई पूर्ण रूपले अशक्त भएको कारण बीमक समक्ष औषधोपचार तथा पूर्ण अशक्तताको दावी गरेपनि हालसम्म भुक्तानी नपाएकोले चालकको बीमा अन्तर्गत पूर्ण अशक्तता वापत

रु.५,००,०००।- (पाँच लाख रुपैयाँ) पाउनु पर्ने भन्ने बीमित तर्फको माग दावी रहेको पाईन्छ ।

यस कम्पनीमा बीमा भएको को.१ त.४८०७ नं.को ट्रयाक्टरको तेस्रो पक्ष दायित्व तथा चालकको दुर्घटना बीमा भएतापनि उक्त ट्रयाक्टरमा ट्रेलर जोडी हुँदा हुवानी गर्ने क्रममा दुर्घटना भएको र ट्रेलरको बीमाशुल्क प्राप्त नभएको हुँदा बीमालेख अन्तर्गत बीमा दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा ट्रेलर जोड्न मिल्ने साधनको ट्रेलर वापत बीमा नगरेमा बीमालेख अन्तर्गत चालकको दुर्घटना बीमा वापत दायित्व उत्पन्न हुने/नहुने यकिन गरी बीमालेख अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्नु पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी मिसिल संलग्न कागजात हेरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा एक भन्दा धेरै उद्देश्यको लागि प्रयोग गरिने ट्रयाक्टर जस्ता साधनको बीमा गर्दा तेस्रो पक्ष बीमा एवं चालकको दुर्घटना बीमा भई ट्रेलरको बीमा नभएको अवस्थामा ट्रेलरको बीमा नभएकोले अन्य बीमा अन्तर्गत दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिर तर्फ विचार गर्दा उक्त जिकिर बीमा करारका आधारभूत सिद्धान्त एवं मोटर बीमा सम्बन्धी प्रचलित कानूनी व्यवस्था अनुरूप नभएको र चालकको दुर्घटना बीमा भएको एवं ट्रयाक्टर चलाउँदा दुर्घटना भई चालक घाइते भएकोमा त्यस्तो दुर्घटना बीमा अन्तर्गत प्रस्तुत दावी सम्बन्धमा नवोली ट्रेलरको बीमाशुल्क नबुभाएकोले दायित्व उत्पन्न नहुने भन्ने जिकिर बीमा करारको आधारभूत सिद्धान्त परम सद्विश्वासको सिद्धान्त विपरित भएको हुँदा बीमकको भनाइलाई मान्यता दिन मिल्ने देखिएन । यसर्थ, माग दावी बमोजिम चालक दुर्घटना बीमा अन्तर्गत पूर्ण अशक्तता दावी भुक्तानी गर्नु भनी बीमक राष्ट्रिय बीमा संस्थानलाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्वत २०६९ साल चैत्र २२ गते रोज ०५ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं. ३२१९/२०६९/०६/२९

बीमित/निवेदक

श्री शिवशक्ति विजुली भण्डार,
सुर्खेतरोड, नेपालगंज ।

बीमक/विपक्षी

श्री एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.
हात्तीसार, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: मोटर बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको संक्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

१. उपर्युक्त सम्बन्धमा हामी शिवशक्ति विजुली भण्डार नेपालगंजका नाममा रहेको गाडी नम्बर वा.८ च. ८४८६ टाटा टेल्कोलाइन पिकअप गाडीको दुर्घटना तथा थर्डपार्टी इन्स्योरेन्स पोलिसी नं. KTM/ 67/68/MVI/01428 मा श्री एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. केन्द्रिय कार्यालय हात्तीसार काठमाण्डौबाट भएको थियो । उक्त गाडी मिति २०६८।१०।२८ गते पश्चिमबाट पूर्व जाँदै गर्दा जिल्ला नवलपरासी सुनौवल गा.वि.स.७ ज्यामिरेमा पूर्वबाट पश्चिम जाँदै गरेको मो.सा. लु.११ प.४९७९ नम्बरको मोटरसाइकललाई हाम्रो गाडी वा.८ च.८४८६ नम्बरको चालक अनिल नेपालीले अचानक ठक्कर दिँदा मो.सा चालक श्री सेरसिंह गिरी र पछाडी बस्ने सुमित्रा गिरी गम्भिर घाइते भए पछि इन्स्योरेन्स कम्पनीले माग गरे बमोजिम घाइते हरुको मेडिकल रिपोर्ट सर्भेयर सन्जय यादवले माग गरेको आवश्यक कागजात पठाइ सकिएको र सर्भेयर रिपोर्ट पनि कम्पनीको क्लेम खातामा पुगिसकेको आज अं.४५ दिन भएको घटना भएको ९ महिना बित्दा समेत कम्पनीका तर्फबाट आलटाल गरिरहेको हामी आफैँ उक्त कम्पनीमा गई कम्पनीका क्लेम फाँटको कर्मचारी मिर्गेन्द्र भन्ने मानिसलाई भेट्दा सात दिनमा तपाईंहरूलाई फोन गर्छु भनी दिएको समय सकिए पछि फेरी कम्पनीको कार्यालय गई सि.इ.ओ श्री केवल कृष्णलाई भेट्दा घटना मुचुल्का आवश्यक छ भनी भनेको र सम्बन्धित घटना क्षेत्रका पुलिस तथा ट्राफिक कार्यालय जाँदा मानिस नमरेको केसमा सर्जिमिन मुचुल्का बनाउन नमिल्ने भनेको र घटना मुचुल्का नभए क्लेम दिन नमिल्ने श्री एभरेष्ट इन्स्योरेन्सका सि.इ.ओ को पनि बनाईबाट हामीलाई हामीले पाउने अधिकारबाट बञ्चित गराउने दुस्प्रयास गरेको ठहर भै न्याय पाउनका लागि यो निवेदन चढाउछौं भन्ने व्यहोराको निवेदक शिवशक्ति विजुली भण्डारको मिति २०६९।०६।२९ को उजुरी निवेदन ।

२. निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सो को लिखित जवाफका साथ तत् सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ (१क) बमोजिम समितिको मितिको २०६९।०७।०१ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।
३. उक्त पत्रको सम्बन्धमा बीमितले मिति २०६८।१०।२९ गतेको पत्रबाट मिति २०६८।१०।२८ गते काठमाण्डौ जाँदा जिल्ला नवलपरासी बुटवल सुनवलको बीचमा मोटरसाइकल र मेरो गाडीमा ठक्कर लागि मो.सा. चालक सख्त घाइते भई काठमाण्डौ लागि उपचार भई रहेको र आफ्नो गाडी समेत क्षति भएको भन्ने लिखित पत्र मिति २०६८।११।०१ गते यस कम्पनीमा प्राप्त भएको । दुर्घटनाको लिखित पत्र पाए पश्चात यस कम्पनीबाट क्षति निर्धारण गर्न सर्भेयर श्री संजय कुमार यादवलाई मिति २०६८।११।०१ (१३.०२.२०१२) मा नियुक्ति गरिएको । मिति २०६८।११।०१ मा बीमितलाई दावी फछ्यौट को लागि आवश्यक कागजात पेश गर्न पत्राचार गरेको । सर्भेयर सञ्जय कुमार यादवबाट सो दुर्घटनाको सर्भे प्रतिवेदन मिति २०६९।०५।१७ (२०१२.०९.०२) मा यस कम्पनीमा प्राप्त भएको । सर्भेयरको प्रतिवेदन अध्ययन पछि बीमितलाई फोन मार्फत थप कागजातहरु जस्तै घटनास्थल फोटो र घटनास्थल मुचुल्का मगाइएकोमा बीमितको तर्फबाट घटनास्थलको फोटो उपलब्ध गराउन नसकिने भन्ने पत्र मिति २०६९।०५।१० गते प्राप्त भएको । सर्भेयरको प्रतिवेदन प्राप्त भए पछि मिति २०६८।०५।२४ (२०१२.०९.०९) मा तेस्रो पक्षको मो.सा.एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनीमा बीमा दावी भएको नभएको शोधनी गरी पठाइएकोमा हाल सम्म सो पत्रको जवाफ प्राप्त नभएको । अत घटनास्थल मुचुल्का प्राप्त नभएको कारण दावी फछ्यौट गर्ने कार्यमा ढिला भएको जानकारी गराउदछौ । अन्तमा यस बीमा दावी सम्बन्धमा भए गरेका सम्पूर्ण कागजात तथा विवरणको छानविनप्रति यसै पत्रसाथ संलग्न गरी पठाइएका छौ भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०७।१९ को लिखित जवाफ ।
४. उपर्युक्त सम्बन्धमा बीमितबाट पेश भएका कागजात, सर्भे प्रतिवेदन एवं दुर्घटनाबाट ठक्कर दिएको अवस्थामा सोलाई खण्डन गर्ने प्रमाण एवं एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.संग सोधिएको पत्र साथै यस संग सम्बन्धित बीमितले तहाँ समक्ष पेश गरेका सम्पूर्ण कागजात तथा उक्त दावी भुक्तानी गर्नु नपर्ने पुष्टि गर्ने अन्य कागजात समेत पत्र प्राप्त मितिले सात (७) दिन भित्र पेश गर्नु हुन बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ (१ख) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०९।०१ को पत्रबाट निर्देशन ।
५. बीमितले मिति २०६८।१०।२९ गतेको पत्रबाट मिति २०६८।१०।२८ गते काठमाण्डौ जाँदा जिल्ला नवलपरासी बुटवल सुनवलको बीचमा मोटरसाइकल र मेरो गाडी वा.द.च. ८४८६ मा ठक्कर लागि मो.सा.चालक सख्त घाइते भई काठमाण्डौ लागि उपचार भई रहेको र आफ्नो गाडी समेत क्षति भएको भन्ने लिखित पत्रमा सा आफै

बीमितको गाडीमा ठोक्कीन आएको बुझिन्छ । बीमितले दावी पत्रमा भरेको घटनाको विवरणमा ल.११.प.४९७९ नम्बरको मो.सा.संग एक आपसमा ठोकिएको भनिएको । एक आपसमा ठोकिएको जनाएपछि भुल कस्को भन्ने यकिन हुन गाह्रो । घटनास्थल मुचुल्का मगाइएकोमा मानिस नमरेको केशमा सर्जिमिन मुचुल्का बनाउन नमिल्ने भन्ने जानकारी तहाँ समितिमा बीमितले मिति २०६९।०८।२८ गते दावी क्लेम दिलाइ पाउँ भनी दिएको उजुरी पत्र यस कम्पनीलाई बोधार्थ दिएको पत्रबाट जानकारी प्राप्त भएको र घटनास्थल मुचुल्का हाल सम्म उपलब्ध गराउनु नभएको कारणले यो दावी फछ्यौटमा ढिला हुन गएको जानकारी गराउदौ । घटनामा मो.सा.चालक र पछाडी बस्ने यात्रु समेत घाइते भएको भनी बीमादावी गरेकोमा एक मात्र आधिकारिक प्रमाण कागजात घटनास्थल मुचुल्का भएकोले सो मुचुल्कामा घाइते व्यक्तिहरु कहाँ कुन हस्पिटलमा उपचार भै रहेको जानकारी पाउने एक मात्र आधार भएको सो प्राप्त नभएकोले । दावी फछ्यौट ढिला भएको हो । कम्पनीको तर्फबाट दावी नदिने नभनिएको जानकारी गराउदछौ । बीमाको सिद्धान्त अनुसार कुनै पनि दावी गर्दा घटनालाई प्रष्ट्याउने प्रमाणित कागजातहरु बीमितले बीमक समक्ष बीमकको आवश्यकता र माग अनुसार बीमितले प्रमाण पेश गर्नु पर्ने भएकोले दावी फछ्यौट कार्यमा ढिला मात्र भएको अवगत गराउदछौ । अन्तमा यस बीमा दावी सम्बन्धमा भए गरेका सम्पूर्ण कागजात तथा विवरणको छायाँ प्रति यसैसाथ संलग्न गरी पठाएकाछौ भन्ने व्यहोरा बीमकको मिति २०६९।०९।०८ को जवाफ ।

ठहर

यसप्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा बीमा भएको वा.८ च.८४८६ नं.को पिकअप भ्यान पश्चिमबाट पूर्व तर्फ जाँदा मिति २०६८।११।२८ मा नवलपरासी जिल्लाको सुनवल गा.वि.स.वडा नं.७ ज्यामिरे स्थित सडकमा दुर्घटना भई लु.१ प.४९७९ नं.को मोटरसाइकललाई ठक्कर दिँदा मोटरसाइकल सहित सो मोटरसाइकल चालकको पछाडी बस्ने व्यक्ति समेत दुई जना घाइते भएकोमा सो मोटरसाइकल क्षति तथा घाइतेको उपचार गराउँदा लागेको रकम भुक्तानी नदिएको हुँदा भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको मागदावी रहेको पाइन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा बीमा भएको बा.८ च.८४८६ नं.को पिकअप भ्यान मिति २०६८।१०।१८ मा दुर्घटना भई उक्त भ्यान तथा तेस्रो पक्ष मोटरसाइकल एवं व्यक्तिहरु समेत घाइते भई क्षति भएको जानकारी पाएपछि अविलम्ब सर्भे गर्न खटाइएको सर्भेयरले पेश गरेको प्रतिवेदन अध्ययन गरी बीमितसंग थप कागजात जस्तै: घटनास्थलको फोटो र घटनास्थल मुचुल्का मगाइएकोमा उक्त कागजात बीमितबाट पेश नभएको तथा तेस्रो पक्ष भनिएको मोटरसाइकल एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनीमा बीमा गरेको देखिदा उक्त कम्पनीमा दावी परे नपरेको सोधनी भएकोमा हालसम्म जवाफ नआएको तथा घटनास्थल मुचुल्का नभएको कारण दावी भूक्तानी गर्न ढिलाई भएको भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको बीमा दावीमा घटनास्थल मुचुल्का प्राप्त नभएको आधारमा दायित्व निर्धारण गरी भूक्तानी गर्न पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा बीमित सवारी साधनले तेस्रो पक्ष मोटरसाइकललाई ठक्कर दिई तेस्रो पक्ष मोटरसाइकल क्षतिग्रस्त भई सोमा यात्रारत व्यक्तिहरु जना-२ घाइते भएकोमा बीमकबाट खटाइएको सर्भेयर घटनास्थल गई छानविन गरेको अवस्था रहँदा रहँदै जो चाहिने कागजात संकलन गर्न सक्नेमा सो नगरेको तथा तेस्रो पक्ष व्यक्तिहरु घाइतेसम्म भएको अवस्थामा घटनास्थल मुचुल्का खडा गर्नु पर्ने भए सम्बन्धित प्रहरी कार्यालयबाट खडा गरेको हुनु पर्नेमा वास्तविक अवस्था सम्बन्धी जानकारीनै नलिई बीमितबाट घटनास्थल मुचुल्का पेश नभएको आधारमा औषधोपचार दावी भूक्तानी गर्न नमिल्ने भनी बीमकले लिएको जिकिर परम सद्विश्वासयुक्त नदेखिएको हुँदा सर्भेयरले पेश गरेको प्रतिवेदन बमोजिम बीमित गाडी एवं तेस्रो पक्ष मोटरसाइकलको क्षति बराबर रकम तथा तेस्रो पक्ष व्यक्तिहरु घाइते भई औषधोपचार दावी अन्तर्गत बीमितबाट पेश भएका औषधोपचारको वील भर्पाइ अनुसार वास्तविक रकम बीमालेख अन्तर्गत रही दावी भूक्तानी गर्नु भनी बीमक एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.लाई बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१), दफा १७ को उपदफा (४) तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ को उप-नियम (२) बमोजिम आदेश दिने ठहर्छ । यस उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा ३५ दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्मत २०६९ साल चैत्र २२ गते रोज ०५ शुभम्.....।

बीमा समितिबाट भएको निर्णय

उ.द.नं. १०४९/२०६९/०५/१

बीमित/निवेदक

श्री बासु खड्का,

विरुवा/आजाद/उमा एण्ड प्रतिभा जे/भि,
बानेश्वर, काठमाण्डौ ।

बीमक/विपक्षी

श्री शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.

थापाथली, काठमाण्डौ ।

मुद्दा: ठेकेदार सम्पूर्ण जोखिम बीमा दावी बारे ।

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८(घ१) दफा १७ तथा बीमा नियमावली, २०४९को नियम ३३ अन्तर्गत यस समितिमा पर्न आएको उजुरी सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही भई पेश हुन आएको यस बीमा दावीको सर्क्षिप्त व्यहोरा यस प्रकार छ ।

- उपर्युक्त सम्बन्धमा निवेदन यो छ कि नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, सिभिल मर्मत महाशाखाबाट Extension and Improvement of Helipad at TIA को बोलपत्र आव्हान गरिएको मा उक्त कार्यको लागि यस जे.भि.द्वारा दर्ता गरिएको बोलपत्रमा Extension and Improvement of Helipad at TIA निर्माण कार्य सम्बन्धी कार्य गर्नको लागि विरुवा/आजाद/उमा एण्ड प्रतिभा जे.भी.लाई ठेक्का प्राप्त भई मिति २०६७/१०/१४ मा सम्झौता गरी कार्यादेश समेत प्राप्त भई तोकिएको समयमा काम शुरु भई तोकिए अनुसारको कार्य गरी मिति २०६७/०७/२९ मा कार्य सम्पन्न समेत गरी कार्यालयलाई हस्तान्तरण गरिएको व्यहोरा जानकारी गराउँदछु । साथै उक्त आयोजनको सुरक्षणको लागि बीमा गर्नु पर्ने भएको हुँदा यस जे.भि.को तर्फबाट श्री शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड, थापाथली, काठमाण्डौमा मिति १७/०३/२०१० मा बीमालेख नं. P01/10000/44/ENG-PRD-002-/2010/000203 बाट आयोजना सुरक्षण वापत बीमा गरिएको थियो । काम सम्पन्न भइसकेपछि उक्त आयोजनाको केही भाग विग्रिएको र उक्त विग्रिएको बारेमा मिति २०६८/०१/१६ गतेको पत्रबाट जानकारी गराईसकेको हुँदा र सोही अनुसार उक्त आयोजनाको विग्रिएको तथा भत्किएको क्षेत्रमा मर्मत गर्नको लागि रु.१,०७,९१,३३०।६ (मु.अ.कर समेत) लागत खर्च हुने भएको हुँदा सोही अनुसार लाग्ने खर्च वापतको आयोजना सुरक्षण गरिएको बारेमा कम्पनीमा माग दावी गरिएको र सोही अनुसार आयोजनाको केही विग्रिएको भत्किएको क्षेत्रमा निर्माण तथा मर्मत समेत गरी कार्यालयलाई हस्तान्तरण गरिसकेको हुँदा उक्त आयोजना मर्मत गर्दा लागेको खर्च वापतको रकम भरी भराउ गर्नको लागि समयमानै श्री शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. थापाथली, काठमाण्डौमा माग दावी गरिएकोमा र मिति २०६९/०२/१९

गतेमा समेत दावी भुक्तानी पाउँ भनी पत्र समेत दर्ता गरी भुक्तानी माग गरिएको अवस्था हुँदा हुँदै मिति २०६८।०१।१६ देखि २०६९।०४।२९ सम्म यस जे.भि.को तर्फबाट गरिएको दावीलाई सामान्य सुनुवाई समेत नगरी एकाएक मिति २०६९।०४।३० को पत्रबाट उक्त आयोजना क्षतिपूर्ति दिन यस बीमा कम्पनीको दायित्व नभएको खेदपूर्वक जानकारी गराइन्छ भन्ने पत्र प्राप्त भएको हुँदा यस जे.भि.द्वारा आयोजना सुरक्षण वापत गरिएको बीमामा भरिभराउ पाउनु पर्नेमा श्री शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड, थापाथली, काठमाण्डौवाट अन्याय गरिएको हुँदा उक्त बीमा वापत माग दावी गरिएको रकम भुक्तानी गर्ने आवश्यक व्यवस्था गरी पाउँ भनी श्रीमान समक्ष यो निवेदन पेश गर्दैछु भन्ने व्यहोराको मिति २०६९।०५।०१ को निवेदक श्री बासु खड्का (विरुवा/आजाद/उमा एण्ड प्रतिमा जे.भी.) को उजुरी निवेदन ।

२. निवेदनको सम्पूर्ण व्यहोरा उल्लेख गरी उक्त दावी सम्बन्धमा के कसो भए गरेको हो सोको लिखित जवाफका साथ तत्सम्बन्धी सम्पूर्ण कागजात तथा विवरण समेत पन्ध्र (१५) दिन भित्र पेश गर्न बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३३ (१क) बमोजिम समितिको मिति २०६९।०५।०५ को पत्रबाट बीमकलाई निर्देशन ।

३. बीमकको मिति २०६९।०५।२० को पत्रद्वारा उक्त पत्रानुसार तोकिएको म्याद भित्र भए गरेको व्यहोरा कागजात सहित देहाय बमोजिम पेश गरिएको छ ।

क. यस बीमा कम्पनीबाट मिति २०६६।१२।४ (१७।३।२०१०) मा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल Extension and Improvement of Helipad निमित्त मिति १६।३।२०१० देखि ३०।७।२०१०(२०६६।१२।३ देखि २०६७।४।१४) सम्म बीमा अवधि एंव मर्मत अवधि १२ महिना कायम गराई श्री विरुवा/आजाद/उमा एण्ड प्रतिमा जे.भी.बाट बीमालेख खरिद गरिएको हो । बीमालेखमा Period of Insurance from 16.03.2010-30.07.2010 plus 12 month(s) Maintenance Period उल्लेख भएको छ । Period of Insurance सम्बन्धमा बीमालेखको period of cover मा “The liability of the Insurers shall commence, notwithstanding any date to the contrary specified in the Schedule, directly upon commencement of work or after the unloading of the items entered in the Schedule at the site. The Insurers’ liability expires for parts of the insured contract works taken over or put into service. At the latest the insurance shall expire on the date specified in the Schedule. Any extensions of the Period of Insurance are subject to the prior written consent of the Insurers.”Maintenance Period सम्बन्धमा देहाय सम्पुष्टिको व्यवस्था राखिएको हो “Endorsement Number ENGG/105 Maintenance Cover Attached to and forming part of Policy No. POL/10000/44/ENG-PRD-002/2010/000203 In consideration of the payment of an additional premium by the insured (which is included

in the Total Premium set forth in the schedule), it is hereby declared and agreed that the indemnity provided by this policy is extended to include Maintenance Cover for the period of 12 months to be reckoned from the date of completion. However, during the Maintenance period this insurance shall cover solely loss or damage to the contract works caused by the Insured contractor(s) in the course of the operations carried out for the purpose of complying with obligations under the maintenance provisions of the contract.”

- ख. उक्त बीमितको मिति २०६८।१।१६(२९।४।२०११) को पत्रबाट “सम्पन्न गरिएको काममा Defect आएको हुनाले Surveyor पठाई निरिक्षण गरी सोको क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराईदिनहुन अनुरोध” पत्र प्राप्त भएको ।
- ग. मिति २०६८।१।१६(२९।४।२०११) मा निरिक्षण निमित्त सर्भेयर श्री मोहन पुरुष ढकाललाई खटाईएको ।
- घ. सोहि कार्य सम्बन्धमा श्री नेपाल नागरिक उडड्यन प्राधिकरण, त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, नागरिक उडड्यन कार्यालय गौचर, काठमाडौंको मिति २०६८।१।१५(२८।४।२०११) को माथि उल्लिखित बीमितलाई लेखिएको पत्रानुसार “हाल निर्माण सम्पन्न Helipad क्षेत्रको विभिन्न स्थानमा Asphalt Concrete Wearing Course ढब्ले, उष्कीने तथा Cracks आदि हुन गएकोले” भन्ने व्यहोरा खुल्ल आएको ।
- ङ. उपरोक्त क्षति सम्बन्धमा श्री नेपाल नागरिक उडड्यन प्राधिकरण त्रिभुवन अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थल नागरिक उडड्यन कार्यालय गौचर, काठमाडौंको मिति २०६८।३।८ (२९।६।२०११) को सर्भेयरलाई लेखिएको पत्रानुसार क्षतिका कारण सम्बन्धमा देहाय स्पष्ट पारिएको छ

“Proximate cause, Defect Finding Date र Work Completion Report along with the Completion Certificate सम्बन्धमा मिति २०६७ कार्तिक मसान्तमा सम्पन्न गरेको हेलिप्याड निर्माण कार्य पिच सक्ने बितिकै Premature Stage रहेको अवस्थामा हेलिप्याड जस्तो ठाउँमा गाडिको Frequent Movement नहुदा Mix design को बेलाको कहिकतै Voids हरु रहन सक्ने सम्भावना हुन सक्छ तसर्थ २०६७ माघ महिना देखिनै अत्याधिक वर्षात हुदां उक्त Voids हरुबाट तथा केहि भागमा Helicopter मर्मत गर्दा तेल चूहिएर Aspalt Concrete भित्र पानी छिरी Weather Condition ठिक नभई एक्कासी धेरै तापक्रम हुदा Premature Stage मा रहेको Friest Season मा नै भएको Asphalt Concrete नरम हुने तथा सोहि दिन एक्कासी अत्याधिक पानी पर्दा A/c Hard हुने हुदा

Abruptly Expansion र Contraction हुदा Crack form भई सो crack बाद् पानी छिरी Base Layer मा पानी पसी पुन घाम लागदा पानी वाफ बनी Pressure create गर्दा उक्त पिच विग्रने अवस्था श्रृजना भई विग्रन गएको हुन सक्ने व्यहोरा जानकारीको लागी अनूरोध गर्दछु । यसरी वर्षात शूरू नै नभई अत्याधिक पानी पर्नु र चर्को घाम लाग्नुले गर्दा भवितव्य परी विग्रिएको व्यहोरा अनूरोध छ” भन्ने व्यहोरा खुलाईएको छ ।

साथै उक्त पत्रमा “उक्त निर्माण भएको हेलिप्याडमा बुझाई संचालनमा आएको अवस्थामा पनि हामीहरुले प्रायस दैनिक नभएपनि हप्तामा एक दुई दिन निरिक्षण गरी रहेको थियौं संचालन भएको लामो समय सम्म पनि केहि खराबी देखिएको थिएन तर अकस्मात उक्त Defect पहिलो पटक २०६८।१।१५ गते देखिन आएको व्यहोरा जानकारी गराउदछु । साथै कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन यसै साथ संलग्न रहेको व्यहोरा जानकारी गराउदछु” भन्ने समेत व्यहोरा खुलाईएको छ ।

च. श्री नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण त्रिभुवन अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थल नागरिक उड्डयन कार्यालय गौचर, काठमाडौंको To Whom It May Concern मिति २०६७।१।१०(२२।०२।२०११)को कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तथा हिसाब लागत विवरण। यसै साथ संलग्न छ । यस प्रमाण पत्र बाट कार्य मिति २०६७।७।२९ (१५।१।२०१०) मा सफलता पूर्वक सम्पन्न भई सकेको छ भनि खुल्दछ ।

छ. निरिक्षण गर्ने सर्भेयर श्री मोहन पुरुष ढकालको मिति १८।१२।२०११ (२०६८।१।३) को सर्भे प्रतिवेदन अनुसार क्षतिको देहाय कारण उल्लेख गरिएको छ:

नं. ७: “Cause of Incident: The actual causes of incident are as follows:”

- a. The main cause of the damage is due to the frequent to and fro of the restricted live loads (Browser, Fire Brigade, Aircraft movement and passenger carrying vehicle) .
- b. The cause for further exceeding of damage is because of the entrance of the water inside the asphalt wearing course.
- c. The undulation which could be seen on the entire helipad is because of the excessive movements of overloaded vehicles”.

साथै उक्त सर्भे प्रतिवेदन अनुसार पृष्ठ ६ Narration मा उल्लिखित व्यहोरा बमोजिम “the main reason for damage are as follows:

a. Rainfall

b. Voids formed upon our investigation, further more causes were

traced out

c. Fuel leakage (the marks of fuels spotted)

d. Overload (tyre mark were observed)” भन्ने व्यहोरा रहेको छ । यी व्यहोराहरुबाट कार्य सम्पन्न भई निर्माणस्थल प्रयोग भई सकेको छ, बीमालेखको अवधि समाप्त भईसकेको छ, क्षति हुनुमा निर्माणस्थल प्रयोगको कारण र प्राकृतिक कारण भएको छ र यी सबै बीमालेखको व्यवस्थाले समावेश नहुने अवस्था हो । Period या Cover समाप्त भई सकेको हो, Handover भई सकेको छ, Maintenance Period मा कामको Handover भई संचालन भई सकेको छ, क्षति हनूमा कार्यको Occupancy भएको र Deterioration due to normal atmospheric conditions हुन समेत पुगेको छ ।

ज. उपरोक्त भनिएको क्षति बारे क्षतिपुर्ति निमित्त बीमित विरुवा/आजाद/उमा एण्ड प्रतिमा जे.भी. बाट मिति २०६९/२/१९ को पत्र बाट काम शुरू गरी कार्य सम्पन्न समेत तोकिएको समयमा नै भैसकेको जानकारी भन्ने व्यहोरा जनाई सर्भेयर समे तले उक्त स्थानको निरीक्षण गरी प्रतिवेदन समेत पेश गरेको सून आएको हुंदा उक्त आयोजना मर्मत गर्दा लागेको खर्चको बीमा मागदावी भएकोमा उक्त बीमा माग दावी रकम यथासिघ्र भूक्तानी गर्न आवश्यक व्यवस्था गराई पाउ भनी पत्र प्राप्त हुन आएको ।

झ. बीमितलाई यस कम्पनीको च.नं. ६८/६९/७० मिति २०६९/४/३० को पत्रबाट देहाय व्यहोरा जनाई क्षतिपुर्ति योग्य नहुंदा कम्पनीको दायित्व नभएको भनी देहाय बमोजिम जानकारी गराइएको ।

तपाईंले यस बीमा कम्पनीसग) मिति १७/०३/२०१० तदअनूसा? २०६६/१२/०४ मा त्रिभूवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल Extension and Improvement of Helipad निमित्त मिति १६/०३/२०१० देखि ३०/०७/२०१० सम्म बीमा अवधि एव) मर्मत अवधि १२ महिना कायम गराई खरिद गर्नु भएको बीमालेख अन्तरगत मिति २९/०४/२०११ (२०६८/०१/१६) को पत्रबाट काममा Defect आएको हुनाले Surveyor पठाई निरीक्षण गरी क्षतीपुर्ति उपलब्ध गराईदिनु हुन अनुरोध गर्नु भएको हो । सोही सम्बन्धमा तपाईंबाट मिति ०१ /०६/२०१२ (२०६९/०२/१९) मा मर्मत गर्दा लागेको खर्चको विमा माग दावी भएकोमा उक्त विमा माग दावी रकम यथासिघ्र भूक्तानी गर्ने आवश्यक व्यवस्था गराई पाउ भन्ने निवेदन समेत प्राप्त भएको छ र उक्त निवेदनसाथ श्री नेपाल नागरिक उडडयन प्राधिकरण, त्रिभूवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल नागरिक उडडयन कार्यालय, गौचर, काठमाडौंको मिति २२/०२/२०११ (२०६७/११/१०) को "This is to certify that

M/s.Biruwa / Ajad / Uma & Pratima J/V, Baneshwor, Kathmandu has successfully completed the project extension and Improvement of helped at Tribhuvan International Airport, Gauchar, Kathmandu” भन्ने व्यहोराको पत्र संलग्न गरिएको छ :

तपाईंको मिति २९/०४/२०११ (२०६८/०१/१६) को सूरु निवेदन वमोजिम मिति २९/०४/२०११ (२०६८/०१/१६) मा निरिक्षण निमित्त सर्भेयर खटाईएकोमा विभिन्न मितिमा छलफल तथा लेखापढी गरी सर्भे प्रतिवेदन पेश गरेका छन(सर्भे प्रतिवेदन अनूसार क्षतिको कारण निम्न खूल आएको छ

1.Rainfall

2.Voids formed

3.Overload

साथै Civil Aviation Authority of Nepal Tribhuvan International Airport Civil Aviation Office, Gauchar, Kathmandu को प.स. सि.म.म.शा.०६७/६८ च.नं. ३२९ मिति २०६८/०३/०८ (२२/०६/२०११) को सर्भेयरलाई लेखिएको पत्रमा क्षतिका कारण खूलाईएको छ : सोही पत्रमा Defect पहिलो पटक मिति २०६८/०१/१५ (२८/०४/२०११) मा देखिन आएको खूलेको छ :

उपरोक्त वमोजिम सृजित क्षति देहाय कारण क्षतीपुर्ति योग्य नहूदा यस वीमा कम्पनीको दायित्व नभएको खेदपुर्वक जानकारी गराईन्छ ।

१. वीमा अवधि १६/०३/२०१० देखि ३०/०७/२०१० तथा मरमत अवधि १२ महिना भएकोमा मिति ३०/०७/२०१० मा सम्पन्न भई चालू भएकोले वीमालेखको Period of Cover को व्यवस्था " The Insurer"s liability expires for parts of the insured contract works taken over or put into service " आकर्षण भएको
२. Defect मिति २०६८/०१/१५ (२८/०४/२०११) मा taken over or put into service पश्चात देखिएको
३. वीमा अवधि मिति ३०/०७/२०१० मा नै समाप्त भएको
४. १२ महिनाको maintenance period को व्यवस्था भएतापनि कार्य गर्ने तपाईं ठेकदारको कूनै गल्ती नभएको र कार्य taken over or put into service भैसकेको
५. Civil Aviation Authority को मिति २०६८/०३/०८ (२२/०६/२०११) को पत्रको व्यहोरा वमोजिम वीमालेखको Section 1-material Damage को special

exclusion to section 1 प्रकरण भै समेत आकर्षण भएको :

खरिद भएको बीमालेख अनुसार किटान भएको बीमा अवधि मिति ३०।७।२०१० तदनुसार २०६७।४।१४ मा नै समाप्त भई मरमत अवधि सुरू भएको जस अनुसार बीमालेखको Period या Cover व्यवस्था बमोजिम “The Insurer’s liability expires for parts of the insured contract works taken over or put into service” आकर्षण भई बीमा अवधि समाप्त भै सकेको, उक्त अवधि थपको लागी कूनै अनुरोध समेत भएको छैन, बीमा अवधि थपिएको होइन। मिति 2067.4.15-31.7.2010) देखि Maintenance Period स्वतः सुरू भएको छ, कार्य सफलता पूर्वक मिति २०६७।७।२९ मा सम्पन्न भएको प्रमाणपत्र जारी भएको छ, Defect पहिलो पटक मिति 2068.1.15-28.4.2011 मा taken over or put into service / handover अवस्था पछि भएको छ, Principal कै मिति २०६८।३।८(२२।६।२०११) कै स्पष्टोक्ती पत्र अनुसार संचालन भएको लामो समय सम्म खराबी नभएको भन्ने व्यहोरा बमोजिम कार्य put into service भएको थप पूष्टि हून्छ, सभैयारको प्रतिवेदन अनुसार कार्य संचालन भएको पनि खुलेकै छ। बीमा अवधिको थप व्यवस्था बीमालेखमा Maintenance Period को सम्बन्धमा “In consideration of the payment of an additional premium by the insured (which is included in the Total Premium set forth in the schedule), it is hereby declared and agreed that the indemnity provided by this policy is extended to include Maintenance Cover for the period of 12 months to be reckoned from the date of completion. However, during the Maintenance period this insurance shall cover solely loss or damage to the contract works caused by the insured contractor(s) in the course of the operations carried out for the purpose of complying with obligations under the maintenance provisions of the contract.” बमोजिम भएको Defect उपर Contractor को कूनै संलग्नता छैन, क्षतिको कारण Principal ले मिति २०६८।३।८ को सभैयारलाई लेखेको पत्रले स्पष्ट गरी बीमालेखको Section I Material Damage को अपवाद नं.(e) Deterioration due to normal atmospheric Condition स्विकारेका छन् जस अनुसार Contractor को कूनै जिम्मेवारी हूने होइन। क्षति Contractor ले गरेका होइनन्। यी सम्पूर्ण कारणहरु बाट श्री विरुवा/आजाद/उमा एण्ड प्रतिमा जेभी बाट माग गरिएको दावी खारेज योग्य छ। उक्त बीमितको सम्पूर्ण क्षतिपुर्ति माग दावी खारेज गरी पाउं।

ठहर

यस प्रकार मिसिल संलग्न कागजातहरुको अध्ययन गर्दा बीमक शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.मा सन् १६।०।३।२०१० देखि ०३।०।७।२०१० सम्म निर्माण अवधि र तत्पश्चात १२ महिना

सम्मका लागि मर्मत अवधि कायम गरी ठेकेदार सम्पूर्ण जोखिम बीमा गराई नागरिक उड्डयन प्राधिकरण त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल भित्र "Extention and improvement of Helipad at TIA" अन्तर्गतको निर्माण कार्यका लागि यस कम्पनीलाई प्राप्त कार्यदेश बमोजिम अर्थात मिति २०६७०७२९ मा निर्माण कार्य सम्पन्न गरी नागरिक उड्डयन प्राधिकरणलाई हस्तान्तरण गरे पछि मिति २०६८।०९।१५ मा उक्त हेलिप्याडको केही भाग विग्रिएको हुँदा मिति २०६८।०९।१६ को पत्रबाट बीमक समक्ष जानकारी गराएकोमा सो बीमकबाट दावी भुक्तानी गर्न नपर्ने भनी दिएको निर्णय चित्त नबुझेको हुँदा बीमालेख अन्तर्गत भुक्तानी पाउनु पर्ने भन्ने निवेदक तर्फको माग दावी रहेको पाइन्छ ।

उक्त दावी सम्बन्धमा यस कम्पनीमा ठेकेदार सम्पूर्ण जोखिम बीमा अन्तर्गत सन् १६।०३।२०१० देखि ०३।०७।२०१० सम्म निर्माण अवधि र तत् पश्चात एक वर्ष मर्मत अवधि रहने गरी बीमा भएकोमा निर्माण अवधि भित्र कार्य सम्पन्न गरी हस्तान्तरण भई सके पछि पानी परेको कारणबाट क्षति भएको हुँदा प्राकृतिक कारण (Act of God) बाट भएको क्षति तर्फ बीमालेखको मर्मत अवधि अन्तर्गत दायित्व उत्पन्न नहुने हुँदा भुक्तानी गर्नु नपर्ने भन्ने बीमक तर्फको जिकिर रहेको देखिन्छ ।

यस अवस्थाको प्रस्तुत बीमा दावीमा बीमालेखको निर्माण अवधि भित्र क्षति भएको वा मर्मत अवधिमा क्षति भएको हो सोको यकिन गरी बीमालेख अन्तर्गत माग दावी बमोजिम भुक्तानी गर्नु पर्ने/नपर्ने सम्बन्धमा निर्णय गर्नु पर्ने देखियो ।

यसरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा ठेक्का शर्त अनुरूप निर्माण कार्य सम्पन्न गरी मिति २०६७०७२९ मा नागरिक उड्डयन प्राधिकरणलाई हस्तान्तरण गरिसकेपछि मिति २०६८।०९।१५ मा निर्मित हेलिप्याडमा क्षति भएको भन्ने जानकारी गराएको देखिदा उक्त क्षति निर्माण अवधि भित्र नभएको पुष्टि हुने देखियो । यसरी ठेकेदार सम्पूर्ण जोखिम बीमाको मर्मत अवधि भित्र क्षति भएको सम्बन्धमा बीमकबाट खटिएका सर्भेयरले निर्माण स्थल गई सर्भे निरिक्षण गरी बीमक समक्ष पेश गरेको प्रतिवेदनको खण्ड ७ मा क्षतिको कारण उल्लेख भएको र सो कारण हेर्दा The Actual causes of incident are as below, (a) The main cause of damage is due to the frequent to and fro of the restricted live Loads (Browser), fire Brigade, Aircraft movement and passanger carring vehicle). (b) the cause for further exceeding of damage is because of the entrance of the water inside the asphalt wearing course. (c) The Undulation Which Could be Seen on the entive helipad is because of the excessive movement of over loaded Vehicles. (d) the quality of mixed design and defective workmanship, However the lab report produced to the undersiged shows that the design mix was alright. The sample is needed to be examined and undersiged had told the insured about it however the insured was not able to manage the same" भन्ने उल्लेख गरेको देखिदा हेली प्याडको निर्माण सम्पन्न भइ सके पछि उक्त हेली प्याडमा प्रतिबन्धित भार पर्ने गरी Browser, fire Brigade, Aircraft तथा passanger Carrying vehicle प्रयोग गरेको कारण र हेली प्याडको भित्री भागमा पानी पसेको कारण क्षति भएको हुँदा प्राकृतिक

कारणबाट भएको त्यस्तो क्षति बीमालेखको मर्मत अवधि अन्तर्गत समावेश नभएकोले भुक्तानी गर्न नपर्ने भन्ने बीमकको जिकिरलाई अन्त्यथा भन्न मिल्ने देखिएन । यसर्थ, बीमा ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ१), दफा १७ को उपदफा (४) बमोजिम निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । उक्त आदेश उपर चित्त नबुझे बीमा ऐन २०४९ को दफा ३७ बमोजिम पुनरावेदन अदालत पाटनमा पैतीस दिन भित्र पुनरावेदन गर्न समेत जानकारी गराइन्छ ।

इति सम्बत २०६९ साल चैत्र २२ गते रोज ०५ शुभम्.....।